

**ICOTFL
2026**

XI.

**ULUSLARARASI YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KONGRESİ**

**INTERNATIONAL CONGRESS ON TEACHING
TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE**

24-26
Nisan / April
2026

BİLDİRİ ÖZETLERİ

İçindekiler

I. OTURUM	9
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisinin Geliştirilmesi Sürecinde Materyal Engelleri ve Dinleme Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler	9
Dijitalde Sesli Etkileşim: Yapay Zekâ Destekli Sanal Konuşma Ortamları.....	11
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Konuşma Becerisinde Yapay Zekâ Kullanımı: Araçlar, Stratejiler ve Öğrenen Özerkliği.....	13
Türkçe Öğretmeni Adaylarının Üretken Yapay Zekâ Araçlarına Yönelik Algılarının Metaforlar Üzerinden İncelenmesi.....	15
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Yapay Zekâ Etkileşimlerinde Komut Verme Becerilerinin Değerlendirilmesi	17
Oğuz Kağan Destanı ile Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültür Aktarımı ve Metin Uyarlama-A2 Seviyesi	19
Dil Öğretiminde Kültürel Bir Köprü: Mangala Oyununun Türkçe Öğrenen Uluslararası Öğrenciler Üzerindeki Etkileri	21
Yabancı Öğrencilere Yönelik Türk Kültürü Öğretimi	23
Özbekistan Sosyal Medya Kanallarında Türkiye Türkçesinin Öğretilmesi ve Bunların İçerik Analizi	25
Irak Cumhuriyeti'nde Türkçe Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Kullanma Okuryazarlık Durumlarının İncelenmesi.....	27
Karakalpak “Yurta”sı ve Aile Yaşamı Üzerinden Türkçe Öğretime Kültürel Yaklaşım.....	29
2000–2025 Yılları Arasında Kazakistan'da Türkçenin Öğretimi ve Türk Kültürünün Tanıtımına Yönelik Akademik Çalışmaların Analizi	31
Türkçe Öğrenenlerin Kavram Evreninde Örüntüler: Bartın-Uludağ TÖMER Örneği.....	33
Dijitalleşen Dünyada Sözlük Kullanımı: Yapay Zekâ Destekli Araçların Rolü	35
Yabancılar Türkçe Kelime Öğretiminde Quizlet Kullanımı ve Öğrenen Görüşleri.....	38
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destegiyle Söz Varlığı Unsurlarının Belirlenmesi: MEB Sesli Hikâye Kitapları Seti Örneği.....	40
II. OTURUM	42
Öğrenim Paradigmasına Doğru: Paradigma Değişimi Bağlamında Bireyselleştirilmiş Öğretim ve Kişiselleştirilmiş Öğrenim.....	42
Kavramsal Bir Değerlendirme: Yeterlik, Yeterlilik, Yetkinlik	45
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türkçeye Yönelik İmgesel Algıları.....	47
Uluslararası Öğrencilerin Sosyalleşme Sürecinde Türkçeyi Konumlandırma Biçimleri	49
Yapay Zekâ Üretimi Metinler ile Ders Kitabında Yer Alan Metinlerin Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması	51
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde ChatGPT ve Gemini Tarafından Üretilen A1 Düzeyi Boşluk Doldurma Etkinliklerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi.....	53
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Üretken Yapay Zekâ Araçlarının Söz Varlığını Ölçme ve Geliştirme Kapasitesinin Analizi.....	55

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Uluslararası Öğrencilerin Yapay Zekâya Yönelik Tutumları	57
Yapay Zekâ Desteği ile Yabancılara Türkçe Öğreten Platformlardaki Beyanların Söylemsel Sessizliği	59
Yazma Görevlerinin Puanlamasında ChatGPT, Gemini ve Claude Yapay Zekâ Modellerinin Performanslarının İnsan Puanlayıcılarla Karşılaştırılması	61
Uluslararası Dil Yeterlik Sınavlarında Özel Gereksinimli Bireyler İçin Uygulanan Test Uyarlamaları: Karşılaştırmalı Bir İnceleme	64
Yüksek Güvenlikli Sınav Sistemlerinde Geleneksel Standartlar ve Modern Çözümler: Çevrim Dışı Yapay Zekâ ile Güvenli Soru Yazımı	67
Yapay Zekâya Yazdırılmış Masalların Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi	69
Konuşma Performansının Çok Boyutlu Yapısı: E-YDTS Bağlamı Üzerinden Bir İnceleme	71
Nitel Tamamlayıcılardan Nicel Ölçütlere: Yabancılara Türkçe Öğretiminde D-AOBM A1 Düzeyinde Konuşma Hızının Belirlenmesi	73
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Metinlerinde Tutarlılık Düzeyleri: ULUTÖMER Örneği	75
III. OTURUM	77
Rusça ve Türkçedeki Ortak Kalıp İfadelerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanım Potansiyeli	77
Yabancılara Türkçe Öğretiminde B1 Düzeyinde Yapay Zekâ Destekli Şarkı Üretimi ve Etkinlik Tasarımı	79
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Zarf-Fiillerin Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Uygulamaların Kullanımı	81
Yabancı Dil olarak Türkçe Öğrenen Bireylerde Genizsi /ë/ Eşsesbirimine İlişkin Gözlemler	83
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Dijital Hikâyelerin İşlevsel Dil Bilgisi Öğretimine Katkısı: ‘-(y)ArAk’ ve ‘-(y)A...-(y)A’ Yapıları Örneği	85
Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik ve Tematik Analizi (1989–2025)	87
Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik ve Tematik Analizi	89
Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi Çalışmalarının İncelenmesi*	92
Yapay Zekâ Evreninde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Bibliyometrik Analiz	94
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisinin Geliştirilmesinde Yapay Zekâ Kullanımına Yönelik Bir Uygulama Önerisi	96
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisini Test Etmede Kullanılan Metin Altı Sorularını İnceleme: Yedi İklim Türkçe ve Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitapları Örneğinde	98
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Okuma Analitiği ve Oyunlaştırma Temelli Bir Ölçme-Değerlendirme Modeli: Okuma Akademisi Örneği	100
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Üretimi Metinlerin Okuma Becerisi ve Kültürlerarası Boyut Açısından Değerlendirilmesi	102
Yapay Zekâ Destekli Yazma Geri Bildiriminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazma Becerisine Etkisi	104

Ders Kitabı Metinlerinden Bilişsel Temsile: A2 ve B1 Seviyesindeki Öğrenciler Türkçe Kelime Dağarcığını Nasıl Kullanıyor?.....	106
Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenme Ortamlarında Öğrenme Stratejileri ve Standartlaşma Sorunu: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bağlamında Bir Değerlendirme.....	108
Oyunlaştırma Öğrenmeyi Gerçekten Değiştirir Mi? Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminden Deneysel Bulgular	110
Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe Derslerine İlişkin Öğretici Görüşleri.....	113
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulan Ölçme Sorularının Düzey Uygunluğu Açısından İncelenmesi	115
IV. OTURUM	117
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik El Yazısı Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	117
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Hedef Kültüre Yönelik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması.....	119
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Dijital Hikâye Kullanımı: Olanaklar, Sınırlılıklar ve Pedagojik Bir Çerçeve.....	121
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Yönelik Geliştirilmiş Ölçeklerin İncelenmesi: Sistemik Bir Literatür Taraması	123
Yazma Öz Yeterliği ve Duyuşu Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması	125
Türkiye’de Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Hedef Dil ve Ana Dil Arasındaki İlişkilendirme Eğilimlerinin İncelenmesi	127
Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Dört Kare Yazma Yönteminin B1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Becerilerine Etkisi.....	129
Yazma Görevlerinin Dil Kullanımı Üzerindeki Etkisi: E-YDTS Yazma Bölümü Üzerinden Bir İnceleme	131
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Yeterliklerinin İncelenmesi	133
Brisk Teaching Platformu Geri Bildirim Modülünün Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Öğretimi Bağlamında İncelenmesi	135
Yabancı Dil Olarak Türkçe Akademik Yazma Eğitiminde Bir TÜBİTAK Projesi Geliştirme ve Uygulama Süreci	137
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Değerlendirilmesi Üzerine Öğreticilerin Görüşleri.....	139
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Yazılı Aracılık Becerisinin Dilsel Görünümleri: Akademik Yazma Bağlamında Bir İnceleme	141
Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Yazma Sürecindeki Revizyon Davranışları	143
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Yapay Zekâ Modelleri (ChatGPT, Gemini, NotebookLM) ile Hata Analizi Odaklı Değerlendirilmesi	145
Bağdaşlılık Kavramına İlişkin Terim Karmaşası ve Yabancılar Türkçe Öğretimindeki Yansımaları	147
Üretken Yapay Zekâ Modelleri Türkçe Zaman Eki Hatalarını Değerlendirebilir mi?.....	149

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen B2 Seviyesindeki Öğrencilerin Söz Dizimsel Hatalarını Tanılamada Yapay Zekâ Araçlarının Dil Bilimsel Doğruluğu.....	151
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli ve Geleneksel Yöntemlerle Deyim ve Atasözü Öğretiminin Karşılaştırılması (B2 Düzeyi)	153
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Üretici Etkinlikler	155
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Çocuk Hikayeleri (A2 Düzeyi) Dizisinin Çocuk Edebiyatı Bağlamında İncelenmesi.....	157
Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Halit Ziya Uşaklıgil'in "Zerrin'in Hikayesi"nde Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirme Örneği	159
Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Türleri: Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1–B2) Örneği.....	161
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Edebi Metinlerin Yeniden Kurgulanması Üzerine Bir Model Önerisi	163
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi İçin Yapay Zekâ Tarafından Üretilen Metinlerin Bilişsel ve Söylemsel Yapısı: Üç Modelin Karşılaştırmalı İncelenmesi.....	165
Yapay Zekâ Destekli Şarkılarla Türkçe Dinleme Becerisinin Ölçülmesi: A Temel Seviye Suno Örneği	167
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Dinleme Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri	169
Yabancı Öğrenciler İçin Türkçe – İlkokul A1 Kitabının Okuma Becerisi Açısından İncelenmesi: Bir Doküman Analizi	171
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Geleneksel Müzik Etkinliklerinden Yapay Zekâ Destekli Müzik Etkinliklerine: Suno AI Tabanlı Uygulamaların İncelenmesi.....	173
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Paronimler: Sorunlar ve Çözüm Önerileri	175
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Aktarım: PIKTES A1 Salih Serisi Metinlerinin Nitel Analizi	177
Ana Dili Kazak Türkçesi Olan Öğrencilere Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Bağlamlı Okuma Metinlerinin Kullanımı	179
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Üretken Yapay Zekâ Modellerinin Okuma Metni Üretme Kapasitelerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi.....	181
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Haldun Taner'in "Bir Kavak ve İnsanlar" Öyküsünün Uzman Tarafından A2 Seviyesine Uyarlanması ve Gemini Yapay Zekâ Modeli Uyarlaması ile Karşılaştırılması	183
Yapay Zekâ Araçları Kullanarak Dinleme Metni Üretimi ve Metinden Sese Dönüştürme	185
V. OTURUM.....	187
Türkçeyi Ana dili ve Yabancı Dil Olarak Kullanan Üniversite Öğrencilerinin Akademik E-Postalarındaki Açılış ve Kapanış Dizilerinin Karşılaştırılması	187
Görev Odaklı Yaklaşımın Becerilerin Bütünleşik Ölçülmesinde Kullanımı	189
Yapay Zekâ Destekli Otantik Niteliği Taşıyan Metin ve Ölçme-Değerlendirme İçeriklerinin CEFR ve Maarif Programı Açısından İncelenmesi.....	191
Yapay Zekâ Destekli Soru Yazımı: NotebookLM'in Yabancılara Türkçe Öğretiminde Çoktan Seçmeli Soru Üretimine Yönelik Bir Değerlendirme Çalışması.....	193

Yurt Dışında ve Türkiye’de Dil Eğitiminde Ölçme-Değerlendirme Süreçlerinin Karşılaştırılması	195
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Üretimlerinde Sözcük Kullanımı: Derlem Temelli Analiz.....	197
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kaygı Üzerine Hazırlanan Çalışmaların İncelenmesi (2020-2025 Yılları).....	199
Bir Karma Yöntem Araştırması Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Kullandıkları Sözcüksel Çıkarım Stratejileri.....	201
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Araştırmalarının Eğilimleri: Betimsel Bir Analiz.....	203
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekanın Araştırma Eğilimleri ve Değerlendirme Boyutu: Bibliyometrik Bir İnceleme (2020–2026).....	205
Türkçe ve Türk Kültürü Kitaplarında Kültürel Öğelerin İncelenmesi.....	207
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Notion Kullanımı: Bir Eylem Araştırması.....	208
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Dönüşüm: “Turkish Anadolu” Uzaktan Öğretim Platformu.....	210
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Diplomasi Aracı Olarak Masal Anlatıcılığı: Eğiticilerin Eğitimi Üzerine Bir Politika Tasarımı.....	212
Dakan ve Feller’ın (2025) Yapay Zekâ Akıcılığı Çerçevesinin (4D) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Uyarlanması: Öğretici Yetkinlikleri İçin Yeni Bir Perspektif.....	214
Türkçe Öğretmenlerinin Yeni Yardımcısı: Yapay Zekânın Türkçe Derslerindeki Rolü.....	216
Eski Uygurlarda Türkçe Öğretiminin İzleri.....	218
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğretim Merkezlerinin Rolü (Özbekistan’a bağlı Karakalpakistan Örneğinde).....	220
İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Londra’da Türkçe Öğretimi.....	222
Türkçe Öğretmenliği Bölümü’ndeki Uluslararası Öğrencilerin Yaşadığı Akademik Sorunların İncelenmesi.....	224
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Farklılaştırma.....	225
Küresel Bağlamda Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi - Kurumsal Yapılar, Güncel Durum ve Gelecek Perspektifleri.....	227
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisinin Ölçme ve Değerlendirilmesi: Uygulamaya Yönelik Yapay Zekâ Destekli Bir Model Önerisi.....	229
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Araçlarla Analitik Yazma Modelinin Kullanımı ve Öğrenen Görüşleri.....	231
Yapay Zekâ ile Ölçme-Değerlendirmede Etik Sorunlar: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme.....	233
Tek ve Çok Katmanlı Metinlerin Değerlendirilmesinde Öğretmenler ile Yapay Zekâ Arasında Uyum Analizi: Bir Durum Çalışması.....	235
Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan “İzle-Öğren” Bölüm Sorularının Ölçme Değerlendirme Ölçütleri Bağlamında İncelenmesi.....	237
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Okuma Becerisinin Ölçme ve Değerlendirilmesinde Yapay Zekâ Kullanımı.....	239

Yazma Becerisinin Değerlendirilmesinde Yapay Zekâ ve İnsan Değerlendiricilerin Performans Karşılaştırması.....	241
Yapay Zekâ Araçlarının Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ölçme-Değerlendirme Potansiyeli: Mevcut Araçların Karşılaştırmalı İncelemesi.....	243
ÇEVİRİM İÇİ OTURUMLAR.....	245
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Aktarım: Türkiye Dışındaki Türkçe Öğretim Merkezlerinin Rolü.....	245
Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrenciler Üzerinden Türkiye'nin Yumuşak Güç Stratejisi: Dil ve Kültür Aracılığıyla Uluslararası İletişim	247
Multimedyanın Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Rolü.....	249
İki Dillilere Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Kullanımı Üzerine Yapılan Bilimsel Çalışmaların Betimsel Analizi	251
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Otantik Materyal Olarak İstanbul Muhafızları Filminin Deyim Varlığı Üzerine Bir İnceleme	253
Özbek Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Dilbilgisel Eşdizim Hatalarının İncelenmesi	255
Erken Çocuklukta Türkçenin Öğretimi ve Öğrenimi, Dil Edinimi, Etkileşim ve Pedagojik Yaklaşımların Çok Yönlü İncelenmesi	257

I. OTURUM

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Becerisinin Geliştirilmesi Sürecinde Materyal Engelleri ve Dinleme Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler

Material-Related Barriers in Developing Listening Skills in Teaching Turkish as a
Foreign Language and Pedagogical Recommendations

Doç. Dr. Üzeyir SÜĞÜMLÜ

Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

uzeyirsugumlu@odu.edu.tr

 0000-0003-2135-5399

Doç. Dr. Emrah BOYLU

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

eboyly@bartin.edu.tr

 0000-0001-9529-7369

Özet

Yabancı dil öğretiminde dinleme becerisi, hedef dilde etkili iletişimin temelini oluşturmaktadır. Dinleme; öğrencilerin sözcük bilgisi, sesletim farkındalığı ve anlam çıkarma becerilerini geliştirerek konuşma, okuma ve yazma gibi diğer dil becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Bu nedenle dinleme öğretiminin öğretim materyalleri ve uygulama boyutuyla incelenmesi önem taşımaktadır. Bu araştırma iki boyutlu olarak tasarlanmıştır. İlk boyutta, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan öğretim setlerinin dinleme bölümlerinin hangi açılardan yetersiz kaldığı belirlenmiştir. İkinci boyutta ise dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik uygulama önerileri ortaya konmuştur. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desen (olgu bilim) çerçevesinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin farklı kurumlarındaki Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan 25 öğretici oluşturmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğretim setlerinin dinleme bölümlerinde; dinleme öncesi hazırlık sürecinin yetersizliği, metinlerin uzunluğu, metne uygun etkinliklerin sınırlılığı, etkinliklerin strateji kullanımını desteklememesi, farklı dinleme türlerine yer verilmemesi, metinlerin seviyeye uygun olmaması, metin sayısının azlığı, metinlerin duyguyu yansıtamaması, üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye elverişli olmaması, öğrenciyi yönlendirmede yetersizlik ile ses kalitesi ve söyleyişe ilişkin sorunlar belirlenmiştir. Dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik olarak ise öğrenci yaşamıyla ilişkilendirilen etkinliklerin kullanılması, dinleme sonrası çıkarım ve yorum çalışmalarına yer verilmesi, işitsel ve görsel unsurların birlikte kullanılması, görev temelli (eylem odaklı)

uygulamalar, otantik dinleme metinlerinden yararlanılması, dinleme öncesi-sırası-sonrası aşamalarının sistematik biçimde yapılandırılması, dinleme sonrası sürecin yazma etkinlikleriyle desteklenmesi, ön bilgi ve tahmin süreçlerinin etkinleştirilmesi, dinleme sırasında metne tekrar erişim imkânı sağlanması ve oyunlaştırma uygulamalarının kullanılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, dinleme becerisi, öğretim materyali, öğretici önerileri.

Abstract

Listening skills constitute the foundation of effective communication in foreign language teaching. Listening supports the development of other language skills, such as speaking, reading, and writing, by enhancing learners' vocabulary knowledge, pronunciation awareness, and inferencing abilities. Therefore, examining listening instruction in terms of both instructional materials and classroom practices is of considerable importance. This study was designed with a two-dimensional structure. In the first dimension, the shortcomings of the listening sections in instructional sets used for teaching Turkish as a foreign language were identified. In the second dimension, practical recommendations for improving listening skills were proposed. The study was conducted within the framework of a phenomenological design, one of the qualitative research methods. The study group consisted of 25 instructors working at Turkish language teaching centers across different institutions in Türkiye. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using content analysis. The findings revealed several shortcomings in the listening sections of the instructional sets, including the inadequacy of pre-listening preparation, excessive length of texts, limited number of text-related activities, lack of strategy-based tasks, absence of diverse listening types, texts not aligned with learners' proficiency levels, insufficient number of listening texts, limited emotional expressiveness of texts, lack of activities fostering higher-order thinking skills, insufficient learner guidance, and problems related to audio quality and pronunciation. To enhance listening skills, the study proposes the use of activities connected to students' real-life experiences; inclusion of post-listening inference and interpretation tasks; integration of auditory and visual elements; implementation of task-based (action-oriented) practices; use of authentic listening materials; systematic structuring of pre-, while-, and post-listening stages; reinforcement of post-listening processes through writing activities; activation of background knowledge and prediction strategies; providing opportunities to re-access the listening text; and incorporation of gamification practices.

Keywords: foreign language, teaching Turkish as a foreign language, listening skills, instructional materials, instructor recommendations.

Dijitalde Sesli Etkileşim: Yapay Zekâ Destekli Sanal Konuşma Ortamları

Voice Interaction in the Digital World: AI-Supported Virtual Conversation Platforms

Arş. Gör. Dr. Meltem Merve KONU

Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

meltemmerve@uludag.edu.tr

 0000-0002-1139-3474

Özet

Yabancılara Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesinde sınıf içi süre kısıtlamaları, hata kaygısı, yapılan etkinliklerin niteliği, ders kitaplarının teknolojik gelişmelerle eşgüdümlü olamaması gibi birtakım nedenlerle bazı sorunlar yaşanabilmektedir. Bu noktada yapay zekâ destekli uygulamalar öğrencilerin sadece yazılı değil sesli etkileşim kurarak konuşma pratikleri gerçekleştirmelerine destek olabilmektedir. Böylelikle öğrenciler gerçek iletişim ortamlarına benzer öğrenme deneyimleri yaşama olanağını yakalayabilmektedir. Bu açıdan derslerde kullanılan ders kitaplarının niteliği de önemli bir husustur. Ders kitaplarının da teknolojik gelişmelere ayak uydurması eğitim öğretiminin daha nitelikli ve verimli gerçekleşmesi için önemlidir. Derslerde ve ders kitaplarının tasarımında geleneksel bakış açılarının yerini daha modern ve teknoloji temelli bakış açıları almakta ve içeriklerin bu doğrultuda planlanarak düzenli aralıklarla güncellenmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın ilk olarak konuşma becerisini geliştirmeye yönelik yapay zekâ tabanlı etkinliklerle hedef ders kitaplarındaki etkinlikleri karşılaştırmak ve yapay zekâ uygulamalarının kendi aralarındaki performanslarını değerlendirmek üzere 2 farklı amacı bulunmaktadır. Çalışmada ilk olarak Chatgpt, Gemini, Copilot, Perplexity, Claude ve Deepseek gibi yapay zekâ destekli uygulamalardan değerlendirilecek olan ders kitaplarındaki temalar ekseninde sanal konuşma etkinlikleri tasarlanacaktır. Sonraki aşamada elde edilen bu etkinlikler Uludağ Türkçe Öğretim Seti A2 ve B1 seviyelerindeki ders kitaplarındaki konuşma becerisine yönelik etkinliklerle karşılaştırılarak incelenecektir. Bu noktada günlük yaşam temelli senaryolar ve diyaloglar, rol yapma, farklı türde metinler anlatma, görev temelli etkinlikler ve oyunlar olmak üzere farklı etkinlikler; etkileşim, geri bildirim, motivasyon ve bireyselleştirme unsurları; ders kitabı ve uygulama araçları arasında çeşitlilik açısından değerlendirmeler yapılacaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacak olup veriler doküman incelemesiyle elde edilecek betimsel analizle çözümlenecektir. Çalışma sonucunda önerilecek yaklaşımların ve yapay zekâ destekli simülasyonların yabancılara Türkçe öğretimi alanında konuşma becerisinin geliştirilmesindeki pedagojik potansiyeli ortaya koymaya, öğretmenlerin sınıf içi ve dışında farklı dijital etkinlikler ve uygulamalar geliştirmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: konuşma eğitimi, Uludağ Türkçe A1 ve B1 ders kitapları, yapay zekâ uygulamaları, yabancılara Türkçe öğretimi.

Abstract

In teaching Turkish to non-native speakers, certain challenges may arise in developing speaking skills due to factors such as time constraints in the classroom, fear of making mistakes, the nature of the activities conducted, and the failure of textbooks to keep pace with technological advancements. At this point, AI-supported applications can help learners practice speaking not only through written but also through spoken interaction. This allows learners to experience learning environments that closely resemble real-life communication settings. From this perspective, the quality of the textbooks used in classes is also a significant factor. It is important for textbooks to keep pace with technological advancements in order to ensure that education is delivered in a more effective and efficient manner. In classroom instruction and textbook design, traditional approaches are being replaced by more modern, technology-based approaches, and it is expected that content will be planned accordingly and updated at regular intervals. In this context, this study has two distinct objectives: firstly, to compare the activities in the target textbooks with AI-based activities designed to develop speaking skills; and secondly, to evaluate the performance of different AI applications relative to one another. In this study, virtual conversation activities will first be designed around the themes found in textbooks, which will be evaluated using AI-supported applications such as ChatGPT, Gemini, Copilot, Perplexity, Claude and Deepseek. In the next phase, these activities will be analyzed by comparing them with conversation-focused activities in the Uludağ Turkish Language Teaching Set textbooks at the A2 and B1 levels. At this stage, various activities—including real-life scenarios and dialogues, role-playing, reading different types of texts, task-based activities and games will be evaluated in terms of their elements of interaction, feedback, motivation and individualization, as well as the diversity of the textbooks and supplementary materials. The study will employ a qualitative research method and the data will be analyzed using descriptive analysis based on document review. It is anticipated that the approaches and AI-supported simulations proposed as a result of the study will help highlight the pedagogical potential for developing speaking skills in the field of teaching Turkish to non-native speakers and will contribute to teachers' ability to develop various digital activities and applications both inside and outside the classroom.

Keywords: *speaking skills, Uludağ Turkish A1 and B1 textbooks, artificial intelligence applications, teaching Turkish to foreigners.*

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Konuşma Becerisinde Yapay Zekâ
Kullanımı: Araçlar, Stratejiler ve Öğrenen Özerkliği**

The Use of Artificial Intelligence in the Speaking Skills of Turkish Learners: Tools,
Strategies, and Learner Autonomy

Dr. Öğr. Üyesi Eda TEKİN

Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Türkçe Eğitimi ABD

etekin@yildiz.edu.tr

 0000-0001-6831-8101

Okutman Yusuf KARAKAHRAMAN

Yunus Emre Enstitüsü

yusufkarakahraman@outlook.com

 0000-0002-7384-1746

Dr. Öğr. Üyesi Durmuş Barış KIR

Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Türkçe Eğitimi ABD

dbkir@yildiz.edu.tr

 0000-0002-9305-5865

Özet

Yapay zekâ teknolojilerinin eğitim alanında yaygınlaşması, yabancı dil öğretiminde özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik yeni fırsatlar sunmaktadır. Bu araştırmanın amacı; yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin konuşma becerilerini geliştirme sürecinde yapay zekâ araçlarını nasıl kullandıklarını, bu araçlardan yararlanma stratejilerini ve yapay zekâ kullanımının öğrenen özerkliği üzerindeki durumlarını incelemektir. Çalışma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde, durum çalışması olarak tasarlanmış olup veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmıştır. Görüşmelerde öğrenenlerin Türkçe konuşma pratiği sırasında hangi yapay zekâ araçlarını kullandıkları, bu araçları hangi amaçlarla tercih ettikleri, yapay zekâdan aldıkları geri bildirim konuşma performanslarına etkisi ve yapay zekâ kullanımının bağımsız öğrenme süreçlerine katkısı ele alınmıştır. Araştırma bulguları; öğrenenlerin yapay zekâ araçlarını özellikle konuşma pratiği yapma, telaffuzlarını geliştirme, kelime dağarcıklarını genişletme ve hatalarını fark ederek düzeltme amacıyla kullandıklarını göstermektedir. Ayrıca katılımcılar, yapay zekâ tabanlı geri bildirim konuşma becerisinde kendilerine daha fazla güven duymalarına ve daha sık pratik yapmalarına katkı sağladığını belirtmişlerdir. Bununla birlikte katılımcılar, yapay zekânın öğretmenin yerini tamamen alamayacağını ancak öğretim sürecini destekleyici önemli bir öğrenme aracı olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma, yapay zekâ araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin konuşma becerilerini geliştirmede etkili bir destek aracı olabileceğini ve öğrenen

özerkliğini güçlendirebileceğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ destekli uygulamaların pedagojik olarak planlanmasının öğrenme süreçlerini zenginleştirebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, yabancı dil olarak Türkçe, konuşma becerisi, öğrenen özerkliği, dil öğretim teknolojileri.*

Abstract

The increasing use of artificial intelligence technologies in education offers new opportunities for developing speaking skills in foreign language teaching. The aim of this study is to examine how learners of Turkish as a foreign language use artificial intelligence tools in the process of developing their speaking skills, the strategies they employ while using these tools, and the role of artificial intelligence use in terms of learner autonomy. The study was designed as a case study within the framework of a qualitative research approach, and semi-structured interviews were used as the data collection method. The interviews addressed which artificial intelligence tools learners use during Turkish speaking practice, for what purposes they prefer these tools, the effects of the feedback they receive from artificial intelligence on their speaking performance, and the contribution of artificial intelligence use to their independent learning processes. The findings of the study show that learners use artificial intelligence tools particularly to practice speaking, improve their pronunciation, expand their vocabulary, and recognize and correct their mistakes. In addition, participants stated that artificial intelligence-based feedback helps them feel more confident in their speaking skills and encourages them to practice more frequently. However, the participants also emphasized that artificial intelligence cannot completely replace the teacher but can serve as an important supportive learning tool in the teaching process. The study reveals that artificial intelligence tools can be an effective support for improving the speaking skills of learners of Turkish as a foreign language and can strengthen learner autonomy. In this context, it is suggested that the pedagogical integration of artificial intelligence-supported applications in teaching Turkish as a foreign language may enrich learning processes.

Keywords: *artificial intelligence, Turkish as a foreign language, speaking skills, learner autonomy, language teaching technologie*

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Üretken Yapay Zekâ Araçlarına Yönelik Algılarının Metaforlar Üzerinden İncelenmesi

Examining Turkish Teacher Candidates' Perceptions of Generative Artificial Intelligence
Tools Through Metaphors

Arş. Gör. Dr. Safa EROĞLU

Sakarya Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

seroglu@sakarya.edu.tr

 0000-0002-3036-6981

Öğr. Gör. Dr. Gökhan Haldun DEMİRDÖVEN

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Rektörlük Türk Dili Koordinatörlüğü

gokhandemirdoven@subu.edu.tr

 0000-0001-7892-5458

Öğr. Gör. Dr. Erdal ÖZCAN

Sakarya Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

eozean@sakarya.edu.tr

 0000-0003-3186-2992

Doç. Dr. Murat TOPAL

Sakarya Üniversitesi, Öğretim Teknolojileri Anabilim Dalı

mtopal@sakarya.edu.tr

 0000-0001-5270-426X

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının üretken yapay zekâyâ yönelik algılarının metaforlar aracılığıyla değerlendirilmesidir. Nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim (fenomenoloji) desenine göre yürütülen bu çalışmada, veri toplama aracı olarak 10 farklı cümle kökünden oluşan yapılandırılmış bir metafor formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, farklı sınıf düzeylerinde öğrenim gören toplam 78 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Elde edilen nitel veriler, tümevarımsal bir yaklaşımla beş aşamalı (adlandırma, eleme, derleme/kodlama, kategori geliştirme ve geçerlik/güvenirlik) klasik metafor analizi tekniği izlenerek çözümlenmiştir. Miles ve Huberman'ın güvenilirlik formülü kullanılarak dört bağımsız kodlayıcı arasındaki ortalama uyum katsayısı %87,3 olarak hesaplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, Türkçe öğretmeni adaylarının üretken yapay zekâyı ağırlıklı olarak

"yardımcı bir araç" ve ders kitaplarından daha kapsamlı "güçlü bir bilgi kaynağı" olarak algılanmaktadır. Ancak, sağlanan bu kolaylığın yanında teknolojinin insanı tembelleştirdiği ve yapay zekâ ile üretilen metinlerin kopya niteliği taşıyarak özgünlük sorunları barındırdığı yönünde ciddi endişeler bulunmaktadır. Bununla birlikte, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği insani değerler, empati ve duygusal bağ kurma yetilerinden yoksun olması sebebiyle, yapay zekânın öğretmenin yerini almasının olanaksız olduğu güçlü bir şekilde vurgulanmıştır. Sonuç olarak, adayların yapay zekâyı kolaylaştırıcı bir asistan olarak kabul ettikleri, ancak pedagojik ve etik açılarından temkinli bir duruş sergiledikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *üretken yapay zekâ, metafor analizi, fenomenoloji, Türkçe öğretmeni adayları, algı.*

Abstract

The aim of this study is to evaluate the perceptions of pre-service Turkish teachers regarding generative artificial intelligence through metaphors. In this study, which was conducted in accordance with the phenomenological design—a qualitative research approach—a structured metaphor form consisting of 10 different sentence stems was used as the data collection tool. The study group consists of a total of 78 pre-service Turkish teachers studying at various grade levels. The obtained qualitative data were analyzed following the five-stage classical metaphor analysis technique (naming, elimination, compilation/coding, category development, and validity/reliability) using an inductive approach. Utilizing Miles and Huberman's reliability formula, the average agreement coefficient among four independent coders was calculated as 87.3%. According to the research findings, pre-service Turkish teachers predominantly perceive generative artificial intelligence as an "assistant tool" and a "powerful information source" that is more comprehensive than textbooks. However, alongside the convenience it provides, there are serious concerns that this technology makes individuals lazy and that texts produced by artificial intelligence harbor originality issues by acting as mere copies. Furthermore, it was strongly emphasized that it is impossible for artificial intelligence to replace a teacher, due to its lack of human values, empathy, and the ability to establish the emotional connections required by the teaching profession. In conclusion, it was determined that the pre-service teachers accept artificial intelligence as a facilitating assistant, yet they exhibit a cautious stance from pedagogical and ethical perspectives.

Keywords: *generative artificial intelligence, metaphor analysis, phenomenology, pre-service Turkish teachers, perception.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Yapay Zekâ Etkileşimlerinde Komut Verme Becerilerinin Değerlendirilmesi

Evaluating of Prompting Skills in AI Interactions among Learners of Turkish as a Foreign Language

Öğr. Gör. Dr. Özlem DAĞ TARCAN

Ankara Üniversitesi, Ortak Dersler Bölümü

otarcan@ankara.edu.tr

 0000-0002-3558-7361

Doç. Dr. Dilek FİDAN

Kocaeli Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

dilek.fidan@kocaeli.edu.tr

 0000-0003-1349-580X

Özet

Yapay zekâ araçlarının dil öğretimi ortamlarında da kullanılmaya başlamasıyla birlikte, öğrenenlerin bu sistemlerle nasıl iletişim kurdukları, alandaki çalışma konularından biri haline gelmiştir. Özellikle yazılı komut üretimi (prompt writing), yalnızca teknik bir işlem değil; düşüncenin planlanması, açık ifade edilmesi ve hedefe yönelik yapılandırılması açısından yazma becerisiyle doğrudan ilişkilidir (Sharples, 2023). O nedenle bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yapay zekâ ile etkileşimlerinde ürettikleri komutların dilsel özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, D.Hymes'in (1972) iletişimsel yeterlik yaklaşımı ve S.Herring'in (2004) bilgisayar aracılı söylem çözümlemesi yaklaşımı çerçevesinde ele alınmıştır. Tek gruplu betimsel araştırma deseni kullanılarak yabancı dil olarak Türkçe öğrenen toplam 50 B2 öğrencisi, çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Veri seti, öğrencilerin yazma görevleri kapsamında yapay zekâ ile etkileşim sırasında ürettikleri komutlardan oluşmaktadır. Verilerin çözümlenmesi için *görev tanımlama, dilsel açıklık ve doğruluk, bağlam oluşturma ve yönlendirme* boyutları kullanılarak geliştirilen analitik puanlama anahtarı kullanılmıştır. Bulgular, öğrencilerin çoğunlukla kısa ve doğrudan komutlar ürettiğini ancak bağlam oluşturma ve ayrıntılı yönlendirme stratejilerinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Buna karşılık daha yapılandırılmış ve açık komutların hem daha nitelikli yapay zekâ çıktıları ürettiği hem de öğrencilerin yazılı ifade becerilerini desteklediği gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda, komut yazma becerisinin yabancı dil öğretiminde yazma becerisini destekleyen işlevsel bir araç olarak ele alınabileceği ve bu doğrultuda ileri çalışmaların alana katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *komut yazma, yapay zekâ, iletişimsel yeterlilik, bilgisayar aracılı söylem çözümlemesi.*

Abstract

With the increasing use of artificial intelligence tools in language teaching environments, how learners communicate with these systems have become one of the emerging research topics in the field. In particular, prompt writing is not merely a technical activity; it is directly related to writing skills in terms of planning ideas, expressing them clearly, and structuring them in a goal-oriented manner (Sharples, 2023). Therefore, this study aims to examine the linguistic features of the prompts produced by learners of Turkish as a foreign language in their interactions with artificial intelligence. The study is framed within Dell Hymes' (1972) communicative competence approach and Susan Herring's (2004) computer-mediated discourse analysis framework. Using a single-group descriptive research design, a total of 50 B2-level learners of Turkish as a foreign language constitute the sample of the study. The dataset consists of the prompts produced by students during their interactions with artificial intelligence as part of writing tasks. An analytical scoring rubric, including the dimensions of *task definition*, *linguistic clarity and accuracy*, *context building*, and *guidance*, was employed for data analysis. The findings indicate that students tend to produce short and direct prompts; However, their use of context-building and detailed guidance strategies remains limited. On the other hand, it has been observed that more structured and explicit prompts not only generate higher-quality AI outputs but also support students' written expression skills. Accordingly, prompt-writing skills can be considered a functional tool that supports writing skills in foreign language teaching, and further research in this direction is expected to contribute to the field.

Keywords: *prompting, artificial intelligence, communicative competence, computer-mediated discourse analysis.*

**Oğuz Kağan Destanı ile Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültür
Aktarımı ve Metin Uyarlama-A2 Seviyesi**

Cultural Transfer and Text Adaptation in Teaching Turkish as a Foreign Language with
the Epic of Oğuz Kağan - A2 Level

Öğr. Gör. Dr. Hülya KATANALP BİROĞUL

Kocaeli Üniversitesi, Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİLMER)

hulya.birogul@kocaeli.edu.tr

 0000-0002-7765-8164

Öğr. Gör. Elif KAYABAŞLI CORA

Kocaeli Üniversitesi, Türk Dili Bölümü (Rektörlük)

elif.cora@kocaeli.edu.tr

 0000-0001-9679-5730

Özet

Dil öğretimi, yalnızca bir dil bilgisi ve sözcük aktarımı süreci değil, aynı zamanda hedef dilin kültürel kodlarının ve dünya görüşünün öğrenciye aktarıldığı bütüncül bir disiplindir. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ) alanında, özellikle başlangıç seviyelerinde kültürel derinliği olan otantik metinlerin kullanımı, dilsel karmaşıklık nedeniyle genellikle ihmal edilmektedir. Bu çalışma, Türk kültürünün temel taşı olan Oğuz Kağan Destanı'nın, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metni (ADÖÇ) A2 seviyesi kazanımlarına uygun şekilde uyarlanmasını ve bir ders materyaline dönüştürülmesini konu almaktadır.

Araştırmanın kuramsal zeminini, Stephen Krashen'in Girdi Hipotezi ve kültürlerarası yetinin geliştirilmesi yaklaşımı oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Uyarlama sürecinde, İslamiyet öncesi döneme ait Oğuz Kağan Destanı metni; dilsel sadeleştirme, yapısal genişletme ve pedagojik kolaylaştırma stratejileriyle yeniden kurgulanmıştır. Bu süreçte arkaik dil özellikleri ve karmaşık sentaktik yapılar, öğrencinin seviyesine uygun güncel karşılıklarla değiştirilmiştir; ancak "kağan", "toy", "kurultay" ve "ok-yay" gibi sembolik kültürel öğeler korunarak bağlamsal ipuçlarıyla desteklenmiştir.

Çalışma sonucunda, doğru metodolojik müdahalelerle yapılandırılan halk edebiyatı metinlerinin, başlangıç seviyesindeki öğrenciler için hem dilsel yetkinliği artıran hem de hedef kültürle güçlü bir bağ kuran etkili birer materyal olması hedeflenmiştir. Hazırlanan etkinlik taslaklarının, kültürel mirasın modern dil öğretim yöntemlerine entegre edilmesi noktasında özgün bir model olması hedeflenmektedir. Bu çalışmanın, öğrencilerin Türkçeyi sadece bir iletişim aracı olarak değil, tarihsel bir derinliğe sahip kültürel bir sistem olarak algılamalarına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, kültür aktarımı, Oğuz Kağan Destanı, metin uyarlama, materyal tasarımı.*

Abstract

Language teaching is not only a process of transferring grammar and vocabulary, but also a holistic discipline in which the cultural codes and worldview of the target language are transferred to the learner. In the field of Teaching Turkish as a Foreign Language (TLT), the use of authentic texts with cultural depth, especially at the beginning levels, is often neglected due to linguistic complexity. This study is about adapting the Epic of Oghuz Khagan, the cornerstone of Turkish culture, in accordance with the Common European Framework of Reference for Languages (ADÖÇ) A2 level achievements and turning it into a course material.

The theoretical basis of the research is Stephen Krashen's Input Hypothesis and the approach to developing intercultural competence. Document analysis technique, one of the qualitative research methods, was used in the study. During the application process, the Oghuz Khagan Epic text from the pre-Islamic period; It has been reconstructed with linguistic simplification, structural expansion and pedagogical facilitation strategies. In this process, archaic language features and complex syntactic structures were replaced with updated equivalents appropriate to the learner's level; However, symbolic cultural elements such as "kağan", "toy", "kurultay" and "ok-yay" were preserved and supported by contextual clues.

As a result of the study, it is aimed that folk literature texts, structured with correct methodological interventions, will be effective materials for beginner level students that both increase linguistic competence and establish a strong bond with the target culture. The prepared activity drafts are aimed to be a unique model for integrating cultural heritage into modern language teaching methods. This study aims to contribute to students' perception of Turkish not only as a means of communication but also as a cultural system with historical depth.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, cultural transfer, Oğuz Khagan Epic, text adaptation, material design.*

Dil Öğretiminde Kültürel Bir Köprü: Mangala Oyununun Türkçe Öğrenen Uluslararası Öğrenciler Üzerindeki Etkileri

A Cultural Bridge in Language Teaching: The Effects of the Game of Mangala on
International Students Learning Turkish

Öğr. Gör. Zülal SÖĞÜT

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

zulalya11@windowslive.com

 0000-0001-5998-6909

Dr. Öğr. Üyesi Aliye Nur ERCAN GÜVEN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

anercan@ogu.edu.tr

 0000-0002-3646-0231

Özet

Yabancı dil öğretimi, dil bilgisi kurallarının aktarıldığı mekanik bir süreç olmanın ötesinde kültürel etkileşimin ve sosyal paylaşımların ön planda olduğu çok boyutlu bir süreçtir. Bu süreçte kullanılan oyunlar ve oyunlaştırma yöntemleri, öğrenci motivasyonunu artırırken dilsel becerilerin doğal bir ortamda kullanımına ve kültürel aktarımın kolaylaşmasına imkân tanımaktadır. Bu çalışma, Orta Asya'dan Afrika'ya kadar geniş bir coğrafyada benzer varyantları bulunan geleneksel Türk zekâ oyunu Mangala'nın, yabancılarla Türkçe öğretimindeki işlevselliğini ele almaktadır. Araştırmanın amacı; Mangala oyununun öğrenci etkileşimini artırmadaki rolünü, kültürel yakınlık kurma potansiyelini ve dört temel dil becerisinin gelişimine katkısını tespit etmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Toplanan veriler, 2024-2025 eğitim öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESOGÜ TÖMER) bünyesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerle gerçekleştirilen uygulama sürecine dayanmaktadır. Çalışmaya 22 farklı ülkeden 35 uluslararası öğrenci katılmıştır. Çalışma grubunun dil düzeyinin belirlenmesinde; oyunun stratejik derinliğini kavrayabilme ve kültürel tartışmalara katılabilme gerekliliği arandığından araştırma B2 ve C1 düzeyindeki gönüllü öğrencilerle yürütülmüştür. Araştırma süreci iki aylık bir periyodu kapsamakta olup Mangala öğretimi haftada bir gün, iki ders saati olacak şekilde yapılmıştır. Öğretim süreci; hazırlanan özel afişler, okuma metinleri ve oyunun tarihsel arka planını aktaran belgelerle zenginleştirilerek çok boyutlu bir öğrenme ortamı tasarlanmıştır. Dönem sonunda uygulanan değerlendirme anketi ve yapılan görüşmelerle, öğrencilerin kullanılan materyallere ve oyunun Türkçe öğrenimlerine katkısına yönelik görüşleri alınmıştır. Yapılan tespit ve değerlendirmeler neticesinde, geleneksel oyunların yabancı dil sınıflarında kullanımının hem kültürel etkileşimi güçlendirdiği hem de eğitsel hedeflere ulaşmada işlevsel bir araç olduğu sonucuna varılmıştır.

Oyundaki kurallar sisteminin; sayıların kullanımını, karşılıklı diyalog kurma gibi konuşma süreçlerini doğrudan desteklediği saptanmıştır. Özellikle Afrika ve Orta Asya bölgelerinden gelen öğrencilerin kendi kültürlerindeki benzer oyunlar sayesinde Mangala'ya karşı "tanıdıklık" hissi duyduğu ve bu hissin, dil öğrenme kaygısını azaltarak Türkçe kurallarının daha dinamik bir ortamda kavranmasını sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, Mangala, kültürel aktarım, oyunlaştırma, dil becerileri.*

Abstract

Foreign language teaching has evolved from mechanical grammar instruction into a multidimensional process prioritizing cultural exchange. Gamification enhances this by boosting motivation and facilitating natural linguistic use. This study examines the functionality of Mangala, a traditional Turkish intelligence game with similar variants across a wide geography from Central Asia to Africa, in teaching Turkish to foreigners. The aim is to determine Mangala's role in student interaction, its potential to foster cultural affinity, and its contribution to developing the four basic language skills. A case study, a qualitative research method, was employed in the study. The collected data is based on an implementation process carried out with international students studying at ESOGÜ TÖMER during the 2024-2025 academic year. 35 international students from 22 different countries participated in the study. Since the requirements included grasping the strategic depth of the game and participating in cultural discussions, the research was conducted with volunteer students at B2 and C1 proficiency levels. The research process spanned a two-month period, with Mangala instruction conducted for two lesson hours per week. A multidimensional learning environment was designed, enriched with specially prepared posters, reading texts, and documentaries conveying the historical background of the game. Data were collected through an evaluation questionnaire at the end of the term. As a result of the findings and evaluations, it was concluded that the use of traditional games in foreign language classrooms both strengthens cultural interaction and serves as a functional tool in achieving educational goals. It was determined that the rule system of the game directly supports speaking processes such as the use of numbers and establishing mutual dialogue. Notably, students from Africa and Central Asia experienced a sense of "familiarity" due to similar games in their cultures. This connection significantly reduced language anxiety and fostered a dynamic comprehension of Turkish language rules.

Keywords: *teaching Turkish to foreigners, Mangala, cultural transfer, gamification, language skills.*

Yabancı Öğrencilere Yönelik Türk Kültürü Öğretimi

Teaching Turkish Culture for Foreign Students

Ezgi GÜZELİŞ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Doktora Öğrencisi

ezgi_edebiyat94@hotmail.com

 0000-0002-0434-7437

Özet

Bu çalışmanın temel konusu, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen C1 düzeyindeki uluslararası öğrencilerin Türk kültürünü tanıma ve içselleştirme düzeylerini bilimsel veriler ışığında belirlemektir. Dil öğretim süreçlerinde kültür ögesi, genellikle ders kitaplarındaki okuma ve dinleme metinleri aracılığıyla dolaylı bir biçimde kazandırılmaktadır. Ancak eğitim müfredatlarında Türk kültürünü doğrudan ölçen standart bir sınavın bulunmaması, bu alanda bir boşluk oluşturmaktadır. Bu noktada araştırma, dilin sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürel bir taşıyıcı olduğu gerçeğinden hareketle, kazanılan dilsel yetkinliğin kültürel farkındalıkla ne derece desteklendiğini ortaya koyması bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu eksiklikten yola çıkarak, Türkçe öğrenim süreçlerini tamamlamak üzere olan C1 düzeyindeki yabancı öğrencilerin, Türk kültürüne ve toplumsal değerlerine ne derece hâkim olduklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen tüm öğrenciler; örneklemini ise Türkiye'nin batısında yer alan bir devlet üniversitesinin TÖMER biriminde öğrenim gören, farklı coğrafyalardan gelmiş 16 gönüllü kız öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların geldikleri bölgeler; Yunanistan (3), Tacikistan (2), Kazakistan (1), Kırgızistan (1), Kosova (2), Sri Lanka (1), Özbekistan (1), Karakalpakistan (1), Arnavutluk (1), Kuzey Makedonya (1), Afrika (1), Somali (1) şeklinde çeşitlilik göstermektedir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan; doğum, ölüm, günlük yaşam, sosyal ilişkiler, gelenek ve görenekler ile evlenme ritüellerini kapsayan 40 soruluk çoktan seçmeli bir test kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türk kültürüne ait temel ve spesifik öğeleri orta düzeyde bildikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *dil, kültür, kültür ögesi, dil ve kültür bağlamı, Türk kültürü öğretimi.*

Abstract

The primary focus of this study is to determine, through scientific data, the levels at which C1 level international students learning Turkish as a foreign language recognize and internalize Turkish culture. In language teaching processes, cultural elements are typically imparted indirectly through reading and listening texts in textbooks. However, the absence of a standard exam directly measuring Turkish culture in educational curricula creates a gap in this area. At this point, the research holds great importance in that it reveals to what extent the linguistic competence acquired is supported by cultural awareness, based on the fact that language is not only a tool of communication but also a cultural carrier. Based on this deficiency, it was aimed

to determine the extent to which foreign students at the C1 level, who are nearing the completion of their Turkish language learning process, have mastered Turkish culture and societal values. The population of the study consists of all students learning Turkish as a foreign language; The sample consists of 16 volunteer female students from different geographical backgrounds studying at the TÖMER unit of a public university located in the western part of Turkey. Prepared by the researcher as a data collection tool; A 40 question multiple-choice test covering birth, death, daily life, social relations, traditions and customs, and marriage rituals was used. The study revealed that the majority of students had a moderate level of knowledge of both basic and specific elements of Turkish culture. The study revealed that the majority of students had a moderate level of knowledge of both basic and specific elements of Turkish culture.

Keywords: *language, culture, cultural element, language and culture context, Turkish culture instruction.*

Özbekistan Sosyal Medya Kanallarında Türkiye Türkçesinin Öğretilmesi ve Bunların İçerik Analizi

Teaching Turkish in Uzbekistan's Social Media Channels And Their Content Analysis

Prof. Dr. Ceyhun Vedat UYGUR

Pamukkale Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fak. TDE Bölümü

ceyhunvedatuygur@gmail.com

 0000-0003-4239-803X

Özet

Türkiye Türkçesi, 21. yüzyılın en çok rağbet gören dillerinden biridir desek yanlış olmaz. Bunun sosyal, kültürel, siyasî, ekonomik, askerî gibi çeşitli sebepleri sayılabilir. Türkiye’de gerek üniversiteler bünyesindeki çeşitli adlarla kurulan “Türkçe öğretim merkezleri” gerekse özel olarak Türk dilini öğreten kurs merkezleri bulunmaktadır. Yurt dışında da çeşitli Türkçe öğretim merkezleri ve sosyal medya kanalları bulunmaktadır. Biz bu bildirimizde Özbekistan ve ona bağlı özerk Karakalpakistan Cumhuriyetinde “yabancı dil” statüsündeki Türkiye Türkçesini öğretmek amacıyla açılan sosyal medya kanallarından (telegram, instagram gibi) söz edeceğiz. Bu sosyal medya kanalları ve dil öğretim merkezlerinin Türkçeyi öğretmek amacıyla nasıl bir çalışma yürüttüklerinden; öğretim sistemlerinden, metotlarından, içeriklerinden, kullandıkları ders kitapları ve materyallerinden bahsedeceğiz. Genellikle bir kurs merkezinin yayın organı gibi kullanılan bu sosyal medya kanalları (“*Türk tili*”, “*Türk dilini o’rganamız*”, “*Türk tili | Türkçe*”; “*hs_dilsayfasi*”, “*umu_mektebi*” gibi), kısmen reklam amaçlı gibi görünse de takip edenler için ciddi bir öğretim platformu durumundadırlar. Örneğin günlük konuşmalar, kelime öğretme testleri veya bilgileri (*pişirmek – pishirmoq, hazırlamak – tayyorlamoq* vb.), deyimler (*Göz var nizam var! → Ko’z bor, mezon bor!*), atasözleri, kalıp sözler, dilek ve dualar içeren görsel materyaller (filmler, resimler) veya yazılı metinler, tercüme / aktarmalar (*-Bir şey ismarlayayım, çay, kahve? / Ne sıylayın, shay, kofe; Ne okuyorsun? / Ne oqip atırsañ* vb.); dinleme çalışmaları, gramer bilgileri, imla öğretimi gibi geniş bir bantta yürütülen etkinlikler, bildirimizde örneklerle ortaya konulacaktır. Netice itibarıyla Türkçenin fonetik, morfolojik, sentaktik, semantik, leksik açılarından öğretilmesi meselesinde söz konusu medya kanallarının işlevi, rolü, etkisi vurgulanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe öğretimi, Özbekistan, Karakalpakistan, sosyal medya, dil öğretimi.*

Abstract

It would not be wrong to say that Turkish, spoken in Turkey, is one of the most popular languages of the 21st century. This can be attributed to various reasons, including social, cultural, political, economic, and military factors. In Turkey, there are both "Turkish language teaching centers" established under various names within universities, and private language courses. Abroad, there are also various Turkish language teaching centers and social media

channels. In this paper, we will discuss social media channels (such as Telegram and Instagram) established in Uzbekistan and its autonomous Republic of Karakalpakstan to teach Turkish, which is considered a "foreign language." We will examine how these social media channels and language teaching centers operate to teach Turkish; their teaching systems, methods, content, textbooks, and materials. These social media channels, often used as publications for a course center ("*Türk tili*", "*Türk tilini o'rganamiz*", "*Türk tili | Türkçe*"; "*hs_dilsayfasi*", "*umu_mektebi*" etc.), while appearing partly for advertising purposes, serve as serious learning platforms for their followers. For example, activities conducted across a wide range of areas, such as daily conversations, vocabulary teaching tests or information (e.g., "*pişirmek*" – "*pishirmoq*," "*hazırlanmak*" – "*tayyorlamoq*," etc.), idioms (*Göz var nizam var!* → *Ko'z bor, mezon bor*), proverbs, fixed expressions, wishes and prayers, visual materials (films, pictures) or written texts, translations/adaptations (*-Bir şey ismarlayayım, çay, kahve? / Ne siylayın, shay, kofe; Ne okuyorsun? / Ne oqip atırsañ* etc.), listening exercises, grammar information, and spelling instruction, will be presented with examples in our paper. Ultimately, this study will attempt to highlight the function, role, and impact of these media channels in the teaching of Turkish from phonetic, morphological, syntactic, semantic, and lexical perspectives.

Keywords: *Turkish language teaching, Uzbekistan, Karakalpakstan, social media, language teaching.*

Irak Cumhuriyeti'nde Türkçe Öğretmenlerinin Yapay Zekâ Kullanma Okuryazarlık Durumlarının İncelenmesi

Examining the Artificial Intelligence Literacy of Turkish Language Teachers in the
Republic of Iraq

Prof. Dr. Faruk POLATCAN

Fırat Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

fpolatcan@firat.edu.tr

 0000-0002-6897-8932

Öğr. Gör. Yasin AKTAŞ

Fırat Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

yaktas@firat.edu.tr

 0000-0002-8643-8374

Özet

Günümüzde hemen hemen her alanda olduğu gibi dil öğretiminde de yapay zekâ (YZ) yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Hızlı bir şekilde içerik üretilmesi ve söz konusu içeriğin kişiselleştirilebilmesi YZ'nin kullanımını öngörülemez bir şekilde hızlandırmıştır. Bu duruma rağmen dünyada gelir dağılımının “uçurum” seviyesinde farklılaşması, bölgesel karışıklıklar ve kültürel sorunlar nedeniyle teknolojik gelişmeler bütün insanlık tarafından adaletli bir şekilde kullanılamamaktadır. Bu çalışma, Irak Cumhuriyeti'nde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin yapay zekâ okuryazarlıklarının belirlenmesini, süreç boyunca yaşadıkları deneyimlerinin ve YZ algılarının tespit edilmesini amaçlamaktadır. Ayrıca YZ'nin Türkçe öğretiminde kullanılmasını kısıtlayan teknik, akademik ve kültürel nedenlerin belirlenmesi de amaçlanmıştır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu (Türkçe Öğretmenleri Yapay Zekâ Okuryazarlığı Görüşme Formu) aracılığıyla toplanmıştır. Çalışmada kolay ulaşılabılır durum örnekleme kullanılmıştır. Çalışma grubunu Irak Cumhuriyeti'nin Kerkük şehrindeki sekiz Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulgular Türkçe öğretmenlerinin “YZ araçlarını kullanabilme durumları”, “süreç boyunca karşılaştıkları engeller”, “YZ araçlarına yükledikleri anlamlar” ve “konu ile ilgili mesleki gelişim ihtiyaçları” olarak temalandırılmıştır. Araştırma ile Irak Cumhuriyeti'nde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin teknoloji destekli ders öğretim becerilerini geliştirmek amacıyla hizmet içi eğitimlerin planlanması gerekmektedir. Ayrıca Türkçe dersi müfredatı çağın şartlarına uygun bir şekilde güncellenerek yenilikçi modellerle Türkçe öğretimi yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe öğretmeni, yapay zekâ okuryazarlığı, nitel araştırma, Irak Cumhuriyeti, Kerkük.*

Abstract

As in nearly every contemporary field, artificial intelligence (AI) has become widely integrated into language education. Its capacity to rapidly generate and personalize content has significantly accelerated its adoption in ways previously unimaginable. However, such technological advancements cannot be utilized equitably across all populations due to the “abyss-like” disparities in global income distribution, regional conflicts, and cultural challenges. This study aims to determine the AI literacy of Turkish language teachers working in the Republic of Iraq, as well as to examine their experiences with and perceptions of AI throughout this process. Additionally, the study seeks to identify the technical, academic, and cultural factors that limit the use of AI in Turkish language instruction. The research was designed as a case study within a qualitative research framework. The data were collected through a semi-structured interview form (Turkish Language Teachers’ Artificial Intelligence Literacy Interview Form). Convenience sampling was employed, and the study group consisted of eight Turkish language teachers working in the city of Kirkuk, Republic of Iraq. The data obtained were analyzed using content analysis. The findings were categorized under four themes: Turkish language teachers’ “ability to use AI tools,” “obstacles encountered during the process,” “meanings attributed to AI tools,” and “professional development needs related to the subject.” Based on the findings of this research, it is recommended that in-service training programs be developed to enhance the technology-supported teaching competencies of Turkish language teachers working in the Republic of Iraq. Furthermore, the Turkish language curriculum should be updated in line with contemporary standards, and instruction should be supported through the implementation of innovative models.

Keywords: *Turkish language teacher, artificial intelligence literacy, qualitative research, Republic of Iraq, Kirkuk.*

Karakalpak “Yurta”sı ve Aile Yaşamı Üzerinden Türkçe Öğretimine Kültürel Yaklaşım

A Cultural Approach to Teaching Turkish Through the Karakalpak “Yurta” and Family Life

Nurjamal NAWRIZBAEVA

Özbekistan Respublikası İlimler Akademiyası Karakalpakstan Bölümü, Karakalpak Gümanitar İlimler İlim İzertlev İnstitutu, Nukus, ÖZBEKİSTAN

nawrizbaevanurjamal@gmail.com

 0009-0007-9094-162X

Özet

Bu çalışma, Karakalpak “yurta”sının Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmede kültürel bir miras aracı olarak kullanımını incelemektedir. Araştırmanın temel görüşü, dil öğretiminin yalnızca gramer ve kelime bilgisini öğretmekle sınırlı olmayıp, aynı zamanda halkın kültürünü, geleneklerini ve yaşam tarzını da kapsadığıdır.

Karakalpak “yurta”sı, halkın aile yaşamını, sosyal ilişkilerini ve geleneksel yaşam biçimini yansıtan önemli bir kültürel nesne olarak kabul edilmektedir. “Yurta” yapısı ve iç düzeni aracılığıyla aile içi roller, misafirperverlik ve ulusal değerler hakkında bilgi verilebilir. Ayrıca “yurta” içindeki halılar ve diğer dokumaların sembolik anlamları, öğrencilerin kültürel farkındalıklarının geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Çalışmada etnografik materyallerin ders sürecinde nasıl etkili kullanılabileceği, ayrıca görsel ve yazılı yöntemlerle dil becerilerinin nasıl geliştirilebileceği incelenmiştir. Sonuçlar göstermektedir ki, Karakalpak “yurta”sı ve kültürel unsurları, öğrencilerin hem dil becerilerini hem de kültürel anlayışlarını eş zamanlı geliştirmede etkili bir araçtır. Bu yaklaşım, dersleri daha ilgi çekici ve öğretici hale getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Karakalpak Yurtası, kültürel miras, Türkçe öğretimi, etnografik materyal, kültürlerarası yaklaşım.*

Abstract

This study examines the use of the Karakalpak “yurta” as a cultural heritage tool in teaching Turkish as a foreign language. The main view of the research is that language teaching is not limited to teaching grammar and vocabulary but also encompasses the culture, traditions, and lifestyle of the people.

The Karakalpak “yurta” is considered an important cultural object that reflects the family life, social relations, and traditional way of living of the people. Through the structure and interior layout of the “yurta”, information about family roles, hospitality, and national values

can be conveyed. Additionally, the symbolic meanings of the carpets and other textiles inside the “yurta” play an important role in developing students’ cultural awareness.

The study explores how ethnographic materials can be effectively used in the classroom, as well as how language skills can be developed through visual and textual methods. The results indicate that the Karakalpak “yurta” and its cultural elements are an effective tool for simultaneously developing students’ language skills and cultural understanding. This approach also makes lessons more engaging and educational.

Keywords: *Karakalpak “yurta”, cultural heritage, teaching Turkish, ethnographic material, intercultural approach.*

2000–2025 Yılları Arasında Kazakistan'da Türkçenin Öğretimi ve Türk Kültürünün Tanıtımına Yönelik Akademik Çalışmaların Analizi

Analysis Of Academic Studies on The Teaching of Turkish and The Promotion of Turkish Culture in Kazakhstan Between 2000 and 2025

Merey BEKTEN

Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

802473020@ogr.uludag.edu.tr

 0009-0005-7032-1752

Özet

Bu çalışmanın amacı, 2000–2025 yılları arasında Kazakistan'da Türkçenin öğretimi ve Türk kültürünün tanıtımına yönelik akademik çalışmalar ve yayınları analiz etmektir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Kazakistan ile Türkiye arasında gelişen çok boyutlu ilişkiler, özellikle eğitim ve kültür alanlarında önemli iş birliklerini beraberinde getirmiştir. Bu süreçte Türkçe öğretimi, kültürel yakınlığın ötesine geçerek stratejik bir etkileşim aracı haline gelmiştir.

Araştırmada nitel yöntemlerden literatür analizi kullanılmış; ulusal ve uluslararası akademik yayınlar incelenmiştir. Çalışma kapsamında Türkçe öğretiminin gelişim süreci, kullanılan yöntem ve yaklaşımlar, sürece katkı sağlayan kurum ve kuruluşlar ile Türk kültürünün yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler analiz edilmiştir. Ayrıca TİKA, Türkiye Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumların rolleri değerlendirilmiş ve süreç içerisindeki değişim ve dönüşümler ortaya konulmuştur.

Araştırma bulguları, Kazakistan'da Türkçe öğretimi ve Türk kültürünün tanıtımının zaman içerisinde kurumsallaştığını ve akademik literatürde giderek daha fazla yer bulduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, mevcut çalışmaların büyük ölçüde sınırlı perspektifler sunduğu ve konunun bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasına ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma, Türkçenin yurt dışında öğretimi ve kültürel diplomasi alanlarında literatüre katkı sağlamayı ve gelecekte yapılacak araştırmalar için bir temel oluşturmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe öğretimi, Kazakistan, Türk kültürü, kültürel diplomasi, literatür analizi*

Abstract

The aim of this study is to analyze academic studies and publications on the teaching of Turkish and the promotion of Turkish culture in Kazakhstan between 2000 and 2025. Following the dissolution of the Soviet Union, the multidimensional relations between Kazakhstan and Türkiye led to significant cooperation, particularly in the fields of education and culture. In this context, the teaching of Turkish has evolved from a symbol of cultural affinity into a strategic tool of interaction.

This study employs a qualitative research design based on literature analysis, examining national and international academic publications. The research focuses on the development of Turkish language teaching, the methods and approaches discussed in the literature, the institutions involved in this process, and activities aimed at promoting Turkish culture. In addition, the roles of institutions such as TİKA, the Türkiye Maarif Foundation, and the Yunus Emre Institute are analyzed, and the transformations within this period are evaluated.

The findings indicate that the teaching of Turkish and the promotion of Turkish culture in Kazakhstan have become increasingly institutionalized and more visible in academic literature over time. However, it is also observed that existing studies tend to offer limited perspectives, highlighting the need for a more comprehensive and systematic analysis of the topic.

This study aims to contribute to the literature on teaching Turkish abroad and cultural diplomacy, as well as to provide a foundation for future research.

Keywords: *teaching Turkish, Kazakhstan, Turkish culture, cultural diplomacy, literature analysis.*

Türkçe Öğrenenlerin Kavram Evreninde Örüntüler: Bartın-Uludağ TÖMER Örneği

Patterns in the Conceptual World of Turkish Learners: The Case of Bartın-Uludağ
TÖMER

Prof. Dr. Gökhan ARI

Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

gokhanari@uludag.edu.tr

 0000-0001-7054-2209

Ebru DAŞTAN TOPÇU

*Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Doktora
Öğrencisi*

dastanebru36@gmail.com

 0000-0001-9464-9019

Zeynep Sena ZOR

*Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Doktora
Öğrencisi*

zeynepzor42@gmail.com

 0009-0002-6293-9614

Özet

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin belirli kavram alanlarına ilişkin zihinsel sözlük yapılarını ve kavramsal örgütlenmelerini Öntür Kuramı çerçevesinde incelemektir. Araştırmada, bilişsel ve kültürel temelli söz varlığının ortaya konulması hedeflenmiş; bu doğrultuda meyve, duygu, taşıt, yemek, oyun, meslek, kuş, hastalık, hayvan ve mobilya kategorileri temel alınmıştır. Çalışma tarama araştırma desenine uygun şekilde tasarlanmıştır. Çalışma grubunu, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında Bursa Uludağ Üniversitesi TÖMER ve Bartın Üniversitesi TÖMER bünyesinde öğrenim gören toplam 195 yabancı uyruklu katılımcı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Öntür kuramı temelinde yapılandırılmış kelime çağrışım formu kullanılmıştır. Katılımcılardan her bir kategoriye ilişkin akıllarına gelen ilk beş sözcüğü yazmaları istenmiştir. Veriler MS Excel ve MAXQDA programlarında kodlanmış, betimsel istatistikle çözümlenmiş ve frekans, yüzde değerleri üzerinden değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde katılımcıların en sık ve öncelikli olarak çağrışım yoluyla yazdıkları sözcükler/kavramlar, ilgili kategorilerin öntürleri olarak kabul edilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre katılımcılar; meyve kategorisinde ilk sıraya elma, duygu kategorisinde mutluluk, taşıt kategorisinde araba, yemek kategorisinde pilav, oyun kategorisinde futbol, meslek kategorisinde doktor, kuş kategorisinde serçe, hastalık

kategorisinde grip, hayvan kategorisinde kedi ve mobilya kategorisinde masa yazmışlardır. Bulgular, öntür kuramı çerçevesinde yapılan çalışmalardaki üye yapılarıyla uyumlu görünmekte olup kategorilere ilişkin kavramlar öntür kabul edilebilecek sayıda ve orandadır. Bu durum, katılımcıların aynı kategorilerde aynı çağrışıma sahip olduğunu göstermektedir. Yemek, meslek ve kuş kategorilerinde katılımcıların cevapları diğerlerine göre daha dağınıktır. Yemek kategorisinde Türk kültürünün izleri göze çarpmaktadır. Sonuçlar ışığında kavram öğretimi ve söz varlığı geliştirmeye yönelik olarak ders kitabı yazarlarına, araştırmacılara ve uygulayıcılara öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, Öntür Kuramı, çağrışım.*

Abstract

The aim of this study is to examine the mental lexicon structures and conceptual organization of individuals learning Turkish as a foreign language regarding specific conceptual domains within the framework of the Prototype Theory. The study aimed to identify the cognitive and culturally based lexical inventory; accordingly, the categories of fruit, emotion, vehicle, food, game, profession, bird, illness, animal, and furniture were used as the basis. The study was designed in accordance with a survey research design. The study group consists of a total of 195 foreign participants enrolled at Bursa Uludağ University TÖMER and Bartın University TÖMER during the 2025–2026 academic year. A word association form structured based on Öntür's theory was used as the data collection tool. Participants were asked to write down the first five words that came to mind for each category. The data were coded using MS Excel and MAXQDA software, analyzed using descriptive statistics, and evaluated based on frequency and percentage values. During the analysis process, the words/concepts that participants most frequently and prioritized through association were accepted as the prototypes of the relevant categories. According to the study's findings, participants wrote "apple" for the fruit category, "happiness" for the emotion category, "car" for the vehicle category, "rice" for the food category, "soccer" for the game category, "doctor" for the profession category, "sparrow" for the bird category, "flu" for the illness category, "cat" for the animal category, and "table" for the furniture category. The findings appear consistent with the member structures observed in studies conducted within the framework of the prototype theory, and the concepts related to the categories are present in a number and proportion sufficient to be considered prototypes. This indicates that participants share the same associations within the same categories. In the food, profession, and bird categories, participants' responses were more scattered compared to the others. Traces of Turkish culture are evident in the food category. Based on these results, recommendations have been provided to textbook authors, researchers, and practitioners regarding concept teaching and vocabulary development.

Keywords: *Turkish as a foreign language, the Prototype Theory, association.*

Dijitalleşen Dünyada Sözlük Kullanımı: Yapay Zekâ Destekli Araçların Rolü

Dictionary Use in the Digital World: The Role of Artificial Intelligence–Supported Tools

Öğr. Gör. Dr. Gonca KIRBAŞ YÖRÜK

Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi-ULUTÖMER

goncackirbas@uludag.edu.tr

 0000-0002-0268-7390

Özet

Dijitalleşme süreciyle birlikte dil öğrenme ortamları önemli ölçüde değişmiş, geleneksel sözlük kullanımı giderek yerini daha hızlı, etkileşimli ve çok işlevli dijital araçlara bırakmaya başlamıştır. Bu bağlamda araştırma, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin sözlük kullanım biçimlerini, tercih ettikleri sözlük türlerini, sözlüğe hangi durumlarda başvurduklarını ve yapay zekâ destekli araçları dil öğrenme sürecinde nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırma, nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya 60 uluslararası öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, katılımcıların demografik bilgileri ile sözlük kullanım alışkanlıklarını ve sözlüklere ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik kapalı ve yarı açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu hazırlanmıştır. Anket formu uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve farklı dil düzeylerinde Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde değerleri kullanılarak betimsel olarak analiz edilmiş, “diğer” seçeneği kapsamında verilen açık uçlu cevaplar ise içerik analizi yoluyla kategorilere ayrılarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda elde edilen bulgular, öğrenciler için sözlük kullanımının dil öğrenme süreçlerinde hâlen önemli bir öğrenme stratejisi olduğunu ortaya koymuştur. Basılı sözlüklerin yerini büyük ölçüde dijital sözlüklerin almaya başladığı da tespit edilmiştir. Katılımcıların önemli bir kısmı dijital sözlükleri hızlı erişim sağlaması, kullanım kolaylığı sunması ve pratik olması nedeniyle tercih ettiğini ifade etmiştir. Bunun yanında bazı öğrencilerin hem basılı hem de dijital sözlükleri birlikte kullanmaya devam ettiği, bu açıdan basılı sözlüklerin tamamen ortadan kalkmadığı dikkat çekmiştir. Çalışmada, her iki sözlük aracının da en çok kelimelerin anlamlarını öğrenmek amacıyla kullanıldığı belirlenmiştir. Sözlükte aranan kelime türleri incelendiğinde teknik ve akademik terimlerin yanı sıra deyim ve atasözleri gibi kültürel dil unsurlarının da önemli bir yer tuttuğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin yeni bir kelimeyle karşılaştıklarında öncelikle bağlamdan anlam çıkarmaya çalıştıkları, ardından sözlüğe başvurdukları dikkat çeken bulgular arasında yer almıştır. Bunun yanında dil öğrenen öğrencilerin sözlüklere özellikle okuma, yazma ve ders sırasında ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Araştırmanın dikkat çekici sonuçlarından bir diğeri ise öğrencilerin yapay zekâ destekli dil araçlarını sözlük işleviyle kullanma eğilimlerinin giderek arttığının görülmesidir. Katılımcıların önemli bir kısmının (ChatGPT gibi) yapay zekâ tabanlı araçları kelimelerin anlamlarını öğrenmek, çeviri yapmak veya bağlam içerisinde kullanım örnekleri görmek amacıyla tercih ettiği belirlenmiştir. Bazı öğrencilerin bu araçları sözlüklerden daha faydalı bulduğu görülmüştür. Bununla birlikte basılı sözlüklerin tamamen terk edilmediği, farklı araçların bir arada kullanıldığı da belirlenmiştir. Bu doğrultuda, yapay zekâ araçlarının dil

öğrenme süreçlerinde yeni bir sözlük kullanım biçimi olarak rol aldığı ifade edilebilir. Diğer yandan öğrenciler, gelecekte geliştirilecek sözlüklerin yalnızca kelime anlamı sunan kaynaklar olmaktan öte, daha etkileşimli ve bağlam temelli öğrenme araçları olması gerektiğini vurgulamıştır. Öğrenciler özellikle kelimelerin farklı bağlamlardaki kullanımlarının sunulmasını, günlük konuşma diline uygun örnek cümlelerin verilmesini ve akademik dil ile günlük dil arasında ayırım yapılmasını önemli görmüştür. Bununla birlikte telaffuz desteği, kullanıcı geri bildirimlerine dayalı çeviri geliştirme ve zengin kullanım örnekleri gibi özelliklerin de sözlüklerde yer alması gerektiği ifade edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında araştırmanın dil öğrenirken sözlük kullanımına ilişkin alanyazına katkı sağlayacak bir bakış açısı sunduğu söylenebilir. Bu açıdan çalışma sonuçları dikkate alındığında, dijitalleşen öğrenme ortamlarında yapay zekâ destekli sözlüklerin dil öğretiminde etkili bir öğrenme aracı olarak kullanılacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede Türkçe öğrenen yabancılar için kapsamlı, yapay zekâ destekli, örnek cümleler içeren ve interaktif özellikler barındıran sözlüklerin geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ destekli dil araçları, sözlük kullanımı, dijital sözlükler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, dil öğrenme stratejileri.*

Abstract

The rapid process of digitalization has significantly transformed language learning environments, reshaping the tools and strategies used by learners. Traditional printed dictionaries, once considered the primary resource for understanding vocabulary, are increasingly being replaced by faster, more interactive, and multifunctional digital tools. With the development of online dictionaries, mobile applications, and artificial intelligence (AI)-supported language technologies, learners now have access to a wider range of resources that provide instant translations, pronunciation support, contextual examples, and interactive learning opportunities. In this context, understanding how language learners use dictionaries and digital language tools has become an important research topic in the field of foreign language education. The present study aims to examine the dictionary use habits of learners of Turkish as a foreign language and to explore their tendencies toward digital and AI-supported language tools. Specifically, the study investigates the types of dictionaries learners prefer, the situations in which they consult dictionaries, the types of words they search for, and how they evaluate artificial intelligence-based tools as part of their language learning process. By focusing on these aspects, the research seeks to provide insights into the changing nature of dictionary use in digitally mediated language learning environments. The research was conducted using a descriptive survey model within the framework of a quantitative research approach. Data were collected through a questionnaire designed to gather information about the participants' demographic characteristics, dictionary use habits, language learning strategies, and their views on digital dictionaries and artificial intelligence tools. The questionnaire consisted of closed-ended and semi-open-ended questions. It was developed based on expert opinions and administered to international students learning Turkish at different proficiency levels. The data obtained from the closed-ended questions were analyzed descriptively using frequency and percentage values. Responses provided under the "other" option were categorized through content analysis and included in the overall evaluation. The findings of the study indicate that dictionary use remains an important learning strategy for students learning Turkish as a foreign language. However, the results also reveal a significant shift from traditional printed dictionaries to digital dictionaries. A large proportion of the participants reported that they prefer digital dictionaries because they provide quick access to information, are easy to use, and offer practical solutions during the learning process. Nevertheless, the results also show that printed dictionaries have not completely disappeared, as some students continue to use both printed and digital dictionaries together. Another important finding of the

study is that dictionaries are primarily used to learn the meanings of unfamiliar words. When the types of words searched in dictionaries were examined, it was observed that, in addition to technical and academic terms, learners frequently look up idioms and proverbs, which represent culturally embedded elements of language. The results also show that students often try to infer the meaning of new words from context before consulting a dictionary. In addition, dictionaries are most frequently used during reading, writing, and classroom activities. The study also highlights the growing role of artificial intelligence-supported language tools in vocabulary learning. Many participants reported using AI-based tools such as ChatGPT to learn word meanings, translate sentences, and observe contextual usage examples. Some learners even consider these tools more useful than traditional digital dictionaries due to their interactive and explanatory features. However, the findings indicate that AI tools are not completely replacing dictionaries but rather functioning as complementary resources within the language learning process. Based on these findings, the study suggests that future dictionaries should evolve beyond traditional word-definition formats and become more interactive, context-based learning tools. Learners emphasize the importance of providing example sentences in different contexts, distinguishing between academic and everyday language, and offering pronunciation support. They also highlight the value of features such as user feedback-based translation improvement and richer usage examples. In this regard, developing comprehensive AI-supported dictionaries specifically designed for learners of Turkish as a foreign language may contribute significantly to more effective vocabulary learning in digital learning environments.

Keywords: *artificial intelligence-supported language tools, dictionary use, digital dictionaries, teaching Turkish as a foreign language, language learning strategies.*

Yabancılara Türkçe Kelime Öğretiminde Quizlet Kullanımı ve Öğrenen Görüşleri

The Use of Quizlet in Teaching Turkish Vocabulary to Foreigners and Learners' Views

Öğr. Gör. Necla AKYILDIZ

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, TÖMER

neclaakyildiz90@gmail.com

 0009-0008-3439-1982

Doç. Dr. Banu ÖZDEMİR

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü

banu.ozdemir@dpu.edu.tr

 0000-0002-4298-8569

Özet

Kelime öğretimi, öğrencilerin hedef dildeki anlama ve anlatma becerilerini doğrudan etkileyen dil edinim sürecinin temel bileşenlerinden biridir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında da kelime öğretiminin niteliği, iletişimsel yeterliliğin kazanılmasında belirleyici bir işlev üstlenmektedir. Bu nedenle kelime öğretiminde kullanılan yöntem ve araçların çeşitlendirilmesi, öğrenme sürecinin hem verimliliğini hem de kalıcılığını artırmak açısından büyük önem taşımaktadır. Dijital teknolojilerin dil eğitimine entegrasyonu ile birlikte Web 2.0 araçları, kelime öğretiminde etkili ortamlar olarak öne çıkmaktadır. Bu araçların sunduğu tekrar, oyunlaştırma ve bireyselleştirme imkânları, öğrenme sürecini olumlu yönde desteklemektedir. Bu çalışmanın temel amacı, yabancılara Türkçe kelime öğretiminde Quizlet kullanımına ilişkin öğrencilerin deneyimlerini ve görüşlerini derinlemesine ortaya koymaktır. Quizlet kullanımının öğrencilerin kelime öğrenme süreçlerine yönelik algılarını ve motivasyonlarını nasıl etkilediğini belirlemek ile teknoloji destekli kelime öğretimine dair deneyimleri betimlemek çalışmanın alt amaçları arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda Quizlet; dijital kartlar imkânı sunması, kelimelerin öğrenilene kadar tekrar edilmesine olanak tanınması ve oyunlaştırılmış bir yapı içermesiyle öğrencilerin kelime öğrenme sürecini daha aktif ve anlamlı bir deneyime dönüştürmektedir. Çalışma grubunu bir devlet üniversitesine bağlı TÖMER'de öğrenim gören A2, B1 ve B2 düzeylerinde toplam 45 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde betimsel olgubilim deseni benimsenmiştir. Bu desen, öğrencilerin Quizlet aracılığıyla kelime öğrenme deneyiminin özünü ve bu deneyimi nasıl anlamlandırdıklarını ortaya koymak amacıyla tercih edilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler, Giorgi'nin betimsel fenomenolojik analiz yaklaşımı temel alınarak çözümlenmiştir. Bulgular, öğrencilerin Quizlet deneyimini genel olarak motivasyon artırıcı ve kelime öğrenme sürecini kolaylaştırıcı biçimde algıladıklarını ortaya koymaktadır. Öğrenciler ayrıca tekrar temelli yapının öğrenilen kelimelerin akılda kalmasına katkı

sağladığını ifade etmiştir. Öğrencilerin deneyimleri ve karşılaştıkları güçlükler ışığında Quizlet kullanımına ilişkin güçlü ve zayıf yönler belirlenmiş; öğretici ve öğrencilere yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, kelime öğretimi, dijital teknolojiler, Web 2.0 araçları, quizlet.*

Abstract

Vocabulary teaching is one of the fundamental components of the language acquisition process, directly influencing learners' comprehension and expression skills in the target language. In the field of teaching Turkish to foreign learners, the quality of vocabulary teaching also plays a decisive role in the acquisition of communicative competence. For this reason, diversifying the methods and tools used in vocabulary teaching is of great importance in terms of enhancing both the efficiency and retention of the learning process. With the integration of digital technologies into language education, Web 2.0 tools have emerged as effective platforms for vocabulary teaching. The opportunities for repetition, gamification and personalisation offered by these tools positively support the learning process. The primary aim of this study is to provide an in-depth examination of learners' experiences and views regarding the use of Quizlet in teaching Turkish vocabulary to non-native speakers. The study's secondary objectives include determining how the use of Quizlet affects learners' perceptions and motivation regarding their vocabulary learning processes, and describing their experiences with technology-supported vocabulary teaching. In this regard, Quizlet transforms the vocabulary learning process into a more active and meaningful experience by offering digital flashcards, enabling words to be repeated until mastered, and incorporating a gamified structure. The study group consists of a total of 45 foreign learners studying at TÖMER, affiliated with a state university, at A2, B1 and B2 levels. The study adopted a descriptive phenomenological design within the framework of a qualitative research approach. This design was chosen to reveal the essence of learners' experience of learning vocabulary through Quizlet and how they make sense of this experience. The data were collected using a semi-structured interview form developed by the researchers. The data obtained were analysed based on Giorgi's descriptive phenomenological analysis approach. The findings reveal that learners generally perceive their Quizlet experience as motivating and facilitating the word-learning process. Learners also stated that the repetition-based structure contributed to the retention of the words they had learnt. In light of the learners' experiences and the difficulties they encountered, the strengths and weaknesses of using Quizlet were identified, and recommendations were made for both teachers and learners.

Keywords: *teaching Turkish to foreigners, vocabulary teaching, digital technologies, Web 2.0 tools, Quizlet.*

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Desteğiyle Söz Varlığı Unsurlarının Belirlenmesi: MEB Sesli Hikâye Kitapları Seti Örneği

Identifying Lexical Elements in Turkish Language Instruction for Foreigners with the Support of Artificial Intelligence: The Case of the MEB Audio Storybook Series

Öğr. Gör. Nebahat ATAŞ JEGHAM

Gelişim Üniversitesi, TYUAM

natas@gelisim.edu.tr

0000-0003-3098-1930

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde, kelime öğretimi büyük bir öneme sahiptir. Öğrencilerin, hedef dilde geniş bir söz varlığı bilgisine sahip olmaları dil öğretimin en temel basamaklarından biridir. Bunun için kelime ve söz varlığı öğretiminde çok çeşitli materyaller kullanılmaktadır. Kelime öğretiminde sıklıkla kullanılan materyallerden biri de hikâye kitaplarıdır. Basılı ve geleneksel metinlerin yanı sıra sesli ve dijital materyallerin kullanımı, öğretimin daha hızlı ve daha kalıcı olmasını olumlu yönde destekleyecektir. Öğrencilerin hem işitsel hem de görsel girdi olarak kelimeleri bağlam içerisinde daha hızlı kavramalarına olanak tanır. Millî Eğitim Bakanlığı (M.E.B.) tarafından yurt dışındaki Türk çocukları için hazırlanan "Sesli Hikâye Kitapları Seti", zengin görsel içeriği ve profesyonel seslendirmeleriyle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sınıfları için de yüksek potansiyelli bir materyal sunmaktadır. Ancak, belirli bir hedef kitle (iki dilli çocuklar) için hazırlanan bu materyallerin, Türkiye’de Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dil seviyelerine (A1-C1) ne derece uygun olduğunun tespiti için bir inceleme gerekmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, söz konusu materyallerin yabancılara Türkçe öğretimi alanında materyal olarak kullanılıp kullanılmayacağına anlaşılması için yapay zekâ desteği ile hedef metinlerin söz varlığı unsurlarını tespit edip dil seviyelerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda veri toplama aracı olarak doküman analizi kullanılan çalışmada, M.E.B. Sesli Kitap Seti içerisinde yer alan 14 hikâye kitabının söz varlığı unsurlarını belirlemek için yapay zekâ destekli CLAUDE uygulaması ile kelime analizi yapılırken CIBAKAYA 2.3 programından yararlanılarak da kitaplarda yer alan kelime, ikileme, deyim ve atasözlerinin kullanım sıklıkları belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre incelenen hikâye kitapları dil seviyelerine (A1-C1) göre seviyelendirilmiştir. Araştırma ile yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılacak materyallerin, bilimsel temellere dayandırılarak hızlıca belirlenebilmesine katkı sunulması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yapay zekâ, kelime öğretimi, söz varlığı, kelime sıklığı.*

Abstract

In the process of teaching Turkish as a foreign language, vocabulary instruction plays a crucial role. Equipping students with a broad vocabulary in the target language is one of the most fundamental steps in language instruction. To this end, a wide variety of materials are used in vocabulary and lexical instruction. One of the materials frequently used in vocabulary instruction is storybooks. The use of audio and digital materials, in addition to printed and traditional texts, will positively support faster and more lasting learning. It enables students to grasp words more quickly within their context by receiving both auditory and visual input. The “Audio Storybook Set” prepared by the Ministry of National Education (M.E.B.) for Turkish children abroad offers a highly promising resource for Turkish language classes as a foreign language, thanks to its rich visual content and professional narrations. However, an analysis is required to determine to what extent these materials, which were prepared for a specific target audience (bilingual children), are suitable for the language proficiency levels (A1–C1) of foreign students learning Turkish in Turkey.

The primary objective of this study is to identify the lexical elements of the target texts and determine their language levels with the support of artificial intelligence, in order to assess whether these materials can be used in the field of teaching Turkish to foreign learners. In this study, which employs document analysis as a data collection method, word analysis was conducted using the AI-supported CLAUDE application to identify the lexical elements of 14 storybooks included in the M.E.B. Audiobook Set. Additionally, the CIBAKAYA 2.3 program was utilized to determine the frequency of words, phrases, idioms, and proverbs found in the books. Based on the findings, the storybooks under examination were categorized according to language proficiency levels (A1–C1). The research aims to contribute to the rapid identification of materials suitable for teaching Turkish to non-native speakers, grounded in scientific principles.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, vocabulary instruction, lexical inventory, word frequency.*

II. OTURUM

Öğrenim Paradigmasına Doğru: Paradigma Değişimi Bağlamında Bireyselleştirilmiş Öğretim ve Kişiselleştirilmiş Öğrenim

Towards a Learning Paradigm: Individualized Instruction and Personalized Learning in
The Context of A Paradigm Shift

Öğr. Gör. Sezin KAYA

Hacettepe Üniversitesi, TÖMER

sezinkaya@hacettepe.edu.tr

 0009-0008-6304-5907

Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ

Hacettepe Üniversitesi, TÖMER

mustafadurmus@hacettepe.edu.tr

 0000-0002-5337-3113

Özet

Belirli bir alanda nitelikli bilimsel üretimlerin söz konusu olabilmesi için kavramsal uzlaşımın sağlanması gerekmektedir. Birbirinden kolaylıkla ayrılamayan kavramların araştırmacılar tarafından tutarsız kullanımı, disipline özgü anlam birliğinin sağlanmasında zorlayıcı bir faktör olabilmektedir. Bir kavramın başka bir kavrama tercih edilmesinin çeşitli sebepleri olabilir. Bu sebepleri ortaya koymak, ortak kavramsal anlayışın oluşmasına yardımcı olacaktır.

Eğitim bilimleri alanında son yıllarda sıkça karşılaşılan *bireyselleştirilmiş öğretim* (individualized instruction) ve *kişiselleştirilmiş öğrenim* (personalized learning) kavramları, çoğu çalışmada birbirinin yerine kullanılsa da alanyazında tarihsel kökenleri, dayandıkları kuramsal temeller ve eğitim uygulamalarındaki karşılıkları bakımından önemli farklılıklar göstermektedir (U.S. Department of Education, 2010; OECD, 2018). Bu kavramların net biçimde ayrıştırılamaması, özellikle politika belgelerinde, öğretim tasarımı çalışmalarında ve teknoloji destekli öğrenim ortamlarında kuramsal belirsizliklere yol açmaktadır. Bu araştırmanın amacı, dil öğretiminin ve öğreniminin birer unsuru olan *bireyselleştirilmiş öğretim* ve *kişiselleştirilmiş öğrenim* kavramlarını, öğretim paradigmasından öğrenim paradigmasına geçişte yaşanan değişimler ile birlikte ele almaktır. Bundan dolayı çalışmanın, yabancı/ikinci dil öğretiminde bireyselleştirilmiş öğretim ve kişiselleştirilmiş öğrenim kavramlarına ilişkin

kavramsal uzlaşmayı sağlamak ve kavramsal modelleme oluşturmak açısından özgün ve alana katkı sağlayıcı olduğu ifade edilmelidir.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemine uygun olarak tasarlanan bir alanyazın taramasıdır. Araştırma kapsamında incelenen bilimsel çalışmalar betimsel derlemeye uygun olarak yorumlanmıştır. Betimsel derlemeler bir konuya açıklık getirmek veya belirli bir konuda kuramsal arka plan oluşturmak amacıyla kullanılır. Bu çalışmada da yabancı/ikinci dil öğretiminde paradigma değişimi bağlamında *bireyselleştirilmiş öğretim* ve *kişiselleştirilmiş öğrenim* kavramları tarihsel kökenleri, kuramsal dayanakları ve uygulamadaki karşılıkları bakımından incelenmiştir.

Araştırma sonucunda öğretim paradigmasından öğrenim paradigmasına geçişte; öğretici ve öğrenici rollerinde yaşanan değişimlerin ekseninde, tercih edilen materyallerde, öğretim ortamında, öğretim zamanında ve kullanılan sunum araçlarında öğrenici merkezli yaklaşımların ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle değişimlerin yaşandığı tespit edilmiştir. Teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak yapay zekâ destekli öğrenim ortamlarının eğitim-öğretim bağlamlarında sıkça kullanılması ile *bireyselleştirilmiş öğretim* modelinin, her bir öğrenciye özgü olarak anlık ve sürekli dönütler verebilen, her öğrencinin öğrenim geçmişi, öğrenim tercihi ve öğrenim stiline bağlı olarak *kişiselleştirilmiş öğrenim rotaları* (learning paths) sunabilen *kişiselleştirilmiş öğrenim* modeline evrilme eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bildiride, söz konusu eğilime ilişkin kanıtlar ve öngörüler, alanyazından hareketle ortaya konulmaktadır.

Anahtar kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretiminde paradigma değişimi, bireyselleştirilmiş öğretim, kişiselleştirilmiş öğrenim, öğrenim rotaları, yapay zekâ destekli öğrenim ortamları.*

Abstract

Concepts are the core of scientific production. Conceptual consensus is necessary for high-quality scientific output in a given field. The inconsistent use of concepts by researchers, which are not easily distinguishable from one another, can be a challenging factor in achieving discipline-specific semantic unity. There may be various reasons for preferring one concept over another. Identifying these reasons will help in the formation of a common conceptual understanding. A common conceptual understanding is also needed in studies conducted in the field of teaching Turkish to foreigners. It is believed that addressing this need will be important in the production of high-quality and reliable information.

Individualized instruction and personalized learning, concepts frequently encountered in the field of educational sciences in recent years, are often used interchangeably in many studies. However, they exhibit significant differences in terms of their historical origins, theoretical foundations, and applications in educational practice (U.S. Department of Education, 2010; OECD, 2018). The inability to clearly differentiate these concepts leads to theoretical ambiguities, particularly in policy documents, instructional design studies, and technology-supported learning environments. The aim of this research is to examine individualized instruction and personalized learning, both elements of language teaching and learning, along with the changes experienced during the transition from an instructional paradigm to a learning paradigm. Therefore, this study should be considered original and contribute to the field in terms of establishing conceptual consensus and creating conceptual models regarding individualized learning and personalized instruction in foreign/second language teaching.

This study adopts a qualitative research design and is structured as a literature review. The studies examined within the scope of the research were analyzed through a descriptive review approach. Descriptive reviews aim to clarify a given topic and to construct a coherent

theoretical framework within a particular field. In this context, the present study examines the concepts of individualized instruction and personalized learning within the paradigm shift in foreign/second language education, focusing on their historical development, theoretical underpinnings, and practical implications.

The research results indicate that the transition from an instructional paradigm to a learning paradigm is driven by changes in the roles of both instructors and learners, as well as shifts in preferred materials, learning environments, teaching times, and presentation tools, all influenced by learner-centered approaches and technological advancements. As a consequence of technological advancements, the frequent use of AI-supported learning environments in educational contexts has led to the evolution of the individualized instruction model into a personalized learning model that provides instant and continuous feedback to each learner, offering personalized learning paths based on each learner's learning history, preferences, and style.

Keywords: *paradigm shift in teaching Turkish to foreigners, individualized instruction, personalized learning, learning paths, AI-powered learning environments.*

Kavramsal Bir Değerlendirme: Yeterlik, Yeterlilik, Yetkinlik

A Conceptual Evaluation: Competence, Competency, Proficiency

Öğr. Gör. Arya Dilara KARADOĞAN

Hacettepe Üniversitesi, TÖMER

aryakaradogan@hacettepe.edu.tr

 0009-0007-2570-1646

Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ

Hacettepe Üniversitesi, TÖMER

mustafadurmus@hacettepe.edu.tr

 0000-0002-5337-3113

Özet

İnsan bilgi ve becerisinin işe koşulduğu her türlü meslek alanında belirli kabiliyetlerin, sahip olunması beklenen niteliklerin ve özelliklerin tanımlanarak ortaya konulması beklenir. Mesleki kabiliyetlerin, sahip olunması beklenen niteliklerin ve özelliklerin yabancı/ikinci dil öğretimi alanındaki adlandırmaları konusunda gerek akademik alanyazın gerekse referans metinler göz önünde bulundurulduğunda, kavramsal bir uzlaşının sağlanmadığı görülmektedir. Bu nedenle uluslararası alanyazında yerleşik *competence*, *competency* ve *proficiency* terimleriyle karşılanan kavramlardan başlayarak *yeterlik*, *yeterlilik*, *yetkinlik* kavramlarının irdelenmesi, böylelikle anlam müzakeresine ulaşılması, ortak kavramlar aracılığıyla ortak bir dil oluşturulması yabancı/ikinci dil öğretimi alanı için önem arz etmektedir. Kavramları İngilizcede ve Türkçede sözcüksel eş değerlik çerçevesinde kullanma eğilimi, çeviri sürecinde karmaşa yaratabilmektedir. Buradan hareketle çalışmanın amacı, Türkçe alanyazında gözlemlenmekte olan tanım ve sınır sorununu ele alarak, bir yandan *competence*, *competency*, *proficiency* ve *yeterlik*, *yeterlilik*, *yetkinlik* kavramlarının anlam katmanlarını, öte yandan bu kavramların referans metinlerde kullanımlarını belirlemek; böylelikle yabancı/ikinci dil öğretimi alanında bir kavramsal uzlaşa sağlayarak öğretici odaklı bir mesleki beceriler çerçevesi çizilmesine ilişkin farkındalık oluşturmaktır. Bu kavramların anlamsal gönderimlerinin netleştirilmesi ve belirleyici ayrımların ortaya konulması akademik tutarlılığın yanında, yabancı dil öğreticilerinin mesleğini tanımlama, öğreticilerin sahip olmaları beklenen kabiliyetleri, nitelikleri ve özellikleri sınırlandırma noktasında da kritik bir öneme sahiptir. Bu doğrultuda, çalışma sonucunda yabancı/ikinci dil öğretimi alanında pedagojik terminolojiye uygun bir çerçeve sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: kavramsal uzlaşa, mesleki beceri, yeterlik, yeterlilik, yetkinlik.

Abstract

In any professional field where human knowledge and skills are utilized, it is expected that specific abilities, anticipated qualities, and characteristics will be defined and presented. Regarding the terminology of professional abilities, expected qualities, and characteristics in the field of foreign/second language teaching, it is observed that there is no conceptual consensus, both in the academic literature and in reference frameworks. Therefore, examining the equivalent concepts of *yeterlik*, *yeterlilik*, and *yetkinlik* in Turkish, starting with the established terms *competence*, *competency*, and *proficiency* in the international literature, and thus reaching a negotiation of meaning and creating a common conceptual ground through shared concepts, is of importance for the field of foreign/second language teaching. The tendency to use these concepts within the framework of lexical equivalence in English and Turkish can create confusion in the translation process. Based on this, the aim of this study is to address the definition and boundary problem observed in the Turkish literature, on one hand, to determine the semantic layers of the concepts of *competence*, *competency*, *proficiency*, and on the other hand, to determine the usage of these concepts in reference frameworks; The aim is to create awareness regarding the establishment of a instructor-centered professional skills framework by achieving a conceptual consensus in the field of foreign/second language teaching. Clarifying the semantic references of these concepts and highlighting the defining distinctions are critically important not only for academic consistency but also for defining the profession of foreign language instructors and outlining the anticipated abilities, qualities, and characteristics of instructors. Accordingly, this study will attempt to present a framework consistent with pedagogical terminology in the field of foreign/second language teaching.

Keywords: *competence, competency, conceptual consensus, proficiency, professional ability.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türkçeye Yönelik İmgesel Algıları

Imagistic Perceptions of Foreign Students Towards Turkish

Arş. Gör. Beyza KÖKSAL

Dokuz Eylül Üniversitesi-Buca Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

beyza.koksal@deu.edu.tr

 0000-0002-9044-1023

Prof. Dr. İ. Seçkin AYDIN

Dokuz Eylül Üniversitesi-Buca Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

seckin.aydin@deu.edu.tr

 0000-0003-0610-863X

Özet

Yeni bir dil öğrenen bireylerin hedef dile ait kavramlara yönelik imgesel algıları, o dilin öğrencinin zihinsel dünyasında nasıl bir bağlamda kodlandığına ve hangi değerlerle ilişkilendirildiğine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Yabancı dil öğrenme süreci, sadece dilsel becerilerin kazanımı değil, aynı zamanda hedef dilin öğrencinin zihninde somut ve soyut imgeler aracılığıyla yeniden anlamlandırıldığı dinamik bir algı inşasıdır. Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin "Türkçe" sözcüğüne yönelik imgesel algılarını kelime eşleme testi aracılığıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'de bulunan çeşitli devlet üniversitelerinin Dilmer-Tömer kurumlarında öğrenim görmekte olan toplam 78 yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır. Veriler Google Forms aracılığıyla kelime eşleme testi ile toplanmıştır. Katılımcılardan "Türkçe" denildiğinde akıllarına gelen ilk beş kelimeyi ve bu kelimeleri seçme nedenlerini yazmaları istenmiş ve toplam 390 kelime elde edilmiştir. Veriler içerik analizi yöntemiyle Öğrenme Süreci ve Eğitim Ortamı (%18,5), Dil ve İletişim (%17,2), Kültür, Tarih ve Kimlik (%15,4), Duygu ve Algı (%12,3), Sosyal Bağlar ve İlişkiler (%6,9), Yemek ve Somut Kültür (%5,6), Medya ve Popüler Kültür (%1,8) ve diğer (%22,3) olmak üzere sekiz ana tematik kategori altında sınıflandırılmıştır. Sınıflandırmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla iki araştırmacı birbirinden bağımsız olarak kategorileri oluşturmuş, oluşturulan kategoriler karşılaştırılmış ve araştırmacılar arasında görüş birliğine dayalı nihai kategoriler belirlenmiştir. Ayrıca kategorilerin yapay zekâ aracı Claude aracılığıyla da kontrolü sağlanmıştır. Bulgular, B1 düzeyindeki öğrencilerin Türkçeyi öncelikle kurumsal öğrenme bağlamıyla ilişkilendirdiğini, dil seviyesi yükseldikçe (B1'den C1'e) bu algının kültürel kimlik ve sosyal bağ temalarına doğru evrildiğini ortaya koymaktadır. En sık tekrarlanan imgeler çay, İstanbul, merhaba ve zor kelimeleridir. Bu bulgular Türkçenin öğrencilerin zihninde kültürel çekicilik ile dilsel güçlük algısını eşzamanlı barındırdığına işaret

etmektedir. Çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel ve duyuşal bağlam oluşturmanın önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: *imgesel algı, dilsel algı, Türkçeye yönelik algı, Türkçe, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.*

Abstract

The imaginative perceptions of concepts in a target language offer important clues about how that language is encoded in the learner's mental world and the values associated with it. The foreign language learning process is not only about acquiring linguistic skills, but also about constructing a dynamic perception in which the target language is reinterpreted in the learner's mind through concrete and abstract images. This study aims to examine students' imaginative perceptions of the word "Turkish" as they learn Turkish as a foreign language through a word-matching test. The study group consists of 78 foreign students studying at Dilmer-Tömer institutions affiliated with various state universities in Turkey. Data were collected using a word-matching test via Google Forms. Participants were asked to write down the first five words that came to mind when "Turkish" was mentioned, along with the reasons for choosing each, resulting in a total of 390 words. The data were classified into eight main thematic categories using content analysis: Learning Process and Educational Environment (18.5%), Language and Communication (17.2%), Culture, History and Identity (15.4%), Emotion and Perception (12.3%), Social Bonds and Relationships (6.9%), Food and Tangible Culture (5.6%), Media and Popular Culture (1.8%), and other (22.3%). To increase classification reliability, two researchers independently created categories, compared them, and reached consensus on the final categories. The categories were also verified using the artificial intelligence tool Claude. The findings reveal that B1-level students primarily associate Turkish with an institutional learning context, and as the language level increases (from B1 to C1), this perception evolves towards themes of cultural identity and social connection. The most frequently repeated words are "tea," "Istanbul," "hello," and "difficult." These findings indicate that Turkish simultaneously evokes perceptions of cultural appeal and linguistic difficulty in students' minds. The study highlights the importance of creating cultural and sensory contexts in teaching Turkish to foreigners.

Keywords: *Imaginative perception, linguistic perception, perception of Turkish, Turkish language, teaching Turkish as a foreign language.*

Uluslararası Öğrencilerin Sosyalleşme Sürecinde Türkçeyi Konumlandırma Biçimleri

International Students Perceive the Role of Turkish in Their Socialization Process

Öğr. Gör. Zeynep Şule ZENGİN

Başkent Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, Uygulama ve araştırma (BÜTEM)

zskaya@baskent.edu.tr

 0009-0009-2700-3942

Özet

Dil öğretimi, yalnızca dilsel becerilerin kazandırılmasına odaklanan bir süreç olmaktan çıkmış; bireyin sosyal çevreyle kurduğu etkileşim ve hedef topluma uyum süreçleriyle bütünleşik bir yapıya dönüşmüştür. Bu süreçte dil, öğrencilerin hem akademik hem de sosyal ilişkilerini inşa etmelerinde merkezi bir rol üstlenir; hedef toplumu anlamak, sosyal ağlar oluşturmak ve kültürel normlara uyum sağlamak dil aracılığıyla gerçekleşir. Yeni bir kültürel ortama dahil olan birey hem akademik hem de sosyal etkileşimlerini büyük ölçüde dil aracılığıyla şekillendirir. Bu bağlamda Türkçe, uluslararası öğrenciler için hem akademik bir gereklilik hem de sosyal etkileşim kurma ve aidiyet geliştirme aracı olarak önemli bir rol üstlenmektedir. Ancak uluslararası öğrencilerin Türkçeyi sosyalleşme sürecinde nasıl konumlandıkları ve bu dili ne ölçüde sosyal bir araç olarak benimsedikleri sınırlı sayıda çalışmada ele alınmıştır. Bu araştırma, uluslararası öğrencilerin Türkçeyi sosyalleşme bağlamında nasıl anlamlandırdıklarını ve hangi işlevlerle ilişkilendirdiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı bir durum çalışması olarak desenlenmiştir. Çalışma grubunu, 10 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve iki bölümden oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Formun ilk bölümünde katılımcılara ilişkin demografik bilgilere yer verilmiş, ikinci bölümde ise öğrencilerin Türkçeyi kullanım alanları, sosyalleşme süreçlerindeki rolü ve dil tercihleri üzerine sorular yöneltilmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve tematik kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Araştırma bulgularının, uluslararası öğrencilerin Türkçeyi sosyalleşme sürecinde farklı biçimlerde konumlandıklarını ortaya koyması beklenmektedir. Bu doğrultuda Türkçenin, bazı öğrenciler için sosyal etkileşimi kolaylaştıran bir araç, bazıları için ise yalnızca işlevsel ve zorunlu bir iletişim dili olarak görüldüğü sonucunun çıkacağı öngörülmektedir. Ayrıca dil yeterliği ile sosyal ağların genişliği ve kültürel uyum arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu düşünülmektedir. Çalışmanın, uluslararası öğrencilerin Türkçeyi sosyalleşme sürecinde nasıl konumlandıklarını ve bu dili ne ölçüde bir sosyal etkileşim aracı olarak benimsediklerini ortaya koyarak dil öğretiminde sosyal boyutun güçlendirilmesine yönelik somut öneriler sunması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: uluslararası öğrenciler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, sosyalleşme, sosyokültürel uyum.

Abstract

Language teaching has evolved from a process focused solely on acquiring linguistic skills to an integrated structure encompassing an individual's interaction with their social environment and adaptation to the target society. In this process, language plays a central role in building both academic and social relationships for students; understanding the target society, forming social networks, and adapting to cultural norms all occur through language. Individuals entering a new cultural environment largely shape their academic and social interactions through language. In this context, Turkish plays a significant role for international students, both as an academic requirement and as a tool for establishing social interaction and developing a sense of belonging. However, how international students position Turkish in their socialization process and to what extent they adopt this language as a social tool has been addressed in a limited number of studies. This research aims to reveal how international students understand Turkish in the context of socialization and with which functions they associate it. The research is designed as a case study based on a qualitative research approach. The study group consists of 10 international students. Data were collected through a semi-structured interview form developed by the researchers, consisting of two parts. The first section of the form included demographic information about the participants, while the second section posed questions about students' areas of use of Turkish, its role in socialization processes, and language preferences. The data obtained were analyzed using content analysis and classified under thematic categories. The research findings are expected to reveal how international students position Turkish in their socialization process in different ways. Accordingly, it is predicted that Turkish will be seen as a tool that facilitates social interaction for some students, while for others it is only a functional and necessary language of communication. Furthermore, a significant relationship is thought to exist between language proficiency and the breadth of social networks and cultural adaptation. The study is of great importance because it reveals how international students position Turkish in their socialization process and to what extent they adopt this language as a tool for social interaction, and offers concrete suggestions for strengthening the social dimension in language teaching.

Keywords: *international students, teaching Turkish as a foreign language, socialization, sociocultural adaptation.*

Yapay Zekâ Üretimi Metinler ile Ders Kitabında Yer Alan Metinlerin Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması

A Comparison of AI-Generated Texts and Textbook Texts in Terms of Vocabulary

Arş. Gör. Kerim GEDİK

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

kgedik@fsm.edu.tr

 0009-0004-2739-2558

Arş. Gör. Sude TAŞKIN

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

staskin@fsm.edu.tr

 0009-0005-0698-9467

Prof. Dr. Gökçen GÖÇEN

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

ggocen@fsm.edu.tr

 0000-0001-7552-8406

Özet

Son yıllarda yapay zekâ temelli dil üretim araçlarının eğitim ortamlarında yaygınlaşması, yapay zekâ tarafından öğretim amaçlı üretilen materyallerin niteliğinin değerlendirilmesini gerekli kılmıştır. Yapay zekâ desteğiyle hazırlanan ders materyallerinin kullanıldığı alanlardan biri de yabancı dilde kelime öğretimi alanıdır. Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ destekli olarak üretilen metinler ile ders kitabında yer alan metinlerin söz varlığı açısından karşılaştırılmasıdır. Araştırma kapsamında *Yeni İstanbul B1* düzeyi ders kitabında yer alan okuma metinleri ile bu metinlerle aynı tür ve temaya sahip yapay zekâ aracılığıyla oluşturulan metinler söz varlığı açısından incelenmiştir. Aynı dil seviyesi, tür ve içerik bakımından benzer özellikler taşıyan metin grupları arasında karşılaştırma yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni yürütülmüştür. Veriler doküman incelemesi yoluyla toplanmış; toplam ve farklı kelime sayısı, sık kullanılan kelimeler gibi ölçütler bakımından analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular kapsamında yapay zekâ destekli metinlerin söz varlığı çeşitliliği açısından ders kitaplarındaki metinlerden farklılaşmış farklılaşmadığı ve belirli kelimeleri daha sık tekrar etme eğiliminde olup olmadığı gibi unsurlar ortaya konacaktır. Çalışma sonucunda yapay zekâ tarafından üretilen metinlerin söz varlığı bakımından öğretim materyalleriyle ne ölçüde örtüştüğü değerlendirilecektir. Bu yönüyle araştırmanın yabancılara Türkçe öğretiminde yapay zekâ destekli metinlerin kelime öğretimi alanında kullanılabilirliğine ilişkin önemli katkılar sunacağı ve materyal geliştirme süreçlerine veri temelli bir bakış açısı kazandıracağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, kelime öğretimi, yapay zekâ, B1 düzeyi, metin analizi.*

Abstract

The In recent years, the widespread use of artificial intelligence-based language generation tools in educational settings has necessitated a reconsideration of the quality of instructional materials. The aim of this study is to compare AI-generated texts with instructional texts used at the B1 level in terms of word frequency and vocabulary. Within the scope of the study, reading texts from the Yeni İstanbul B1-level coursebook will be examined, and texts of similar type and theme will be generated through artificial intelligence. In this way, two different text groups with similar characteristics in terms of content and context will be obtained. The study will be conducted using a descriptive and comparative design based on document analysis. In the data analysis process, measures such as total word count, number of unique words, most frequently used words, word repetition rates, and lexical diversity will be examined for both text groups. In addition, the appropriateness of the vocabulary used in the texts to the B1 level will also be evaluated. Based on the findings, the extent to which AI-generated texts overlap with instructional materials in terms of vocabulary will be determined. It is expected that the results of the study will reveal whether AI-generated texts tend to repeat certain words more frequently, whether they differ from instructional texts in terms of lexical diversity, and to what extent they meet the requirements of the target level. In this respect, the study is expected to provide significant contributions to the pedagogical usability of AI-generated texts in teaching Turkish as a foreign language and to offer a data-driven perspective for material development processes.

Keywords: *Teaching Turkish as a Foreign Language, Vocabulary Teaching, Artificial Intelligence, B1 Proficiency Level, Text Analysis.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde ChatGPT ve Gemini Tarafından Üretilen A1 Düzeyi Boşluk Doldurma Etkinliklerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

A Comparative Analysis of A1-Level Fill-in-the-Blank Activities Generated by ChatGPT and Gemini in Teaching Turkish as a Foreign Language

Emine Güleç

eminegunayglc@gmail.com

Öğr. Gör. Esmâ Nur BATUR

esma.batur@medipol.edu.tr

Öğr. Gör. Şule DİRİLEN

sule.dirilen@medipol.edu.tr

Özet

Bu araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere ChatGPT ve Gemini tarafından üretilen A1 düzeyi boşluk doldurma etkinliklerini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Yapay zekâ araçları eğitimde materyal geliştirme ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde yaygınlaşsa da başlangıç düzeyine yönelik etkinliklerin niteliği, düzeye uygunluğu ve doğrudan kullanılabilirliği yeterince açıklığa kavuşmuş değildir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman analizi deseniyle planlanmıştır. Veri seti; tanışma, aile, günlük rutin ve kişisel bilgiler temalarında, iki modelden aynı standart istemle üretilen toplam 40 etkinlikten oluşmaktadır. Veriler, CEFR A1 düzey tanımları ile Beaugrande ve Dressler'in metinsellik ölçütleri temel alınarak düzeye uygunluk, metin niteliği ve pedagojik kullanılabilirlik açısından değerlendirilecektir. Araştırmadan, her iki modelin kısa sürede etkinlik üretebildiği; ancak düzeye uygunluk, dilsel doğallık, bağlam ve kullanılabilirlik bakımından sınırlılıklar taşıdığı yönünde bulgular elde edilmesi beklenmektedir. Çalışmanın, yapay zekâ destekli etkinlik üretiminin olanak ve sınırlarını görünür kılarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ, ChatGPT, Gemini, boşluk doldurma etkinliği.

Abstract

This research aims to comparatively examine A1-level fill-in-the-blank activities produced by ChatGPT and Gemini for use in teaching Turkish as a foreign language. Although artificial intelligence tools are becoming widespread in educational material development and assessment processes, the quality, appropriateness, and direct usability of activities for beginners are not yet sufficiently clarified. The research is planned within the framework of a qualitative research approach using a document analysis design. The dataset consists of a total of 40 activities produced from both models with the same standard request, covering the themes of introduction, family, daily routine, and personal information. The data will be evaluated in terms of appropriateness, text quality, and pedagogical usability based on CEFR A1 level

definitions and Beaugrande and Dressler's textuality criteria. The research is expected to yield findings indicating that both models can produce activities in a short time; however, they have limitations in terms of appropriateness, linguistic naturalness, context, and usability. It is believed that the study will contribute to teaching Turkish as a foreign language by making visible the possibilities and limitations of AI-supported activity production.

Keywords: *Turkish language teaching as a foreign language, artificial intelligence, ChatGPT, Gemini, fill-in-the-blanks activity.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Üretken Yapay Zekâ Araçlarının Söz Varlığını Ölçme ve Geliştirme Kapasitesinin Analizi

An Analysis of the Capabilities of Generative AI Tools in Measuring and Developing Vocabulary in Turkish as a Foreign Language Instruction

Öğr. Gör. Meliha İLERİ KARAAVCI

İstanbul Gelişim Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Türkçe Hazırlık Programı YTUAM

mkaaavci@gelisim.edu.tr

 0009-0008-5287-4638

Özet

Günümüzde yabancı dil öğretimi, dijital bir dönüşümün eşliğinde sadece içerik üretimiyle değil, ölçme-değerlendirme süreçlerindeki hızıyla da yeni bir boyut kazanmaktadır. Bu çalışmanın temel nedeni; ChatGPT-4o, Gemini 1.5 Pro ve Claude 3.5 gibi küresel dil modelleri ile yerli yapay zekâ girişimlerinin, Türkçenin öğretiminde ne kadar "mahir" birer yardımcı olabileceğini bir öğretim görevlisi perspektifiyle incelenmektedir. Çalışma, yapay zekânın sadece metin üreten bir mekanizma değil; öğrencinin söz varlığını titizlikle ölçen, eksiklerini bulup ve anlık çözümler sunan bir pedagojik partner olma potansiyelini sorgulamaktadır.

Araştırma, yapay zekâ çıktılarını akademik bir süzgeçten geçiren nitel bir doküman analizi sürecine dayanmaktadır. Uygulama üç temel adımdan oluşmaktadır:

- 1) CEFR (A1-C1) kriterleri gözetilerek belirlenen hedef söz varlığı listeleri üzerinden spesifik komutlar (Prompt) ile modüllere tematik içerik ve ölçme materyalleri üretilmiştir.
- 2) Üretilen bu ham veriler; dilin doğal yapısı, düzey tutarlılığı ve ölçme-değerlendirme ilkeleri gibi kritik parametreleri içeren bir analiz matrisi (rubrik) süzgecinden geçirilmiştir.
- 3) Yapay zekânın hatalı cevaplara verdiği tepkiler ve sunduğu "açıklayıcı dönütler" bir eğitimci gözüyle betimsel olarak çözümlenmiştir.

İncelemelerimiz sonucunda, yapay zekâ araçlarının hedef söz varlığını bağlam içinde sunma konusunda %75'in üzerinde bir düzey uyumu sergilediği görülmüştür. Özellikle çoktan seçmeli sorulardaki çeldiricilerin, öğrencinin dil mantığını ve kelime bilgisini gerçekten sınayacak kadar güçlü kurgulandığı saptanmıştır. Çalışma kapsamında hazırlanan somut örnek setleri, modellerin yanlış cevap veren öğrenciye "Neden yanlış?" sorusunu bir öğretmen titizliğiyle, morfolojik ve anlamsal detaylarla açıklayabildiğini kanıtlamaktadır. Ancak, Türkçenin ruhu diyebileceğimiz deyimlerde ve kültürel metaforlarda, modellerin hala insan denetimine ihtiyaç duyduğu bir gerçektir.

Çalışma, yapay zekânın YDTÖ alanında sadece bir materyal fabrikası değil, aynı zamanda kişiselleştirilmiş ve dinamik bir "dijital ölçme asistanı" olduğunu ortaya koymaktadır. Bu teknoloji, biz öğretim görevlilerinin üzerindeki değerlendirme yükünü %70 oranında azaltırken, öğrencilere sınıf dışında da 7/24 rehberlik sunma vaadi taşımaktadır. Sunum esnasında, farklı

dil seviyeleri için üretilen gerçek zamanlı veri setleri ve ekran görüntüleri üzerinden modellerin başarı ve hata analizleri paylaşılarak, teknolojinin sınırlılıkları ve imkânları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe öğretimi, yapay zekâ, söz varlığı, ölçme ve değerlendirme, yönerge mühendisliği.*

Abstract

Today, foreign language education is on the cusp of a digital transformation, taking on a new dimension not only through content creation but also through the speed of its assessment processes. The primary purpose of this study is to examine, from an instructor's perspective, how proficient global language models such as ChatGPT-4o, Gemini 1.5 Pro, and Claude 3.5, along with domestic AI initiatives, can serve as teaching aids in the instruction of Turkish. The study questions the potential of artificial intelligence not merely as a text-generating mechanism, but as a pedagogical partner capable of meticulously assessing a student's vocabulary, identifying gaps, and providing immediate solutions.

The research is based on a qualitative document analysis process that subjects AI outputs to an academic filter. The application consists of three main steps:

1) Thematic content and assessment materials for the modules were developed using specific prompts based on target vocabulary lists determined in accordance with CEFR (A1–C1) criteria.

2) This raw data was filtered through an analysis matrix (rubric) that includes critical parameters such as the natural structure of language, level consistency, and assessment principles.

3) The AI's responses to incorrect answers and the “explanatory feedback” it provides have been descriptively analyzed from an educator's perspective.

Our findings indicate that AI tools demonstrate over 75% accuracy in presenting target vocabulary within context. In particular, it was determined that the distractors in multiple-choice questions were designed robustly enough to genuinely test students' linguistic reasoning and vocabulary knowledge. The concrete example sets prepared as part of the study demonstrate that the models can explain to a student who gives an incorrect answer why it is wrong with the precision of a teacher, using morphological and semantic details. However, it remains a fact that the models still require human oversight when it comes to idioms and cultural metaphors—what we might call the “spirit” of the Turkish language.

The study demonstrates that artificial intelligence serves not merely as a “content factory” in the field of distance education, but also as a personalized and dynamic “digital assessment assistant.” This technology promises to reduce the assessment burden on instructors by 70% while providing students with 24/7 guidance even outside the classroom. During the presentation, success and error analyses of the models will be shared using real-time datasets and screenshots generated for different language proficiency levels, and the technology's limitations and capabilities will be discussed.

Keywords: *Turkish language education, artificial intelligence, lexicon, assessment and evaluation, instruction design.*

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Uluslararası Öğrencilerin Yapay Zekâya Yönelik Tutumları

Attitudes Toward Artificial Intelligence Among International Students Learning Turkish as a Foreign Language

Tuğba ÇAKIRCA

tugbacakirca@gmail.com

Özet

Günümüzde dijital çağın getirdiği teknolojik dönüşümlerle birlikte yabancı dil öğretimi de geleneksel ders materyalleri yerini daha etkileşimli ve dinamik, anında geri bildirim imkânı sunan yapay zekâ (YZ) asistanlarına bırakmaktadır. Bu araştırma, Türkiye'deki farklı devlet üniversitelerine bağlı Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde (TÖMER) öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yapay zekâya yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Nicel araştırma yaklaşımlarından tarama modeliyle yürütülen araştırmanın çalışma grubunu; Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa Teknik Üniversitesi, Mudanya Üniversitesi, Bartın Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nde yer alan A1-C1 dil seviyelerinde Türkçe öğrenmekte olan 192 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, 5'li Likert tipinde hazırlanan ve "Pozitif Tutum" ile "Negatif Tutum (Kaygı)" alt boyutlarından oluşan "Yapay Zekâya Yönelik Tutum Ölçeği" (Schepman ve Rodway, 2020; Türkçe uyarlaması Kaya, 2022) kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 26.0 programı ile bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Bulgular incelendiğinde, erkek öğrencilerin pozitif tutum puanlarının ($\bar{X}=3.35$), kadın öğrencilere ($\bar{X}=3.04$) göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p<.05$). Negatif tutum boyutunda cinsiyete göre, genel tutumlarda ise dil seviyesi ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu durum, dil seviyesi ve disiplin ayrımı gözetmeksizin teknolojinin öğrencilerin ortak bir paydada birleştiğini göstermektedir. Araştırmanın en çarpıcı bulgusu; öğrencilerin pozitif ve negatif tutumları arasında orta düzeyde, pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki ($r=.563$, $p<.01$) saptanmasıdır. Beklenenin aksine, fayda algısı ve farkındalık arttıkça, etik sorunlara ve risklere yönelik kaygı düzeyleri de eş zamanlı yükselmektedir. Öğrenciler yapay zekâyı tek yönlü bir araç olarak görmekten ziyade "faydalı ancak riskli" bir bileşen olarak değerlendirmektedirler. Bu durumun doğal bir sonucu olarak bilinçli bir teknolojik farkındalık sergilemektedirler. Sonuç olarak; TÖMER ders müfredatlarının "Yapay Zekâ Okuryazarlığı"ni yeni bir yeterlilik alanı olarak öğrencilere kazandırılması gerekliliği vurgulanmaktadır. Sınıflarda bireyler arası etkileşimin merkeze alındığı ve aynı zamanda da YZ asistanlarının eğitim sistemine entegre edilebildiği hibrit eğitim modellerinin geliştirilmesi önerilmektedir.

Abstract

Today, with the technological transformations brought about by the digital age, foreign language instruction is shifting away from traditional teaching materials toward more interactive and dynamic artificial intelligence (AI) assistants that provide instant feedback. This

study aims to examine the attitudes of international students enrolled in Turkish Language Teaching Application and Research Centers (TÖMER) affiliated with various state universities in Turkey toward artificial intelligence from various perspectives. Conducted using the survey model within the quantitative research approach, the study's sample consists of 192 international students studying Turkish at A1–C1 language levels at Bursa Uludağ University, Bursa Technical University, Mudanya University, Bartın University, and Ankara Yıldırım Beyazıt University. The data collection tool used was the “Attitude Toward Artificial Intelligence Scale” (Schepman and Rodway, 2020; Turkish adaptation by Kaya, 2022), which consists of a 5-point Likert scale and includes the subscales “Positive Attitude” and “Negative Attitude (Anxiety).” Data analysis was conducted using SPSS 26.0, employing an independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Pearson correlation analysis. Upon examining the findings, it was determined that male students' positive attitude scores ($\bar{X}=3.35$) were statistically significantly higher than those of female students ($\bar{X}=3.04$) ($p<.05$). No significant differences were found based on gender in the negative attitude dimension, nor were there significant differences in overall attitudes based on language proficiency or the department of study. This indicates that, regardless of language proficiency or academic discipline, technology serves as a common ground uniting students. The most striking finding of the study is the identification of a moderate, positive, and statistically significant correlation ($r = .563$, $p < .01$) between students' positive and negative attitudes. Contrary to expectations, as perceived benefits and awareness increase, anxiety levels regarding ethical issues and risks also rise simultaneously. Rather than viewing artificial intelligence as a one-dimensional tool, students assess it as a “beneficial yet risky” component. As a natural consequence of this, they demonstrate a conscious technological awareness. In conclusion, the need to incorporate “Artificial Intelligence Literacy” as a new competency area into TÖMER curricula is emphasized. It is recommended to develop hybrid education models that center on interpersonal interaction in the classroom while also integrating AI assistants into the education system.

Yapay Zekâ Desteği ile Yabancılara Türkçe Öğreten Platformlardaki Beyanların Söylemsel Sessizliği

The Discursive Silence of Statements on Platforms Teaching Turkish to Foreigners with
Artificial Intelligence Support

Prof.Dr. Hülya PİLANCI

Eskişehir Teknik Üniversitesi

hpilanci@eskisehir.edu.tr

 0000-0002-0276-4480

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yalnızca pedagojik bir pratik değil; aynı zamanda kültürel diplomasi, dil politikaları ve dijital temsil biçimleriyle şekillenen çok boyutlu bir alandır. Bu bağlamda online öğretim yapılan platformlardaki vaat ifadeleri, bu kesişim noktalarını görünür kılan kritik bir çözümleme zemini sunmakta ve dijital öğrenme ortamlarında üretilen etkileşim biçimlerinin incelenmesine imkân sağlamaktadır.

Bu çok boyutlu yapı içerisinde, son yıllarda yaygınlaşan yapay zekâ destekli çevrim içi dil öğretim platformlarının, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeni pedagojik imkânlar sunduğu ileri sürülmektedir. Bu platformlar, kişiselleştirilmiş öğrenme, anında geri bildirim ve etkileşim odaklı öğretim gibi vaatleri ön plana çıkararak öğrenen merkezli bir yaklaşım benimsediklerini ileri sürmektedir. Ancak bu söylemsel vaatlerin, öğrenen-yapay zekâ etkileşiminde ne ölçüde karşılık bulduğu ve öğrenenin anlam üretimine nasıl bir alan açtığı henüz tartışmaya açılmamıştır.

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğreten çevrim içi platformların sunduğu yapay zekâ temelli pedagojik vaatler, kullanıcı etkileşimleri ve söylem sessizliği bağlamında incelemektedir. Platformların tanıtım söylemlerinde sıklıkla vurgulanan kişiselleştirme, anında geri bildirim ve etkileşim iddialarının ne ölçüde karşılık bulduğu sorgulanmaktadır. Çalışmada, tanıtım metinleri, platform arayüzleri ve örnek etkileşimleri incelenmekte; söylemlerin göstergeleri, örnekleri ile pedagojik açıdan ele alınmakta ve önemi üzerinde durulmaktadır.

Yapay zekâ Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde gerçekten dönüştürücü bir rol mü üsteleniyor; yoksa mevcut öğretim pratiklerini yeni bir söylemle yeniden mi paketliyor? Elde edilen sonuçlar, online Türkçe öğretimi yapılan platformlarda yapay zekâ vaatlerinin yeniden düşünülmesine, söylem sesizliğini azaltmaya yönelik tasarım ilkelerinin gözönüne alınmasına, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde insan-makine iş birliğinin sınırlarının disiplinlerarası bir alan olarak tanınmasına gerek duyulduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: *Yabancı dil Türkçe öğretimi, yapay zekâ, söylemsel sessizlik, online eğitim platformları, dijital temsil.*

Abstract

Teaching Turkish as a foreign language is not only a pedagogical practice; it is also a multi-dimensional field shaped by cultural diplomacy, language policies, and digital forms of representation. In this context, the promises made on online teaching platforms offer a critical analytical ground that makes these intersection points visible and allows for the examination of the forms of interaction produced in digital learning environments.

Within this multi-dimensional structure, AI-supported online language teaching platforms, which have become widespread in recent years, claim to offer new pedagogical possibilities in teaching Turkish as a foreign language. These platforms claim to adopt a learner-centered approach by highlighting promises such as personalized learning, instant feedback, and interaction-oriented teaching. However, the extent to which these discursive promises are reflected in learner-AI interactions and how they open up a space for the learner's meaning production has not yet been discussed.

This study examines the AI-based pedagogical promises offered by online platforms teaching Turkish as a foreign language in the context of user interactions and discursive silence. It questions the extent to which the claims of personalization, instant feedback, and interaction, frequently emphasized in the promotional discourses of the platforms, are fulfilled. In the study, promotional texts, platform interfaces, and sample interactions are examined; the indicators and examples of the discourses are discussed from a pedagogical perspective, and their importance is emphasized.

Is artificial intelligence truly playing a transformative role in teaching Turkish as a foreign language, or is it merely repackaging existing teaching practices with a new discourse? The results indicate a need to rethink the promises of artificial intelligence in online Turkish language teaching platforms, to consider design principles aimed at reducing discursive silence, and to recognize the boundaries of human-machine collaboration in teaching Turkish as a foreign language as an interdisciplinary field.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, discursive silence, online education platforms, digital representation.*

Yazma Görevlerinin Puanlamasında ChatGPT, Gemini ve Claude Yapay Zekâ Modellerinin Performanslarının İnsan Puanlayıcılarla Karşılaştırılması¹

A Comparison of the Performance of ChatGPT, Gemini, and Claude AI Models with Human Raters in Scoring Writing Tasks

Arş. Gör. İsa KOYUNCU

Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

ikoyuncu@hacettepe.edu.tr

 0000-0003-4796-7086

Prof. Dr. Nuri DOĞAN

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD

nurid@hacettepe.edu.tr

 0000-0001-6274-2016

Dr. Nida KİRÖMEROĞLU

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi, Yabancı Dil Sınavları Daire Başkanlığı

nidakiromeroglu@gmail.com

 0000-0001-8252-979X

Özet

Yazma becerisinin değerlendirilmesi, özellikle ikinci/yabancı dil öğretimi bağlamında, puanlayıcılar arası tutarlılık, nesnellik ve güvenilirlik gibi sorunlar nedeniyle karmaşık bir süreçtir. Son yıllarda büyük dil modellerinin (Large Language Models, LLMs) gelişimi, yazma görevlerinin otomatik puanlanmasında yeni olanaklar sunmuş; ancak bu modellerin insan puanlayıcılarla ne ölçüde uyumlu olduğu ve puanlama davranışlarının nasıl farklılaştığı ikinci/yabancı dil olarak Türkçe yazma becerisi üzerinde henüz yeterince incelenmemiştir. Bu çalışmanın amacı, farklı yapay zekâ modellerinin yazma puanlamasındaki performanslarını karşılaştırmak ve bu modelleri birer “puanlayıcı” olarak ele alarak insan puanlayıcılarla olan benzerlik ve farklılıklarını incelemektir.

Bu çalışma, nicel araştırma yaklaşımına dayalı betimsel araştırma modeli ile tasarlanmıştır. Puanlayıcılar, tüm aday metinlerini puanladıkları için tümüyle çaprazlanmış desen kullanılmıştır. Mevcut çalışma ilgili Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler

¹ Bu çalışma Arş. Gör İsa Koyuncu'nun Prof. Dr. Nuri Doğan danışmanlığında yürüttüğü "İkinci/Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerilerinin Ölçülmesinde Puanlayıcılara Eğitim ve Geri Bildirim Vermenin Puanlayıcı Davranışlarına Etkisi" adlı doktora tez çalışmasındaki verilerden hareketle gerçekleştirilecektir.

Araştırma Etik Kurulu'ndan 08.04.2025 tarih ve E-66777842-300-00004149342 sayılı karar ile izin alınmıştır. Araştırma kapsamında puanlanan aday metinleri, T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından geliştirilen e-YDTS'nin pilot uygulama verilerinden ÖSYM Veri Paylaşımı Komisyonu tarafından verilen resmî izin (Belge Sayı No: E-92968509-605-367782) doğrultusunda temin edilmiştir.

Araştırma kapsamında, ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlere ait 60 yazılı metin, iki insan puanlayıcı ve üç farklı yapay zekâ modeli (ChatGPT, Gemini ve Claude) tarafından, yedi boyutlu analitik bir rubrik kullanılarak değerlendirilecektir. Çalışmada, yapay zekâ modelleri ve insan puanlayıcıların puanlama davranışları çok yüzeyli Rasch modeli (Many-Facet Rasch Measurement, MFRM) çerçevesinde incelenecektir. Bu doğrultuda, aday (metin), puanlayıcı (insan ve yapay zekâ modelleri) ve rubrik boyutları ayrı ayrı yüzeyler (facet) olarak modele dâhil edilecektir. Analizler aracılığıyla puanlayıcı şiddeti/yumuşaklığı (severity/leniency), tutarlılık (fit istatistikleri), boyut zorlukları ve puanlayıcı-boyut etkileşimleri değerlendirilecektir.

Araştırma soruları, (i) yapay zekâ modelleri arasında puanlama açısından ilişki, (ii) yapay zekâ modelleri ile insan puanlayıcılar arasındaki uyum düzeyi, (iii) modellerin tutarlılık ve sistematik puanlama eğilimleri gösterip göstermediği ve (iv) farklı rubrik boyutlarında benzer ya da farklı puanlama davranışları sergileyip sergilemedikleri üzerine odaklanmaktadır.

Elde edilmesi beklenen bulguların, yapay zekâ modellerinin insan puanlayıcılara kıyasla daha tutarlı ancak belirli yönlerden sistematik puanlama eğilimleri gösterebileceğine işaret etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: yazma becerisi, Çok Yüzeyli Rasch Ölçme Modeli (ÇOYRÖM), otomatik puanlama, Büyük Dil Modeli, ikinci/yabancı dil olarak Türkçe.

Abstract

Assessing writing skills is a complex process, particularly in the context of second/foreign language teaching, due to issues such as inter-rater consistency, objectivity, and reliability. In recent years, the development of large language models (LLMs) has opened up new possibilities for the automatic scoring of writing tasks; however, the extent to which these models align with human raters and how their scoring behaviors differ has not yet been sufficiently investigated in the context of Turkish writing proficiency as a second or foreign language. The aim of this study is to compare the performance of different AI models in writing assessment and to examine their similarities and differences with human raters by treating these models as “raters.”

This study was designed using a descriptive research model based on a quantitative research approach. Since the raters scored all candidate texts, a fully cross-validated design was used. This study was approved by the Hacettepe University Research Ethics Committee for Social and Humanities Sciences with decision number E-66777842-300-00004149342 dated April 8, 2025. The candidate essays scored in this study were obtained from the pilot application data of the e-YDTS developed by the Center for Assessment, Selection and Placement (ÖSYM), in accordance with the official permission granted by the ÖSYM Data Sharing Commission (Document No. E-92968509-605-367782).

Within the scope of the study, 60 written text samples from learners of Turkish as a second/foreign language will be scored by two human raters and three different AI models (ChatGPT, Gemini, and Claude) using a seven-dimensional analytical rubric. In this study, the scoring behaviors of AI models and human raters will be examined within the framework of the Many-Facet Rasch Measurement (MFRM) model. Accordingly, the test sample (text), the raters (human and AI models), and the rubric dimensions will be included in the model as

separate facets. Through analyses, rater severity/leniency, consistency (fit statistics), item difficulty, and rater–item interactions will be evaluated.

The research questions focus on (i) the relationship among AI models in terms of scoring, (ii) the level of alignment between AI models and human raters, (iii) whether the models exhibit consistency and systematic scoring tendencies, and (iv) whether they demonstrate similar or different scoring behaviors across different rubric dimensions.

The expected findings are anticipated to indicate that AI models may be more consistent than human raters but could also exhibit systematic scoring tendencies in certain aspects.

Keywords: *writing skills, Many Facet Rasch Measurement (MFRM), automated scoring, Large Language Models, Turkish as a second/foreign language.*

Uluslararası Dil Yeterlik Sınavlarında Özel Gereksinimli Bireyler İçin Uygulanan Test Uyarlamaları: Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Test Accommodations for Individuals with Special Needs in International Language
Proficiency Exams: a Comparative Study

Beyza İZMİRLİ KOYUNCU

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Özel Eğitim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

izmirlibeyza@gmail.com

 0009-0001-7849-7892

Rehber Öğretmen Özlem BAŞOKÇU DOĞAN

Millî Eğitim Bakanlığı

ozlembasokcu@hotmail.com

Prof. Dr. Nuri DOĞAN

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ABD

nurid@hacettepe.edu.tr

 0000-0001-6274-2016

Özet

Dil yeterlik sınavları, küreselleşen dünyada bireylerin akademik ve mesleki hareketliliğinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle uluslararası sınav kuruluşları, sınavların ölçtüğü yapıyı değiştirmeden erişilebilirliği artırmayı amaçlayan çeşitli test uyarlamaları (testing accommodations) geliştirmiştir. Bununla birlikte, standart test uygulamaları özel gereksinimli bireylerin dil becerilerini adil ve doğru bir şekilde ortaya koymalarını zorlaştırabilmektedir. Bu durum, dilde ölçme alanında “test fairness” ve “accessibility” kavramlarının önemini arttırmıştır.

Bu çalışmanın amacı, uluslararası dil yeterlik sınavlarında özel gereksinimli bireyler için uygulanan test uyarlamalarını incelemek, bu uyarlamaları karşılaştırmalı olarak analiz etmek, Türkiye’de MEB, ÖSYM ve YÖK’ün politika ve düzenlemelerini ortaya koyarak Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi bağlamına öneriler geliştirmektir. Bu doğrultuda çalışma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak doküman analizi yöntemiyle tasarlanmıştır. Çalışmada özel gereksinimli bireyler; görme yetersizliği, işitme yetersizliği, fiziksel yetersizlikler ve öğrenme güçlüğü gibi farklı gereksinim gruplarını kapsayacak şekilde ele alınmıştır.

Araştırma kapsamında; IELTS, TOEFL, Cambridge English ve WIDA ACCESS gibi uluslararası dil sınavlarının yanı sıra e-TEP, e-YDS, e-YÖKDİL, YDS, YÖKDİL, YDT ve TYS gibi ulusal dil sınavlarının erişilebilirlik ve test uyarlama politikaları incelenmiştir. Veri kaynaklarını bu sınavlara ait resmi erişilebilirlik yönergeleri, uyarlama politikaları ve uygulama dokümanları oluşturmaktadır. Analiz sürecinde, test uyarlamaları; (i) test formatı uyarlamaları,

(ii) zaman uyarlamaları, (iii) test bölümü uyarlamaları ve (iv) fiziksel ortam ve destek hizmetleri olmak üzere dört temel boyutta ele alınmıştır. Veriler karşılaştırmalı doküman analizi yoluyla değerlendirilmiştir.

Elde edilmesi beklenen bulgular, incelenen sınavlarda en yaygın uyarlamaların Braille test materyalleri, büyük puntolu kitapçıklar, ekran okuyucu destekleri, ek süre, alternatif sınav düzenlemeleri ve yardımcı teknolojiler olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bu uyarlamaların testin ölçtüğü yapıyı değiştirmeden uygulanmasına özellikle dikkat edildiği öngörülmektedir. Ayrıca sınavlar arasında erişilebilirlik uygulamaları bakımından farklılıklar bulunduğu ve bazı sınavların daha kapsamlı uyarlama politikalarına sahip olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışma, uluslararası dil sınavlarında uygulanan erişilebilirlik politikalarını sistematik bir biçimde inceleyerek Türkiye’deki mevcut uygulamaların iyileştirilmesine ve Türkçe dil yeterlik sınavları için erişilebilirlik temelli bir model geliştirilmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, ulusal dil sınavlarında standart bir uyarlama politikasının oluşturulması, test geliştiricilere yönelik erişilebilirlik eğitimlerinin artırılması ve alternatif test formatlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Dil yeterlik sınavları, yabancı dil olarak Türkçe, erişilebilirlik, adillik, özel gereksinimli bireyler.*

Abstract

Language proficiency tests play a significant role in the academic and professional mobility of individuals in a globalizing world. For this reason, international testing organizations have developed various testing accommodations aimed at increasing accessibility without altering the structure of the tests. However, standard testing practices can make it difficult for individuals with special needs to demonstrate their language skills fairly and accurately. This situation has heightened the importance of the concepts of “test fairness” and “accessibility” in the field of language assessment.

The purpose of this study is to examine the testing accommodations applied for individuals with special needs in international language proficiency exams, to conduct a comparative analysis of these accommodations, and to develop recommendations for the context of teaching Turkish as a foreign/second language by outlining the policies and regulations of the Ministry of National Education (MEB), the Student Selection and Placement Center (ÖSYM), and the Higher Education Council (YÖK) in Turkey. Accordingly, the study was designed using a document analysis method based on a qualitative research approach. The study addresses individuals with special needs, encompassing various need groups such as visual impairments, hearing impairments, physical disabilities, and learning disabilities.

Within the scope of the research, the accessibility and test adaptation policies of international language exams—such as IELTS, TOEFL, Cambridge English, and WIDA ACCESS—as well as national language exams—such as e-TEP, e-YDS, e-YÖKDİL, YDS, YÖKDİL, YDT, and TYS—were examined. The data sources consist of the official accessibility guidelines, accommodation policies, and implementation documents for these exams. During the analysis process, test accommodations were examined across four main dimensions: (i) test format accommodations, (ii) time accommodations, (iii) test section accommodations, and (iv) physical environment and support services. The data were evaluated through comparative document analysis.

The expected findings indicate that the most common accommodations in the examined exams include Braille test materials, large-print booklets, screen reader support, extended time, alternative testing arrangements, and assistive technologies. However, it is anticipated that

particular attention was paid to implementing these accommodations without altering the structure of what the test measures. Furthermore, it is believed that there are differences in accessibility practices among the exams, and that some exams have more comprehensive accommodation policies.

This study aims to contribute to the improvement of current practices in Turkey and the development of an accessibility-based model for Turkish language proficiency exams by systematically examining the accessibility policies implemented in international language exams. In this context, it is recommended that a standardized accommodation policy be established for national language exams, accessibility training for test developers be increased, and alternative test formats be developed.

Keywords: *Language proficiency exams, Turkish as a foreign language, accessibility, fairness, individuals with special needs.*

**Yüksek Güvenlikli Sınav Sistemlerinde Geleneksel Standartlar ve Modern
Çözümler: Çevrim Dışı Yapay Zekâ ile Güvenli Soru Yazımı**

Traditional Standards and Modern Solutions in High-Security Assessment Systems:
Secure Item Writing via Offline AI Models

Esra SARI

Ankara Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Doktora Öğrencisi

esrasari@ankara.edu.tr

 0009-0001-8832-4258

Dr. Öğr. Gör Nida KIRÖMEROĞLU

İstanbul Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

nida.kiromeroglu@istanbul.edu.tr

 0000-0001-8252-979X

Özet

Bu çalışma, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezinin (ÖSYM) 1974'ten bu yana süregelen tarihsel birikimi ile yapay zekânın (YZ) kesişim noktalarını incelemektedir. Kuruluşundan bu yana büyük ölçekli sınavlar gerçekleştiren kurumsal hafızasıyla ÖSYM, günümüzde dijital dönüşümle yeni bir boyuta evrilmektedir. Eğitimde ölçme süreçlerinde YZ kullanımı, ilk psikometrik modellerden geniş dil modellerine uzanan bir gelişim izlemiştir. Yüksek güvenlikli sınavların (YDS vb.) gizlilik protokolleri, bulut tabanlı YZ modellerinin kullanımı önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. Bu sorunu aşmak amacıyla araştırmada, EU AI Act (2024) uyarınca "yüksek riskli" olarak sınıflandırılan eğitimde değerlendirme sistemleri için "tasarım yoluyla etik" (Ethics by Design) prensibi benimsenmiştir. Önerilen modelin, uzmanların iş yükünü optimize ederek madde üretiminde zaman ve maliyet verimliliği sağlama potansiyeli tartışılmaktadır.

Bu bağlamda çalışma, KVKK (2025) ve T.C. Ulusal YZ Stratejisi ile uyumlu "çevrim dışı (offline) yapay zekâ" mimarisini temel almaktadır. Yerel donanım tercihiyle YDS formatında soru yazımı gerçekleştirilerek AB Yapay Zekâ Yasası'nın sıkı veri yönetimi ve siber güvenlik standartlarına uyum sağlanmıştır. Bu süreçte, UNESCO (2023) tavsiyeleri doğrultusunda uzman denetimini merkeze alan "İnsan Denetimli Yapay Zekâ" (Human-in-the-Loop) metodolojisi uygulanmıştır. YZ modellerinde görülebilecek anlamsal sapmalar (hallucinations), uzman denetimiyle minimize edilerek maddelerin yüksek akademik standartlara uyumu garanti altına alınmıştır. Üretilen soru taslakları, madde güçlük (P) ve ayırt edicilik (r) indeksleri üzerinden analiz edilerek UNESCO'nun "çıktıların nitel ve nicel olarak doğrulanması" ilkesi sağlanmıştır.

Sonuçlar, MEB Eğitimde YZ Forumu (2024) raporunda vurgulanan merkezî sistemlerin modernizasyonu hedefiyle de örtüşmekte ve çevrim dışı modellerin veri egemenliğini koruyarak verimliliği artırdığını göstermektedir. Bu çalışma, yapay zekâyı ölçme uzmanının yerine geçen bir otomat değil, uzman verimliliğini artıran ve kurumsal veri güvenliğini koruyan stratejik bir "asistan" olarak konumlandırılan yeni bir operasyonel model önermektedir.

Anahtar Kelimeler: *çevrim dışı yapay zekâ, madde yazımı, insan denetimi, merkezi sınavlar, dil sınavları.*

Abstract

This study examines the intersection of the historical heritage of the Assessment, Selection, and Placement Centre (ÖSYM) since 1974 with the current advancements in artificial intelligence (AI). With its institutional memory of conducting large-scale examinations, ÖSYM is evolving into a new dimension through digital transformation. The use of AI in educational assessment has followed a trajectory from early psychometric models to contemporary large language models. However, the strict confidentiality protocols of high-stake exams (e.g., YDS) present a significant barrier to the use of cloud-based AI models. To overcome this challenge, this research adopts the "Ethics by Design" principle for educational assessment systems, which are classified as "high-risk" under the EU AI Act (2024). The study discusses the potential of the proposed model to optimise the workload of item-writing experts and provide time and cost efficiency in item production processes.

In this context, the study is based on an "offline artificial intelligence" architecture, aligned with KVKK (2025) and the Republic of Türkiye National AI Strategy. By opting for local hardware for YDS-format item writing, compliance with the stringent data governance and cybersecurity standards of the EU AI Act has been ensured, mitigating data leakage risks. Throughout the process, the "Human-in-the-Loop" methodology, which centralises expert oversight as recommended by UNESCO (2023), was applied. Semantic deviations (hallucinations) potentially inherent in AI models were minimised through expert supervision, ensuring the alignment of items with the high academic standards of YDS. The analysis of generated item drafts via psychometric parameters, such as the Item Difficulty Index (P) and Item Discrimination Index (r), fulfils the UNESCO principle of "qualitative and quantitative validation of AI outputs".

The results align with the modernisation goals for centralised systems highlighted in the MEB International Forum on AI in Education (2024) report, demonstrating that offline models enhance efficiency while preserving data sovereignty. This study proposes a new operational model that positions artificial intelligence not as an automaton replacing the assessment expert, but as a strategic "assistant" that augments expert productivity and safeguards institutional data security.

Keywords: *offline AI, item writing, human-in-the-loop, centralised exams, language assessments.*

Yapay Zekâya Yazdırılmış Masalların Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi²

The An Evaluation of Fairy Tales Written by Artificial Intelligence in Terms of Teaching Turkish to Foreigners

Dr. Öğr. Üyesi Şaban ÇOBANOĞLU

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

scobanoglu@fsm.edu.tr

Büşra KAPLAN

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Yabancılara Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı

busrakaplan4295@gmail.com

 0000-0002-1016-7176

Özet

Çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1/B2 düzeyindeki öğrenciler için yapay zekâ destekli masalların sınıf içinde kullanılabilirliği uzman fikirlerince değerlendirmektir. Yapay zekânın yazdığı masalların, yabancılara Türkçe öğretirken kelime öğretimi, dil bilgisi öğretimi, kültür öğretimi gibi konularda etkili olup olmayacağı uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında, yapay zekâ araçları (ChatGPT) aracılığıyla oluşturulan 5 masal ve her masala yönelik 15'er soru ile Google Formlar üzerinden Uzman Görüşme Formu hazırlanmıştır. Formun başında uzmanlara Yabancılara Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımı ve masal ile öğretime yönelik 7 adet klasik soru da sorulmuştur.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine göre tasarlanmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılar, Yabancılara Türkçe öğretimi alanında uzman öğreticilerdir. Uzman Görüşme Formu, katılımcılara çevrimiçi olarak sunulmuştur. Katılımcılar, yapay zekâ destekli hazırlanmış masalların sınıf içinde kullanılabilirliğini, kelime öğretimine katkısını, dil ve anlatıma olan katkısını incelemişlerdir. Kültürel öğelerin masalda olup olmadığına yönelik soruları çevrimiçi yanıtlamışlardır. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bulgular; masalların Türkçe öğretiminde kullanımına yönelik olarak, öğretime etkisi, hangi seviyelerde kullanılabileceği, farklı kültürlerle ait masalların kullanılabilirliği, Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik etkisi, yapay zekâ ile oluşturulmuş masalların Türkçe öğretimine etkisi şeklindeki uzman görüşleri temalar üzerinden

² Bu makale, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde Dr. Öğr. Üyesi Şaban ÇOBANOĞLU danışmanlığında Büşra KAPLAN tarafından hazırlanan “Yapay Zekaya Yazdırılmış Masalların Yabancılara Türkçe Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

tablolaştırılmıştır. Daha sonra her masala ait soruların ve uzman görüşlerinin standart sapması ve aritmetik ortalaması değerlendirme olarak tablolarda sunulmuştur.

Bulgulardan hareketle, masalların Yabancılara Türkçe öğretimi yapılırken A2 seviyesinde dâhil edilmesi çalışma sonucunda ortaya çıkmıştır. Ancak bulgular kapsamında yapay zekânın hazırlanmış olduğu masalların başlık, kültürel değerler paragraflara ayırma gibi noktalarda eksik olabileceği tespit edilmiştir. Bu bağlamda yapay zekânın hazırlanmış olduğu masalların kullanılabilirliği pozitif olarak tespit edilmiştir. Öğreticinin masallara düzenleme ve ekleme, çıkarma yapması da pozitif olarak yansıtacağı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, yapay zekâ, masal, B1-B2 düzeyi, ChatGPT.*

Abstract

The aim of the study is to evaluate, through expert opinions, the classroom applicability of AI-generated fairy tales for learners at the B1/B2 levels of Turkish as a foreign language. Experts assessed whether these AI-produced tales could be effective in vocabulary teaching, grammar instruction, and cultural transmission.

Within the scope of the research, five fairy tales generated via an AI tool (ChatGPT) and 15 related questions for each tale were used to create an Expert Opinion Form using Google Forms. At the beginning of the form, seven open-ended questions on the use of artificial intelligence in teaching Turkish to foreigners and the use of fairy tales in instruction were presented to the experts. The study was designed according to the case study pattern, one of the qualitative research methods. Data were collected through a semi-structured interview form. The participants were instructors specialized in Teaching Turkish as a Foreign Language. The Expert Opinion Form was administered online. The experts evaluated the classroom usability of AI-supported fairy tales, their contributions to vocabulary instruction, language and expression, and their inclusion of cultural elements. The obtained data were analyzed using thematic analysis.

The findings were organized into themes reflecting expert views on the use of fairy tales in teaching Turkish, the appropriate proficiency levels for their use, the applicability of tales from different cultures, the effects of fairy tales on writing skills, and the contribution of AI-generated tales to Turkish instruction. Subsequently, the standard deviation and mean scores of expert responses to each tale were presented in tables.

Based on the findings, it was determined that fairy tales can be incorporated into teaching Turkish to foreigners beginning at the A2 level. However, it was also identified that AI-generated tales may lack certain features such as appropriate titles, cultural values, and proper paragraph organization. Despite these shortcomings, the usability of AI-produced tales and their positive impact on writing skills were confirmed. Additionally, it was observed that instructor-led modifications—such as editing, adding, or removing content—would further enhance the effectiveness of these tales in instructional settings.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, fairy tale, B1-B2 level, ChatGPT.*

Konuşma Performansının Çok Boyutlu Yapısı: E-YDTS Bağlamı Üzerinden Bir İnceleme

The Multidimensional Nature of Speaking Performance: A Study in the E-YDTS Context

Dr. Eylem KUBİLAY

ÖSYM

 0000-0003-3587-2629

Öğr. Gör. Berna AÇIKYILDIZ

Ankara Üniversitesi, TÖMER

bernaacikyildiz@ankara.edu.tr

 0000-0002-9862-8300

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin değerlendirilmesi, çok boyutlu yapısı nedeniyle ölçme ve değerlendirme süreçlerinde bazı zorluklar barındırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, konuşma performansının rubrik temelli boyutlar açısından nasıl bir dağılım sergilediğini incelemektir. Çalışma, elektronik ortamda uygulanan standartlaştırılmış bir dil sınavının konuşma bölümünden elde edilen veriler üzerine temellendirilmiştir.

Araştırmada karma yöntem yaklaşımı benimsenmiştir. Veri seti, B2, C1 ve C2 düzeylerinde konuşma sınavına giren adayların performanslarına ait rubrik puanlarından oluşmaktadır. Analiz sürecinde konuşma performansı; sesletim, dil bilgisi, söz varlığı, akıcılık ve göreve uygunluk boyutları çerçevesinde ele alınmıştır. Aynı toplam puanı alan adayların bu boyutlardaki puan dağılımları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu doğrultuda, konuşma performansının farklı bileşenlerinin toplam puana nasıl katkı sunduğu rubrik boyutları üzerinden değerlendirilmiştir.

Çalışma, konuşma becerisinin değerlendirilmesinde rubrik temelli yaklaşımların sunduğu avantajları ortaya koymayı ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde çok boyutlu analizlerin önemine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, dijital sınav ortamlarında konuşma performansının değerlendirilmesine ilişkin mevcut uygulamalara yönelik bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe, konuşma becerisi, konuşma performansı, rubrik temelli değerlendirme, puanlama güvenilirliği.*

Abstract

In the teaching of Turkish as a foreign language, the assessment of speaking skills involves certain challenges due to its multidimensional nature. This study aims to examine how speaking performance is distributed across rubric-based dimensions. The study is based on data obtained from the speaking section of a standardized language test administered electronically.

A mixed-methods approach was adopted in the study. The dataset consists of rubric scores reflecting the speaking performances of candidates who took the speaking test at B2, C1, and C2 levels. In the analysis process, speaking performance was examined in terms of pronunciation, grammar, vocabulary, fluency, and task achievement. The distribution of scores across these dimensions for candidates with identical overall scores was analyzed comparatively. In this context, the contribution of different components of speaking performance to the overall score was evaluated through rubric dimensions.

The study aims to reveal the advantages of rubric-based approaches in the assessment of speaking skills and to highlight the importance of multidimensional analysis in measurement and evaluation processes. It also provides an overview of current practices in the assessment of speaking performance in digital testing environments.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, speaking skills, speaking performance, rubric-based assessment, scoring reliability.*

Nitel Tamamlayıcılardan Nicel Ölçütlere: Yabancılara Türkçe Öğretiminde D-AOBM A1 Düzeyinde Konuşma Hızının Belirlenmesi

From Qualitative Descriptors to Quantitative Measures: Defining Speech Rate Thresholds in CEFR A1 Level for Turkish as a Foreign Language

Dr. Ceren ÖZMEN

Hacettepe Üniversitesi TÖMER

cerenberber@gmail.com

 0009-0006-9717-4366

Dr. Eser KOCAMAN GÜRATA

Hacettepe Üniversitesi TÖMER

eserkocaman@gmail.com

 0000-0002-0774-3208

Özet

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM), yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde program geliştirme, ölçme-değerlendirme ve materyal tasarımı süreçlerinde temel başvuru kaynağıdır. Bununla birlikte, özellikle A1 düzeyinde dinleme becerisine yönelik tanımlayıcılarda yer alan “yavaş” ve “çok yavaş” konuşma hızı ifadeleri nitel bir çerçeveye sunmakta; bu durum hem öğreticilerin hem de ölçme aracı geliştirenlerin metin seçimi (ya da oluşturulması/düzenlenmesi) aşamasında metinlerin öğrenci düzeyine uygunluğunu belirlemede ölçüt eksikliği yaratmaktadır. Bu çalışmanın amacı, D-AOBM’de A1 düzeyi sözlü kavrama tanımlayıcılarındaki hız ulamlarının (çok yavaş, yavaş, standart) somut SS/Dk karşılıklarını belirlemek ve yabancılara Türkçe öğretiminde dinleme materyallerine yönelik standartlaştırma sürecine katkı sunmaktır. Bu doğrultuda üniversitelerin Türkçe öğretim birimlerinde yaygın olarak kullanılan ders kitaplarından alınan dinleme metinleri (n= 12) ile yapay zekâ araçları ile farklı konuşma hızlarında hazırlanmış (n= 12) toplam 24 dinleme metni, alan uzmanı ve öğreticilere sunularak her birinin konuşma hızının “çok yavaş”, “yavaş”, “standart” ya da “doğallıktan uzak” olarak sınıflandırılması istenmiştir. Uzman değerlendirmelerinden hareketle sözcük sayısı ve süre ölçütleri hesaplanmış; istatistiksel analizler ile hız ulamlarına ilişkin sözcük sayısı aralıkları değerlendirilmiştir. Çalışma, D-AOBM’de dinleme becerisi için kullanılan ancak sayısal olarak tanımlanmayan hız ifadelerini somutlaştırarak dinleme materyallerinin tasarımına, ölçme-değerlendirme süreçlerine ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinlenebilirlik araştırmalarına bir referans sunması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca başlangıç düzeyi öğrencilerin bilişsel işleme kapasitesine uygun konuşma hızının belirlenmesine katkı sağlayarak dinleme öğretimine yönelik daha sistematik materyal geliştirme çalışmalarına zemin hazırlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, dinlenebilirlik, konuşma hızı, D-AOBM, A1 düzeyi.*

Abstract

The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) serves as a foundational framework for curriculum development, assessment, and material design in the field of teaching Turkish as a foreign language. However, the expressions “slow” and “very slow” speech rate used in the A1-level oral comprehension descriptors remain qualitatively defined, thereby creating a lack of explicit criteria for instructors and test developers when selecting, designing, or adapting listening materials appropriate to learners’ proficiency levels. This ambiguity poses a challenge for ensuring consistency and pedagogical appropriateness in listening input at the beginner level. The study aims to establish the quantitative equivalents of the speech rate categories (“very slow,” “slow,” and “standard”) specified in the A1-level listening comprehension descriptors of the CEFR Companion Volume (CEFR-CV) for Turkish for foreigners in terms of words per minute (WPM). To this end, a total of 24 listening texts were compiled, including 12 texts selected from widely used Turkish language coursebooks employed in TÖMERs and 12 texts generated at varying speech rates using ai tools and text-to-speech technologies. These texts were presented to experts and instructors in the field, who were asked to classify each text according to its perceived speech rate as “very slow,” “slow,” “standard,” or “unnatural.” Based on the evaluations, the word count and duration of each text were calculated, and corresponding speech rates were derived. The resulting data were analyzed statistically to identify the WPM ranges associated with each speech rate category. By operationalizing the qualitative descriptors of speech rate in the CEFR, this study provides an empirical and quantifiable reference point for the design of listening materials, assessment practices, and listenability research in the context of teaching Turkish as a foreign language. Furthermore, it aims to inform the development of more systematic and learner-centered listening materials by identifying speech rate ranges that are aligned with the cognitive processing capacities of beginner-level learners.

Keywords: *Turkish for foreigners, listenability, speech rate, CEFR, A1 level.*

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Metinlerinde Tutarlılık Düzeyleri:
ULUTÖMER Örneği**

Levels Of Coherence in Texts by Learners of Turkish as A Foreign Language: The
ULUTOMER Example

Ezgi DADAŞ

Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

ezgidadas@uludag.edu.tr

 0000-0002-3473-8594

Özet

Bu araştırmanın amacı, bir Türkçe öğretim merkezinde B1 ve B2 seviyede yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yönlendirilmiş ve serbest yazmalarındaki tutarlılık düzeylerinin belirlenmesidir. Türkçe öğrenenlerin metinlerindeki tutarlılık düzeylerinin değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak ise çalışmanın bir diğer amacıdır. Ayrıca yazma türünün yazma tutarlılığı üzerindeki etkisi tespit edilmiş, yazma türlerine ait puanların aralarında, anlamlı bir ilişki olup olmadığı belirlenmiştir. Araştırmada, durum çalışması benimsenmiştir. Çalışmanın verileri, ULUTÖMER’de öğrenim görmekte olan 60 yabancı uyruklu öğrencinin serbest ve yönlendirilmiş yazma metinleri ile birey tanıma formuna vermiş oldukları cevapları aracılığı ile toplanmıştır. Katılımcıların metinlerinin tutarlılık düzeyleri, Tutarlılık Düzeyi Analitik Puanlama Anahtarı ile belirlenmiştir. Analiz sonuçlarına göre serbest yazma puanları, yönlendirilmiş yazma puanlarından anlamlı düzeyde daha yüksektir ($Z = -4.189$, $p < .001$, $r = .54$). Hem yönlendirilmiş ($Z = -2.674$, $p = .007$) hem de serbest yazmada ($Z = -2.991$, $p = .003$) B2 seviyesindeki öğrenciler, anlamlı düzeyde yüksek tutarlılık puanlarına sahiptir. Yönlendirilmiş yazmada bağlantılılık ($Z = -2.561$, $p = .010$), süreklilik ($Z = -2.383$, $p = .017$) ve bütünlük ($Z = -2.687$, $p = .007$) boyutlarında 18–20 yaş grubu, 21 yaş ve üzeri gruba göre anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahiptir. Serbest yazmanın süreklilik boyutunda 0–6 ay arasında Türkçe öğrenen öğrencilerin ortalama sırası (32.76), 7 ay ve üzeri grubun ortalama sırasına (20.45) kıyasla daha yüksektir, bu fark istatistiksel olarak anlamlıdır ($p = .031$). Yazma türü, yazma tutarlılığı üzerinde anlamlı ve etkili bir faktördür. Yönlendirilmiş yazma toplam puanı ile serbest yazma toplam puanı arasında düşük ve istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki vardır.

Anahtar Kelimeler: *metin, metinsellik, yazma, tutarlılık, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.*

Abstract

The aim of this research is to determine the coherence levels in the guided and free writing of Turkish language learners at the B1 and B2 levels in a Turkish language teaching center. Another aim of the study is to examine whether Turkish learners' text coherence differs by variables. In addition, the effect of writing type on writing coherence was determined, and whether there is a significant correlation between the scores of writing types was determined. A case study approach was adopted in the research. The data of the study were collected through

the free and guided writing texts of 60 foreign students studying at ULUTOMER and their answers to the personal information form. The coherence levels of the participants' texts were determined with the Coherence Level Analytical Scoring Rubric. According to the analysis results, free writing scores were significantly higher than guided writing scores. Students at the B2 level have significantly higher coherence scores in both guided and free writing. In guided writing, the 18–20 age group has significantly higher scores than the 21 years and older group in the dimensions of cohesion, coherence and unity. In the coherence dimension of free writing, the average rank of students learning Turkish for 0–6 months is higher than the average rank of the 7 months and older group. Writing type is a significant and influential factor on writing coherence. There is a weak and statistically non-significant correlation between the total guided writing score and the total free writing score.

Keywords: *text, textuality, writing, coherence, teaching Turkish as a foreign language.*

III. OTURUM

Rusça ve Türkçedeki Ortak Kalıp İfadelerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanım Potansiyeli

The Potential Use of Common Phraseological Units in Russian and Turkish in Teaching
Turkish as a Foreign Language

Veronika KOZMİNA

Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

kzmn.veronika.7@gmail.com

 0009-0005-3402-315X

Doç. Dr. Minara ALİYEVA ÇINAR

Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

minara@uludag.edu.tr

 0000-0002-7339-0260

Özet

Türkçeyi akıcı konuşmanın sadece sözcük ve dil bilgisi öğrenimi ile değil, aynı zamanda dilin kültürel özelliklerini aktaran kalıp ifadelerin kullanımı ile mümkün olduğuna inanılmaktadır. Bu bağlamda, deyim ve atasözlerinin öğretilmesi, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen kişiler için oldukça büyük bir öneme sahiptir. Türkçe ve Rusçada çok sayıda ortak atasözü ve deyim bulunmaktadır. Bu diller farklı dil ailelerine ait olsalar da, birçok yönden benzer insan deneyimleri eşdeğer ifadelerin oluşmasına neden olmaktadır. Onların tespit edilmesi ve potansiyellerinin değerlendirilmesi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimini kolaylaştırmak için özelleştirilmiş eğitim materyallerinin oluşturulmasına yardımcı olacaktır. Bu çalışmanın amacı, Türkçe ile Rusça arasındaki ortak kalıp ifadeleri (deyimler ve atasözleri) tespit etmek ve daha sonra bu verilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanım potansiyelini değerlendirmektir. Nitel araştırma desenlerinden biri doküman analizi ile yapılan bu çalışmada deyim ve atasözleri içeren çeşitli Türkçe ve Rusça sözlükler incelenmiş ve her iki dilde var olan ortak kalıplardan 30 adet tespit edilmiştir. Ardından bu ifadeler tematik olarak yedi kategoriye ayrılmıştır. En yüksek eşleşme sayısı, “Davranış ve tavır” başlığı altında yer almıştır. En az sayıda eşleşme ise “Hafıza ve akıl” ile “Hayvanlar” kategorilerinde tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, bu tür ifadeleri içeren ayrı öğrenme materyalleri oluşturmanın özellikle Rusça konuşan öğrenciler için teorik olarak Türkçe öğrenme sürecini kolaylaştırabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, ana dilleri farklı dil ailelerine ait olan öğrenciler için özel öğretim materyalleri hazırlanmasının gereği de vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe, Rusça, deyim, atasözü, yabancı dil olarak Türkçe.*

Abstract

It is believed that speaking Turkish fluently is possible not only through the study of vocabulary and grammar, but also through the use of fixed expressions that convey the cultural characteristics of the language. In this context, teaching idioms and proverbs is highly important for people who are learning Turkish as a foreign language. There are many proverbs and idioms shared by Turkish and Russian. Although these languages belong to different language families, similar human experiences in many respects lead to the emergence of equivalent expressions. Identifying these expressions and assessing their potential will help in the creation of customized educational materials to facilitate the teaching Turkish as a foreign language. The aim of this study is to identify common fixed expressions (idioms and proverbs) between Turkish and Russian and subsequently evaluate the potential for using this data in the teaching Turkish as a foreign language. Using document analysis, which is one of the qualitative research designs, this study examined various Turkish and Russian dictionaries containing idioms and proverbs and identified 30 common patterns present in both languages. Then, these expressions were thematically divided into seven categories. The highest number of matches was found under the heading “Behavior and attitude. The lowest number of matches was identified in the “Memory and mind” and “Animals” categories. The study’s results suggest that creating separate learning materials containing such expressions could theoretically facilitate the Turkish learning process, particularly for Russian-speaking students. In this context, the necessity of preparing specialized teaching materials for students whose native languages belong to different language families has also been emphasized.

Keywords: *Turkish, Russian, idioms, proverbs, Turkish as a foreign language.*

Yabancılara Türkçe Öğretiminde B1 Düzeyinde Yapay Zekâ Destekli Şarkı Üretimi ve Etkinlik Tasarımı

Teaching Turkish to Foreigners at B1 Level, with The Support of Artificial Intelligence
for Song Production and Activity Design

Öğr. Gör. İrem TAY

Malatya Turgut Özal Üniversitesi, TÖMER

irem.tay@ozal.edu.tr

 0000-0002-7220-5326

Prof. Dr. İlhan ERDEM

İnönü Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

ilhan.erdem@inonu.edu.tr

 0000-0002-4244-6225

Özet

Değişen ve gelişen eğitim dünyası içerisinde kendine yer edinmeye başlayan yapay zekâ, yabancılara Türkçe öğretiminde de her geçen gün önemli bir rol üstlenmektedir. Bu durum yapay zekâ destekli metin üretimlerinin, sınıf içi uygulamaların ve geri bildirimlerinin önemini de gün yüzüne çıkarmaktadır. Bu sebeple bu çalışmanın amacı, bir yapay zekâ uygulaması olan Suno aracılığı ile B1 dil bilgisi konularına uygun şarkılar oluşturmak, etkinlikler tasarlamak ve bunlara ilişkin alan uzmanlarının görüşlerini belirlemektir. Bu araştırma kapsamında on alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 ders kitabının ilk dört ünitesinde yer alan dil bilgisi konuları çalışma konusu edinilmiştir. Bu dil bilgisi konularından belirlen zarf-fiil eki -(y)ken, şimdiki zamanın hikâyesi -(ı)yordu, dilek kipi -sA, gereklilik kipi -mAlI ve ettirgen çatı -Dir, -Ir, -t, -Ar eklerinin içinde geçtiği beş farklı şarkı oluşturulmuştur. Ardından bu şarkıların her biri için sınıfta kullanılacak etkinlikler tasarlanmıştır. Şarkılar ve etkinlikler alan uzmanları ile paylaşılmış ve onların görüşleri doğrultusunda tema ve alt temalar oluşturulmuş, yabancılara Türkçe öğretiminde yapay zekâ araçları aracılığıyla metin üretme, etkinlik tasarlama, sınıf içi ve sınıf dışı uygulamalara ilişkin öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *dinleme metinleri, yabancılara türkçe öğretiminde şarkılar, yabancılara Türkçe öğretiminde dil bilgisi, yapay zekâ, Suno.*

Abstract

Artificial intelligence, which is beginning to establish itself in the ever-changing and evolving world of education, is playing an increasingly important role in teaching Turkish to non-native speakers. This situation also highlights the importance of AI-powered text generation, in-class applications, and feedback. For this reason, the aim of this study is to create

songs and design activities aligned with B1-level language topics using Suno, an artificial intelligence application, and to determine the opinions of subject matter experts regarding these materials. For this study, the opinions of ten field experts were sought. The phenomenological approach, one of the qualitative research methods, was used in the study. As part of this study, the grammar topics covered in the first four units of the Yunus Emre Institute Turkish Language Teaching Set B1 textbook were selected as the focus of the study. Five different songs have been created using these grammatical elements: the adverbial verb suffix *-(y)*, the present narrative tense *-(ı)yordu*, the subjunctive mood *-sA*, the imperative mood *-mAll*, and the causative suffixes *-Dir*, *-Ir*, *-t*, and *-Ar*. Subsequently, activities to be used in the classroom were designed for each of these songs. The songs and activities were shared with subject matter experts, and themes and subthemes were developed based on their feedback; recommendations were also provided regarding text generation, activity design, and in-class and out-of-class applications using artificial intelligence tools in the teaching of Turkish to non-native speakers.

Keywords: *listening texts, songs in Turkish language instruction for foreigners, grammar in Turkish language instruction for foreigners, artificial intelligence, Suno.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Zarf-Fiillerin Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Uygulamaların Kullanımı

The Use of Artificial Intelligence-Supported Applications in Teaching Adverbial Verb Forms in Teaching Turkish as a Foreign Language

Yard. Doç. Dr. Zhanagul TURUMBETOVA

SDU Üniversitesi, Dil Eğitimi Bölümü

janagul@yahoo.com

 0000-0001-8063-908X

MA. Öğretim Görevlisi Gulnaz SATBAY

Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi, Doğu Dilleri ve Tercümanlık Bölümü

gulnaz_satbay@mail.ru

Özet

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde önemli bir dil bilgisi konusu olan zarf-fiillerin öğretiminde yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin kullanımı ele alınmaktadır. Zarf-fiiller, Türkçede yan cümle oluşturma ile zaman, durum, sebep ve şart bildirme işlevleri açısından temel dil yapılarından biridir. Ancak bu yapıların öğretimi, biçimsel çeşitlilikleri, eklerin çokluğu ve bağlama göre değişen anlam özellikleri nedeniyle öğrenenler açısından zorlayıcı olabilmektedir.

Son yıllarda gelişen yapay zekâ teknolojileri, dil öğretiminde yenilikçi yaklaşımların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yapay zekâ destekli uygulamalar; kişiselleştirilmiş öğrenme ortamları sunma, anlık geri bildirim sağlama, öğrenen hatalarını analiz etme ve öğretim sürecini oyunlaştırma gibi özellikleriyle dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, zarf-fiil öğretiminde yapay zekâ araçlarının kullanımı, öğrencilerin hem biçimsel hem de anlamsal farkındalıklarını artırmada etkili bir yöntem olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, yapay zekâ teknolojilerinin zarf-fiil öğretimine sağladığı pedagojik katkılar kuramsal bir çerçevede incelenmiş ve üniversite düzeyinde uygulanabilir öğretim önerileri sunulmuştur. Elde edilen bulgular, yapay zekâ destekli dijital araçların dil bilgisi öğretimini desteklemede etkili ve sürdürülebilir bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, zarf-fiiller, yabancı dil olarak Türkçe, dil bilgisi öğretimi.*

Abstract

This study examines the use of artificial intelligence (AI) technologies in teaching adverbial verb forms, an essential grammar topic in teaching Turkish as a foreign language. Adverbial verb forms constitute one of the fundamental structures in Turkish for forming subordinate clauses and expressing time, manner, cause, and condition. However, due to their structural diversity, the variety of suffixes, and context-dependent meanings, these forms may present significant challenges for language learners.

In recent years, advances in artificial intelligence have led to the emergence of innovative approaches in language teaching. AI-supported applications stand out by offering personalized learning environments, providing instant feedback, analyzing learner errors, and incorporating gamification into the learning process. In this respect, the use of AI tools in teaching adverbial verb forms is considered an effective way to enhance learners' grammatical and semantic awareness.

This study explores the pedagogical contributions of artificial intelligence to the teaching of adverbial verb forms within a theoretical framework and presents practical teaching suggestions applicable at the university level. The findings indicate that AI-supported digital tools have a strong and sustainable potential to support grammar instruction in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *artificial intelligence, adverbial verb forms, teaching Turkish as a foreign language, grammar teaching.*

Yabancı Dil olarak Türkçe Öğrenen Bireylerde Genizsi /ẽ/ Eşsesbirimine İlişkin Gözlemler

Observations on the Nasal /ẽ/ Allaphone in Learners of Turkish as a Foreign Language

Sinem KINAY

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Dilbilimi Bölümü

sinemkinaay@gmail.com

 0009-0005-5767-3657

Dr. Öğr. Üyesi Esra KÜÇÜKSAKARYA

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Dilbilimi Bölümü

esrakucuksakarya@gmail.com

 0000-0002-3103-9608

Özet

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDÖ), Türkçe öğrenmek ya da Türkiye’de eğitim almak isteyen Uluslararası öğrencilere Türkçeyi öğretmenin yanı sıra Türk kültürünü ve değerlerini de öğretmeyi amaç edinen bir alandır. Bu alanda sesletim üzerine yapılan çalışmalara rastlansa da genizsi /ẽ/ üzerine yürütülen çalışmaların kısıtlılığı dikkat çekmektedir. Alanyazında genizsi /ẽ/’nin Türkçedeki varlığına karşıt iki yaklaşım bulunmaktadır: Ergenç ve Uzun (2017) genizsi /ẽ/’nin bulunmadığını; Özsoy (2004) ise genizsi /ẽ/’nin Türkçede genç [jẽntʃ], pençe [pẽntʃe] gibi sözcüklerde bulunduğunu belirtmektedir. Bu tartışmalardan hareketle, çalışmada Türkçenin anadil konuşucularının (L1) ve YDÖ konuşucularının (L2) genizsi /ẽ/ eşsesbirimini sesletim özellikleri açısından karşılaştırmalı olarak incelemek hedeflenmektedir. 18-25 yaş aralığında homojen dağılım izlenerek toplam 128 Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencisi çalışmanın örneklemi oluşturmaktadır. L2 öğrencilerinin Türkçe seviyesi B2-C1 seviyesinde sınırlandırılmıştır. Ses kaydı aracılığıyla toplanan veriler karma yöntemle incelenmiştir. Çalışmanın uygulanması sürecinde katılımcılardan içeriğinde genizsi /ẽ/ bulunan beş sözcük ve bu sözcüklerle ilişkili beş basit, beş karmaşık tümceden oluşan toplam 15 yapıyı sesletmeleri istenmiştir. Toplanan ses kayıtları PRAAT (6.4.27) yazılımı ile incelenerek temel frekans (F0) değerleri ölçülmüş ve istatistiksel olarak yorumlanmıştır. Bulgular, Türkçeyi L2 olarak öğrenen katılımcıların genizsi /ẽ/ eşsesbirimi sesletimlerinin L1 grubundan çıkarılış biçimi açısından farklılaştığını göstermektedir. Yabancı ve Türk katılımcıların frekans dağılımlarında salt basit ve karmaşık tümce düzleminde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0.4726$ – basit tümce; $p < 0.0626$ -karmaşık tümce). Sözcük düzleminde anlamlı bir fark bulunmazken, basit ve karmaşık düzlemde iki grup arasında frekans değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı ölçüde farka sahip olması sözcüklerin tek başına sesletimlerini değerlendirmenin kısıtlılığını gösterirken; basit ve karmaşık tümce düzleminde gruplar arasındaki belirgin fark ise sesletim açısından belirli bir örüntünün bulunduğunu sezdirmektedir. Ayrıca, L1-L2 düzleminde anlamlı fark olması, genizsi /ẽ/ sesinin

varlığını kanıtlar nitelikte Özsoy (2004)'ün savını desteklemektedir. Çalışmanın bulgularının, YDTÖ öğrencilerinin sesletim hatalarını en aza indirgeyerek dinleme ve konuşma becerilerini geliştirmek için uygun eğitim malzemesi tasarlama çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *sesbirim, eşsesbirim, genizsi /ẽ/, PRAAT, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.*

Abstract

The Teaching of Turkish as a Foreign Language (TTFL) is a field that aims not only to teach Turkish to international students who wish to learn the language or pursue education in Turkey, but also to impart Turkish culture and values. While studies on pronunciation are found in this field, the limited number of studies focusing on the nasal /ẽ/ is noteworthy. In the literature, there are two opposing views regarding the existence of the nasal /ẽ/ in Turkish: Ergenç and Uzun (2017) state that the velar /ẽ/ does not exist; Özsoy (2004), however, notes that the nasal /ẽ/ is present in Turkish words such as genç [jẽntʃ] and pençe [pẽntʃe]. Based on these discussions, the aim of this study is to conduct a comparative analysis of the phonemic characteristics of the nasal /ẽ/ allophone among native Turkish speakers (L1) and speakers of Turkish as a second language (L2). The sample for this study consists of a total of 128 students from Necmettin Erbakan University, selected to ensure a homogeneous distribution across the 18–25 age range. The Turkish language proficiency level of the L2 students was limited to B2–C1. The data collected via audio recordings were analyzed using a mixed-methods approach. During the study, participants were asked to pronounce a total of 15 structures, consisting of five words containing the nasal sound /ẽ/ and five simple and five complex sentences related to these words. The collected audio recordings were analyzed using PRAAT (6.4.27) software to measure fundamental frequency (F0) values, which were then statistically interpreted. The findings indicate that the pronunciation of the nasal /ẽ/ allophone by L2 differs from that of the L1 group in terms of articulation. A statistically significant difference was found in the frequency distributions of foreign and Turkish participants across both simple and complex sentence structures ($p < 0.4726$ – simple sentence; $p < 0.0626$ – complex sentence). While no significant difference was found at the word level, the statistically significant difference in frequency values between the two groups at the simple and complex sentence levels highlights the limitations of evaluating word pronunciation in isolation; the distinct difference between the groups at the simple and complex sentence levels, however, suggests the presence of a specific pattern in terms of pronunciation. Furthermore, the presence of a significant difference in the L1-L2 plane supports Özsoy's (2004) claim that the nasality of the /ẽ/ sound is evident. It is anticipated that the findings of this study will contribute to efforts to design appropriate educational materials aimed at minimizing pronunciation errors among TTFL students and thereby enhancing their listening and speaking skills.

Keywords: *phoneme, allophone, the nasal /ẽ/, PRAAT, teaching Turkish as a foreign language.*

**Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Dijital
Hikâyelerin İşlevsel Dil Bilgisi Öğretimine Katkısı: ‘-(y)ArAk’ ve ‘-(y)A...-(y)A’
Yapıları Örneği**

The Contribution of AI-Powered Digital Stories to Functional Grammar Instruction in
Teaching Turkish as a Foreign Language: The Example of ‘-(y)ArAk’ and ‘-(y)A...-(y)A’
Structures

Edanur KAYA

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

edanur.kaya@marun.edu.tr

 0009-0002-9071-5829

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil bilgisi öğretimi, yalnızca biçimsel kuralların aktarımını değil, dil bilgisi yapılarının anlam ve kullanım farklılıklarının bağlam içinde kavratılmasını gerektirir. Bu bağlamda özellikle “-(y)ArAk” ve “-(y)A...-(y)A” yapıları, öğrenciler açısından kavranması güç dil bilgisi unsurları arasında yer almaktadır. Alan yazınında bu yapıların öğretimine yönelik çalışmalar bulunmakla birlikte, yapay zekâ destekli dijital materyallerin pedagojik niteliğini inceleyen araştırmalar sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı, söz konusu dil bilgisi yapılarının öğretiminde yapay zekâ tarafından üretilen dijital hikâye temelli materyallerin içerik ve kullanılabilirlik açısından uygunluğunu değerlendirmektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. Bu kapsamda, ilk olarak ChatGPT aracılığıyla hedef dil bilgisi yapılarını içeren senaryo metinleri oluşturulmuştur. Bu süreçte *Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı B1* ile Yunus Emre Enstitüsü tarafından yayımlanan *Biçimden Anlama Türkçe A2 Öğretici ve Öğrenciler için Dil Bilgisi Kılavuzu*’ndan yararlanılmıştır. Ardından, oluşturulan metinler ElevenLabs ile seslendirilmiş, Midjourney ile görsellerle desteklenmiş ve metin ile görseller Hailuo AI ile CapCut kullanılarak animasyon/video hâline getirilmiştir. Bu süreç sonucunda yapay zekâ destekli dijital hikâye materyalleri hazırlanmıştır. Son aşamada, hazırlanan materyaller araştırmacı tarafından belirlenen ölçütler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Değerlendirmede dil bilgisi doğruluğu, anlamın işlevsel aktarımı, yapıların bağlam içinde sunulması ve görsel-ışitsel bütünlük ölçütleri dikkate alınmıştır. Bulgular, yapay zekâ destekli materyallerin hedef yapıların anlam ve kullanım özelliklerini doğru ve işlevsel biçimde yansıttığını göstermektedir. Bununla birlikte, materyallerin dil bilgisi öğretimindeki etkililiğinin artırılmasında öğretici rehberliğinin belirleyici olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, yapay zekâ destekli materyallerin ölçüt temelli ve karşılaştırmalı biçimde değerlendirilebileceğini göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ destekli materyaller, dijital hikâye, işlevsel dil bilgisi, ölçüt temelli değerlendirme.

Abstract

In teaching Turkish as a foreign language, grammar instruction requires not only the transfer of formal rules but also the understanding of the meaning and usage differences of grammatical structures within their context. In this context, the structures “-(y)ArAk” and “-(y)A...-(y)A” are particularly difficult grammatical elements for learners to grasp. The literature expects opportunities for a pedagogical examination of AI-supported digital meetings by bringing together presentations of these structures for educational purposes. For this purpose, the suitability of the content and usability of sections of digitally generated AI-generated stories in teaching these grammatical structures is evaluated. The research was conducted using a comprehensive investigation method from qualitative research designs. This capability initially includes scenario texts containing the target grammatical structures via ChatGPT. In this process, the New Istanbul International Students Turkish Textbook B1 and the Grammar Guide for Teachers and Learners on Understanding Forms in Turkish A2 published by the Yunus Emre Institute were utilized. Furthermore, the software texts were voiced using ElevenLabs, supported with visuals using Midjourney, and the text and visuals were converted into motion/video using Hailuo AI and CapCut. As a result of this process, AI-powered digital information was created. In the final stage, the developed materials were recorded and evaluated by the researchers. The evaluation considered the modification of grammar, the functional expansion of meaning, the provision of structures within context, and the demonstration of audiovisual integrity. The findings show that the AI-powered units accurately and functionally reflect the meaning and usage characteristics of the target structures. Moreover, the effectiveness of the training in grammar instruction has been achieved by providing guidance on the subject matter. The study is significant because it demonstrates that AI-powered materials can be evaluated in a criterion-based and comparative manner.

Keywords: teaching Turkish as a foreign language, AI-supported materials, digital story, functional grammar, criterion-based evaluation.

**Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü
Tezlerin Bibliyometrik ve Tematik Analizi (1989–2025)**

Bibliometric and Thematic Analysis of Graduate Theses Produced in the Field of
Teaching Turkish as a Foreign Language in Türkiye (1989–2025)

Prof. Dr. Erdoğan KARTAL

Bursa Uludağ Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

ekartal@uludag.edu.tr

 0000-0002-9836-5221

Uğur KAYA

Bursa Uludağ Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Lisans Öğrencisi

062020023@ogr.uludag.edu.tr

 0009-0000-4010-7935

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, son yıllarda gerek Türkiye’de gerekse uluslararası ölçekte giderek daha görünür hâle gelen bir araştırma alanı olarak öne çıkmaktadır. Bu gelişime paralel olarak alanda üretilen lisansüstü tezlerin sayısında da dikkat çekici bir artış gözlenmektedir. Bununla birlikte, alanyazın taraması yapıldığında söz konusu akademik birikimin bütüncül bir çerçevede değerlendirilmesine yönelik çalışmaların sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu bildirinin amacı, Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezleri bibliyometrik ve tematik açıdan inceleyerek alanın genel görünümünü ortaya koymaktır. Çalışma, aynı zamanda alanın tarihsel gelişim seyrini, kurumsal yoğunlaşma noktalarını ve öne çıkan araştırma eğilimlerini bir arada değerlendirmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu yönüyle araştırmanın, hem alandaki bilgi üretiminin mevcut durumuna ilişkin bütüncül bir çerçeve sunacağı hem de ileride gerçekleştirilecek çalışmalar için kuramsal ve yöntemsel açıdan yol gösterici bir zemin hazırlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın verileri, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi platformu üzerinden “Gelişmiş Tarama” seçeneği kullanılarak “Yabancı dil olarak Türkçe” ve “Turkish as a foreign language” anahtar kelimeleri üzerinden elde edilmiştir. Tarama sonucunda, bu alandaki ilk tezin 1989 yılında hazırlanmış olması nedeniyle inceleme kapsamı 1989–2025 yıllarıyla sınırlandırılmıştır. Araştırmanın kesitsel niteliği ve 2026 yılının henüz tamamlanmamış olması sebebiyle 2026 yılında savunulan tezler derleme dâhil edilmemiştir. Bu doğrultuda toplam 940 lisansüstü tezdten oluşan bir derlem oluşturulmuştur.

Veri setinde her bir tez için başlık, yazar, danışman, yıl, yazım dili, tez derecesi, üniversite, enstitü, ana bilim dalı ve anahtar kelimeler bilgileri sistematik biçimde derlenmiştir. Çalışmada, tezlerin yıllara göre dağılımı, dil tercihleri, yüksek lisans-doktora dengesi, üniversite ve enstitü temelli yoğunlaşmaları ile ana bilim dalı çeşitliliği gibi göstergeler üzerinden bibliyometrik bir

inceleme yapılmıştır. Bunun yanı sıra, tez başlıkları ve anahtar kelimeleri esas alınarak alandaki başlıca konu kümeleri, araştırma eğilimleri ve kavramsal odaklar tematik analiz yoluyla değerlendirilmektedir. Bu yönüyle çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki lisansüstü bilgi üretiminin gelişim çizgisini, kurumsal dağılımını ve tematik yapılanmasını ortaya koyan bütüncül bir analiz niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, lisansüstü tezler, bibliyometrik analiz, tematik analiz.*

Abstract

Teaching Turkish as a foreign language has, in recent years, emerged as an increasingly visible field of research both in Türkiye and internationally. Parallel to this development, a remarkable increase has also been observed in the number of graduate theses produced in the field. Nevertheless, a review of the literature indicates that studies aiming to evaluate this academic body of work within a holistic framework remain limited. Accordingly, the aim of this paper is to examine graduate theses produced in the field of teaching Turkish as a foreign language in Türkiye from both bibliometric and thematic perspectives and thereby present an overall picture of the field. The study is also significant in that it brings together the historical trajectory of the field, the points of institutional concentration, and the prominent research trends within a single analytical framework. In this respect, the research is expected not only to provide a comprehensive perspective on the current state of knowledge production in the field, but also to establish a theoretical and methodological basis that may guide future studies.

The data of the study were obtained from the Thesis Center of the Council of Higher Education through the “Advanced Search” option by using the keywords “Yabancı dil olarak Türkçe” and “Turkish as a foreign language.” Since the first thesis identified in this field was completed in 1989, the scope of the study was limited to the years 1989–2025. Due to the cross-sectional nature of the research and the fact that the year 2026 has not yet been completed, theses defended in 2026 were not included in the corpus. In this context, a corpus consisting of 940 graduate theses was compiled.

For each thesis in the dataset, the following information was systematically recorded: title, author, advisor, year, language of writing, degree type, university, institute, department, and keywords. The study conducted a bibliometric examination based on indicators such as the annual distribution of theses, language preferences, the balance between master’s and doctoral theses, university- and institute-based concentrations, and the diversity of academic departments. In addition, thesis titles and keywords were used as the basis for a thematic analysis in order to identify the main thematic clusters, research trends, and conceptual focal points in the field. In this way, the study constitutes a comprehensive analysis that seeks to reveal the developmental trajectory, institutional distribution, and thematic structure of graduate knowledge production in the field of teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, Turkish as a foreign language, Graduate theses, Bibliometric analysis, Thematic analysis.*

XI.
ULUSLARARASI YABANCI DİL OLARAK
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KONGRESİ

XI.
INTERNATIONAL CONGRESS ON TEACHING
TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik ve Tematik Analizi

A Bibliometric and Thematic Analysis of Articles Published in the Field of Teaching
Turkish as a Foreign Language in Türkiye

Prof. Dr. Erdoğan KARTAL

Bursa Uludağ Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

ekartal@uludag.edu.tr

 0000-0002-9836-5221

Şevval CEBECİ

Bursa Uludağ Üniversitesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Lisans Öğrencisi

062120011@ogr.uludag.edu.tr

 0009-0002-9113-0830

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, son yıllarda gerek uygulama boyutunda gerekse akademik bilgi üretimi bakımından giderek gelişen ve çeşitlenen bir çalışma alanı hâline gelmiştir. Bu gelişime paralel olarak alanda yayımlanan makalelerin sayısında da belirgin bir artış gözlenmektedir. Bununla birlikte, söz konusu akademik birikimin bütüncül bir çerçevede değerlendirilmesine yönelik çalışmaların sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. Bu bildirinin amacı, Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makaleleri bibliyometrik ve tematik açıdan inceleyerek alanın genel görünümünü ortaya koymaktır. Çalışma, alanın tarihsel gelişim seyrini, yayın üretimindeki yoğunlaşma noktalarını, makalelerin yayımlandığı dergilerin niteliği ile dizinlenme özelliklerini ve araştırma eğilimlerini birlikte ele alması bakımından önem taşımaktadır. Bu yönüyle araştırmanın, alandaki bilgi üretiminin mevcut durumuna ilişkin bütüncül bir çerçeve sunacağı ve ileride gerçekleştirilecek çalışmalar için kavramsal ve yöntemsel açıdan yol gösterici bir zemin hazırlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın verileri, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Akademik Arama Platformu (YÖK Akademik) üzerinden, arama alanına “Yabancı dil olarak Türkçe” ve “Turkish as a foreign language” ifadeleri yazılarak Türkçe ve İngilizce olarak elde edilmiştir. Erişilen sonuçlar arasından, platformun yayın türü sınıflandırması esas alınarak yalnızca makale kategorisinde yer alan kayıtlar inceleme kapsamına alınmış; kitap, bildiri ve tez türündeki yayınlar değerlendirme dışında bırakılmıştır. Bu kapsamda, Türkçe anahtar kelimeyle 1051, İngilizce anahtar kelimeyle ise 382 makale olmak üzere, mükerrer kayıtların ayıklanmasından önce toplam 1433 yayına ulaşılmıştır. Başlıkların karşılaştırılmasına dayalı ayıklama işlemi sonucunda mükerrer kayıtlar çıkarılmış; Türkçe arama sonuçları 847, İngilizce arama sonuçları ise 317 kayıt olarak belirlenmiştir. Böylece analiz için toplam 1164 yayından oluşan düzenli bir derlem oluşturulmuştur. Elde edilen kayıtlar; başlık, yazar(lar), dergi, yıl ve erişilebilen diğer bibliyografik bilgiler doğrultusunda Excel ortamında sistematik biçimde düzenlenmiştir.

Zaman aralığı bakımından, korpusta yer alan makalelerin biri dışında tamamı 2002–2025 yılları arasında yayımlanmıştır. Söz konusu tek çalışma 1993 yılında yayımlanmış olup istisnai niteliği nedeniyle derlem dışında bırakılmıştır. Ayrıca, 2026 yılı henüz tamamlanmadığı için bu yılda yayımlanan çalışmalar değerlendirmeye dâhil edilmemiştir. Çalışmada makaleler; yıllara göre dağılım, yayın dili, yayımlandıkları dergiler, dergilerin ulusal veya uluslararası nitelikleri ile dizinlenme durumları gibi göstergeler üzerinden bibliyometrik olarak incelenmektedir. Ayrıca makale başlıkları esas alınarak alandaki başlıca konu kümeleri, araştırma yönelimleri ve kavramsal odaklar tematik analiz çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu yönüyle çalışma, Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki makale üretiminin gelişim çizgisini, yayın örüntülerini ve tematik yapılanmasını ortaya koymayı amaçlayan bütüncül bir analiz niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, makaleler, bibliyometrik analiz, tematik analiz.*

Abstract

Teaching Turkish as a foreign language has, in recent years, become an increasingly developing and diversifying field of study both in terms of practice and academic knowledge production. Parallel to this development, a marked increase has also been observed in the number of articles published in the field. Nevertheless, it is understood that studies aiming to evaluate this academic accumulation within a holistic framework remain limited. The aim of this paper is to examine the articles published in the field of teaching Turkish as a foreign language in Türkiye from bibliometric and thematic perspectives and thus to reveal the general outlook of the field. The study is important in that it addresses together the historical development of the field, the points of concentration in publication output, the characteristics and indexing status of the journals in which the articles were published, and prevailing research trends. In this respect, the study is expected to provide a holistic framework regarding the current state of knowledge production in the field and to prepare a conceptually and methodologically guiding ground for future research.

The data of the study were obtained through the Academic Search Platform of the Council of Higher Education (YÖK Academic) by entering the expressions “Yabancı dil olarak Türkçe” and “Turkish as a foreign language” into the search field in Turkish and English. Among the results obtained, only the records classified under the article category were included in the scope of the study based on the platform’s publication type classification; books, conference papers, and theses were excluded from the evaluation. In this context, a total of 1,433 publications were identified before duplicate records were removed, consisting of 1,051 articles retrieved with the Turkish keyword and 382 articles retrieved with the English keyword. As a result of the elimination process based on title comparison, duplicate records were removed; the Turkish search results were reduced to 847 records and the English search results to 317 records. Thus, a regular corpus consisting of 1,164 publications was established for analysis. The obtained records were systematically organized in Excel in line with the title, author(s), journal, year, and other accessible bibliographic information. In terms of time span, all but one of the articles in the corpus were published between 2002 and 2025. The single remaining study in question was published in 1993 and was excluded from the corpus due to its exceptional nature. In addition, since the year 2026 has not yet been completed, studies published in that year were not included in the evaluation. In the study, the articles are examined bibliometrically through indicators such as distribution by years, publication language, the journals in which they were published, and the national or international characteristics and indexing status of these journals. In addition, based on article titles, the main thematic clusters, research orientations, and conceptual focuses in the field are evaluated within the framework of thematic analysis. In this respect, the study constitutes a holistic analysis aiming to reveal the developmental trajectory,

publication patterns, and thematic structuring of article production in the field of teaching Turkish as a foreign language in Türkiye.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, Turkish as a foreign language, articles, bibliometric analysis, thematic analysis.*

Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi Çalışmalarının İncelenmesi*

Examination Of Studies On Teaching Turkish For Special Purposes

Esra TUNCAY

Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

esra.tuncay@std.yildiz.edu.tr

 0009-0004-7647-8497

Doç. Dr. Osman Kürşat YORGANCI

Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretimi ABD

yorganci@yildiz.edu.tr

 0000-0001-8230-219X

Özet

Ülkemizde yabancılara Türkçe öğretimi alanında son yıllarda önemli gelişmeler yaşamasına rağmen özel amaçlı Türkçe öğretimine yönelik çalışmaların sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, 2016-2025 yılları arasında YÖK-TEZ veri tabanında yayımlanmış özel amaçlı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi konulu lisansüstü tezleri farklı değişkenler açısından incelemektir. Çalışma, nitel yöntemlerden doküman incelemesiyle yürütülmüştür. Verilere “Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi”, “Sağlık Türkçesi”, “Mesleki Türkçe”, “İş Türkçesi”, “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Mühendislik Alanı” ile “Uluslararası Mühendislik Öğrencileri İçin Akademik Türkçe” aramaları sayesinde ulaşılmıştır. Arama sonucunda altısı yüksek lisans, altısı doktora tezi olmak üzere toplam on iki teze ulaşılmıştır. Ulaşılan veriler; yayın yılı, üniversite, lisansüstü düzey, araştırma konusu ve yöntemi olmak üzere beş farklı başlıkta betimsel analizle değerlendirilmiştir. Yüksek lisans tezleri incelendiğinde çalışmaların sağlık Türkçesine yönelik program tasarısı, sağlık Türkçesinin mevcut durumuna ilişkin öğrenci ile öğretmen görüşleri ile eşdizimlilik konularına odaklandığı görülmektedir. Bununla birlikte askeri Türkçe, mühendislik Türkçesi ve öğretim yaklaşımları konuları da ele alınmaktadır. Çalışmalar Yıldız Teknik (2), Gazi (1), Kocaeli (1), Medeniyet (1) ve Siirt (1) Üniversitelerinde hazırlanmıştır. Çalışmaların dördü nitel, ikisi nicel araştırma yöntemiyle yürütülmüştür. Doktora tezleri incelendiğinde ise araştırmaların program geliştirme modeli önerileri, mesleki Türkçe öğretiminde ihtiyaç analizi ve söz varlığı incelemeleri üzerine yapıldığı belirlenmiştir. Bununla birlikte sağlık, mühendislik, açıcılık ve iş Türkçesi gibi belirli meslek alanlarına yönelik konulara da değinildiği görülmüştür. Çalışmalar, Hacettepe (4) ve Gazi (2) Üniversitelerinde hazırlanmıştır. Araştırmalardan beşi nitel, biri nicel olarak

* Bu çalışma “Beyaz Yakalı Yabancılar İçin İş Türkçesi Konuşma Kılavuzu Örneği” adlı devam etmekte olan yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

yürütülmüştür. Araştırma sonucunda özel amaçlı Türkçe öğretimi alanında sağlık ve mühendislik Türkçesi ile iş Türkçesine yönelik daha çok çalışmaların yoğunlaştığı, çoğunun Hacettepe ve Gazi Üniversitelerinde hazırlandığı ve nitel yöntemlerle yürütüldüğü belirlenmiştir. Bu durum, özel amaçlı Türkçe öğretimi alanında önemli bir boşluğun olduğunu göstermekte ve farklı sektörlerle yönelik çalışmaların yapılması alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *özel amaçlı Türkçe öğretimi, yüksek lisans ve doktora tezleri, doküman incelemesi.*

Abstract

Although significant advancements have been made in the field of teaching Turkish to foreigners in Türkiye in recent years, studies on teaching Turkish for specific purposes remain limited. The aim of this research is to examine postgraduate theses on teaching Turkish as a foreign language for specific purposes published in the YÖK-TEZ database between 2016 and 2025, considering different variables. The study was conducted using a qualitative research approach with a document analysis method. Data were obtained by searching for the keywords “Teaching Turkish for Specific Purposes”, “Health Turkish”, “Professional Turkish”, “Business Turkish”, “Engineering Field in Teaching Turkish to Foreigners”, and “Academic Turkish for International Engineering Students”. As a result of the search, a total of twelve theses were found, six master's theses and six doctoral theses. The data were evaluated using descriptive analysis based on publication year, university, postgraduate level, research topic, and methodology. When the master's theses are examined, it is seen that the studies focus on the design and current situation of the health Turkish program, student and teacher opinions, and the issue of collocation. However, military Turkish, engineering Turkish, and teaching approaches are also addressed. The studies were prepared at Yıldız Technical (2), Gazi (1), Kocaeli (1), Medeniyet (1), and Siirt (1) Universities. Four of the studies were conducted using qualitative research methods, and two using quantitative research methods. When the doctoral theses are examined, it is determined that the studies focus on program development model proposals, needs analysis in vocational Turkish teaching, and vocabulary studies; topics related to specific professional fields such as health, engineering, culinary arts, and business Turkish are also addressed. The studies were prepared at Hacettepe (4) and Gazi (2) Universities. Five of the theses are based on qualitative research methods, and one on quantitative research methods. The research results indicate that studies in the field of Turkish language instruction for specific purposes are concentrated in the areas of health and engineering Turkish, as well as academic fields. Most of these studies were prepared at Hacettepe and Gazi Universities and conducted using qualitative research methods. This suggests a significant gap in the field of Turkish language instruction for specific purposes, targeting different sectors, and it is believed that new studies focusing on different sectors will contribute to the field.

Keywords: *special purpose Turkish language teaching, master's and doctoral theses, document analysis.*

Yapay Zekâ Evreninde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Bibliyometrik Analiz

Teaching Turkish as a Foreign Language in The Artificial Intelligence Universe:
Bibliometric Analysis

Arş. Gör. Dr. Furkan Kadir TOPÇU

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

ftopcu@bartin.edu.tr

 0000-0001-7198-5589

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekânın dil eğitiminde yer almasıyla birlikte farklı bir boyuta taşınmıştır. Bu durum çalışmalarda da görülmektedir. Bu çalışmanın amacı; uluslararası literatürde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ konulu çalışmaların eğilimlerini tespit etmektir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapay zekâ eksenli yapılan ve WoS veri tabanında bulunan makaleler incelenmiştir. Bu kapsamda 2006-2026 yılları arasında yazılan makaleler; anahtar kelime, yazar, üniversite, ülke, atıf gibi parametreler baz alınarak incelenmiştir. Veriler, 9 farklı girdi kullanılarak elde edilmiştir. Bu tarama sonucunda 997 makaleye ulaşılmıştır. Çalışmada, genel tarama modeli kullanılmış ve bibliyometrik analiz tekniği uygulanmıştır. Analizler, VOSviewer programı kullanılarak yapılmıştır. Makaleler; yıl, alan, dil, yazar, üniversite, ülke, anahtar kelime, atıf bazlı ve doküman sayısı bağlamında değerlendirilmiştir. En fazla yayın 2025 yılında yapılmıştır. Benzer şekilde atıf sayıları da 2025 yılında en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Çalışmalar en çok “Eğitim ve eğitim araştırmaları” ve “Dilbilim” alanlarında yapılmıştır. Çalışmaların dili incelendiğinde sırasıyla İngilizce (%82), Türkçe (%11) ve Almanca (%2) yayınların yapıldığı görülmüştür. En fazla çalışma Hacettepe Üniversitesi’nde yapılmıştır. Ardından Anadolu Üniversitesi ile Gazi Üniversitesi gelmektedir. Çalışmalarda sırasıyla en fazla Türkçe (f=67), yabancı dil olarak İngilizce (f=40), iki dillilik, Türkiye (f=34), ikinci dil edinimi (f=32) anahtar kavramları kullanılmıştır. Alanda yapılan çalışmalar arasında Scheele (2010), Blom (2014) ve Caldwell-Harris’in (2009) çalışmaları öne çıkmaktadır. En çok atıf alan ülkeler sırasıyla Türkiye, Hollanda, ABD, İngiltere ve Almanya’dır. Bu bulgulardan hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ tabanlı çalışmaların gelecek yıllarda artacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ, bibliyometrik analiz, VOSviewer.*

Abstract

The teaching of Turkish as a foreign language has been taken to a different dimension with the inclusion of artificial intelligence in language education. This situation is also reflected in studies. The aim of this study is to identify the trends of studies on artificial intelligence in the teaching of Turkish as a foreign language in the international literature. Articles focusing on artificial intelligence in the field of teaching Turkish as a foreign language and indexed in the WoS database were examined. In this context, articles written between 2006 and 2026 were analyzed based on parameters such as keywords, author, university, country, and citations. The

data were obtained using 9 different inputs. As a result of this review, 997 articles were reached. In the study, a general survey model was used and the bibliometric analysis technique was applied. Analyses were conducted using the VOSviewer program. The articles were evaluated in terms of year, field, language, author, university, country, keywords, citations, and number of documents. The highest number of publications was produced in 2025. Similarly, the number of citations also reached its highest level in 2025. Studies were mostly conducted in the fields of “Education and Educational Research” and “Linguistics.” When the language of the studies was examined, it was observed that publications were in English (82%), Turkish (11%), and German (2%), respectively. The highest number of studies was conducted at Hacettepe University, followed by Anadolu University and Gazi University. In the studies, the most frequently used keywords were Turkish (f=67), English as a foreign language (f=40), bilingualism, Turkey (f=34), and second language acquisition (f=32), respectively. Among the studies conducted in the field, those by Scheele (2010), Blom (2014), and Caldwell-Harris (2009) stand out. The countries receiving the most citations are Turkey, the Netherlands, the USA, the United Kingdom, and Germany, respectively. Based on these findings, it is predicted that artificial intelligence-based studies in the teaching of Turkish as a foreign language will increase in the coming years.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, bibliometric analysis, VOSviewer.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisinin Geliştirilmesinde Yapay Zekâ Kullanımına Yönelik Bir Uygulama Önerisi

A Proposal for the Use of Artificial Intelligence in Developing Reading Skills in Turkish
as a Foreign Language

Öğr. Gör. Dr. Erdem HAMARATLI

Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTÖMER)

erdemhamaratli@uludag.edu.tr

 0000-0003-1191-7124

Özet

Yabancı dil öğretiminde okuma becerisi diğer becerileri de desteklemesi açısından öncü bir konumdadır. Dil öğrenen bireyler okuma becerisi yönünden geliştikçe diğer becerileri de buna paralel olarak geliştirmekte ve dil yetkinliği meydana gelmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında hazırlanan ders kitapları ve materyallerin sınırlı olması okuma anlama materyallerinin geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Geleneksel materyallerin hazırlanmasının uzun süre gerektirmesi, baskı maliyetleri, kişiye özgü olmaması materyal hazırlama konusunda yapay zekânın önemini artırmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisinin geliştirilmesinde yapay zekâ araçlarının ne şekilde kullanılabileceğini inceleyen bu çalışmada üretken yapay zekâ araçlarının okuma becerisi bağlamında; metin oluşturma, metin sadeleştirme, metin genişletme, söz varlığını geliştirme ve okuduğunu anlama soru tasarımı süreçlerinde etkili olup olmadığını ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden içerik analizi benimsenmiştir. Araştırmacı tarafından yaygın olarak kullanılmakta olan ChatGPT, Gemini ve Claude yapay zekâ araçları kullanılarak okuma becerisine yönelik içerikler üretilmiştir. Elde edilen içerikler üç alan uzmanına sunulmuştur ve bu içeriklerin dilbilimsel uygunluk, pedagojik kullanılabilirlik, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM) seviye tutarlılığı ve kültürel duyarlılık ölçütleri çerçevesinde değerlendirilmesi istenmiştir. Bulgular, yapay zekâ araçlarının seviyeye uygun metin üretme, hedef kelimelerin öğretimi ve pekiştirilmesi, metinlerin okunabilirlik düzeyine göre uyarılma ve okuduğunu anlama sorusu hazırlama açısından etkin bir şekilde çalıştığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte üretilen içeriklerin, insan yapımı metinlere kıyasla kültürel bağlam açısından yetersiz kaldığı ve yapısal olarak daha statik bir nitelik taşıdığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma becerisi, söz varlığı, metin, okunabilirlik.

Abstract

In foreign language instruction, reading skills play a leading role as they support the development of other skills. As language learners improve their reading skills, other skills develop in parallel, leading to language proficiency. The limited availability of textbooks and materials prepared for the teaching of Turkish as a foreign language has created a need for the

development of reading comprehension materials. The time-consuming nature of preparing traditional materials, printing costs, and the lack of personalization highlight the importance of artificial intelligence in material development.

This study examines how artificial intelligence tools can be used to develop reading skills in Turkish language instruction as a foreign language. The aim is to determine whether generative AI tools are effective in the context of reading skills—specifically in the processes of text generation, text simplification, text expansion, vocabulary development, and the design of comprehension questions. Content analysis, one of the qualitative research designs, was adopted in the study. The researcher used widely available AI tools—ChatGPT, Gemini, and Claude—to generate content aimed at improving reading skills. The resulting content was presented to three subject matter experts, who were asked to evaluate it based on criteria of linguistic appropriateness, pedagogical usability, consistency with the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) levels, and cultural sensitivity. The findings reveal that AI tools function effectively in terms of generating level-appropriate text, teaching and reinforcing target vocabulary, adapting texts according to readability levels, and preparing comprehension questions. However, it was determined that the generated content falls short in terms of cultural context compared to human-written texts and possesses a more static structural quality.

Keywords: *Turkish as a foreign language, reading skills, vocabulary, text, readability.*

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisini Test Etmede Kullanılan
Metin Altı Sorularını İnceleme: Yedi İklim Türkçe ve Yeni İstanbul Uluslararası
Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitapları Örneğinde**

An Analysis of In-Text Questions Used to Assess Reading Skills in Turkish Language
Teaching as a Foreign Language: A Case Study of the “Yedi İklim Türkçe” and “Yeni
İstanbul” Turkish Course Books for International Students

Dr. Öğr. Üyesi Dilek KOCAYANAK

*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim
Dalı*

dilekkocayanak@nevsehir.edu.tr

 0000-0001-7033-7715

Yüksek Lisans Öğrencisi Aya Ashraf MOHAMMED DEWEDAR

*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim
Dalı*

ayadewedar@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yedi İklim Türkçe (Yedi İklim) ve Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe (Yeni İstanbul) C1 ders kitaplarında yer alan okuma metin altı sorularındaki etkinlik türleri tespit edilmiş ve etkinliklerde kullanılan sorular ölçme-değerlendirme bağlamında incelenmiştir. Buna göre; Yeni İstanbul kitabında okuma metinlerine bağlı hazırlanmış 59 etkinlik ve bu etkinliklere bağlı hazırlanmış 233 soru sayısı; Yedi İklim kitabında 80 etkinlik ve bu etkinliklere bağlı hazırlanmış 380 soru sayısı tespit edilmiştir. Yeni İstanbul kitabında en fazla açık uçlu fikir sorma, eşleştirme, var-yok ve açık uçlu soru türlerine rastlanırken, Yedi İklim’de en fazla açık uçlu, çoktan seçmeli (4 seçenekli), açık uçlu fikir sorma ve doğru-yanlış soru türlerine rastlanmıştır. Her iki kitaptaki okuma metin altı soruları “*soru kökü ya da seçeneklerin birbirinden bağımsız olmaması*” ve “*soru kökü ve/veya seçeneklerde doğru cevaba ipucu veren kullanımların bulunması*” bakımından incelenmiştir. Buna göre Yeni İstanbul kitabında soru kökü ya da seçeneklerin birbirinden bağımsız olmaması ölçütüne göre toplam 7, Yedi İklim kitabında 46 hata; soru kökü ve/veya seçeneklerde doğru cevaba ipucu veren kullanımların bulunması ölçütünde ise Yeni İstanbul kitabında 24, Yedi İklim kitabında ise 48 hata tespit edilmiştir. Bu ölçütler bağlamında hataların en çok; öğrenenlerin ön bilgileri, hayattaki tecrübeleri ve mantığı yoluyla cevaplanabilecek düzeyde seçenekler olması, “sadece, hiç, bütün, hepsi” vb. sözcüklerin yanlış seçenek türetmeye yönelik kullanılması, bir maddenin diğer soru ya da seçeneklere ipucu vermesi, çeldiricilerin doğru yanıt ile aynı uzunlukta olmaması, sorunun cevabının doğrudan kalıp halinde metinde yer alması, çeldiricilerdeki ifadelerin metin içinde yer almaması gibi hatalardan oluştuğu görülmüştür. Bu bağlamda her

iki kitaptaki okuma metin altı sorularındaki sayı ve kabul edilebilirlik bulgularına göre Yedi İklim’de soruların niceliği, Yeni İstanbul’da ise soruların niteliğinin ön plana çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre her düzeyde hazırlanmış metin sonu sorularının içerik analizi, tablo ve kontrol listeleri, rubrikler ve öğretmen/gözlemci görüşleri gibi araçlar kullanılarak mutlaka iyileştirilmesi, soru kökü/öncül ve seçeneklerin ölçme-değerlendirme ölçütleri bağlamında eğitim almış uzmanlar tarafından yazılması ve ileri düzeydeki öğrenenlerin basit anlama düzeyi sorular yerine okuduğunu daha iyi anlamayı sağlayan yaratıcılık, eleştirme, sorgulama, analiz, sentez, değerlendirme gibi üst düzey düşünme becerilerinin gelişimi de destekleyen sorularla karşılaşması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ölçme-değerlendirme, okuma becerisi, metin altı soruları, madde yazımı.*

Abstract

In this study, the types of tasks in the reading comprehension questions found in the Yedi İklim Turkish (Yedi İklim) and Yeni İstanbul Turkish for International Students (Yeni İstanbul) C1 course books—used in the teaching of Turkish as a foreign language—were identified, and the questions used in these tasks were examined within the context of assessment and evaluation. Accordingly, it was determined that the Yeni İstanbul course book contains 59 tasks prepared in conjunction with the reading passages and 233 questions related to these tasks, while the Yedi İklim course book contains 80 tasks and 380 questions related to these tasks. While the book Yeni İstanbul contained the highest number of open-ended idea-asking, matching, true-false, and open-ended question types, the book Yedi İklim contained the highest number of open-ended, multiple-choice (4 options), open-ended idea-asking, and true-false question types. The questions following the reading passages in both books were examined in terms of “the question stem and/or the answer choices not being independent of one another” and “the presence of phrasing in the question stem and/or the answer choices that provides a clue to the correct answer”. Accordingly, based on the criterion that the question stems or answer choices are not independent of one another, a total of 7 errors were identified in the Yeni İstanbul book and 46 errors in the Yedi İklim book; based on the criterion that the question stems and/or answer choices contain phrasing that hints at the correct answer, 24 errors were identified in the Yeni İstanbul book and 48 errors in the Yedi İklim book. In this context, errors most frequently occur when options are formulated in a way that can be answered based on learners’ background knowledge, life experiences, and logic; the use of words such as “only, never, all, every” being used to create misleading options, a question providing clues to other questions or options, distractors not being the same length as the correct answer, the answer appearing directly in the text as a set phrase, and statements in the distractors not appearing in the text. In this context, based on the findings regarding the number and acceptability of the questions in the reading passages of both books, it was concluded that the quantity of questions is more prominent in Yedi İklim, while the quality of questions stands out in Yeni İstanbul. According to the study’s findings, end-of-text questions designed for all levels must be improved using tools such as content analysis, tables, checklists, rubrics, and teacher/observer feedback; they should be written by experts trained in the context of assessment -evaluation criteria, and that advanced-level learners should be presented with questions that support the development of higher-order thinking skills—such as creativity, critical thinking, inquiry, analysis, synthesis, and evaluation—rather than questions at the basic comprehension level.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, assessment- evaluation, reading skills, in-text questions, item development.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Okuma Analitiği ve Oyunlaştırma Temelli Bir Ölçme-Değerlendirme Modeli: Okuma Akademisi Örneği

A Digital Reading Analytics and Gamification-Based Assessment Model in Teaching
Turkish as a Foreign Language: The Case of 'Reading Academy'

Öğretim Görevlisi Dr. Muhammet YILDIRIM

*Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Bursa Işıklar Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu, Sosyal Bilimler
Bölüm Başkanlığı*

muhammet.yildirim@jsga.edu.tr

 0000-0002-1657-8312

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde okuma akıcılığı ölçülmesi en güç beceriler arasındadır. Bu süreçte kelime edinimi hem okuma hızını hem de anlama oranını doğrudan etkileyen temel faktördür. Bu çalışma, öğrencilerin okuma hızlarını ve bilişsel yükün bir yansıması olan duraksama sürelerini anlık takip eden, pedagojik gereksinimler doğrultusunda araştırmacı tarafından üretken yapay zekâ (Gemini) desteği ve React.js kütüphanesi kullanılarak geliştirilen web tabanlı bir yazılım mimarisine sahip olan 'Okuma Akademisi' adlı dijital platformu tanıtmayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında tasarlanmış olan 'Okuma Akademisi' uygulaması, öğrenci ve öğretmen rolleri için özelleşmiş bir altyapı sunmaktadır. Öğrenci arayüzü; okuma hızı ölçümü, akıcılık geliştirme ve etkileşimli kelime edinimi etkinliklerini içermektedir. Öğretmen arayüzü ise zengin bir öğrenme analitiği paneli sunarak; öğrencilerin okuma hızlarını, anlama oranlarını, metin üzerinde duraksadıkları kritik noktaları ve bireysel bilinmeyen kelime havuzlarını anlık olarak takip etmeye olanak tanımaktadır. Ayrıca sistem, sınıf genelinin takıldığı ortak kelimeleri ve ortalama hız verilerini raporlayabilmekte, bu verilerin akademik değerlendirme süreçlerinde kullanılmak üzere çıktı alınmasına imkân sağlamaktadır. Yazılımın temel ölçme mekanizması, dakikada okunan kelime sayısı (WPM) formülüne dayanmaktadır: $WPM = \frac{Okunan\ Kelime}{Süre\ (sn)} \times 60$ Ayrıca, fare imlecinin kelime üzerindeki bekleme süresini (hover duration) analiz ederek öğrencinin okumakta zorlandığı kelimeleri tespit eden bir "duraksama analitiği" algoritması vardır. Oyunlaştırma temelli bu dijital ölçme-değerlendirme modelinin pedagojik katkıları ve bilişsel yük göstergeleri kuramsal bir çerçevede tartışılmaktadır. ÖSYM bünyesinde yürütülen e-YDTS süreçlerine hazırlık niteliği taşıyan bu tür dijital platformların, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde veriye dayalı karar verme mekanizmalarının geliştirilmesine olanak sağlayacağı değerlendirilmektedir. Çalışma, dijital okuryazarlık ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin entegrasyonu için özgün bir model önerisi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Dijital Okuma, Okuma Hızı (WPM), oyunlaştırma, ölçme-değerlendirme, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.*

Abstract

In the process of teaching Turkish as a foreign language (TFL), reading fluency is among the most challenging skills to measure. Vocabulary acquisition stands as the primary factor directly influencing both reading speed and comprehension rates. This study aims to introduce 'Reading Academy,' a digital platform featuring a web-based software architecture developed by the researcher using generative artificial intelligence (Gemini) and the React.js library in accordance with pedagogical requirements. The platform provides real-time tracking of learners' reading speeds and 'dwell times,' which serve as a reflection of cognitive load. Designed within the scope of this research, 'Reading Academy' offers a specialized infrastructure for both student and teacher roles. The student interface includes reading speed measurement, fluency enhancement, and interactive vocabulary acquisition activities. Conversely, the teacher interface provides a robust learning analytics panel, enabling the instantaneous monitoring of students' reading speeds, comprehension rates, critical hesitation points on the text, and individual 'unknown vocabulary' pools. Furthermore, the system is capable of reporting on common vocabulary obstacles and average speed data across the class, allowing these reports to be exported for use in academic assessment processes. The core measurement mechanism of the software is based on the Words Per Minute (WPM) formula. Additionally, the system incorporates a "pause analytics" algorithm that detects words that learners struggle with by analyzing the hover duration of the mouse cursor over specific words. The pedagogical contributions and cognitive load indicators of this gamification-based digital assessment model are discussed within a theoretical framework. It is evaluated that such digital platforms, which serve as a preparation for the e-YDTS (Electronic Foreign Language Exam) processes conducted by ÖSYM, will facilitate the development of data-driven decision-making mechanisms in teaching Turkish as a foreign language. This study presents an original model proposal for the integration of digital literacy and assessment processes.

Keywords: *assessment and evaluation, digital reading, gamification, Reading Speed (WPM), teaching Turkish as a foreign language.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Üretimi Metinlerin Okuma Becerisi ve Kültürlerarası Boyut Açısından Değerlendirilmesi

Evaluation of Artificial Intelligence–Generated Texts in Teaching Turkish as a Foreign Language in Terms of Reading Skills and the Intercultural Dimension

Yağmur SAĞLAM

Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkçe Öğretmenliği Bölümü

yagmursaglam05@gmail.com

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisi, öğrencilerin yalnızca dilsel yeterlik kazanmalarını değil, aynı zamanda hedef dile ait kültürel unsurları tanımalarını ve anlamlandırmalarını da sağlayan temel bir beceridir. Okuma sürecinde kullanılan metinlerin dilsel düzeyi, kültürel içeriği ve öğretim hedefleriyle uyumu, öğrenme sürecinin niteliğini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin seçimi ve metinlerin pedagojik uygunluğu önemli bir tartışma alanı oluşturmaktadır. Son yıllarda yapay zekâ teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte, dil öğretiminde yapay zekâ tarafından üretilen metinlerin kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Yapay zekâ destekli metinler, hızlı üretim, düzeye uyarlanabilirlik ve çeşitlilik gibi avantajlar sunmakla birlikte, bu metinlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisi ve kültürel aktarım açısından ne ölçüde yeterli olduğu sorusu önem kazanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ tarafından üretilen okuma metinlerini, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında okuma becerisi ve kültürel aktarım açısından incelemektir. Araştırma, nitel araştırma deseninde doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. İnceleme kapsamında yapay zekâ araçlarıyla oluşturulan metinler; dilsel uygunluk, okuduğunu anlama düzeyleri ve kültürel unsurların aktarımı bakımından analiz edilmiştir. Bulgular, yapay zekâ tarafından üretilen metinlerin okuma becerisinin bilişsel boyutunu destekleyebildiğini; ancak kültürel bağlamın derinliği ve kültürlerarası aktarım açısından sınırlılıklar taşıdığını göstermektedir. Çalışmanın, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ destekli materyallerin kullanımına yönelik değerlendirme ölçütlerinin oluşturulmasına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ, okuma becerisi, kültürel aktarım, öğretim materyalleri.*

Abstract

In teaching Turkish as a foreign language, reading skill plays a fundamental role not only in developing learners' linguistic competence but also in enabling them to recognize and interpret cultural elements of the target language. The linguistic level, cultural content, and pedagogical suitability of reading texts directly affect the quality of the learning process. Therefore, text selection and pedagogical adequacy constitute an important area of discussion in teaching Turkish as a foreign language. With the recent advancements in artificial

intelligence technologies, AI-generated texts have increasingly been used in language teaching contexts. While these texts offer advantages such as rapid production, adaptability to proficiency levels, and variety, the question of their adequacy in terms of reading skills and cultural transmission in teaching Turkish as a foreign language has gained importance.

The aim of this study is to examine AI-generated reading texts in terms of reading skills and cultural transmission within the context of teaching Turkish as a foreign language. The study adopts a qualitative research design based on document analysis. Within this scope, AI-generated texts were analyzed in terms of linguistic appropriateness, reading comprehension levels, and the transmission of cultural elements. The findings indicate that AI-generated texts can support the cognitive dimension of reading skills; however, they present limitations regarding cultural depth and intercultural transmission. The study is expected to contribute to the development of evaluation criteria for the effective use of AI-generated materials in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *teaching Turkish As A foreign language, artificial intelligence, reading skills, cultural transmission, instructional materials.*

Yapay Zekâ Destekli Yazma Geri Bildiriminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Yazma Becerisine Etkisi

The Effect of AI-Assisted Writing Feedback on the Writing Skills of Students Learning Turkish as a Foreign Language

Ela Nur ÖZCAN

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programı

elanozcan@gmail.com

 0009-0008-5039-0939

Özet

Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ destekli yazma geri bildiriminin yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma becerileri üzerindeki etkilerini incelemektir. Son yıllarda hız kazanan yapay zekâ teknolojilerinin eğitime entegrasyonu, özellikle dil öğretiminde bireyselleştirilmiş ve anlık geri bildirim sağlama açısından önemli bir potansiyel etkiye sahiptir. Bununla birlikte, söz konusu teknolojilerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, özellikle A2-B1 düzeyinde, yazma geri bildirimi bağlamında kullanımı üzerine sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu araştırma, nicel araştırma deseni çerçevesinde yürütülecektir ve kontrol gruplu yarı deneysel desen temel alınacaktır. Çalışma grubunu, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2-B1 düzeyindeki toplam 30 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar deney grubu (n=15) ve kontrol grubu (n=15) olmak üzere iki gruba ayrılacaktır. Araştırma sürecinde, öğrencilerin yazılı üretimleri üretken yapay zekâ (büyük dil modeli tabanlı sistemler) aracılığıyla değerlendirilecek, sunulan geri bildirimler doğrultusunda, yapay zekâ destekli geri bildirim öğrencilerin yazma becerileri üzerindeki etkisi ön test-son test modeli ile ele alınacaktır. Araştırmada verilerin öğrencilerin yazılı üretimleri yoluyla toplanması ve yazılı metin analizi ve performans karşılaştırmaları aracılığıyla analiz edilmesi planlanmaktadır. Bu süreçte, öğrencilerin yazılı üretimleri analitik bir yazma rubriği doğrultusunda değerlendirilecek; deney grubunun yazılı üretimleri yapay büyük dil modeli tabanlı sistemler tarafından değerlendirilirken kontrol grubunda ise öğretici görev alacaktır. Alan yazınına dayalı olarak, yapay zekâ destekli geri bildirim yazma becerileri üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Özellikle dil bilgisi doğruluğu, kelime kullanımı ve söz dizimi açısından etki yaratacağı ve anlık sunulan geri bildirim öğrencilerin yazma motivasyonunu etkileyeceği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, yapay zekâ destekli yazma geri bildiriminin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bir araç olarak kullanılabileceği ve ölçme değerlendirme süreçlerine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Çalışmanın, eğitimde yapay zekâ entegrasyonu hakkında dil öğrencilerine ve araştırmacılara yol gösterici nitelikte olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazma becerisi, geri bildirim, ölçme ve değerlendirme.

Abstract

The purpose of this study is to examine the effects of AI-supported writing feedback on the writing skills of learners of Turkish as a foreign language. The integration of artificial intelligence technologies, which has gained momentum in recent years, holds significant potential for providing individualized and instant feedback, particularly in language teaching. However, there is a limited number of studies investigating the use of these technologies for writing feedback in teaching Turkish as a foreign language, specifically at the A2-B1 levels. This research will be conducted using a quantitative research design, specifically a quasi-experimental design with a control group. The study group consists of a total of 30 students learning Turkish as a foreign language at the A2-B1 level, selected through purposeful sampling. Participants will be divided into two groups: the experimental group (n=15) and the control group (n=15). During the research process, students' written productions will be evaluated through generative artificial intelligence (large language model-based systems). The impact of AI-supported feedback on students' writing skills will be analyzed using a pre-test/post-test model. Data collection will involve students' written productions, which will be analyzed through written text analysis and performance comparisons. In this process, written outputs will be evaluated according to an analytical writing rubric; while the experimental group's productions are assessed by large language model-based systems, an instructor will provide the feedback for the control group. Based on the literature, it is hypothesized that AI-supported feedback will be effective on writing skills. It is anticipated that this technology will create a significant impact, particularly on grammatical accuracy, vocabulary usage, and syntax, while instant feedback is expected to enhance students' writing motivation. In conclusion, it is posited that AI-supported writing feedback can serve as an effective tool in teaching Turkish as a foreign language and facilitate assessment and evaluation processes. This study aims to provide guidance for language instructors and researchers regarding AI integration in education.

Keywords: *artificial intelligence, teaching Turkish as a foreign language, writing skills, feedback, assesment and evaluation.*

**Ders Kitabı Metinlerinden Bilişsel Temsile: A2 ve B1 Seviyesindeki Öğrenciler
Türkçe Kelime Dağarcığını Nasıl Kullanıyor?**

From Textbook Corpus to Cognitive Representation: How A2 and B1 Learners Navigate
Turkish Vocabulary?

Doç. Dr. Hakan CANGIR

Ankara Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

hcangir@ankara.edu.tr

 0000-0003-2589-2466

Özet

İkinci Dil Ediniminde (SLA) zihinsel sözlüğün mimarisi, özellikle Türkçe gibi zengin sondan eklemeli morfolojiye ve şeffaf ortografiye sahip diller için kritik bir araştırma alanı olmaya devam etmektedir. Bu çalışma, Yabancı Dil Olarak Türkçe (YDOT) öğrencilerinde sözcük tanımının altında yatan bilişsel mekanizmaları; sözcük sıklığı, dilbilgisel kategori (sözcük türü) ve leksikalite arasındaki etkileşime odaklanarak deneysel olarak incelemektedir. Araştırmada, YDOT ders kitaplarından oluşturulan özel bir derlemeden seçilen ve TurkishTenTen referans derlemi ile doğrulanan uyarılar kullanılarak, işleme verimliliğini ölçmek amacıyla bir Leksikal Karar Görevi (LKG) uygulanmıştır. Bulgular, gerçek sözcüklerin fonotaktik olarak uygun ancak anlamsız sözcüklerden (non-words) istatistiksel olarak anlamlı derecede daha hızlı işlendiğini gösteren güçlü bir leksikalite etkisi ortaya koymuştur; bu durum, salt alt-leksikal birleştirmeden ziyade doğrudan leksikal bir arama mekanizmasının kullanıldığını desteklemektedir. İsimlerin sıfatlara göre daha hızlı tanınmasıyla belirgin bir "isim avantajı" gözlemlenmiş olup, bu durumun isimsel formların daha yüksek imgelenebilirlik ve somutluk düzeylerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca, sözcük sıklığının belirleyici bir faktör olduğu ve yüksek sıklığa sahip öğelerin erişimi hızlandırdığı görülmüş, bu da bellek tabanlı aktivasyon modelleriyle örtüşmektedir. Beklenmedik bir şekilde, A2 ve B1 yeterlilik düzeyindeki öğrenciler arasında işleme hızı açısından anlamlı bir fark bulunamamıştır; bu durum, şeffaf yazı sistemlerinin ediniminde temel ortografik tanıma yollarının erken aşamalarda stabilize olduğunu düşündürmektedir. Bu sonuçlar, sözcük tanılamada Çift Yol Modeli ve Sözcük Türü İşleme Teorileri çerçevesinde tartışılarak, YDOT pedagojisi, müfredat tasarımı ve ikinci dil zihinsel sözlük organizasyonunun anlaşılmasına yönelik önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *zihinsel sözlük, Çift Yol Modeli, Sözcük Sıklığı, Sözcük Türü, Yabancı Dil Olarak Türkçe (YDOT).*

Abstract

The architecture of the mental lexicon in Second Language Acquisition (SLA) remains a pivotal area of inquiry, particularly for languages with rich agglutinative morphologies and transparent orthographies like Turkish. This study experimentally investigates the cognitive mechanisms underlying word recognition in learners of Turkish as a Foreign Language (TFL),

focusing on the critical interplay between lexical frequency, grammatical category (part of speech), and lexicality. Employing a Lexical Decision Task (LDT), the research measured reaction times (RTs) to gauge processing efficiency, utilizing stimulus items derived from a specialized corpus of TFL textbooks and validated against the TurkishTenTen reference corpus. The findings reveal a robust lexicality effect, where real words are processed significantly faster than phonotactically legal non-words, supporting the utilization of a direct lexical search mechanism over purely sublexical assembly. A distinct "noun advantage" was observed, with nouns eliciting faster recognition latencies than adjectives, a phenomenon potentially attributable to the higher imageability and concreteness of nominal forms. Furthermore, lexical frequency emerged as a determinant factor, with high-frequency items facilitating significantly faster access, consistent with activation-based models of memory. Unexpectedly, no statistically significant variance in processing speed was found between learners at A2 and B1 proficiency levels, suggesting that the fundamental orthographic recognition pathways stabilize early in the acquisition of transparent scripts. These results are critically analyzed through the lens of the Dual Route Model of word recognition and Part-of-Speech Processing Theories, offering substantial implications for TFL pedagogy, curriculum design, and the understanding of L2 lexical organization.

Keywords: *mental lexicon, Dual Route Model, lexical frequency, part of speech, Turkish as a Foreign Language (TFL).*

**Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenme Ortamlarında Öğrenme Stratejileri ve
Standartlaşma Sorunu: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bağlamında Bir
Değerlendirme**

Learning Strategies and Standardization Problems in Artificial Intelligence Supported
Language Learning Environments: An Evaluation in the Context of Teaching Turkish as a
Foreign Language

Dr. Öğr. Üyesi Melek KALIN SALI

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı

melekkulcu@comu.edu.tr

 0000-0003-2276-8697

Öğr. Gör. Ebru ÖZDOĞAN

Bursa Teknik Üniversitesi, TÖMER

ebru.ozdogan@btu.edu.tr

 0000-0002-7122-0444

Öğr. Gör. Dr. Mesout KALIN SALI

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

mesoutsali@comu.edu.tr

0000-0003-4776-2494

Özet

Bu çalışma, yapay zekâ destekli dil öğrenme ortamlarının bilişsel, üstbilişsel, duyuşsal ve sosyal öğrenme stratejilerini nasıl dönüştürdüğünü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ) bağlamında ele almayı amaçlamaktadır. Son yıllarda ChatGPT ve benzeri yapay zekâ sistemlerinin eğitim hayatımıza hızla entegre olması, dil öğrenme pratiklerinde köklü değişimler yaratmaktadır. YZ teknolojileri, doğal dil işleme (NLP) ve makine öğrenmesi ile öğrencilere anında geri bildirim veren, öğrenme hızını kişiselleştiren ortamlara dönüşmüştür. Ancak bu dönüşüm, makine ile insan arasındaki etkileşimin sınırlarını ve öğrencilerin öğrenme sorumluluğunu nasıl üstlendiklerini (öğrenme stratejileri) sorgulatmaktadır. Bu durum, YDTÖ bağlamında Türkçenin çok kültürlü yapısını yok sayan "standartlaştırılmış" ve "tek tip" bir dil modelinin dayatılması riskini taşır. Çalışmada, bu dönüşüm sürecinde baş gösteren "standartlaşma" sorununa özel olarak odaklanılmaktadır.

Çalışmanın yöntemi, nitel araştırma yaklaşımına dayalı bir derleme ve doküman incelemesi olarak tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında 2020 yılı itibariyle üretken yapay zekânın yarattığı belirgin kırılma göz önüne alınarak 2020-2026 yılları arasında yayımlanan ilgili literatür içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, yapay zekâ araçlarının anında geri bildirim imkânı sunarak öğrenme sürecini hızlandırdığını, ayrıca bilişsel ve üstbilişsel stratejileri destekleyerek

öğrenen özerkliğini artırdığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, söz konusu araçların aşırı ve yaygın kullanımının, öğrencileri dil üretim süreçlerinde birbirine benzeyen yapılarla ve kalıplara yönlendirdiği tespit edilmiştir. Bu durum, dil kullanımında belirgin bir standartlaşma eğilimini ve tekdüzeliği beraberinde getirmektedir.

Sonuç olarak, yapay zekâ teknolojilerinin YDTÖ alanına sunduğu yenilikçi fırsatlar son derece değerli olsa da öğrenenlerin strateji çeşitliliğini kısıtlayabilecek riskler göz ardı edilmemelidir. Bu doğrultuda çalışmamız, yapay zekâ entegrasyonunun pedagojik bir denge gözetilerek, eleştirel ve bilinçli bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Yapay Zekâ Destekli Dil Öğrenimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (YDTÖ), Öğrenme Stratejileri, Standartlaşma Sorunu*

Abstract

This study aims to examine how AI-supported language learning environments transform cognitive, metacognitive, affective and social learning strategies within the context of Teaching Turkish as a Foreign Language (TTFL). In recent years, the rapid integration of ChatGPT and similar AI systems into our educational lives has brought about profound changes in language learning practices. AI technologies, combined with natural language processing (NLP) and machine learning, have evolved into environments that provide students with instant feedback and personalise the pace of learning. However, this transformation raises questions about the boundaries of interaction between machines and humans, and how learners assume responsibility for their own learning (learning strategies). This situation carries the risk of imposing a ‘standardised’ and ‘uniform’ language model that disregards the multicultural nature of Turkish within the context of YDTÖ. This study focuses specifically on the issue of ‘standardisation’ emerging during this transformation process.

The study’s methodology is designed as a review and document analysis based on a qualitative research approach. Taking into account the significant shift brought about by generative artificial intelligence as of 2020, the relevant literature published between 2020 and 2026 was analysed using content analysis. The findings reveal that AI tools accelerate the learning process by providing immediate feedback, and also enhance learner autonomy by supporting cognitive and metacognitive strategies. However, it has been observed that the excessive and widespread use of these tools directs students towards similar structures and patterns in language production processes. This situation brings with it a clear trend towards standardisation and uniformity in language use.

Consequently, whilst the innovative opportunities offered by artificial intelligence technologies in the field of language teaching are highly valuable, the risks of limiting learners’ strategic diversity must not be overlooked. In this regard, our study suggests that the integration of artificial intelligence should be approached with a critical and conscious mindset, whilst maintaining a pedagogical balance.

Keywords: *Artificial Intelligence Supported Language Learning, Teaching Turkish as a Foreign Language (YDTÖ), Learning Strategies, Standardization Problem.*

Oyunlaştırma Öğrenmeyi Gerçekten Değiştirir Mi?
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminden Deneysel Bulgular

Does Gamification Really Change Learning? Experimental Evidence from Teaching
Turkish as a Foreign Language

Öğr. Gör. Dr. Gonca KIRBAŞ YÖRÜK

Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi-ULUTÖMER

goncackirbas@uludag.edu.tr

 0000-0002-0268-7390

Özet

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde oyunlaştırma temelli öğretimin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini incelemektir. Günümüzde dijitalleşmenin etkisiyle öğrenen profillerinin değişmesi, geleneksel öğretim yaklaşımlarının yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda oyunlaştırma, öğrenme sürecini daha etkileşimli, motive edici ve sürdürülebilir hâle getiren yenilikçi bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Ancak alanyazında, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi bağlamında oyunlaştırmanın akademik başarı üzerindeki etkisini deneysel olarak inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı ve oyunlaştırma uygulamalarının öğrenme çıktıları üzerindeki etkisini çok yönlü bir bakış açısıyla ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, yarı deneysel desenlerden son test kontrol gruplu model çerçevesinde ve karma yöntem yaklaşımı doğrultusunda yürütülmüştür. Çalışma grubunu, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen toplam 28 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar deney ve kontrol gruplarına ayrılmıştır. Deney grubunda Werbach ve Hunter (2012) tarafından geliştirilen D6 modeli temel alınarak yapılandırılmış oyunlaştırma temelli öğretim uygulanırken, kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrenci oyunlaştırma değerlendirme anketi, çoktan seçmeli başarı testi, uzman değerlendirme formundan oluşan veri toplama araçları kullanılmıştır. Anketin güvenilirlik katsayısı Cronbach Alfa: 0.873 olarak bulunmuş, başarı testinin madde güçlüğüne ise orta düzeyde dağılım sergilediği, uzman değerlendirmelerinde ise tüm maddelerin ortalamasının 3'ün üzerinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yarı yapılandırılmış açık uçlu sorudan oluşan nitel veri kapsamında öğrencilere oyunlaştırma uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik açık uçlu bir soru yöneltilmiş ve elde edilen yanıtlar analiz edilmiştir. Verilerin analizinde nicel ve nitel analiz teknikleri birlikte kullanılmıştır. Nicel veriler için betimsel istatistikler, normallik testleri ve bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. İlk normallik analizinde kontrol grubunun verilerinin normal dağılım göstermediği belirlenmiş, aykırı değerlerin çıkarılmasının ardından analizler tekrarlanmıştır. Betimsel bulgulara göre deney grubunun ortalaması 91.25, kontrol grubunun ortalaması ise 84.58 olarak hesaplanmıştır. Bağımsız örneklem t-testi sonuçları, gruplar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir ($p = 0.043 < 0.05$). Nitel verilerin analizinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmış ve öğrencilerin oyunlaştırma uygulamasına yönelik görüşlerinin büyük ölçüde

olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin oyunlaştırmayı motivasyonu artıran, öğrenmeyi kolaylaştıran ve süreci daha eğlenceli hâle getiren bir yaklaşım olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Araştırma sonuçları, oyunlaştırmaya yalnızca motivasyonu artıran bir araç olmadığını, aynı zamanda öğrenme sürecini yapılandıran ve akademik başarıyı anlamlı düzeyde yükseltebilen bir öğretim yaklaşımı olduğunu göstermektedir. Nicel ve nitel bulguların birbiriyle tutarlı olması, elde edilen sonuçların güvenilirliğini artırmaktadır. Bununla birlikte, çalışmanın sınırlı bir örnekleme gerçekleştirilmiş olması ve kısa vadeli başarıyı ölçmesi, bulguların genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Bu doğrultuda, oyunlaştırma uygulamalarının Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde daha yaygın ve sistematik biçimde kullanılması önerilmektedir. Gelecek araştırmalarda farklı dil düzeyleri, daha geniş örneklem ve uzun vadeli öğrenme çıktıları incelenebilir. Ayrıca yapay zekâ destekli oyunlaştırma uygulamalarının dil öğretimindeki etkisinin araştırılması, alana önemli katkılar sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: *oyunlaştırma, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, akademik başarı, yarı deneysel desen, içerik analizi.*

Abstract

The aim of this study is to investigate the effect of gamified instruction on students' academic achievement in teaching Turkish as a foreign language. With the increasing impact of digitalization, learner profiles have significantly changed, necessitating the reconsideration of traditional instructional approaches. In this context, gamification has emerged as an innovative approach that enhances learning by making it more interactive, motivating, and sustainable. However, studies examining the effect of gamification on academic achievement in the context of teaching Turkish as a foreign language remain limited. This study aims to fill this gap and to present a comprehensive evaluation of the effects of gamification on learning outcomes. The study was conducted within a quasi-experimental design using a posttest-only control group model, following a mixed-methods approach. The study group consisted of 28 students learning Turkish as a foreign language. Participants were divided into experimental and control groups. In the experimental group, gamified instruction was implemented based on the D6 model developed by Werbach and Hunter (2012), while the control group received traditional instruction. Data collection tools included a student gamification evaluation questionnaire, a multiple-choice achievement test, and an expert evaluation form. The reliability of the questionnaire was calculated as Cronbach's Alpha: 0.873. The item difficulty of the achievement test showed a moderate distribution, and expert evaluations indicated that all items had mean scores above 3. In addition, qualitative data were collected through a semi-structured open-ended question asking students to express their opinions about the gamification process. Both quantitative and qualitative data analysis techniques were employed. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics, normality tests, and an independent samples t-test. Initial normality analysis indicated that the control group data were not normally distributed; therefore, outliers were removed and the analyses were repeated. Descriptive findings revealed that the mean score of the experimental group was 91.25, while the control group mean was 84.58. The results of the independent samples t-test showed that the difference between the groups was statistically significant ($p = 0.043 < 0.05$). Qualitative data were analyzed using content analysis, and the findings indicated that students generally had positive perceptions of the gamified instruction. Students reported that gamification increased motivation, facilitated learning, and made the learning process more enjoyable. The findings of the study demonstrate that gamification is not only a motivational tool but also an instructional approach that structures the learning process and significantly enhances academic achievement. The consistency between quantitative and qualitative findings strengthens the reliability of the results. However, the limited sample size and the focus on short-term achievement restrict the generalizability of the findings. Based on these results, it is recommended that gamification be

integrated more systematically into the teaching of Turkish as a foreign language. Future studies may explore its effects across different proficiency levels, larger samples, and long-term learning outcomes. Furthermore, investigating the role of AI-supported gamification in language teaching may contribute significantly to the field.

Keywords: *gamification, teaching Turkish as a foreign language, academic achievement, quasi-experimental design, content analysis.*

Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe Derslerine İlişkin Öğretici Görüşleri
Instructors' Perspectives on Academic Turkish Courses for International Students

Semih GÖK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

goksemih575@gmail.com

 0009-0003-2304-3564

Dr. Öğr. Üyesi Aliye Nur ERCAN GÜVEN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

anercan@ogu.edu.tr

 0000-0002-3646-0231

Özet

Günümüzde dünya genelinde artan uluslararası öğrencilerin sayısı, Türkiye'de de hızla artmaktadır. Türk üniversitelerinde eğitim almak isteyen uluslararası öğrenciler, kendi imkânları ya da Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) vasıtasıyla Türkiye'de öğrenim görebilmektedir. Öğrenim görecekları ülkede aşmaları gereken engellerden biri, dil bariyeridir. Bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu Türkçeyi, Türkiye'ye geldikten sonra üniversitelerin bünyesinde bulunan Türkçe Öğretim Merkezleri (TÖMER) gibi kurumlar aracılığıyla öğrenmektedir. TÖMER'lerde verilen dil öğretimi, uluslararası öğrencileri A1 seviyesinden C1 seviyesine kadar desteklemektedir. Ancak C1 seviyesine ulaşmış öğrencilerin dahi üniversitedeki akademik hayatın gereklilikleri olan akademik rapor yazma, bilimsel sunum yapma ve üst düzey okuma becerilerinde yani akademik dili kullanmada yetersiz kaldıkları görülmektedir. Bu sebeple öğrencileri akademik dil ve yayınlara hazırlamak amacıyla Akademik Türkçe dersleri verilmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, uluslararası öğrencilere verilen Akademik Türkçe derslerine ilişkin öğretici görüşlerini tespit ederek bu derslerin gerekliliğini ve yeterliliğini incelemektir. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseniyle gerçekleştirilmiştir. Veriler, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi TÖMER'de görev yapan öğretmenler arasından daha önce bu derslere girmiş ve gönüllü olarak çalışmaya dâhil olmak isteyen Türkçe öğretmenliği ve Türk dili ve edebiyatı bölümlerinden mezun, farklı kıdemlerde yedi öğreticiden toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analiz yöntemi kullanılmış ve ortak temalar belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde Akademik Türkçeye dair ortaya çıkan temalar şu şekildedir: akademik dilin inşasında kullanılması, akademik terimlerin öğrenimine katkı sağlaması, dil becerilerinin akademik olarak kullanıma olanak tanınması, lisans/lisansüstü eğitime temel oluşturması, lisans/lisansüstü eğitime uyum sürecini hızlandırması. Ayrıca öğretmenlerin farklı bölümlere

özgü içeriklerin Akademik Türkçe derslerine eklenmesi yönünde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Elde edilen bulgular, Akademik Türkçe derslerinin uluslararası öğrencileri üniversite yaşamına dilsel ve akademik açıdan hazırladığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda materyallerin bölüme özgü içeriklerle güncellenmesi, ortak dijital kaynak platformlarının oluşturulması ve ders kapsamının yeniden değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *akademik Türkçe, uluslararası öğrenciler, öğretici görüşleri.*

Abstract

The number of international students in Turkey is increasing rapidly, reflecting a global trend. International students seeking education at Turkish universities enroll either through their own means or via the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB). One of the primary obstacles these students encounter in their host country is the language barrier. A significant majority of these students acquire Turkish language proficiency through institutions such as Turkish Teaching Centers (TÖMER) within universities after arriving in Turkey. The language instruction provided at TÖMER supports international students from the A1 to C1 levels. However, it is observed that even students who reach the C1 level remain insufficient in academic language competencies -such as writing academic reports, delivering scientific presentations, and advanced reading skills- which are essential for university life. Consequently, Academic Turkish courses are offered to prepare students for academic discourse and scholarly publications. The primary objective of this study is to examine the necessity and adequacy of Academic Turkish courses by identifying the perspectives of instructors. The study employed a phenomenological design, a qualitative research method. Data were collected through semi-structured interviews with seven instructors of varying seniority. Content analysis was used to analyze the data and identify common themes. The findings reveal several themes regarding Academic Turkish. These include its role in building academic language, helping acquire terminology, enabling academic use of language skills, and serving as a base for undergraduate and graduate education. Academic Turkish also helps students adapt to higher education faster. Instructors support the inclusion of department-specific content in these courses. Overall, Academic Turkish prepares international students for university life. It is recommended to update materials with department-specific content, create digital resource platforms, and review the curriculum's scope.

Keywords: *academic Turkish, international students, instructors' perspectives.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Tarafından Oluşturulan Ölçme Sorularının Düzey Uygunluğu Açısından İncelenmesi

An Examination of the Level Appropriateness of Assessment Questions Generated by Artificial Intelligence in Teaching Turkish as a Foreign Language

Nazlı MEHTİYEV

Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi

nazlimehtiyev@icloud.com

 0009-0005-9556-7484

Özet

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ tarafından oluşturulan ölçme sorularının düzey açısından incelenmesidir. Son yıllarda yapay zekâ temelli uygulamaların eğitim ortamlarında giderek daha çok kullanılması bu araçların ölçme-değerlendirme açısından sorgulanmasını gerekli kılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme araçlarının öğrencinin dil düzeyine, hedef kazanımlara ve iletişimsel yeterlilik anlayışına uygun biçimde hazırlanması büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple yapay zekâ tarafından üretilen soruların nitelik bakımından değerlendirilmesi alan yazına katkı sunabilecek güncel bir konu olarak öne çıkmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Veri setini yapay zekâ aracılığıyla A1, A2 ve B1 düzeyleri için oluşturulan okuma, dil bilgisi ve kelime soruları oluşturmaktadır. Yapay zekâ programı olarak ChatGPT ve Claude kullanılmıştır. Elde edilen veriler düzey uygunluğu, kazanımlarla örtüşme, dilin açıklığı, çeldirici niteliği ve iletişimsel işlevlik ölçütleri bakımından içerik analizi ile incelenmiştir. Çalışma sonucunda yapay zekâ tarafından oluşturulan bazı soruların hedef düzeye uygunluk gösterdiği görülmüştür. Ancak bazı sorularda dilsel karmaşıklık, yönerge belirsizliği, çeldirici yetersizliği ve düzeyler arası sorunların ortaya çıkabildiği görülmüştür. Bu durum yapay zekâ araçlarının dorudan kullanılmasından çok alan uzmanı denetiminde denetiminden geçirilerek değerlendirme süreçlerine dahil edilmesinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda yapay zekâ uygulamalarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme-değerlendirme süreçlerine katkı sağlayabilecek bir potansiyelinin olduğu fakat pedagojik ve alan temelli ölçütlerde desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ, ölçme-değerlendirme, düzey uygunluğu, soru incelemesi.*

Abstract

The aim of this study is to examine the level of assessment questions generated by artificial intelligence in teaching Turkish as a foreign language. In recent years, the increasing use of AI-based applications in educational settings has made it necessary to question these tools in terms of assessment and evaluation. In teaching Turkish as a foreign language, it is of great importance that assessment tools are prepared in accordance with the learner's language level,

targeted learning outcomes, and the concept of communicative competence. For this reason, evaluating the quality of questions generated by artificial intelligence stands out as a current topic that can contribute to the literature. In the study, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. The data set consists of reading, grammar, and vocabulary questions generated through artificial intelligence for A1, A2, and B1 levels. ChatGBT and Claude were used as AI programs. The obtained data were analyzed through content analysis in terms of level appropriateness, alignment with learning outcomes, clarity of language, quality of distractors, and communicative functionality criteria. As a result of the study, it was observed that some of the questions generated by artificial intelligence were appropriate for the target level. However, it was also found that in some questions, issues such as linguistic complexity, ambiguity in instructions, insufficiency of distractors, and problems across levels could arise. This situation revealed the necessity of including AI tools in evaluation processes under expert supervision rather than using them directly. In line with the findings obtained, it was concluded that AI applications have the potential to contribute to assessment and evaluation processes in teaching Turkish as a foreign language, but they need to be supported by pedagogical and field-specific criteria.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, assessment and evaluation, level appropriateness, question analysis.*

IV. OTURUM

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik El Yazısı Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması

Handwriting Attitude Scale for Learners of Turkish as a Foreign Language: A Validity and Reliability Study

Arş. Gör. Dr. Mülkiye Ezgi İskender TOPALOĞLU

Atatürk Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü

ezgi.iskender@atauni.edu.tr

 0000-0003-1673-1345

Doç. Dr. Hamza KOLUKISA

Atatürk Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü

hamzakolukisa@atauni.edu.tr

 0000-0001-8627-531X

Prof. Dr. Bahadır GÜCÜYETER

Atatürk Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

bahadir@atauni.edu.tr

 0000-0002-1041-9118

Prof. Dr. Ayşegül TAKKAÇ TULGAR

Atatürk Üniversitesi, İngiliz Dili Eğitimi Bölümü

atakkac@atauni.edu.tr

 0000-0001-6401-969X

Özet

El yazısı, yazma becerisinin sadece fiziksel boyutuyla sınırlı kalmayıp; bireyin yazmaya olan ilgisini, yazılı anlatım isteğini ve süreçteki yazma performansını da doğrudan şekillendirmektedir. Dil öğrenirken özellikle temel seviyelerdeki öğrencilerin, yeni bir alfabe de öğrenmesi söz konusu olduğunda el yazısına yönelik tutumları farklılaşır. Bu durum da yazma becerisinin gelişiminde olumlu veya olumsuz sonuçlar doğurabilir. Alan yazında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin el yazısına yönelik tutumlarını doğrudan ölçmeye yönelik bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Bu boşluk ve ihtiyaçtan hareketle bu araştırmanın amacı, yabancı dil öğrenen öğrenciler için bir el yazı tutum ölçeği geliştirmektir.

Hazırlanan ölçek için 16 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş dil ve ölçme uzmanlarının görüşleri doğrultusunda 13 maddeye düşürülmüştür. Ölçeğin pilot uygulaması yapıldıktan sonra İstanbul, Erzincan, Erzurum ve Sivas TÖMER merkezlerindeki öğrencilere asıl uygulama yapılmıştır. Açımlayıcı Faktör Analizi için 222, Doğrulayıcı Faktör Analizi için 227 öğrenciden veri toplanmıştır. AFA'da 3 madde atılmış 2 faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. 10 madde ve 2 boyuttan oluşan modeli doğrulamak için birinci ve ikinci düzey DFA uygulanmıştır. Doğrulayıcı Faktör Analizi sonuçları, elde edilen değerlerin referans aralıklarla iyi veya kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını ortaya koymuştur. Ölçeğin güvenirlik analizi sonucunda Cronbach Alfa katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır. İki faktörlü yapının açıkladığı toplam varyans da %62 olarak bulunmuştur. Yapılan analizlerin sonuçları, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler için geliştirilen el yazısı tutum ölçeğinin yüksek geçerlilik ve güvenirlik düzeylerine sahip olduğunu ve alanda kullanılabilir bir değerlendirme aracı olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, tutum, ölçek geliştirme, el yazısı.*

Abstract

Handwriting does not merely pertain to the physical aspect of writing; it also directly shapes an individual's interest in writing, their desire for written expression, and their writing performance throughout the process. When learning a language, particularly at the beginner levels, students' attitudes toward handwriting differ, especially when they are also learning a new alphabet. This situation can lead to either positive or negative outcomes in the development of writing skills. In the existing literature, no measurement tool has been identified that directly assesses students' attitudes toward handwriting in Turkish language instruction as a foreign language. Motivated by this gap and need, this study aims to develop a handwriting attitude scale for foreign language learners. A pool of 16 items was created for the scale, which was subsequently reduced to 13 items based on the opinions of language and measurement experts. After the pilot application of the scale, the main application was conducted with students at TÖMER centers in Istanbul, Erzincan, Erzurum, and Sivas. Data were collected from 222 students for Exploratory Factor Analysis and 227 students for Confirmatory Factor Analysis. In the EFA, 3 items were removed, resulting in a two-factor structure. First- and second-order CFA were applied to validate a model comprising 10 items and 2 dimensions. The results of the Confirmatory Factor Analysis revealed that the obtained values fit well or at an acceptable level within the reference ranges. As a result of the reliability analysis of the scale, the Cronbach's alpha coefficient was calculated as .88. The total variance explained by the two-factor structure was also found to be 62%. The results of the analyses demonstrate that the handwriting attitude scale developed for students learning Turkish as a foreign language has high validity and reliability and serves as a useful assessment tool in the field.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, attitudes, scale development, handwriting.*

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Hedef Kültüre Yönelik Tutum Ölçeği:
Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması**

Attitude Scale Toward the Target Culture in Teaching Turkish as a Foreign Language: A
Validity and Reliability Study

Arş. Gör. Dr. Mülkiye Ezgi İSKENDER TOPALOĞLU

Atatürk Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

ezgi.iskender@atauni.edu.tr

 0000-0003-1673-1345

Özet

Dil öğretiminde iletişimsel yeterliliğin gelişmesinde kültür önemli bir rol oynar. Hedef kültür hakkında bilgi sahibi olmak, dilin bağlamsal kullanımını anlamak ve iletişim ortamlarında söylemleri doğru şekilde yorumlamak açısından işlevseldir. Dil öğretiminde kültürel yeterlilikler D-AOBM'de öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir. Yeterlilik seviyelerinde kültür, “çok kültürlü yeterlilik”, “sosyodilbilimsel uygunluk” ve “aracılık” başlıkları altında yer almaktadır. Alan yazını incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için Türk kültürüne tutum ölçeklerine ulaşılmıştır. Bununla birlikte, kültürel öğelerin işlevselliğini ve öğrenen üzerindeki duyuşsal etkilerini genel bir çerçevede ele alan, geçerliği ve güvenirliliği yüksek bir ölçeğe ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bu çerçevede, bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için hedef kültüre yönelik bir tutum ölçeği geliştirmektir. Ölçek maddeleri hazırlanmadan önce, alan yazınında dil öğretiminde kültür üzerine yapılan teorik çalışmalar incelenmiştir. Bu bağlamda 33 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bu maddeler Türkçe ve ölçme- değerlendirme alanında uzmanlar tarafından gözden geçirildikten sonra, 41 öğrenciyle bir pilot çalışma yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi için 313 katılımcıdan, doğrulayıcı faktör analizi için ise 165 katılımcıdan veri toplanmıştır. AFA sonucunda ölçekten 14 madde çıkarılmış, DFA sonucunda ise 1 madde çıkarılmıştır. Ölçeğin nihai hali, %74,4 oranında açıklanan varyansa sahip, 18 madde ve 2 boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .97'dir. DFA analizinde, modelin uyum indekslerinin literatürde bildirilen eşik değerler içinde olduğu bulunmuştur. Yapılan analizlere dayanarak, geliştirilen ölçeğin yüksek geçerlilik ve güvenilirliğe sahip bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, kültür, tutum, ölçek geliştirme.*

Abstract

Culture plays a significant role in the development of communicative competence in language teaching. It is essential to understand the target culture, grasp the contextual use of language, and correctly interpret discourse in communicative contexts. In language teaching, cultural competencies are viewed as an integral part of the learning process within the D-AOBM framework. At the proficiency levels, culture is addressed under the headings of “multicultural competence,” “sociolinguistic appropriateness,” and “mediation.” A review of the literature

reveals the existence of attitude scales for learners of Turkish as a foreign language regarding Turkish culture. However, there is a need for a scale with high validity and reliability that addresses the functionality of cultural elements and their affective effects on learners within a general framework. In this context, the aim of this study is to develop an attitude scale toward the target culture for learners of Turkish as a foreign language. Before preparing the scale items, the literature on culture in language teaching was reviewed. In this context, a pool of 33 items was created. After these items were reviewed by experts in the Turkish language and assessment, a pilot study was conducted with 41 students. Data were collected from 313 participants for exploratory factor analysis and from 165 participants for confirmatory factor analysis. As a result of the EFA, 14 items were removed from the scale, and as a result of the CFA, 1 item was removed. The final version of the scale consists of 18 items across 2 dimensions, accounting for 74.4% of the variance. The scale's internal consistency coefficient is .97. In the CFA analysis, the model's fit indices were within the thresholds reported in the literature. Based on the analyses, the developed scale was found to be a high-validity, high-reliability measurement tool.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, culture, attitudes, scale development.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Dijital Hikâye Kullanımı: Olanaklar, Sınırlılıklar ve Pedagojik Bir Çerçeve

The Use of AI-supported Digital Storytelling in Teaching Turkish as a Foreign Language:
Opportunities, Limitations, and a Pedagogical Framework

Öğr. Gör. Dr. Yasemin ATAGÜL

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Ortak Dersler Türk Dili

yaseminatagul@subu.edu.tr

 0000-0003-1490-9568

Özet

Dijital hikâye anlatımı, öğrenenlerin dil becerilerini bütüncül biçimde destekleyen, etkileşimli ve öğrenci merkezli bir yaklaşım olarak yabancı dil öğretiminde giderek yaygınlaşmaktadır. Yapay zekâ teknolojilerindeki hızlı gelişmeler ise dijital hikâye üretim sürecine yeni olanaklar ekleyerek hem öğretmenler hem de öğrenenler için daha erişilebilir ve yaratıcı bir öğrenme ortamı sunmaktadır.

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ destekli dijital hikâyelerin kullanımına ilişkin güncel bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada öncelikle dijital hikâye anlatımının pedagojik temelleri ve dil öğretimindeki yeri ele alınmakta; ardından yapay zekâ tabanlı içerik üretim araçlarının dijital hikâye oluşturma sürecinde nasıl kullanılabileceği tartışılmaktadır. Bu araçların öğretmenlere sunduğu hız ve çeşitlilik imkânlarının yanı sıra öğrenen motivasyonu ve sözcük gelişimine sağlayabileceği katkılar da değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak çalışma, yapay zekâ tabanlı dijital hikâyelerin Türkçe öğretiminde yenilikçi bir öğrenme aracı olarak çeşitli pedagojik olanaklar sunduğunu; ancak pedagojik ilkeler doğrultusunda dengeli ve bilinçli bir şekilde kullanılmadığında çeşitli riskler barındırabileceğini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda çalışmada, yapay zekâ destekli dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılmasına yönelik temel aşamaları ve öğretmen rehberliğini merkeze alan bir uygulama çerçevesi önerilmektedir. Sunulan pedagojik çerçevenin, dil becerilerinin bütüncül gelişimini desteklemenin yanı sıra kültürel içeriklerin aktarımında öğretmenlere yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, dijital hikâye anlatımı, yabancı dil olarak Türkçe, çoklu ortam temelli öğrenme, kültürel içerik.*

Abstract

Digital storytelling has increasingly gained prominence in foreign language teaching as an interactive and learner-centered approach that supports learners' language skills in a holistic manner. Recent advances in artificial intelligence technologies have introduced new possibilities into the process of digital story creation, offering a more accessible and creative learning environment for both teachers and learners.

This study aims to present a contemporary framework for the use of AI-supported digital storytelling in teaching Turkish as a foreign language. First, the pedagogical foundations of digital storytelling and its role in language teaching are discussed. Then, the ways in which AI-based content generation tools can be integrated into the process of digital story creation are examined. In addition, the study evaluates the opportunities these tools offer in terms of speed and variety for teachers, as well as their potential contributions to learner motivation and vocabulary development.

The study concludes that AI-supported digital storytelling offers various pedagogical opportunities as an innovative learning tool in teaching Turkish; however, it may also entail certain risks if not used in a balanced and informed manner in line with pedagogical principles. Accordingly, a practical framework is proposed that outlines the main stages of implementing AI-supported digital storytelling in teaching Turkish as a foreign language, with a particular emphasis on teacher guidance. The proposed framework is expected to support the holistic development of language skills while also guiding teachers in the integration of cultural content.

Keywords: *artificial intelligence, digital storytelling, teaching Turkish as a foreign language, multimedia-based learning, cultural content.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Yönelik Geliştirilmiş Ölçeklerin İncelenmesi: Sistematik Bir Literatür Taraması

An Examination of Scales Developed for Teaching Turkish as a Foreign Language: A
Systematic Literature Review

Melihcan AKGÜL

TÜBİTAK 2210-A 2024 2. Dönem Bursiyeri

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

melihcanakgl@gmail.com

 0009-0009-5943-3795

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, son yıllarda araştırma sayısında artış yaşanan alanlarından biridir. Bu alan; farklı yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanılması ile Türkçenin yabancı dil olarak etkili bir şekilde öğretilmesini amaçlamaktadır. Eğitim-öğretim süreçleri, bu amaç doğrultusunda planlanmakta ve yürütülmektedir. Eğitim-öğretim süreçlerinde yer alan ve dikkat edilmesi gereken hususlardan biri de ölçe ve değerlendirilmedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçe ve değerlendirmenin nasıl ve ne şekilde yapılması konusunda çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalar içerisinde ölçe geliştirmeye yönelik araştırmalar, önemli bir bölümü oluşturmaktadır. Ancak alan yazını incelendiğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik geliştirilmiş ölçeklerin sistematik bir şekilde ele alınmadığı görülmüştür.

Araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik geliştirilmiş ölçeklerin sistematik bir literatür taraması ile incelenmesidir. Araştırmanın veri kaynağını, Türkiye Ölçe Araçları Dizini (TOAD) veri tabanında yer alan, yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik geliştirilmiş ölçekler oluşturmaktadır. Araştırma, Türkiye Ölçe Araçları Dizini (TOAD) veri tabanı ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma sürecinde nitel araştırma yöntemlerinden doküman (belge) analizi yöntemi kullanılmıştır. Türkiye Ölçe Araçları Dizini (TOAD) veri tabanı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik olarak taranmış ve çeşitli veriler elde edilmiştir. Bu veriler, betimsel içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sürecinde elde edilenler ile çeşitli sonuçlara ulaşılmış ve yorumlarda bulunulmuştur. Verilerden hareketle alan yazını için bir çerçe ve sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ölçe, ölçe geliştirme, ölçe uyarlama, inceleme.

Abstract

Teaching Turkish as a foreign language has become one of the fields that has witnessed a significant increase in the number of studies in recent years. This field aims to ensure the effective teaching of Turkish as a foreign language through the use of different approaches, methods, and techniques. Teaching and learning processes are planned and implemented in line with this objective. One of the important aspects that should be considered in these processes is measurement and evaluation.

Various studies have been conducted on how measurement and evaluation should be carried out in teaching Turkish as a foreign language. Among these studies, scale development research constitutes a significant portion. However, when the relevant literature is examined, it is observed that the scales developed for teaching Turkish as a foreign language have not been systematically reviewed.

The aim of this study is to examine the scales developed for teaching Turkish as a foreign language through a systematic literature review. The data source of the study consists of the scales developed for teaching Turkish as a foreign language included in the Turkish Measurement Tools Index (TOAD) database. The study is limited to the Turkish Measurement Tools Index (TOAD) database.

In the research process, the document analysis method, one of the qualitative research methods, was employed. The Turkish Measurement Tools Index (TOAD) database was scanned for scales developed for teaching Turkish as a foreign language, and various data were obtained. These data were analyzed using the descriptive content analysis method. Based on the findings obtained during the research process, several conclusions were reached and interpretations were made. Drawing on the data, a framework for the relevant literature was presented.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, scale, scale development, scale adaptation, examination.*

Yazma Öz Yeterliği ve Duyuşu Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Turkish Adaptation of the Writing Self-Efficacy and Affect Scale: A Validity and Reliability Study

Sena ŞİMŞEKOL

Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Doktora Programı Öğrencisi

senatopaloglu99@gmail.com

 0000-0003-4657-0108

Özet

Yazma becerisi, öğrencilerin akademik başarılarında ve düşüncelerini yapılandırmalarında kritik bir rol oynamaktadır. Ancak bu becerinin gelişimi sadece bilişsel süreçlere değil; öğrencilerin yazmaya yönelik öz yeterlilik inançları, tutumları ile yakın ilişki içerisindedir. Literatürde, özellikle temel eğitim kademesindeki öğrencilerin farklı metin türlerindeki yazma öz yeterliliklerini çok boyutlu ölçebilen güncel araçlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmanın amacı, ilgili alanda Traga Philippakos ve Davis (2025) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlayarak ilkökul ve ortaokul düzeyindeki öğrenciler için geçerlik ve güvenirlik analizlerini gerçekleştirilmesidir.

Nicel araştırma yaklaşımlarından dayanan bu çalışmanın çalışma grubunu, uygun örnekleme yöntemiyle seçilmiş 200 ilkökul ve ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Orijinal ölçeğin dilsel ve kültürel eşdeğerliği için alan uzmanlarının görüşleri alınmış, gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiş; güvenirlik düzeyi ise Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları ve madde-toplam korelasyonları ile hesaplanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda ölçeğin orijinal yapısına sadık kalarak "Süreç Odaklı Yazma", "Yazmaya Yönelik Tutum" ve "Dilbilgisi/Yazım Kuralları" olmak üzere üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Üç faktörlü bu yapının toplam varyansın %55.77'sini açıkladığı belirlenmiştir. Madde analizi aşamasında düşük faktör yüküne sahip bir madde çıkarılmış ve 15 maddelik nihai modele ulaşılmıştır. Doğrulamalı faktör analizi (DFA) sonuçları, uyarlanan modelin Türk örnekleminde mükemmel uyum indekslerine sahip olduğunu kanıtlamıştır ($\chi^2/sd=1.56, CFI=.957, RMSEA=.053, SRMR=.045$). Ölçeğin güvenirlik katsayıları alt boyutlar için .75 ile .90 arasında değişmekte olup yüksek düzeyde güvenilirliğe işaret etmektedir.

Elde edilen bulgular, 15 madde ve üç alt boyuttan oluşan Türkçe Dersi Yazma Öz Yeterliliği Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu ölçek, temel yazma alışkanlıklarının inşa edildiği ilkökul ve ortaokul kademesinde öğrencilerin yazma kaygılarını tespit etmek, duyuşsal ihtiyaçlarına yönelik gereksinimlerini ortaya koymak ve öğretim süreçlerini düzenlemek amacıyla araştırmacılar ve eğitimciler tarafından etkin bir şekilde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe Öğretimi, yazma öz yeterliliği, ölçek uyarlama, eğitimde ölçme, ölçme ve değerlendirme.*

Abstract

Writing skills play a critical role in students' academic achievement and in structuring their thoughts. However, the development of this skill is closely linked not only to cognitive processes but also to students' self-efficacy beliefs and attitudes towards writing. The literature indicates a need for up-to-date tools capable of measuring writing self-efficacy across different text types, particularly for students at the basic education level. The aim of this study is to adapt the scale developed by Traga Philippakos and Davis (2025) in this field into Turkish and to conduct validity and reliability analyses for primary and middle school students.

Based on a quantitative research approach, the study sample consists of 200 primary and middle school students selected using **convenience sampling**. The opinions of subject matter experts were sought regarding the linguistic and cultural equivalence of the original scale, and the necessary adjustments were made. The construct validity of the scale was examined using Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA); the reliability level was calculated using Cronbach's alpha internal consistency coefficients and item-total correlations.

As a result of the analyses, a three-factor structure emerged, consistent with the original scale's structure, comprising 'Process-Oriented Writing', 'Attitudes Towards Writing', and 'Grammar/Spelling Rules'. It was determined that this three-factor structure explained 55.77% of the total variance. During the item analysis phase, an item with a low factor loading was removed, resulting in a final model comprising 15 items. Confirmatory factor analysis (CFA) results demonstrated that the adapted model possesses excellent fit indices in the Turkish sample ($\chi^2/df = 1.56$, CFI = .957, RMSEA = .053, SRMR = .045). The reliability coefficients of the scale range from .75 to .90 for the sub-dimensions, indicating a high level of reliability.

The findings reveal that the Turkish Course Writing Self-Efficacy Scale, comprising 15 items and three sub-dimensions, is a valid and reliable measurement tool. This scale can be effectively utilised by researchers and educators to identify students' writing anxieties, determine their **affective needs**, and organise teaching processes at primary and middle school levels, where foundational writing habits are established.

Keywords: *teaching Turkish, writing proficiency, scale adaptation, assessment in education, measurement and evaluation.*

Türkiye’de Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Hedef Dil ve Ana Dil Arasındaki İlişkilendirme Eğilimlerinin İncelenmesi

An Examination of the Tendencies of Foreign Learners of Turkish in Turkey to Associate the Target Language with Their Native Language

Fatma Nur ZARARSIZ

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

ftmnrzrsz@gmail.com

 0009-0009-6615-4591

Doç. Dr. Minara ALİYEVA ÇINAR

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi

minara@uludag.edu.tr

 0000-0002-7339-0260

Özet

Bu çalışma, Bursa Uludağ Üniversitesi ile Bursa Teknik Üniversitesinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin hedef dil olarak Türkçe ile ana dilleri arasında kurdukları ilişkilendirme eğilimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Metaforik algılara yönelik yapılan bir araştırma kapsamında öğrencilerin Türkçeyi nasıl anlamlandırdıklarını ortaya koymak için açık uçlu veri toplama araçları kullanılmış ve elde edilen yanıtlar içerisinde özellikle ana dil-hedef dil karşılaştırmasına dayalı ifadeler analiz edilmiştir. Bu doğrultuda çalışma, öğrencilerin Türkçeyi değerlendirirken hangi dilsel ve bilişsel referans noktalarına başvurduklarını belirlemeyi hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, katılımcıların önemli bir kısmının Türkçeyi ana dilleriyle benzerlik üzerinden tanımladıklarını ve dil öğrenme sürecinde ana dil referansına başvurduklarını göstermektedir. Bu durum, hedef dil öğreniminde ana dilin bilişsel bir dayanak olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, yabancı öğrencilerin Türkçe ile ana dilleri arasında kurdukları ilişkiler, dil öğrenme süreçlerini anlamada önemli ipuçları sunmaktadır. Bu bulguların yabancılara Türkçe öğretiminde öğretim materyallerinin geliştirilmesi, karşılaştırmalı dil öğretimi yaklaşımlarının benimsenmesi ve öğrenci merkezli uygulamaların güçlendirilmesi açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: *yabancılara Türkçe öğretimi, hedef dili, ana dil, dil farkındalığı, ikinci dil edinimi, öğrenci algısı.*

Abstract

This study aims to examine the tendency of foreign learners studying Turkish at Bursa Uludağ University and Bursa Technical University to relate Turkish as a target language to their native languages. Within the scope of research on metaphorical perceptions, open-ended data collection tools were used to reveal how learners interpret Turkish, and responses based particularly on native-target language comparisons were analyzed. Accordingly, the study aims

to determine which linguistic and cognitive reference points learners use when evaluating Turkish. The findings show that a significant portion of the participants define Turkish through similarities with their native languages and refer to their native language in the language learning process. This indicates that the native language is used as a cognitive basis in target language learning. In conclusion, the relationships that foreign learners establish between Turkish and their native languages offer important clues for understanding language learning processes. It is believed that these findings will contribute to the development of teaching materials in teaching Turkish to foreigners, the adoption of comparative language teaching approaches, and the strengthening of learner-centered practices.

Keywords: *teaching Turkish to foreigners, target language, native language, language awareness, second language acquisition, learner perception*

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Dört Kare Yazma Yönteminin B1 Düzeyindeki Öğrencilerin Yazma Becerilerine Etkisi

The Effect of the Four-Square Writing Method on the Writing Skills of B1-Level Students in the Teaching of Turkish as a Foreign Language

Doç. Dr. Banu Özdemir

Eray Bülbül

Ayşe Nur Aslan

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi, en karmaşık beceri alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir. B1 düzeyinde öğrenim gören öğrenciler, anlama becerisi derslerinde edindikleri kazanımlar ve dil yapılarını kullanabilmelerine rağmen metin organizasyonu, fikir geliştirme ve bağdaşıklık kurma süreçlerinde zorlanmaktadır. Bu doğrultuda, yapılandırılmış yazma teknikleri ve süreç temelli yazma yaklaşımları, öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir çerçeve sunacağı öngörülmektedir. Bu çalışmanın amacı, Dört Kare Yazma Yöntemi temelli süreç odaklı yazma etkinliklerinin B1 düzeyinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin yazılı anlatım becerileri üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmanın yöntemi ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel desendir. Araştırmanın çalışma grubunu, bir Türkçe öğretim merkezinde öğrenim gören B1 düzeyindeki farklı ana dil geçmişlerine sahip 41 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma süreci 6 hafta olarak planlanmıştır. Birinci hafta Dört Kare Yazma Yöntemi tanıtılmış yöntemin temel aşamaları örnek etkinliklerle açıklanmıştır. İkinci haftada “Başarılı Bir Dil Öğrencisi Nasıl Olmalı?” konusu ön test olarak uygulanmıştır. Takip eden haftalarda “Göç” teması kapsamında öğrencilerden süreç, avantaj ve dezavantaj boyutlarını içeren Dört Kare yazıları oluşturmaları, “Yeni Bir Dille Yaşamak” teması çerçevesinde öğrencilerden farklı yaşam deneyimlerini karşılaştırmalı olarak ele almaları, “Türkiye İkinci Vatanım” konusu üzerinden kültürel içerikli yazılar yazmaları ve son test olarak “Başarılı Bir Dil Öğrencisi Nasıl Olmalı?” konusunu yeniden yazmaları istenmiştir. Veri toplama sürecinde öğrencilerin yazılı ürünleri temel veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Elde edilen metinler Analitik Yazma ve Değerlendirme Ölçeği (Özkara, 2017) ile incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarının ön test-son test puanları analiz edilmiştir. Araştırma bulgularının Dört Kare Yazma Yöntemi ile yapılandırılmış süreç odaklı yazma etkinliklerinin öğrencilerin metin organizasyonu becerilerini geliştirdiğini göstermesi beklenmektedir. Sonuç olarak bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik yapılandırılmış ve uygulanabilir bir model sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: *Yabancı dil olarak Türkçe, Dört Kare Yazma Yöntemi, yazma becerisi, B1 dil düzeyi.*

Abstract

In the teaching of Turkish as a foreign language, writing skills are considered one of the most complex skill areas. Although students at the B1 level are able to apply the knowledge

and language structures they have acquired in comprehension classes, they struggle with text organization, idea development, and coherence-building processes. In this context, it is anticipated that structured writing techniques and process-based writing approaches will provide an effective framework for developing students' writing skills. The purpose of this study is to examine the effect of process-oriented writing activities based on the Four-Square Writing Method on the written expression skills of foreign students learning Turkish at the B1 level. The research design is a pre-test-post-test quasi-experimental design with a control group. The study group consists of 41 foreign students at the B1 level with diverse native language backgrounds, enrolled at a Turkish language teaching center. The research process was planned to last 6 weeks. In the first week, the Four-Square Writing Method was introduced, and its basic stages were explained using sample activities. In the second week, the topic "What Makes a Successful Language Learner?" was administered as a pre-test. In the following weeks, as part of the "Migration" theme, students were asked to create "Four Squares" essays covering the process, advantages, and disadvantages; under the "Living with a New Language" theme, they were asked to compare different life experiences; write culturally themed essays on the topic "Turkey Is My Second Homeland," and, as a final test, rewrite the topic "What Makes a Successful Language Learner?" During the data collection process, students' written works were used as the primary data source. The resulting texts were analyzed using the Analytical Writing and Assessment Scale (Özkara, 2017). The pre-test and post-test scores of the experimental and control groups were analyzed. The research findings are expected to demonstrate that writing activities structured using the Four-Square Writing Method enhance students' text organization skills. Consequently, this study aims to present a structured and implementable model for developing writing skills in Turkish language instruction as a foreign language.

Keywords: *Turkish as a foreign language, the Four-Square Writing Method, writing skills, B1 language level.*

Yazma Görevlerinin Dil Kullanımı Üzerindeki Etkisi: E-YDTS Yazma Bölümü Üzerinden Bir İnceleme

The Effect of Writing Tasks on Language Use: An Analysis Based on the E-YDTS
Writing Section

Öğr. Gör. Berna AÇIKYILDIZ

Ankara Üniversitesi, TÖMER

bernaacikyildiz@ankara.edu.tr

 0000-0002-9862-8300

Dr. Eylem KUBİLAY

ÖSYM

 0000-0003-3587-2629

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi, dil yeterlik düzeyinin yanı sıra yazma görevlerinin yapısı ve yönlendirmeleriyle de şekillenmektedir. Bu çalışmanın amacı, E-YDTS'ye giren adayların farklı düzeylere ait yazma görevlerine verdikleri yanıtlar üzerinden görevlerin dil kullanımı üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışma, elektronik ortamda uygulanan bu sınavın yazma bölümünde yer alan B2 ve C1 düzeyindeki görevler kapsamında üretilmiş metinlere dayanmaktadır.

Araştırmada, C1 düzeyindeki öğrencilerin hem B2 hem de C1 düzeyine karşılık gelen yazma görevlerine verdikleri yanıtlar karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda, farklı görevlerin öğrencilerin dilsel üretimini nasıl yönlendirdiği incelenmiştir. Veri seti, adayların yazılı üretimlerinden oluşmakta olup analiz sürecinde metinler söz varlığı ve dil bilgisel yapı açısından değerlendirilmiştir. Farklı düzeylere ait görevlerin, öğrencilerin sözcük seçimleri ve dilsel yapı kullanımları üzerindeki etkisi karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Bu çalışma, yazma görevlerinin dil kullanımı üzerindeki rolünü incelemeyi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin değerlendirilmesine yönelik süreçlere katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, yazma görevleri, dilsel üretim, söz varlığı, dil varlığı.*

Abstract

In the teaching of Turkish as a foreign language, writing performance is shaped not only by learners' proficiency levels but also by the structure and requirements of writing tasks. This study aims to investigate the impact of writing tasks on language use by analyzing candidates' responses to tasks at different proficiency levels in the E-YDTS examination. The study is based on written texts produced in response to B2- and C1-level tasks in the writing section of this electronically administered standardized test.

The data consist of written responses produced by C1-level learners to both B2- and C1-level writing tasks. A comparative analysis is conducted to examine how task characteristics influence learners' linguistic production. The analysis focuses on lexical choice and grammatical structures, with particular attention to how different tasks shape language use. The effects of task level on learners' lexical and grammatical patterns are examined descriptively and comparatively.

The study seeks to provide insights into the role of writing tasks in shaping language use and to contribute to the assessment of writing skills in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, writing tasks, linguistic production, vocabulary, grammatical structures.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Yeterliklerinin İncelenmesi

Analizing Digital Literacy Competence of Turkish as a Foreign Language Students

Dr. Günsu TAŞKÖPRÜ

Dokuz Eylül Üniversitesi, DİLMER

gunsu.taskopru@deu.edu.tr

 0000-0002-9724-4698

Öğr. Gör. Tuğba AKTAŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi, DİLMER

tugba.aktas@deu.edu.tr

 0009-0008-7699-7931

Özet

Günümüzde dijital yetkinlik, ilgiye erişme, değerlendirme ve etik bir çerçevede içerik üretme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Dijital dünyanın bir parçası olmak, dijital yeterlilik, teknolojik beceri ve dijital okuryazarlık kavramlarını geliştirmeyi gerektirir. Bu beceriler, öğrencilerin hayatları boyunca farklı sektör ve kurumlarda teknolojiyi etkili kullanarak karmaşık problemleri çözebilme ve yeniliklere uyum sağlamalarına yardımcı olur (Yovmiddinovich, 2024, s. 77). Sınıf ortamında dijital araçların kullanımı, yabancı dil öğretiminin de son yıllarda önemli bir parçası olup hem öğretici hem öğrenci açısından dil öğrenme sürecinin sağlıklı ilerlemesi için önem arz etmektedir. Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve bu yetkinliklerin dil öğrenme süreçlerine etkisini incelemektir. Ayrıca, Ferrari (2012) ve Jewell (2006) tarafından vurgulanan; dijital yetkinliklerin dil öğrenme süreçlerindeki "otantik bağlam" ve "öğrenen özerkliği" üzerindeki etkileri de tartışılacaktır. Bu bağlamda, çalışmada uluslararası öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri ve öğrencilerin sahip olduğu dijital yetkinliklerin Türkçe ders materyallerine erişim ve özerk öğrenme süreçlerini nasıl etkilediği betimsel tarama yöntemiyle araştırılacak, katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerini belirlemek amacıyla betimsel istatistikler (frekans, yüzde, ortalama) elde edilecek; gruplar arası farkları belirlemek amacıyla da verilerin normallik dağılımına göre t-Testi ve ANOVA (veya non-parametrik karşılıkları) uygulanacaktır. Elde edilen verilerin iç tutarlılık katsayısı SPSS aracılığıyla Cronbach Alpha ile hesaplanacaktır.

Araştırmada, Bayrakçı ve Narmanlıoğlu (2021) tarafından geliştirilen 29 maddelik ve 6 faktörlü (Etik ve Sorumluluk, Genel Bilgi ve İşlevsel Beceriler, Günlük Kullanım, Profesyonel Üretim, Gizlilik ve Güvenlik, Sosyal Boyut) "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" kullanılacaktır. Bu çalışma, alanyazında genellikle eğitim fakültesi öğrencileriyle sınırlı kalan dijital okuryazarlık

çalışmalarını uluslararası öğrenci bağlamına taşıyarak evrensel bir bakış açısı sunacaktır. Uygulama açısından ise, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi müfredatlarının ve ders kitaplarının dijital çağın gereksinimlerine göre (çevrimiçi sözlükler, etkileşimli alıştırmalar vb.) yeniden yapılandırılmasına yönelik somut veriler sağlayacaktır. Sonuçlar, dijital dönüşüm sürecinde uluslararası öğrencilerin akademik başarılarını artıracak stratejik politikaların geliştirilmesine rehberlik edecektir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, dijital okuryazarlık, dijital yeterlik, dijital okuryazarlık ölçeği, uluslararası öğrenciler.*

Abstract

Digital competence is defined as the ability to access, evaluate, and produce content within an ethical framework. Being part of the digital world requires developing the concepts of digital competence, technological skills, and digital literacy. These skills help learners solve complex problems and adapt to innovations by effectively using technology in different sectors and institutions throughout their lives (Yovmiddinovich, 2024, p. 77). The use of digital tools has also become an important part of foreign language teaching recently and is crucial for language learning progress for both teachers and learners. It is aimed to determine the digital literacy levels of international students studying at universities in Türkiye and to examine the impact of these competencies on their learning processes. The effects of digital competencies on "authentic context" and "learner autonomy" in language learning processes, as emphasized by Ferrari (2012) and Jewell (2006), will also be discussed. The digital literacy levels of international students and how their digital competencies affect their access to Turkish course materials and autonomous learning processes using a descriptive survey method will be investigated. Descriptive statistics (frequency, percentage, mean) will be used to determine the digital literacy levels of the participants; t-tests and ANOVA (or their non-parametric equivalents) will be applied to determine the normality distribution of the data to identify differences between groups. The internal consistency coefficient will be calculated using Cronbach's Alpha with SPSS.

This study will utilize the 29-item, 6-factor (Ethics and Responsibility, General Knowledge and Functional Skills, Daily Use, Professional Production, Privacy and Security, Social Dimension) "Digital Literacy Scale" developed by Bayrakcı and Narmanlıoğlu (2021). This study will offer a universal perspective by bringing digital literacy studies, which are generally limited to education faculty students, into the context of international students. It will provide concrete data for restructuring Turkish as a foreign language curricula and textbooks according to the needs of the digital age (online dictionaries, interactive exercises, etc.). The results will help develop strategic policies that will increase the academic success of international students in the digital transformation process.

Keywords: *Turkish as a foreign language, digital literacy, digital competence, digital literacy scale, international learners.*

Brisk Teaching Platformu Geri Bildirim Modülünün Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Öğretimi Bağlamında İncelenmesi

Examining the Feedback Module Tools of the Brisk Teaching Platform in the Context of Teaching Turkish as a Foreign Language

Büşra AKKUŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (OMÜ TÜRKÇE)

busra.akkus@omu.edu.tr

0000-0002-8209-7525

Özet

Yabancı dil öğretiminde yazma becerisinin değerlendirilmesi, öğretmenler için yoğun mesai gerektiren ve süreklilik arz eden önemli süreçlerden biridir. Kalabalık öğrenci gruplarında her metne zamanında, tutarlı ve bireyselleştirilmiş dönüt verme ihtiyacı öğretmenlerde ciddi bir "geri bildirim yorgunluğu" (feedback exhaustion) ve tükenmişlik riski oluşturmaktadır, bu durum uzun vadede motivasyon kaybına neden olmaktadır. Bu noktada, yapay zekâ destekli otomatik yazı değerlendirme sistemleri öğretici iş yükünü hafifletme ve geri bildirim kalitesini belirli bir standarta bağlama işlevleriyle stratejik bir yardımcı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda bir yapay zekâ eğitim asistanı olan Brisk Teaching platformu, sunduğu özelleştirilmiş geri bildirim modülü ile öğretmenlere bu kritik süreci dijital bir arayüzde yapılandırma imkânı sunmaktadır. Bu bildirinin amacı, Brisk Teaching platformunun geri bildirim modülü araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenci metinlerinin değerlendirilmesi bağlamında incelemektir. Çalışmada; platformun sunduğu hedefli geri bildirim (targeted feedback), güçlü ve zayıf yön analizi (glows & grows), kriter bazlı değerlendirme (rubric criteria) ve gelişimsel öneriler içeren sıradaki adımlar (next steps) mekanizmalarının Türkçe yazma standartlarına (A1-C1) kuramsal uygunluğu ve araçların teknolojik çıktı kapasitesi analiz edilecektir. Ayrıca inceleme kapsamında yapay zekâ temelli bu modülün öğretmen-yapay zekâ iş birliğine dayalı hibrit bir geri bildirim modeli içinde yazma öğretimi süreçlerine nasıl entegre edilebileceği ve öğretici verimliliğine sağlayabileceği potansiyel katkılar tartışılacaktır. Bu doğrultuda, Brisk Teaching geri bildirim modülü araçlarının yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretiminde bir "dijital asistan" olarak kullanımına dair somut uygulama basamakları ve stratejik öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe, yapay zekâ, Brisk Teaching platformu, yazma geri bildirimi, hibrit model.

Abstract

Assessing writing skills in foreign language teaching is one of the important processes that require continuous and intensive effort from instructors. The need to provide timely, consistent, and individualized feedback on each student text in large classes creates a serious risk of feedback exhaustion and burnout among teachers, leading to long-term motivation loss. At this point, artificial intelligence-supported automated writing evaluation systems emerge as

strategic assistants by alleviating the instructional workload and maintaining feedback quality at a certain standard. In this context, Brisk Teaching, an AI-powered educational assistant platform, offers instructors the opportunity to structure this critical process through a digital interface via its customized feedback module. The aim of this paper is to examine the feedback module tools of the Brisk Teaching platform in the context of evaluating student texts in teaching Turkish as a foreign language. The study will analyze the theoretical compatibility of the platform's targeted feedback, glows and grows, rubric criteria, and next steps mechanisms with Turkish writing standards (A1-C1), as well as the technological output capacity of these tools. Furthermore, how this AI-based module can be integrated into writing instruction processes within a hybrid feedback model based on teacher-AI collaboration, and its potential contributions to instructor efficiency, will be discussed. In this regard, concrete implementation steps and strategic recommendations for using Brisk Teaching feedback module tools as a digital assistant in teaching Turkish writing as a foreign language will be presented.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, Brisk Teaching platform, writing feedback, hybrid model.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Akademik Yazma Eğitiminde Bir TÜBİTAK Projesi Geliştirme ve Uygulama Süreci

The Development and Implementation Process of a TÜBİTAK Project on Academic
Writing in Turkish as a Foreign Language

Doç. Dr. Osman ÖZDEMİR

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

osman.ozdemir@izu.edu.tr

 0000-0003-0627-0768

Özet

Bu çalışmanın amacı, devam eden bir TÜBİTAK 3005 projesinin ön bulgularını açıklamak ve araştırma / uygulama sürecini paylaşmaktır. Eylem araştırması yönteminin kullanıldığı bu proje çalışması, lisansüstü eğitime devam eden yabancı öğrenciler ile 12 haftalık bir Türkçe akademik yazma eğitimi uygulamasını gerçekleştirmeyi ve bu eğitim sürecinde son şekli verilen bir eğitim modülünü ortaya koymayı hedeflemektedir. İstanbul'da bir vakıf üniversitesinde gerçekleştirilen bu projenin hazırlık aşamasında yapılan kurumsal ön görüşmelerde, yabancı öğrencilerin Türkçe akademik yazmalarında en sık karşılaşılan problemin “yapay zekânın yanlış / intihal yapılacak şekilde kullanımı” olduğu görülmüştür. Dolayısıyla çalışmaya gönüllü olarak katılan ve yapay zekâ kullanarak Türkçe ders ödevi, akademik çalışma veya tez hazırlamaya çalışan yabancı öğrencilerin akademik yazma becerileri, kâğıt-kalem kullanılarak gerçekleştirilen atölye çalışmaları ile geliştirmeye çalışılmıştır. Tür temelli yazma modeli ile hazırlanan ders içerikleri ve derslerde yapılan uygulamalar sonucunda, öğrencilerin akademik yazma becerilerinin geliştiği görülmüştür. Akademik yazmaya yönelik hazırlanan atölye çalışmaları ve projeyi destekleyen web sitesi içeriği de çalışmayı güçlendiren proje unsurları arasındadır. Bunun yanında, yapay zekâ kullanımının Türkçe akademik yazmadaki olumsuz etkilerinin giderildiği de öğrenci görüşmeleri ve akademik yazma örneklerinin incelenmesi ile ortaya konmuştur. Sonuç olarak proje geliştirme sürecinde ulaşılmaması beklenen tüm hedeflere ulaşıldığı ifade edilebilir. Buna karşın yabancı öğrencilerin akademik çalışmalara katılmadaki birtakım sorunları ve yarıda bırakma oranları, proje tabanlı uygulamalarda önlem alınması beklenen yönler olarak ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: *akademik yazma, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, proje çalışması, tür temelli yazma modeli.*

Abstract

The aim of this study is to present the preliminary findings of an ongoing TÜBİTAK 3005 project and to share its research and implementation process. Employing an action research design, the project seeks to carry out a 12-week Turkish academic writing program with

international graduate students and to introduce an instructional module that was finalized throughout this training process. During the preparatory stage of the project, which was conducted at a foundation university in Istanbul, preliminary institutional consultations revealed that the most common problem encountered in the Turkish academic writing of international students was the misuse of artificial intelligence, particularly in ways that could lead to plagiarism. Therefore, the academic writing skills of volunteer international students who had been attempting to prepare Turkish course assignments, academic papers, or theses by using artificial intelligence were supported and improved through paper-and-pencil workshop activities. As a result of the course content designed in line with the genre-based writing model and the classroom practices implemented during the course, it was observed that the students' academic writing skills improved. The workshop activities designed for academic writing and the content of the website developed to support the project were also among the project components that strengthened the study. In addition, it was demonstrated through student interviews and the examination of academic writing samples that the negative effects of artificial intelligence use on Turkish academic writing were reduced. In conclusion, it can be stated that all of the objectives anticipated during the project development process were achieved. Nevertheless, certain difficulties experienced by international students in participating in academic studies, as well as dropout rates, may be considered aspects that require further precautions in project-based implementations.

Keywords: *academic writing, teaching Turkish as a foreign language, project study, genre-based writing model.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Değerlendirilmesi Üzerine Öğreticilerin Görüşleri

Instructors' Opinions on the Assessment of Writing Skills in Teaching Turkish as a
Foreign Language

Doç.Dr. Nahide İrem AZIZOĞLU

Sakarya Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

azizoglu@sakarya.edu.tr

 0000-0003-2738-9856

Sena ORUÇ

Sakarya Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Programı Yüksek Lisans Öğrencisi

sena.oruc79@gmail.com

 0009-0008-6252-1836

Özet

Yabancı dil öğretiminde yazma becerisinin ölçülmesinin, diğer dil becerilerine kıyasla daha güç olduğu yönünde yaygın bir görüş bulunmaktadır. Başlangıç düzeyinden ileri düzeye kadar öğrenciler yazma etkinlikleriyle sürekli etkileşim hâlinde olup öğrendikleri dilin yapısal özelliklerini, işlevlerini, yazım ve noktalama kurallarını ve sözcük bilgilerini yazılı anlatıma aktarmaya çalışmaktadır. Özellikle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerin yazılı anlatım sürecinde çeşitli güçlüklerle karşılaşmaları oldukça doğaldır. Bunun temel nedenlerinden biri, öğrencilerin ana dillerinden farklı bir dili öğrenmeye çalışırken aynı zamanda bu dili yazılı olarak ifade edebilme becerisini geliştirmelerinin zaman ve yoğun çaba gerektiren bir süreç olmasıdır. Bu araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin edinimi sırasında karşılaşılan sorunların giderilmesine yönelik çözüm önerileri geliştirmeyi ve yazılı anlatımın değerlendirilmesi sürecinde hangi ölçütlerin daha öncelikli olması gerektiğini gerekçeleriyle ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında görev yapan 17 uzman öğretici oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında hazırlanan sorular Google Form aracılığıyla anket hâline getirilerek uzman öğretmenlere gönderilmiş ve katılımcıların her bir soruya verdikleri yanıtlar ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Hazırlanan bu çalışmanın, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazma becerisinin ölçme ve değerlendirme süreçlerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazma becerisi, yazma becerisini değerlendirme.

Abstract

There is a widespread view that measuring writing skills in foreign language teaching is more difficult than measuring other language skills. From beginner to advanced levels, learners are constantly engaged in writing activities, attempting to transfer the structural features, functions, spelling and punctuation rules, and vocabulary of the language they are learning into written expression. It is quite natural for individuals learning Turkish as a foreign language to encounter various difficulties in the process of written expression. One of the main reasons for this is that while learners are trying to learn a language different from their native language, developing the ability to express themselves in writing is a process that requires time and intensive effort. This research aims to develop solutions to overcome the problems encountered during the acquisition of writing skills in teaching Turkish as a foreign language and to reveal which criteria should be prioritized in the process of evaluating written expression, along with the reasons for this. The phenomenology (phenomenology) pattern from qualitative research methods was used in the research. The study group consisted of 17 expert instructors working in the field of teaching Turkish as a foreign language. The questions prepared within the scope of the research were converted into a survey using Google Forms and sent to expert instructors, and the answers given by the participants to each question were examined in detail. It is believed that this study will contribute to the development of writing skill assessment and evaluation processes in the field of teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *Turkish teaching as a foreign language, writing skill, assessment of writing skill.*

**Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yazılı Aracılık Becerisinin Dilsel Görünümleri:
Akademik Yazma Bağlamında Bir İnceleme**

Linguistic Realizations of Mediation Skills in Teaching Turkish to Foreigners: An
Examination in the Context of Academic Writing

Öğretim Görevlisi Dr. Eser KOCAMAN GÜRATA

Hacettepe Üniversitesi, TÖMER

eser.kocamangurata@hacettepe.edu.tr

0000-0002-0774-3208

Öğretim Görevlisi İpek Deniz BALÇIK

Hacettepe Üniversitesi, TÖMER

ipekdenizyigit@hacettepe.edu.tr

0009-0000-4492-5214

Doç. Dr. Tarık DEMİR

Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi

tarikdemir@gazi.edu.tr

0000-0002-4173-1948

Özet

Bu çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminde (YDT) yazılı aracılık becerisinin dilsel görünümünü akademik yazma bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin (CEFR) 2020 Tamamlayıcı Cildi ile ayrıntılandırılan aracılık kavramı, öğrencinin bir “anlam kurucu ve aktarıcı” olarak konumlandığı çok boyutlu bir dil etkinliğini ifade etmektedir. Ancak YDT alanyazınında, özellikle çoklu kaynak metinlere dayalı tartışmacı yazma görevlerinde öğrencilerin aracılık performanslarını dilsel düzeyde inceleyen çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu araştırma, söz konusu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile betimsel analiz yaklaşımını birleştiren karma yöntemli bir çalışmadır. Çalışmanın katılımcılarını, bir devlet üniversitesine bağlı TÖMER’de C1 düzeyini tamamlamış 40 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Veri seti, öğrencilerin çoklu kaynak metinlere dayalı olarak yazdıkları tartışmacı metinlerden oluşmaktadır. Veri analizi üç aşamada gerçekleştirilmiştir: (i) metinlerdeki aracılık etkinliklerinin belirlenmesi, (ii) bu etkinlikleri gerçekleştirmek için kullanılan aracılık stratejilerinin çözümlenmesi ve (iii) stratejilerin dilsel göstergelerle ilişkilendirilmesi. Çalışmanın, öğrenci metinlerinde özellikle “metin aracılığı” ve “anlam yapılandırma” etkinliklerinin öne çıktığını; bilgi aktarma ve metin işleme süreçlerinde özetleme, yeniden ifade etme ve bağlaç kullanımı gibi stratejilerin yoğunlaştığını göstermesi beklenmektedir. Ayrıca, belirli dilsel yapıların (ör. aktarma fiilleri, üstsöylem belirleyicileri)

belirli aracılık stratejileriyle sistematik biçimde ilişkili olduğu öngörülmektedir. Bu yönüyle araştırma, YDT’de yazılı aracılık becerisinin öğretimi ve değerlendirilmesine yönelik somut dilsel ölçütler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *D-AOBM, akademik yazma, aracılık, metne aracılık, aracılık stratejileri.*

Abstract

This study aims to examine the linguistic realizations of written mediation skills in the context of academic writing in Teaching Turkish as a Foreign Language (TTFL). The concept of mediation, elaborated in the 2020 Companion Volume of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), refers to a multidimensional language activity in which the learner is positioned as a “meaning-maker and transmitter.” However, in the TTFL literature, studies that analyze learners’ mediation performance at the linguistic level—particularly in argumentative writing tasks based on multiple source texts—remain quite limited. This study seeks to fill this gap. The research is designed as a mixed-methods study combining a qualitative case study design with a descriptive analysis approach. The participants consist of 40 international students who have completed the C1 level at a TÖMER affiliated with a state university. The dataset comprises argumentative texts written by students based on multiple source texts. Data analysis was conducted in three stages: (i) identifying mediation activities in the texts, (ii) analyzing the mediation strategies employed to perform these activities, and (iii) establishing relationships between these strategies and their linguistic indicators. The study is expected to reveal that “mediating a text” and “constructing meaning” are the most prominent mediation activities in student texts, and that strategies such as summarizing, paraphrasing, and the use of connectors are frequently employed in processes of relaying information and processing texts. Furthermore, it is anticipated that specific linguistic features (e.g., reporting verbs, metadiscourse markers) are systematically associated with particular mediation strategies. In this respect, the study aims to provide concrete linguistic criteria for the teaching and assessment of written mediation skills in TTFL.

Keywords: *CEFR, academic writing, mediation, mediating a text, mediation strategies.*

Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Yazma Sürecindeki Revizyon Davranışları
Revision Behaviors of Foreign Students Learning Turkish in The Writing Process

Öğr. Gör. Fatma Betül CELEP

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

fbcelep@gelisim.edu.tr

 0009-0000-5459-8691

Doç. Dr. Ozan İPEK

Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi

ozanipek@uludag.edu.tr

 0000-0002-2035-1049

Özet

Bu çalışma, Türkçe öğrenen C1 düzeyindeki yabancı öğrencilerin yazma sürecinde gerçekleştirdikleri revizyon (gözden geçirme ve düzenleme) davranışlarını Faigley ve Witte'nin (1981) revizyon taksonomisi çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Bursa Uludağ Üniversitesine bağlı Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde C1 düzeyinde öğrenim görmekte olan 54 yabancı öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmanın katılımcılarının belirlenmesinde olasılık dışı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında veriler, öğrencilerin derslerinin yürütüldüğü birimde yer alan ve özel olarak oluşturulan bilgisayar laboratuvarında, öğrenciler tarafından bilgisayar ortamında üretilen yazılı metinlerden elde edilmiştir. Öğrenciler tarafından Inputlog yazılımı kullanılarak oluşturulan yazılı metinler, söz konusu yazılım aracılığıyla kaydedilmiş; yazma süreci aşamaları izlenerek metinlerdeki revizyon davranışları Faigley ve Witte'nin taksonomisi doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Bulgular, C1 düzeyindeki yabancı öğrencilerin revizyon taksonomisine göre en sık yüzey yapı temelli biçimsel değişiklikler ile anlam değişiklikleri temelli küçük ölçekli yapı değişikliklerine başvurduklarını; buna karşın yüzey yapı temelli anlamın korunduğu değişiklikler ve anlam değişiklikleri temelli büyük ölçekli yapı değişikliklerini daha sınırlı düzeyde gerçekleştirdiklerini ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlar, revizyon sürecinde en çok yazım düzeyinde değişikliklerin yapılmasının, katılımcıların metnin içeriğinden ziyade hatalara odaklandıklarını ve revizyonu ağırlıklı olarak hata düzeltme amacıyla gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesi sürecinde revizyon farkındalığının önemini belirtmekle beraber ölçme ve değerlendirme sürecinde kullanılabilecek yeni bir uygulamaya dikkat çekmektedir. Bu çalışma Doç. Dr. Ozan İpek danışmanlığında hazırlanan "Türkçe Öğrenen C1 Düzeyindeki Yabancı Öğrencilerin Yazma Sürecindeki Revizyon Davranışları" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *revizyon, gözden geçirme ve düzenleme, yazma becerisi, yabancı dilde yazma, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.*

Abstract

This study aims to examine the revision (revision and editing) behaviors of C1-level foreign learners of Turkish during the writing process, within the framework of Faigley and Witte's (1981) taxonomy of revision. The study was conducted using a case study design in line with a qualitative research approach. The study group consisted of 54 foreign learners studying at the C1 level at the Turkish Language Teaching Application and Research Center affiliated with Bursa Uludağ University during the 2023-2024 academic year. Convenience sampling, a non-probability sampling method, was used to select the participants. Data were collected from written texts produced by learners in a computer-based environment within a specially created computer laboratory located within the unit where their courses are conducted. The written texts created by the students using the Inputlog software were recorded via the software; the revision behaviors in the texts were classified according to Faigley and Witte's taxonomy by following the stages of the writing process. The findings reveal that C1-level foreign learners most frequently resort to surface-based formal changes and small-scale structural changes based on semantic changes, according to the revision taxonomy; however, they perform surface-based changes that preserve meaning and large-scale structural changes based on semantic changes to a lesser extent. The results show that the most frequent changes in the revision process are at the writing level, indicating that participants focus on errors rather than the content of the text, and that they primarily carry out revisions for the purpose of error correction. This study highlights the importance of revision awareness in the process of developing writing skills in teaching Turkish as a foreign language and draws attention to a new application that can be used in the measurement and evaluation process. This study is derived from the master's thesis entitled "Revision Behaviors of C1-Level Foreign Learners of Turkish in the Writing Process" prepared under the supervision of Assoc. Prof. Dr. Ozan İpek.

Keywords: *revision, review and editing, writing skills, writing in a foreign language, teaching Turkish as a foreign language.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisinin Yapay Zekâ Modelleri (ChatGPT, Gemini, NotebookLM) ile Hata Analizi Odaklı Değerlendirilmesi

Error Analysis–Based Evaluation of Writing Skills in Teaching Turkish as a Foreign
Language Using Artificial Intelligence Models (ChatGPT, Gemini, NotebookLM)

Öğr. Gör. (Dr.) Çağla ANILMIŞ

İstanbul Kent Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe Hazırlık Programı

cagla.anilmis@kent.edu.tr

 0000-0001-9153-3758

Öğr. Gör. Deniz VARLI

İstanbul Kent Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe Hazırlık Programı

deniz.varli@kent.edu.tr

 0009-0001-2984-8836

Öğr. Gör. Banu KOLCUOĞLU

İstanbul Kent Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe Hazırlık Programı

banu.kolcuoglu@kent.edu.tr

 0000-0002-2511-9281

Öğr. Gör. (Dr.) Fatma GÜNGÖR

İstanbul Kent Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe Hazırlık Programı

fatma.gungor@kent.edu.tr

 0000-0002-6297-3751

Öğr. Gör. Duygu İNAN

İstanbul Kent Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe Hazırlık Programı

duygu.inan@kent.edu.tr

 0009-0006-7807-8213

Özet

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin değerlendirilmesi bağlamında üç farklı yapay zekâ modeli (ChatGPT, Gemini, NotebookLM)'nin hata analizi yapabilme kapasitelerinin karşılaştırmalı bir biçimde

yorumlanarak tespit edilmesidir. Çalışmanın kapsamını A1, A2, B1 ve B2 seviyelerindeki uluslararası öğrencilerin Seviye Tamamlama Sınavı'nda yazdıkları ve daha önce öğretim görevlileri tarafından değerlendirilmiş seçili Türkçe kompozisyonlar oluşturmuş ve bu seçili kompozisyonlar araştırmanın temel gereçleri olarak kabul edilmiştir. Seçili kompozisyon metinleri adı geçen ve daha önce herhangi bir konuda ya da alan yazında belleğine herhangi bir veri, bilgi akışı sağlanmamış yapay zekâ modellerine sunularak her birinden tüm kompozisyonlar için ayrı ayrı hata analizi yapması istenmiş ve elde edilen çıktılar karşılaştırmalı olarak nitel ve nicel ölçülerde yorumlanmıştır. Bu doğrultuda her bir modelin hata analizi sürecindeki hızları, seviyelere göre hata analizi tespit kapasiteleri, yapay zekâ tarafından yürütülen hata analizinin daha önce aynı kompozisyonları değerlendiren öğretim görevlilerinin hata analizleriyle uyuşup uyuşmadığı karşılaştırmalı olarak takip edilmiştir. Takiben üç farklı modelin güçlü ve gelişime açık bulunduğu yönler genel bir değerlendirme tablosu aracılığıyla karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Dolayısıyla her bir modelin hata analizi yaklaşımlarında benzerlikler ve farklılıklar seyrettiği görülmüştür. Sonuç olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin hata analizi odaklı değerlendirilmesinin yapay zekâ modellerine açık, doğru ve ayrıntılı yönlendirmelerle yaptırılabilceği fakat bunun alan yazında yürütülecek çalışmalarla geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ölçme ve değerlendirme, yapay zekâ, yazma becerisi, hata analizi.*

Abstract

The aim of this study is to comparatively interpret and determine the error analysis capacities of three different artificial intelligence models (ChatGPT, Gemini, NotebookLM) in the context of evaluating writing skills in teaching Turkish as a foreign language. The scope of the study consists of selected Turkish compositions written by international students at A1, A2, B1, and B2 levels in the Level Completion Exam and previously evaluated by instructors, and these selected compositions were accepted as the main materials of the research. The selected composition texts were presented to the aforementioned artificial intelligence models, which had not previously been provided with any data or information in their memory regarding any subject or literature, and each model was asked to perform error analysis separately for all compositions, and the obtained outputs were interpreted comparatively in qualitative and quantitative terms. Accordingly, the speed of each model in the error analysis process, their error analysis detection capacities according to levels, and whether the error analysis performed by the artificial intelligence was consistent with the error analyses of the instructors who previously evaluated the same compositions were followed comparatively. Subsequently, the strengths and areas for improvement of the three different models were presented comparatively through a general evaluation table. Thus, it was observed that each model exhibited similarities and differences in its error analysis approaches. In conclusion, it was determined that the error analysis-focused assessment of writing skills in teaching Turkish as a foreign language can be carried out using artificial intelligence models with clear, accurate, and detailed guidance, but this needs to be improved through further studies in the literature.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, assessment and evaluation, artificial intelligence, writing skills, error analysis.*

Bağdaşıklık Kavramına İlişkin Terim Karmaşası ve Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Yansımaları

Terminological Confusion in the Concept of Cohesion and its Reflections in Teaching Turkish to Foreigners

Öğr. Gör. Nurşen ÇAĞLAK

Yüksek İhtisas Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

nursen.caglak@yuksekihtisas.edu.tr

 0000-0003-3932-3950

Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ

Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

mustafadurmus@hacettepe.edu.tr

 0000-0002-5337-3113

Özet

Bu çalışmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretimi alanında *bağdaşıklık* kavramına ilişkin terim çeşitliliğinin ortaya çıkardığı kuramsal belirsizlikleri incelemektir. Metindilbilim alanında temel bir kavram olan *bağdaşıklık*, uluslararası alanyazında büyük ölçüde “cohesion” terimi ile karşılanırken Türkçe alanyazında bu kavrama karşılık olarak “bağdaşıklık”, “bağlaşıklık”, “kohezyon”, “uyumluluk” gibi farklı terimlerin kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte “cohesion” ve “coherence” kavramlarının Türkçe karşılıklarının zaman zaman birbirinin yerine kullanılması ve *bağdaşıklık* unsurlarının *bağlaşıklık* kapsamında değerlendirilmesi kavramsal sınırların belirsizleşmesine yol açmaktadır.

Araştırmada nitel doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda Türkçe alanyazında yer alan akademik çalışmalar, ders materyalleri ve ölçme-değerlendirme çerçeveleri incelenmiş; *bağdaşıklık* kavramının tanımlanma biçimleri, kullanılan terimler ve *bağdaşıklık* unsurları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu yönüyle çalışma, *bağdaşıklık* kavramına ilişkin terimsel karmaşıklığı sistematik biçimde ortaya koyarak alanyazında kavramsal netliğe katkı sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni*, *Canadian Language Benchmarks* gibi uluslararası çerçevelerde; *ALTE Can Do* tanımlayıcılarında, *ACTFL Dil Yeterliği Kılavuzu*’nda, *IELTS*, *e-TEP*, *Cambridge English Skills Test*, *Cambridge FCE* gibi sınavların yazma becerisi üzerine hazırlanmış dereceli puanlama anahtarlarında *bağdaşıklık*’ın nasıl ele alındığı incelenerek Türkçe alanyazın ile karşılaştırılmıştır.

Elde edilen bulgular, Türkçe alanyazında *bağdaşıklık* kavramına ilişkin terimsel bir uzlaşımın ve *bağdaşıklık* unsurlarına ilişkin bir ortak kabulün bulunmadığını göstermektedir. Terimsel belirsizliğin, *bağdaşıklık* kapsamının anlaşılmasına ve söylem düzeyindeki işlevlerinin göz ardı edilmesine neden olduğu belirlenmiştir. Bu durumun öğrenci yazılı

üretimlerinde bağdaşıklık göz ardı edilmesine ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde tutarsızlıklara yol açtığı düşünülmektedir.

Bu kuramsal çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminde *bağdaşıklık* kavramına ilişkin terimsel birliğin sağlanmasının önemine dikkat çekmekte ve öğretim ile değerlendirme süreçleri için kavramsal netlik ve uzlaşa sağlanmasına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, metindilbilim, bağdaşıklık, bağlaşıklık, terim karmaşası.*

Abstract

This study aims to examine the theoretical ambiguities arising from the terminological variation surrounding the concept of *cohesion* in the field of teaching Turkish for foreigners. As a fundamental concept in text linguistics, *cohesion* is largely rendered as “*cohesion*” in the international literature, whereas in the Turkish literature it is represented by a range of terms such as *bağdaşıklık*, *bağlaşıklık*, *kohezyon*, and *uyumluluk*. Moreover, the interchangeable use of the Turkish equivalents of “*cohesion*” and “*coherence*,” as well as the treatment of *cohesion* devices within the scope of *coherence*, leads to a blurring of conceptual boundaries.

This study employs a qualitative document analysis method. In this context, academic studies, instructional materials, and assessment frameworks within the Turkish literature were examined; the definitions of *cohesion*, the terminology used, and the classification of cohesive devices were analyzed comparatively. In this respect, the study aims to contribute to conceptual clarity in the field by systematically revealing the terminological complexity surrounding cohesion. In addition, the treatment of *cohesion* in international frameworks such as the *Common European Framework of Reference for Languages* and the *Canadian Language Benchmarks*, as well as in the *ALTE Can Do descriptors*, the *ACTFL Proficiency Guidelines*, and the analytic scoring rubrics for writing used in examinations such as *IELTS*, *e-TEP*, *Cambridge English Skills Test*, and *Cambridge FCE*, was examined and compared with the Turkish literature.

The findings indicate that there is no terminological consensus in the Turkish literature regarding the concept of *cohesion*, nor is there a shared understanding of cohesive devices. It was determined that this terminological ambiguity leads to a lack of clarity regarding the scope of cohesion and to the neglect of its discourse-level functions. This situation is considered to result in the underrepresentation of *cohesion* in learners’ written productions and in inconsistencies within assessment and evaluation processes.

This theoretical study highlights the importance of establishing terminological unity regarding the concept of *cohesion* in teaching Turkish for foreigners and aims to contribute to achieving conceptual clarity and consensus for both instructional and assessment processes.

Keywords: *teaching Turkish to foreigners, text linguistics, cohesion, coherence, terminological confusion.*

Üretken Yapay Zekâ Modelleri Türkçe Zaman Eki Hatalarını Değerlendirebilir mi?

Can Generative AI Models Evaluate Tense-Marking Errors in Turkish?

Öğr. Gör. Dr. Esra GÜVEN

Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, Türkçe Öğretim Birimi

esra.guven@ege.edu.tr

 0000-0001-8098-748X

Özet

Bu çalışmada, üretken yapay zekâ modellerinin Türkçe öğrenen C1 düzeyindeki öğrencilerin yazılı anlatımlarında yer alan zaman eki hatalarını belirleme ve hata türlerini sınıflandırma biçimleri incelenmektedir. Ayrıca yapay zekânın bir hatayı değerlendirirken puan düşürme gerekçelerini nasıl kurguladığı ve bu kararların uzman görüşüyle ne ölçüde örtüştüğü araştırılmaktadır. Araştırmanın veri setini, daha önce derlenmiş C1 düzeyi öğrenci metinlerinden seçilen 20 anonimleştirilmiş tümce oluşturmaktadır. Veri setindeki örnekler yalnızca zaman eki hataları bakımından taranmış ve çözümlenmiş, C1 düzeyi yazılı anlatımlarında gözlemlenen hataları kapsayacak biçimde şu üç temel hata türüyle sınırlandırılmıştır: Zaman Uyumsuzluğu (zaman belirteci/ifadesi ile çekimdeki zamanın çelişmesi; ör. *Eskiden her gün spor yapıyorum*), Birleşik Zaman Karışıklıkları (birleşik zaman yapılarında hedeflenen anlamı bozacak biçimde zaman bileşeninin yanlış seçilmesi) ve Görünüş/Zaman Kaymaları (şimdiki zaman-geniş zaman gibi görünüş değerlerinin bağlama aykırı seçimi veya metin içinde anlam açısından bir gereklilik olmasa da yapılan tutarsız zaman/kip kaymaları). Seçilen her örnek, üç farklı üretken yapay zekâ modeline aynı istem şablonuyla sunulmuş; modellerden hata var/yok kararı, ilgili hata türü (1-3), kısa gerekçe, yüzde olarak güven skoru (modelin kendi kararından ne ölçüde emin olduğu) ve bu çalışma için oluşturulan 0-2 aralığında puanlama ölçeğine göre değerlendirme yapımları istenmiştir. Üretken yapay zekâ modellerinin verdiği kararlar, uzman değerlendirmenin aynı örnekler için yaptığı değerlendirmelerle karşılaştırılmış; hata türü ve puan düzeyinde ne ölçüde uyum sağlandığı betimsel olarak incelenmiştir. Çalışmada, Türkçenin eklemeli yapısında zaman işaretlemenin üretken yapay zekâ tarafından nasıl yorumlandığına ilişkin somut gözlemler sunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, üretken yapay zekâ modelleri, zaman eki hataları, yazma değerlendirmesi, hata çözümlemesi.

Abstract

This study investigates how generative artificial intelligence models identify tense-marking errors in the written productions of C1-level learners of Turkish, classify error types, and construct justifications for penalty decisions during the assessment process. Furthermore, it explores the extent to which these AI-generated scoring justifications align with expert judgments. The dataset comprises 20 anonymized sentences purposively selected from C1-level

student texts. The analysis specifically focuses on tense-marking errors, categorized into three primary types observed at the C1 level: Tense Mismatch (contradiction between a temporal adverbial and the inflected tense; e.g., *Eskiden her gün spor yapıyorum*), Compound Tense Confusion (incorrect selection of a tense component in complex constructions that distorts the intended meaning), and Aspect/Tense Shifts (contextually inappropriate selection of aspectual values, such as present progressive versus aorist, or inconsistent tense/mood shifts lacking semantic justification). Each sentence was presented to three different generative AI models using an identical prompt template. The models were required to provide an error detection decision, identify the relevant error type (1-3), offer a brief justification, indicate a confidence score as a percentage, and assign a penalty based on a purpose-built 0-2 scale. The model outputs were compared with the evaluations of an expert rater to descriptively analyze the degree of consistency in error classification and scoring levels. The study aims to provide concrete observations on how generative AI interprets tense marking within the agglutinative framework of the Turkish language.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, generative artificial intelligence models, tense-marking errors, writing assessment, error analysis.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen B2 Seviyesindeki Öğrencilerin Söz Dizimsel Hatalarını Tanılamada Yapay Zekâ Araçlarının Dil Bilimsel Doğruluğu

Linguistic Accuracy of AI Tools in Detecting Syntactic Errors of B2-Level Learners of Turkish as a Foreign Language

Öğr. Gör. Şeyma YILDIZ

Ankara Medipol Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

yldzseyma6@gmail.com

 0000-0003-0707-4195

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz dizimsel doğruluğun ölçülmesi hem öğrenen performansının değerlendirilmesi hem de öğretim sürecinin niteliğinin izlenmesi açısından önemli bir gereksinimdir. Türkçenin eklemeli yapısı, durum ataması, kip-görünüş-zaman ilişkileri ve yan tümce yapıları gibi söz dizimsel özellikleri, hataların doğru tanınmasını güçleştirmekte; bu nedenle otomatik değerlendirme araçlarının güvenilirliği kritik bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın konusu, B2 düzeyinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı üretimlerindeki söz dizimsel hataların yapay zekâ araçları tarafından ne ölçüde doğru biçimde tespit edilebileceğidir. Araştırmanın amacı, yapay zekâ araçlarının söz dizimsel hata tanılamadaki başarı düzeyini, hataların türü ve dağılımı üzerinden inceleyerek araçların ölçme-değerlendirme süreçlerinde ne ölçüde kullanılabilir olduğunu belirlemektir.

Bu çalışmanın veri seti, Ankara Medipol Üniversitesi Türkçe Hazırlık Programında öğrenim gören B2 düzeyindeki 20 öğrencinin yazma sınavı kapsamında ürettiği, yaklaşık 200 cümleden oluşan yazılı metinlerden oluşmaktadır. İlk aşamada, öğrenci metinleri uzmanlar tarafından okunarak söz dizimsel hatalar beş kategori altında kodlanacaktır: durum ataması, kip-görünüş-zaman, yan tümce yapıları, üye yapısı ve uyum. Bu sınıflandırma “altın standart” veri olarak kullanılacaktır. İkinci aşamada, aynı metinler Word formatına aktarılacak ve yapay zekâ araçları tarafından söz dizimsel doğruluk açısından değerlendirilecektir. Yapay zekâ çıktıları ile uzman kodlamaları karşılaştırılarak hata oranları tespit edilecektir.

Çalışmanın özgünlüğü, Türkçenin söz dizimsel hata tanınmasında yapay zekâ araçlarının güvenilirliğini sistematik olarak inceleyen ilk örneklerden birini sunmasından kaynaklanmaktadır. Araştırma, hangi söz dizimsel kategorilerin otomatik olarak daha doğru değerlendirildiğini, hangilerinde sınırlılık bulunduğunu ortaya koyarak yapay zekânın öğretici değerlendirmesini destekleyici bir araç olarak kullanımına ilişkin önemli veriler üretmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, söz dizimi, yapay zekâ, ölçme ve değerlendirme, söz dizimsel hata analizi.

Abstract

Measuring syntactic accuracy in teaching Turkish as a foreign language is a crucial requirement both for evaluating learner performance and for monitoring the quality of the instructional process. Syntactic features of Turkish-such as its agglutinative structure, case assignment, tense-aspect-mood relations, and subordinate clause constructions-make the accurate identification of errors more challenging; therefore, the reliability of automated assessment tools emerges as a critical issue. The subject of this study is to examine to what extent syntactic errors in the written production of B2-level learners of Turkish can be accurately identified by artificial intelligence tools. The aim of the study is to determine the level of success of AI tools in diagnosing syntactic errors by analyzing the types and distribution of errors, and to assess the extent to which these tools can be utilized in assessment and evaluation processes.

The data set of this study consists of written texts comprising approximately 200 sentences produced by 20 B2-level students enrolled in the Turkish Preparatory Program at Ankara Medipol University as part of a writing exam. In the first stage, student texts will be read by experts and syntactic errors will be coded under five categories: case assignment, tense-aspect-mood, subordinate clause structures, argument structure, and agreement. This classification will be used as “gold standard” data. In the second stage, the same texts will be transferred into Word format and evaluated by artificial intelligence tools in terms of syntactic accuracy. Error rates will be determined by comparing the outputs of the AI tools with the expert codings.

The originality of the study lies in its presentation of one of the first systematic examinations of the reliability of AI tools in diagnosing syntactic errors in Turkish. The study aims to generate significant data on which syntactic categories can be evaluated more accurately through automated tools and where limitations remain, thereby contributing to the use of artificial intelligence as a supportive tool in formative assessment.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, syntax, artificial intelligence, assessment and evaluation, syntactic false analysis.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli ve Geleneksel Yöntemlerle Deyim ve Atasözü Öğretiminin Karşılaştırılması (B2 Düzeyi)

A Comparison of AI-Supported and Traditional Methods for Teaching Idioms and Proverbs in Turkish as a Foreign Language (B2 Level)

Öğr. Gör. Beyza AYDIN

Özet

Deyim ve atasözleri, Türkçenin kültürel ve anlamsal derinliğini yansıtan önemli söz varlıkları arasında yer almaktadır. Ancak yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler bu yapıları anlamlandırma ve bağlam içinde kullanma konusunda çeşitli güçlükler yaşarlar. Özellikle soyut anlam taşıyan deyim ve atasözlerinin öğretimi, öğrencilerin dil yeterlik düzeyine uygun yöntem ve araçların kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Son yıllarda eğitim alanında yaygınlaşan yapay zekâ uygulamaları, dil öğretiminde yeni ve alternatif öğretim ortamları sunma potansiyeline sahiptir. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ destekli öğretimin B2 düzeyindeki öğrencilerin deyim ve atasözü öğrenme başarısı üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, nicel araştırma yöntemi kapsamında son test kontrol gruplu yarı deneysel desenle yürütülmüştür. Çalışma grubunu B2 düzeyinde Türkçe öğrenen toplam 20 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrenciler iki gruba ayrılarak deney grubunda deyim ve atasözleri yapay zekâ destekli öğretim yoluyla, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemiyle işlenmiştir. Öğretim süreci sonunda her iki gruba da aynı başarı testi uygulanmış ve elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarının, yapay zekâ destekli öğretimin deyim ve atasözü öğretimindeki etkililiğine ilişkin bulgular sunması ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımına yönelik pedagojik katkılar sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, deyim ve atasözü, yapay zekâ, geleneksel öğretim.

Abstract

Idioms and proverbs are among the important vocabulary reflecting the cultural and semantic depth of the Turkish language. However, students learning Turkish as a foreign language experience various difficulties in understanding and using these structures within context. Teaching idioms and proverbs, which carry abstract meanings, especially requires the use of methods and tools appropriate to the students' language proficiency level. Artificial intelligence applications, which have become widespread in education in recent years, have the potential to offer new and alternative teaching environments in language instruction. The aim of this study is to examine the effect of AI-assisted instruction on the success of B2-level students in learning idioms and proverbs in Turkish as a foreign language. The research was conducted using a quasi-experimental design with a post-test control group within the scope of quantitative research methods. The study group consisted of a total of 20 students learning Turkish at the B2 level. The students were divided into two groups; the experimental group received instruction on idioms and proverbs through AI-assisted instruction, while the control group received instruction using the traditional teaching method. At the end of the instruction

process, the same achievement test was administered to both groups, and the data obtained were analyzed using statistical methods. The research findings are expected to present findings on the effectiveness of AI-assisted instruction in teaching idioms and proverbs, and to provide pedagogical contributions to the use of AI in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, idioms and proverbs, artificial intelligence, traditional teaching.*

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Üretici Etkinlikler
AI-Enhanced Generative Activities in Teaching Turkish as a Foreign Language

Öğr.Gör. Ceren POLAT

Sakarya Üniversitesi -TÖMER

cerenp@sakarya.edu.tr

 0009-0005-6231-4755

Özet

Dijitalleşmenin hız kazandığı günümüzde, eğitim teknolojileri artık yardımcı bir unsur olmaktan çıkıp öğrenme süreçlerinin temel dinamiği hâline gelmiştir. Özellikle üretici yapay zekâ teknolojileri, dil edinim süreçlerini statik bir bilgi aktarımından kurtararak öğrencilere gerçek zamanlı, etkileşimli ve kişiselleştirilmiş bir deneyim sahası açmaktadır. Bu teknolojik dönüşüm, yabancı dil öğretiminde sadece materyal çeşitliliği sağlamakla kalmayıp, aynı zamanda dilin sosyal ve işlevsel boyutlarını dijital bir bağlamda deneyimlemek için yenilikçi fırsatlar sunmaktadır. Bu çalışma, öğrencilerin günümüz dünyasının dijital gerekliliklerine uygun bir biçimde, yapay zekâ teknolojilerinden yararlanarak temel dil becerilerini ve yaratıcı ifade yeteneklerini artırmayı hedefleyen uygulama etkinlikleri sunmaktadır. Türkçeyi ikinci bir dil olarak öğrenen bireylerin dilsel yetkinliklerini bütüncül bir yaklaşımla güçlendirmeye yönelik teknoloji tabanlı uygulama modellerini bir araya getirmektedir. Çalışma, dil öğrenimini statik bir sınıf içi eylem olmaktan çıkarıp teknolojiyle kurulan interaktif bir sürece dönüştürmesi bakımından, alana uygulamaya dönük özgün bir model önermektedir. Ayrıca dijital araçların dilin inceliklerini (üslup, bağlam, kültürel kodlar) keşfetmede birer 'yapı iskelesi' olarak kullanılabilirliği düşünülmekte olup, teknoloji entegrasyonu konusunda alana yeni bir bakış açısı sağlayacağı öngörülmektedir. Bu kapsamda geliştirilen ve farklı beceri alanlarını odak noktasına alan sınıf içi uygulama örnekleri, bildirinin sonunda eğitimciler için birer model teşkil etmek üzere ek olarak paylaşılmaktadır. Uygulamaya konulan bu etkinlik tasarımlarının, öğrencilerin hedef dildeki öğrenme süreçlerine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkileyeceği ve dijital dünyada Türkçe üretim yapma konusundaki özgüvenlerini artıracacağı tahmin edilmektedir. Yapay zekâ destekli bu modelin, dilin yapısal özelliklerinin ötesinde bağlamsal ve kültürel uygunluk farkındalığını geliştirmede etkili bir araç olabileceği düşünülmektedir. Oluşturulan bu etkinliklerin yabancılara Türkçe öğretimi yapan eğitimciler için teknoloji entegrasyonu noktasında yol gösterici bir çerçeve sunacağı ve bu alandaki materyal geliştirme çalışmalarına katkı sağlayabileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, etkinlikler, dijitalleşme, eğitim teknolojileri, yabancılara Türkçe öğretimi.*

Abstract

In today's rapidly digitalizing world, educational technologies have moved beyond being mere auxiliary elements to becoming the core dynamics of learning processes. Particularly, generative artificial intelligence technologies liberate language acquisition processes from static information transfer, opening up a real-time, interactive, and personalized field of

experience for learners. This technological transformation not only provides material diversity in foreign language teaching but also offers innovative opportunities to experience the social and functional dimensions of language within a digital context.

This study presents practical activities aimed at enhancing the core language skills and creative expression abilities of learners, utilizing AI technologies in a manner appropriate to the digital requirements of today's world. It brings together technology-based application models intended to strengthen the linguistic competencies of individuals learning Turkish as a second language through a holistic approach. The study proposes an original, practice-oriented model for the field, as it transforms language learning from a static classroom task into an interactive process established with technology.

Furthermore, digital tools are considered 'scaffolding' for discovering the nuances of language (style, context, cultural codes), and it is anticipated that this will provide a new perspective on technology integration in the field. In this context, classroom application examples focused on different skill areas are shared as an appendix at the end of the paper to serve as models for educators. It is predicted that these implemented activity designs will positively affect learners' attitudes toward the target language learning processes and increase their self-confidence in producing Turkish content in the digital world. It is believed that this AI-supported model can be an effective tool for developing awareness of contextual and cultural appropriateness beyond the structural features of the language. It is foreseen that these created activities will provide a guiding framework for educators teaching Turkish to foreigners regarding technology integration and contribute to material development studies in this field.

Keywords: *artificial intelligence, activities, digitalization, educational technologies, teaching Turkish as a foreign language (TAFLL).*

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yunus Emre Enstitüsü Çocuk Hikayeleri (A2 Düzeyi) Dizisinin Çocuk Edebiyatı Bağlamında İncelenmesi

An Analysis of the Yunus Emre Institute's "Children's Stories" Series (Level A2) in the Context of Children's Literature for Teaching Turkish to Foreigners

Prof. Dr. Esmâ DUMANLI KADIZADE

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi

esmakadizade@mersin.edu.tr

 0000-0002-6882-6234

Yasemin OK

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, Yüksek Lisans Öğrencisi

yaseminok123@gmail.com

 0000-0001-9497-1956

Özet

Çocuk edebiyatı, çocukların farklı ihtiyaçlarını karşılar ve onları geliştirir. Çocukların hayal güçlerini zenginleştirir, kaliteli vakit geçirmelerini sağlar. Çocuk edebiyatında yazılan eserler etkili ve güzel olmalıdır. Yazılan eserin taşıması gereken bazı temel öğeler vardır. Bunlar; karakterler, konu, ileti, dil ve anlatım, görsel. Karakterler çocuğa örnek olabilecek, öykünmek isteyebileceği şekilde seçilmeli ve işlenmelidir. Gelişimleri ve olaylara verdikleri tepkiler ile çocuk okura aktarılacak istenenler aktarılabilir. Konu ögesi çocuğun günlük hayatta karşılaşabileceği ve çözümleyebileceği şekilde seçilmelidir. Olaylar ve çatışmalar ile konu yapılandırılabilir. Konunun yapılandırılmasında abartı merak, rastlantısallık ve abartı duygu hatalarına dikkat edilmelidir. Bunlar konunun yapılandırılmasını zayıflatacaktır. Eserlerde iletilmek istenen direkt verilmek yerine karakterlerin davranışları, düşünce ve konuşmalarıyla sezdirilmelidir. Eserlerin dil ve anlatımı, çocuğun anlayabileceği şekilde açık ve yalın olmalıdır. Çocuğun dil hazinesini zenginleştirmesine katkı sağlayacak şekilde seçilebilir. Kullanılan resimler olayları anlamlandırmaya ve zihinde canlandırmaya olanak sağlamalıdır. Bu bağlamda çalışmada Çocuk Hikayeleri Dizisi'nin çocuk edebiyatının temel öğeleri bağlamında incelenip tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme yöntemi ile yürütülmüştür. Veriler çocuk edebiyatının temel öğeleri (konu, karakterler, ileti, dil ve anlatım, görsel) unsurları açısından değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yönteminden yararlanılarak analiz edilmiştir. Çalışmada Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında A2 seviye yardımcı okuma kitabı olarak yayımlanan dizide bulunan Yeşil Göl, Tatil Planı, Yeni Hayatımız, İstanbul Heyecanı, Sınıflar Yarışıyor, Doğum Günü, Soralım Öğrenelim hikayeleri çocuk edebiyatının temel öğeleri bağlamında incelenmiştir. Analiz edilen verilere göre, dizideki kitaplarda karakterlerin çocuğa uygun

şekilde seçildiği, davranışları ve diğer karakterlerin yorumlarıyla geliştirildikleri belirlenmiştir. Konular, günlük hayatta karşılaşılabileceği konulardır. Karakterler arası çok çatışma ögesi bulunmamaktadır. Konuyu zayıflatan öğeler yer almamaktadır. Merak ve duygu unsurları ölçülüdür. Kitapların dili çocuğun kolaylıkla anlayabileceği seviyededir. Genellikle kurallı cümlelerden oluşmaktadır. Deyim ve atasözü yer almamakla birlikte birkaç yerde ikileme kullanılmıştır. Görseller olayları açıkça ifade etmektedir. Neredeyse her sayfada görseller bulunmaktadır. Sonuç olarak eserler çocuk edebiyatının temel öğeleri bakımından uygun bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Yunus Emre Enstitüsü, çocuk edebiyatı, çocuk edebiyatında temel öğeler, çocuk hikayeleri, karakter.*

Abstract

Children's literature meets children's diverse needs and helps them grow. It enriches their imagination and ensures they spend quality time. Works of children's literature should be both impactful and beautiful. There are certain essential elements that a written work must possess. These include characters, theme, message, language and style, and visuals. Characters should be selected and portrayed in a way that serves as a role model for children and inspires them to emulate them. Through their development and reactions to events, the intended messages can be conveyed to the young reader. The theme should be chosen in a way that children can encounter and resolve in their daily lives. The theme can be structured through events and conflicts. When structuring the theme, care must be taken to avoid exaggeration, curiosity, randomness, and emotional overreaction. These elements will weaken the structure of the theme. The intended message should be conveyed not through direct statements but through the characters' behaviors, thoughts, and dialogue. The language and narrative of the works should be clear and simple, in a way that a child can understand. They can be selected in a way that contributes to enriching the child's vocabulary. The illustrations used should facilitate the understanding of events and help bring them to life in the reader's mind. In this context, the study aims to examine and identify the "Children's Stories Series" within the framework of the fundamental elements of children's literature. The research was conducted using the document analysis method, one of the qualitative research methods. The data were evaluated in terms of the fundamental elements of children's literature (theme, characters, message, language and narrative, and visuals). The data obtained were analyzed using descriptive analysis methods. In this study, the stories Yeşil Göl, Tatil Planı, Yeni Hayatımız, İstanbul Heyecanı, Sınıflar Yarışıyor, Doğum Günü, and Soralım Öğrenelim—which are part of a series published as A2-level supplementary reading books in the field of Teaching Turkish as a Foreign Language—were examined in the context of the fundamental elements of children's literature. According to the analyzed data, it was determined that the characters in the books of the series were selected appropriately for children and developed through their behaviors and interactions with other characters. The topics are those children might encounter in daily life. There are few elements of conflict between characters. There are no elements that weaken the subject matter. Elements of curiosity and emotion are balanced. The language of the books is at a level that children can easily understand. The text generally consists of structured sentences. While idioms and proverbs are not included, a few instances of antonyms are used. The illustrations clearly depict the events. There are illustrations on nearly every page. In conclusion, the works were found to be appropriate in terms of the fundamental elements of children's literature.

Keywords: *Yunus Emre Institute, children's literature, fundamental elements of children's literature, children's stories, characters.*

Metindilbilimsel Ölçütler Çerçevesinde Halit Ziya Uşaklıgil'in "Zerrin'in Hikayesi"nde Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Sadeleştirme Örneği

An Attempt at Simplification for Teaching Turkish to Foreigners in Halit Ziya Uşaklıgil's "Zerrin's Story" Within the Framework of Textual Criteria

Prof. Dr. Esmâ DUMANLI KADIZADE

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi

esmakadizade@mersin.edu.tr

 0000-0002-6882-6234

Başak CENNET AKİL

Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, Yüksek Lisans Öğrencisi

akilbasak83@gmail.com

 0009-0003-5756-5918

Özet

Bu araştırma, Halit Ziya Uşaklıgil'in Zerrin'in Hikâyesi adlı öyküsünün, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılabilirliğini artırmak amacıyla metindilbilimsel ölçütler çerçevesinde sadeleştirilmesini konu edinmektedir. Araştırmanın temel amacı, edebî bir metnin bağlaşıklık ve bağdaşıklık özelliklerini koruyarak, A2 düzeyindeki Türkçe öğrencilerine uygun hâle getirilip getirilemeyeceğini ortaya koymaktır. Çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülmüş olup, veri toplama yöntemi olarak doküman analizi benimsenmiştir. İnceleme sürecinde öykü, metinsellik ölçütleri doğrultusunda ayrıntılı bir şekilde çözümlenmiş; özellikle gönderim ilişkileri, bağlaçlar, eksilteli yapılar ve sözcüksel bağlar açısından kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Sadeleştirme aşamasında ise Bölükbaş (2015) tarafından önerilen dil düzeyine uygun metin uyarlama ilkeleri esas alınmıştır. Bu kapsamda, uzun ve karmaşık cümle yapıları daha basit ve anlaşılır hâle getirilmiş, A2 düzeyine uygun sözcük seçimine özen gösterilmiş ve metnin anlatı bütünlüğü titizlikle korunmuştur. Elde edilen bulgular, metnin anlam bütünlüğünü kaybetmeden daha açık, anlaşılır ve pedagojik açıdan işlevsel bir okuma materyaline dönüştürülebileceğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özellikle temel düzey öğrencilere yönelik edebî metin uyarlamalarına önemli katkılar sunmakta ve metin sadeleştirmenin yalnızca dilsel değil, aynı zamanda metindilbilimsel bir süreç olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, metin sadeleştirme, bağlaşıklık, bağdaşıklık, Halit Ziya Uşaklıgil.

Abstract

This study examines the simplification of Halit Ziya Uşaklıgil's short story "Zerrin's Story" within the framework of text-linguistic criteria, with the aim of enhancing its usability in Turkish language instruction as a foreign language. The primary objective of the study is to determine whether a literary text can be adapted for A2-level Turkish learners while preserving

its cohesion and coherence. The study was conducted using a qualitative research approach, and document analysis was adopted as the data collection method. During the analysis process, the short story was thoroughly examined in accordance with textual criteria; it underwent a comprehensive evaluation, particularly regarding referential relationships, conjunctions, elliptical structures, and lexical links. In the simplification phase, the text adaptation principles proposed by Bölükbaş (2015) for the appropriate language level were followed. In this context, long and complex sentence structures were made simpler and more understandable, care was taken to select vocabulary appropriate for the A2 level, and the narrative coherence of the text was meticulously preserved. The findings demonstrate that the text can be transformed into a clearer, more understandable, and pedagogically functional reading material without losing its semantic coherence. In this regard, the study makes significant contributions to the adaptation of literary texts for the teaching of Turkish as a foreign language, particularly for beginner-level learners, and clearly demonstrates that text simplification is not merely a linguistic process but also a text-linguistic one.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, text simplification, cohesion, coherence, Halit Ziya Uşaklıgil.*

Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Metin Türleri: Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1–B2) Örneği

Text Types in Teaching Turkish as a Foreign/Second Language: The Uludağ Turkish Teaching Set (A1–B2) Example

Öğr. Gör. Dr. Öykü MERCAN ÇETİN

Bartın Üniversitesi, Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi

oyku.mercan@gmail.com

 0000-0003-3418-7953

Nazlı EROL BÜLBÜL

Uludağ Üniversitesi, Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi

nnazliieroll@gmail.com

 0000-0003-0976-8465

Özet

Bu çalışma, Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTÖMER) tarafından hazırlanan Uludağ Türkçe Öğretim Seti'nin A1, A2, B1 ve B2 düzeylerindeki ders kitaplarında yer alan okuma metinlerini metin türleri bakımından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın kuramsal dayanağını Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (D-AOBM) oluşturmaktadır. D-AOBM'nin iletişimsel ve işlev temelli yaklaşımı doğrultusunda metinler; betimleyici, öyküleyici, bilgilendirici/açıklayıcı, tartışmacı ve yönlendirici/işlemsel olmak üzere beş ana kategori altında sınıflandırılmıştır. Araştırma nitel araştırma deseninde tasarlanmış olup doküman incelemesi yöntemi kullanılacaktır. Veri kaynağını söz konusu öğretim setinin belirtilen düzeylerdeki ders kitaplarında yer alan tüm okuma metinleri oluşturmaktadır. Verilerin analizinde içerik analizi tekniğinden yararlanılacak; her metin, baskın söylem özelliği temel alınarak ilgili türe atanacaktır. Birden fazla söylem özelliği barındıran metinlerde, metnin temel iletişimsel amacı belirleyici ölçüt olarak kabul edilecektir. Çalışmada düzeyler arası karşılaştırmalı bir inceleme yapılarak metin türlerinin dağılımı, çeşitliliği ve yoğunluğu ortaya konulacaktır. Özellikle başlangıç düzeylerinden orta düzeylere doğru ilerledikçe metin türlerinde işlevsel ve söylemsel çeşitlenme olup olmadığı araştırılacaktır. Bu bağlamda, betimleyici ve yönlendirici metinlerin alt düzeylerde; bilgilendirici ve tartışmacı metinlerin ise üst düzeylerde artış gösterip göstermediği analiz edilecektir. Araştırma sonucunda, setin D-AOBM'nin öngördüğü iletişimsel yeterlik gelişimiyle ne ölçüde örtüştüğü betimsel olarak değerlendirilecek ve düzeylere göre metin türü dağılımına ilişkin genel bir görünüm sunulacaktır. Çalışmanın analizi henüz tamamlanmadığı için sonuçlar sözlü sunum ve tam metinde sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, ders kitabı incelemesi, öğretim seti, içerik analizi, metin türü.

Abstract

This study aims to examine the reading texts in the A1, A2, B1, and B2 level textbooks of the Uludağ Turkish Teaching Set, prepared by the Uludağ University Turkish Teaching Application and Research Center (ULUTÖMER), with respect to text types. The theoretical basis of the research is the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). In line with the CEFR's communicative and functional approach, texts are classified into five main categories: descriptive, narrative, informative/explanatory, argumentative, and directive/procedural. The research will employ a qualitative research design and the document analysis method. The data source consists of all reading texts in the textbooks of the teaching set at the specified levels. A content analysis technique will be used to analyze the data; each text will be assigned to the relevant type based on its dominant discourse feature. In texts containing more than one discourse feature, the primary communicative purpose of the text will be considered as the determining criterion. In this study, a comparative examination will be conducted across levels to reveal the distribution, diversity, and intensity of text types. Specifically, the study will investigate whether there is functional and discursive diversification in text types as one progress from beginner to intermediate levels. In this context, it will be analyzed whether descriptive and directive texts increase at lower levels, while informative and argumentative texts increase at higher levels. As a result of the research, the extent to which the set aligns with the communicative competency development predicted by the D-AOBM will be descriptively evaluated, and a general overview of the distribution of text types according to levels will be presented. Since the study's analysis is not yet complete, the results will be presented in an oral presentation and in the full text.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, textbook review, teaching set, content analysis, text type.*

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Edebi Metinlerin Yeniden Kurgulanması Üzerine Bir Model Önerisi

A Model Proposal for the Reconstruction of Literary Texts in Teaching Turkish as a
Foreign Language

Öğr. Gör. Zeynep ARICI

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi

zarici@gelisim.edu.tr

 0009-0009-5866-5922

Öğr. Gör. Gizem TÜRE

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi

gture@gelisim.edu.tr

 0000-0002-6409-6027

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı, öğrencilerin hem alıcı hem de üretici dil becerilerinin gelişiminde temel belirleyicilerden biridir. Bu nedenle öğretim sürecinde kullanılan metinlerin, öğrenci düzeyine uygun biçimde seçilmesi ve yapılandırılması büyük önem taşımaktadır. Özellikle edebî metinler, dilin kültürel ve estetik boyutunu yansıtmaları bakımından öğretim sürecine önemli katkılar sunmakta; ancak bu metinlerin doğrudan kullanımı, dilsel ve anlamsal açıdan öğrenciler için zorlayıcı olabilmektedir. Bu durum, edebî metinlerin öğrenci düzeyine uygun şekilde uyarlanmasını gerekli kılmaktadır.

Bu çalışmada, Sami Paşazade Sezai'nin *Pandomima* adlı hikâyesinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kapsamında B1 düzeyine uyarlanması amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüştür. İnceleme sürecinde metnin söz varlığı unsurları (sözcükler, deyimler ve kalıplaşmış ifadeler) belirlenmiş; ardından sadeleştirme, genişletme ve kolaylaştırma teknikleri kullanılarak metin yeniden yapılandırılmıştır. Uyarlama sürecinde, metnin anlam bütünlüğünün korunmasına, anlatı akışının devamlılığına ve hedef düzeyin dilsel gerekliliklerine uygunluğa özellikle dikkat edilmiştir.

Araştırma bulguları, özgün metin ile uyarlanmış metin arasında söz varlığı, cümle yapısı ve anlatım özellikleri bakımından belirgin farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Uyarlama süreci sonucunda metnin, B1 düzeyindeki öğrencilerin dil yeterliklerine uygun, daha anlaşılır, erişilebilir ve öğretilbilir bir yapıya kavuştuğu belirlenmiştir. Bu yönüyle çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminde edebî metinlerin düzeye uygun biçimde yeniden yapılandırılmasına yönelik uygulamalı bir model sunmakta ve alana katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, söz varlığı, metin uyarlama, B1 düzeyi, edebî metinler.

Abstract

Vocabulary constitutes one of the fundamental determinants in the development of both receptive and productive language skills in teaching Turkish as a foreign language. Therefore, the selection and structuring of texts in accordance with learners' proficiency levels are of great importance in the instructional process. Literary texts, in particular, make significant contributions to language teaching by reflecting the cultural and aesthetic dimensions of the language; however, their direct use may pose linguistic and semantic challenges for learners. This necessitates the adaptation of literary texts to align with learners' proficiency levels.

The present study aims to adapt Sami Paşazade Sezai's short story *Pantomima* to the B1 level within the context of teaching Turkish as a foreign language. The study was conducted within a qualitative research framework using the document analysis method. During the analysis process, the vocabulary elements of the text (including words, idioms, and fixed expressions) were identified, and the text was subsequently restructured through the techniques of simplification, expansion, and facilitation. Particular attention was paid to preserving the semantic integrity of the text, maintaining narrative coherence, and ensuring alignment with the linguistic requirements of the target level.

The findings reveal that there are significant differences between the original and the adapted versions of the text in terms of vocabulary, sentence structure, and stylistic features. As a result of the adaptation process, the text has been transformed into a more comprehensible, accessible, and teachable form appropriate for B1-level learners. In this respect, the study provides a practical model for the level-appropriate adaptation of literary texts in teaching Turkish as a foreign language and contributes to the field.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, vocabulary, text adaptation, B1 level, literary texts.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi İçin Yapay Zekâ Tarafından Üretilen Metinlerin Bilişsel ve Söylemsel Yapısı: Üç Modelin Karşılaştırmalı İncelemesi

Cognitive and Discursive Structure of Artificial Intelligence-Generated Texts for Teaching Turkish as a Foreign Language: A Comparative Study of Three Models

Türkçe Öğretmeni, Türkçe Eğitimi Bilim Uzmanı Mehmet MİÇOOĞULLARI

MEB, Vakıf İmam Hatip Ortaokulu, Müdür Yardımcısı

mehmetmicoogullari2@gmail.com

0000-0003-2021-8499

Özet

Bu çalışma; yapay zekâ tabanlı metin üretim araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde giderek daha yaygın kullanılmasına rağmen bu metinlerin söylemsel niteliği, bilişsel işlenebilirliği ve tematik tutarlılığına ilişkin sistematik değerlendirmelerin sınırlı olmasından hareketle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın amacı yapay zekâ modelleri (ChatGPT, Gemini ve Grok) tarafından üretilen B1 düzeyi Türkçe metinleri karşılaştırarak bu modellerin kavramsal yapı, söylem örgütlenmesi, bilişsel yük ve tematik odaklanma bakımından gösterdiği benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak; böylece yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için en uygun metin üretim potansiyeline sahip modeli belirlemektir. Çalışma aynı zamanda Türkçe merkezli söylemsel çözümleme eksikliğine katkı sunmakta, öğretmenle materyal geliştiriciler için model seçimine yönelik kanıta dayalı bir bakış açısı sağlamaktadır. Araştırma, doküman analizi temelli nitel bir söylem incelemesi olarak tasarlanmıştır. Her modelden aynı yönerge ve tema kullanılarak 120-150 kelime aralığında B1 düzeyi metinler üretilmiş; metinler dört boyutlu analiz çerçevesine göre kodlanmış ve betimsel karşılaştırma yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, ChatGPT'nin kavramsal bütünlük, söylem akışı, düşük bilişsel yük ve tematik tutarlılık açısından en dengeli ve öğrenen dostu metinleri ürettiğini göstermektedir. Gemini'nin yer yer tematik genişletme ve bilgi yoğunluğu sorunları oluşturduğu; Grok'un ise kavramsal bağlantı kurma, söylem örgütlenmesi ve tematik odaklanma konularında belirgin zayıflıklar sergilediği görülmüştür. Sonuç olarak geliştirilen dört boyutlu analiz çerçevesi, yapay zekâ modellerinin metin üretim kalitesini söylemsel, kavramsal ve bilişsel açılardan bütüncül olarak değerlendirmeye olanak tanıyan işlevsel ve uygulanabilir bir yaklaşım sunmaktadır. Bu sonuç yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında pedagojik açıdan daha güvenilir ve sürdürülebilir metin üretiminin ChatGPT ile sağlanabileceğini göstermekte; aynı zamanda model seçimine yönelik uygulayıcılara somut bir yol haritası sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe, yapay zekâ, söylem analizi, bilişsel yük, metin üretimi.

Abstract

This study was conducted because, despite the increasing use of AI-based text generation tools in teaching Turkish as a foreign language, systematic evaluations of their discursive quality, cognitive processability, and thematic coherence are limited. The aim of the study was

to compare B1-level Turkish texts generated by AI models (ChatGPT, Gemini, and Grok) to reveal the similarities and differences between these models in terms of conceptual structure, discourse organization, cognitive load, and thematic focus, thereby identifying the model with the most suitable text generation potential for teaching Turkish as a foreign language. The study also contributes to the lack of Turkish-centered discourse analysis and provides teachers and material developers with an evidence-based perspective on model selection. The research was designed as a qualitative discourse analysis based on document analysis. Using the same instructions and themes, B1-level texts between 120 and 150 words were generated from each model; the texts were coded according to a four-dimensional analysis framework and evaluated using a descriptive comparison method. The findings indicate that ChatGPT produces the most balanced and learner-friendly texts in terms of conceptual integrity, discourse flow, low cognitive load, and thematic coherence. Gemini exhibited occasional problems with thematic expansion and information density, while Grok exhibited significant weaknesses in conceptual linking, discourse organization, and thematic focus. Consequently, the four-dimensional analysis framework developed offers a functional and applicable approach that allows for a holistic assessment of the text production quality of AI models from discursive, conceptual, and cognitive perspectives. This result demonstrates that ChatGPT can produce texts that are pedagogically more reliable and sustainable in the context of teaching Turkish as a foreign language; it also provides a concrete roadmap for practitioners regarding model selection.

Keywords: *Turkish as a foreign language, artificial intelligence, discourse analysis, cognitive load, text production.*

Yapay Zekâ Destekli Şarkılarla Türkçe Dinleme Becerisinin Ölçülmesi: A Temel Seviye Suno Örneği

Measuring Turkish Listening Skills with AI-Powered Songs: A Basic Level Suno Example

Doç. Dr. Şeyda YEŞİLYURT

Gazi Üniversitesi, TDE Eğitimi

syesilyurt@gazi.edu.tr

 0000-0001-7721-5323

Özet

Bu çalışma, yapay zekâ destekli müzik üretim aracı olan "Suno.Ai" nin, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, dinleme becerisinin ölçülmesinde kullanılabilirliğini araştırmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden "Ön Test-Son Test Kontrol Grupsuz Yarı Deneysel Desen" benimsenmiştir. Çalışma kapsamında, Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR) A1 düzeyi kazanımları dikkate alınarak Suno.Ai aracılığıyla üç farklı müzik tarzında özgün dinleme materyalleri (şarkılar) üretilmiştir. Söz konusu materyallerin altyapısında bağlama gibi yerel enstrümanlar kullanılarak kültürel otantiklik ve dilsel bağlam güçlendirilmiştir. Veri toplama aracı olarak uzman görüşü doğrultusunda; çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve boşluk doldurma tipinde 20 sorudan oluşan A1 seviyesini ölçme amaçlı bir dinleme sınavı geliştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında Gazi TÖMER'de öğrenim gören ve ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen, A1 seviyesini tamamlamış farklı uyruklardan öğrencilerin bulunduğu üç ayrı sınıf oluşturmaktadır. Uygulama sonucunda elde edilen veriler, öğrencilerin yapay zekâ destekli sınavdan aldıkları puanlar ile üç gün önce girdikleri standart/geleneksel dinleme sınavı sonuçları üzerinden karşılaştırmalı istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. İki sınavın, "Aritmetik Ortalama Standart Sapma (SS), En Düşük ve En Yüksek Puan (Ranj)" betimsel istatistik tabloları oluşturulmuştur. Araştırma bulguları, yapay zekâ tarafından üretilen otantik materyallerin dinleme başarısı üzerindeki etkisini ve dil eğitimi ölçme-değerlendirme süreçlerinde yenilikçi bir araç olarak kullanılabilirliğini ortaya koymaktadır. Çalışmada farklı dil seviyelerinde çalışmanın uygulanabilirliği üzerine önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: şarkılarla türkçe öğretimi, yapay zekâ (AI), Suno.Ai, dinleme becerisi, ölçme ve değerlendirme.

Abstract

This study investigates the usability of "Suno.Ai," an AI-powered music production tool, in measuring listening skills in teaching Turkish as a foreign language. The study employs a quantitative research method, specifically a quasi-experimental design without a control group. Within the scope of the study, original listening materials (songs) in three different musical styles were produced using Suno.Ai, taking into account the A1 level learning outcomes of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR).

The materials in question were designed to reinforce cultural authenticity and linguistic context by incorporating local instruments such as the bağlama (a Turkish stringed instrument). A listening test for the purpose of measuring A1 level, consisting of 20 questions in multiple-choice, true-false, and fill-in-the-blank formats was developed as a data collection tool, based on expert opinion. The study group consisted of three separate classes of students of different nationalities who had completed the A1 level and were selected using criterion sampling during the 2025-2026 academic year at Gazi TÖMER (a Turkish language teaching center). The data obtained from the application were subjected to comparative statistical analysis based on the students' scores from the AI-assisted test and their results from the standard/traditional listening test taken three days prior. Descriptive statistics tables showing "Arithmetic Mean, Standard Deviation (SD), Lowest and Highest Score (Range)" were created for the two exams. The research findings reveal the impact of AI-generated authentic materials on listening success and their potential as an innovative tool in language teaching measurement and evaluation processes. The study includes suggestions on the applicability of the study at different language levels.

Keywords: *teaching Turkish with songs, artificial intelligence (AI), Suno.Ai, listening skills, measurement and evaluation.*

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Dinleme Uygulamasına Yönelik Öğrenci Görüşleri

Student Opinions on an AI-Supported Listening Application for Teaching Turkish as a Foreign Language

Öğr. Gör. Cansu ŞENER

Sakarya Üniversitesi, TÖMER

cansus@sakarya.edu.tr

 0009-0009-7409-2052

Doç. Dr. Nahide İrem Azizoğlu

Sakarya Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

azizoğlu@sakarya.edu.tr

 000-0003-2738-9856

Özet

Dinleme, içinde farklı bileşenleri barındıran karmaşık bir beceridir. Öğrenenler hedef dilin ses özelliklerine, söz varlığına ve dilbilgisel yapısına hâkim olmalıdır. Bunun yanında öğrenenlerden duyduklarını doğru bir şekilde anlamaları ve yorumlamaları beklenmektedir. Ancak kaygı düzeyi, motivasyonu, dinleme ortamı gibi etmenler dinleme sürecini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle çoğu yabancı dil olarak Türkçe öğrencisinin bunu başarması zordur. Buna karşın öğrenenler seviyelerine uygun istenen sayıda dinleme etkinliğine ulaşamamaktadır. Bu durum, dinleme becerisini geliştirmede yapay zekâ uygulamalarının kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin görüşleri doğrultusunda yapay zekâ destekli dinleme uygulamalarının dinleme becerisini geliştirip geliştirmediğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışma grubunu Sakarya Üniversitesi TÖMER’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B2 seviyesindeki 40 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan yapay zekâ destekli dinleme uygulaması, araştırmacı tarafından *ChatGPT* altyapısı kullanılarak geliştirilmiştir. Bu kapsamda araştırmacı, öğrenci seviyesine uygun ses dosyalarını sisteme yüklemiş; yapay zekâ bu içeriklere dayalı olarak çoktan seçmeli, boşluk doldurma ve açık uçlu sorular üretmiştir. Öğrenciler haftalık dinleme etkinliklerini tamamladıklarında yapay zekâ onlara dönüt vermiştir. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilmiş açık uçlu sorulardan oluşan form aracılığıyla toplanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim yöntemiyle yürütülen bu çalışmaya ait elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle değerlendirilecektir. Araştırmada, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yapay zekâ destekli dinleme uygulamalarıyla dinleme becerilerinin gelişmesi, dinleme kaygılarının azalması ve dile karşı ilgilerinin artması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, dinleme becerisi, yapay zekâ destekli uygulamalar, B2 seviyesi, öğrenci görüşleri.*

Abstract

Listening is a complex skill that involves various components. Learners must master the phonetic features, vocabulary, and grammatical structure of the target language. In addition, learners are expected to accurately understand and interpret what they hear. However, factors such as anxiety levels, motivation, and the listening environment can negatively impact the listening process. For this reason, it is difficult for most students learning Turkish as a foreign language to succeed in this area. Furthermore, learners are unable to access the desired number of listening activities appropriate for their level. This situation necessitates the use of artificial intelligence applications to develop listening skills. This study aims to determine whether AI-supported listening applications enhance listening skills, based on the perspectives of learners of Turkish as a foreign language. The study group consists of 40 B2-level learners studying Turkish as a foreign language at Sakarya University TÖMER. The AI-supported listening application used in the research was developed by the researcher using the ChatGPT platform. In this context, the researcher uploaded audio files appropriate for the learners' level to the system; the AI generated multiple-choice, fill-in-the-blank, and open-ended questions based on this content. Upon completing their weekly listening activities, the AI provided feedback to the students. Data was collected via a form consisting of open-ended questions developed by the researcher. The data obtained from this study, conducted using the phenomenology method—one of the qualitative research methods—will be evaluated using content analysis. The study expects that learners of Turkish as a foreign language will experience improvements in their listening skills, a reduction in listening anxiety, and an increase in their interest in the language through AI-supported listening applications.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, listening skills, AI-supported applications, B2 level, learner perspectives.*

Yabancı Öğrenciler İçin Türkçe – İlkokul A1 Kitabının Okuma Becerisi Açısından İncelenmesi: Bir Doküman Analizi

An Analysis of the Turkish for Foreign Students – Primary School A1 Textbook in Terms of Reading Skills: A Document Analysis

Dr. Pınar AKYOL

Seyhan İlkokulu, Türkçe Eğitimi

pınar-candan@hotmail.com

 0000-0001-7397-3370

Özet

Bu çalışmada, yabancı öğrenciler için hazırlanan *Yabancı Öğrenciler İçin Türkçe – İlkokul A1* kitabı okuma becerisi açısından incelenmiştir. Dil öğretiminde kullanılan bu tür materyaller, öğrencilerin kelime öğrenimi, anlama ve genel dil becerilerini geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle metinlerin niteliği, kullanılan kelime düzeyi, etkinliklerin yapısı ve görsel destek unsurları dikkatle değerlendirilmelidir. Özellikle başlangıç düzeyinde hazırlanan materyaller, öğrencinin dil öğrenme sürecine yönelik tutumunu doğrudan etkilemektedir. Araştırma nitel yaklaşım çerçevesinde yürütülmüş ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İnceleme sürecinde metin yapısı, kelime düzeyi, okuma etkinlikleri ve görsel kullanım unsurları belirlenen ölçütler doğrultusunda ele alınmıştır. Bu kapsamda kitapta yer alan metinler ve etkinlikler sistematik biçimde incelenmiş, elde edilen bulgular temalar altında sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, metinlerin genel olarak kısa, açık ve günlük yaşamla ilişkili olduğunu göstermektedir. Kitapta kullanılan kelimelerin büyük ölçüde A1 düzeyine uygun ve somut nitelikte olduğu belirlenmiştir. Okuma etkinliklerinin çoğunlukla temel anlama becerisine yönelik olduğu, öğrenciyi düşünmeye ve üretmeye yönlendiren etkinliklerin ise sınırlı olduğu görülmüştür. Bununla birlikte görsellerin özellikle kelime öğretiminde etkili biçimde kullanıldığı ve öğrenmeyi desteklediği dikkat çekmektedir. Sonuç olarak incelenen kitabın başlangıç düzeyinde okuma becerisini desteklediği, ancak etkinlik çeşitliliği, bağlam içinde kelime sunumu ve üst düzey düşünme becerilerini geliştiren uygulamalar açısından geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Ayrıca bu tür çalışmaların, materyal geliştirme sürecine ve öğretim uygulamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, okuma becerisi, materyal değerlendirme, doküman analizi, A1 düzeyi.

Abstract

This study examines the book *Turkish for Foreign Students – Primary School A1* in terms of reading skills. Materials used in language teaching play an important role in developing learners' vocabulary, comprehension, and overall language abilities. Therefore, the quality of texts, vocabulary selection, activity design, and visual support should be carefully evaluated. Especially at the beginner level, instructional materials directly influence learners' attitudes toward the language learning process. The study was conducted using a qualitative approach,

and document analysis was employed as the research method. During the analysis process, text structure, vocabulary level, reading activities, and the use of visuals were examined based on predetermined criteria. In this context, the texts and activities included in the book were systematically analyzed, and the findings were categorized under specific themes. The findings indicate that the texts are generally short, clear, and related to daily life. The vocabulary used in the book is largely appropriate for the A1 level and consists mainly of concrete and frequently used words. Reading activities mostly focus on basic comprehension skills, while activities that encourage higher-order thinking and language production are limited. In addition, visuals are used effectively, particularly in vocabulary teaching, and contribute positively to the learning process. In conclusion, the book supports the development of reading skills at the beginner level. However, it can be improved in terms of activity variety, contextualized vocabulary presentation, and the inclusion of tasks that promote higher-order thinking skills. It is also expected that such studies will contribute to material development processes and language teaching practices.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, reading skills, material evaluation, document analysis, A1 level.*

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Geleneksel Müzik Etkinliklerinden Yapay Zekâ Destekli Müzik Etkinliklerine: Suno AI Tabanlı Uygulamaların İncelenmesi

From Traditional Music Activities to AI-Powered Music Activities in Teaching Turkish as a Foreign Language: An Examination of Suno AI-Based Applications

Sena Nur KAVUKÇU

Marmara Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Yüksek Lisans Öğrencisi

senanurkavukcu@gmail.com

 0009-0001-2532-5034

Özet

Müzikle dil öğretimi açısından Türkiye’de yapılan çalışmalar, büyük ölçüde var olan şarkıların kullanıldığını göstermektedir. Buna karşılık yurt dışında yapılan çalışmalar, yapay zekâ temelli müzik üretim araçlarının (örneğin Suno AI) dil öğretimine entegre edildiğini ve bu entegrasyonun yararlarını deneysel sonuçlarla desteklediğini ortaya koymaktadır. Bu durum, yabancı dil öğretiminde müzik kullanımının yapay zekâ desteği ile tüketim odaklı yaklaşımdan üretim odaklı yaklaşıma doğru bir dönüşüm yaşadığını göstermektedir. Bu noktada araştırmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Suno AI aracılığıyla öğrenci ve öğretmenin üretim sürecine dâhil olduğu bir yaklaşımın sonuçlarını literatüre dayalı olarak incelemektir.

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemiyle Türkiye ve yurt dışındaki ilgili çalışmaları karşılaştırmalı olarak incelemiştir; müzik kullanım biçimlerini ve yapay zekâ entegrasyonunu tematik analizle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, müziğin artık yalnızca hazır bir öğrenme aracı değil, yapay zekâ desteğiyle öğrencilerin aktif katılım sağlayabildiği ve öğretmenlerin kendi materyallerini üretebildiği bir yapıya evrildiğini göstermektedir.

Sonuç olarak Suno AI’nin ihtiyaca yönelik şarkı üretimi amacıyla kullanılmasının olumlu sonuçları olduğu görülmüştür. Söz konusu yaklaşımda öğrenciler, öğrenmek istedikleri kelimeleri seçerek ve temalar belirleyerek kendi şarkılarını üretmekte; ardından bu ürünler aracılığıyla dil öğrenimlerini geliştirmektedir. Aynı şekilde öğretmenler de öğretmek istedikleri konu ve becerilere uygun içerikleri Suno AI aracılığıyla tasarlayabilmektedir. Bu kullanımın; öğrenci motivasyonunu artıracığı, materyal edinme sürecini kolaylaştıracağı ve kalıcı öğrenmeyi destekleyeceği öngörülmektedir. Bu doğrultuda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde müzik ve yapay zekâ entegrasyonuna yönelik uygulamaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, yapay zekâ, Suno AI, müzikle dil öğretimi, üretim odaklı yaklaşım.*

Abstract

Studies conducted in Turkey regarding language teaching with music largely show the use of existing songs. In contrast, studies conducted abroad reveal that AI-based music production tools (e.g., Suno AI) are integrated into language teaching, and the benefits of this integration are supported by experimental results. This situation shows that the use of music in foreign language teaching is undergoing a transformation from a consumption-oriented approach to a production-oriented approach with the support of artificial intelligence. At this point, the aim of the research is to examine the results of an approach in which students and teachers are involved in the production process through Suno AI in teaching Turkish as a foreign language, based on the literature. The research, using the document analysis method from qualitative research designs, comparatively examined the relevant studies in Turkey and abroad; it analyzed music usage sciences and artificial intelligence integration with thematic analysis. The findings show that music is no longer just a ready-made learning tool, but has evolved into a structure where students can actively participate and teachers can produce their own materials with the support of artificial intelligence. In conclusion, it has been observed that the use of Suno AI for the purpose of producing songs according to needs has positive results. In this approach, students; Students create their own songs by selecting the words they want to learn and determining themes, and then improve their language learning through these products. Similarly, teachers can design content suitable for the topics and skills they want to teach using Suno AI. This usage is expected to increase student motivation, facilitate the material acquisition process, and support lasting learning. Accordingly, it is recommended that applications integrating music and artificial intelligence be implemented in teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, Suno AI, language teaching with music, production-oriented approach.*

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Paronimler: Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Paronyms in Teaching Turkish as a Foreign Language: Problems and Proposed Solutions

Uzm. Celâl GÖRGEÇ

T.C. Manavgat Belediyesi, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

celalgorgec07@gmail.com

 0000-0002-4642-615X

Özet

Yabancılar Türkçe öğretiminde dilsel becerilerin (okuma, dinleme, konuşma, yazma) kazanımında sesletim (telaffuz) ve işitsel ayırt etme becerisi kritik bir rol oynamaktadır. Bu çalışmada, *önemli-önlem*, *un-ün*, *kel-gel* gibi sesletimsel ve morfolojik yakınlık gösteren sözcüklerin yarattığı problemler incelenmekte ve öğretim sürecine dair öneriler sunulmaktadır. Dil biliminde bu türden sözcüklere *paronim* adı verilmektedir. Paronimler, yazılış ve söyleniş bakımından birbirine benzeyen, ancak anlam bakımından farklı olan sözcüklerdir. Bu tür sözcükler, dil biliminde özellikle anlam bilimi, sözlük bilimi ve yabancı dil öğretimi alanlarında önemli bir inceleme konusudur. Paronimler, dil kullanıcılarının sıklıkla karıştırdığı sözcükler arasında yer almakta ve hem ana dil hem de yabancı dil edinimi sürecinde çeşitli iletişimsel sorunlara yol açabilmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sesletim becerisinin geliştirilmesi, öğrencinin iletişimsel yeterliğinin temel bileşenlerinden birini oluşturmaktadır. Türkçenin ses sistemi düzenli ve büyük ölçüde yazı ile örtüşen bir yapı sergilemesine rağmen, ana dili Türkçe olmayan bireyler açısından bazı sesbirimsel karşıtlıklar önemli öğrenme güçlükleri yaratmaktadır. Bu çalışmanın amacı, paronimlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki rolünü kuramsal, betimsel ve pedagojik boyutlarıyla incelemektir. Araştırmada sesbilim kuramı, ikinci dil edinimi kuramları ve Türkçenin ses yapısı bağlamında paronimlerin işlevi ele alınmış; ilgili Türkçe ve uluslararası alan yazını sistematik biçimde incelenmiştir. Sonuç olarak bu türden sözcüklerin tespit edilerek bir sözlük hâline getirilmesi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretim programlarına sistemli biçimde entegre edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancılar Türkçe öğretimi, paronimler, sesletim sorunları, işitsel ayırt etme, yakın sesli sözcükler.

Abstract

In the teaching of Turkish as a foreign language, pronunciation and auditory discrimination skills play a critical role in the acquisition of fundamental language skills (reading, listening, speaking, and writing). This study examines the problems created by words that display phonetic and morphological similarity, such as *önemli-önlem*, *un-ün*, and *kel-gel*, and offers suggestions regarding the instructional process. In linguistics, such words are referred to as *paronyms*. Paronyms are words that are similar in spelling and pronunciation but differ in meaning. These words constitute an important subject of inquiry particularly in the fields of semantics, lexicography, and foreign language teaching. Paronyms are among the words most

frequently confused by language users and may lead to various communicative problems in both first and foreign language acquisition processes. In teaching Turkish as a foreign language, the development of pronunciation skills constitutes one of the fundamental components of the learner's communicative competence. Although the sound system of Turkish is regular and largely corresponds to its orthography, certain phonemic contrasts pose significant learning difficulties for individuals whose native language is not Turkish. The aim of this study is to examine the role of paronyms in teaching Turkish as a foreign language from theoretical, descriptive, and pedagogical perspectives. Within the framework of phonological theory, second language acquisition theories, and the phonetic structure of Turkish, the function of paronyms is analysed, and the relevant Turkish and international literature is systematically reviewed. In conclusion, it is recommended that such words be identified, compiled into a dictionary, and systematically integrated into Turkish as a foreign language teaching programs.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, paronyms, pronunciation problems, auditory discrimination, near-homophonous words.*

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Aktarım: PIKTES A1 Salih
Serisi Metinlerinin Nitel Analizi**

Cultural Transfer in Teaching Turkish as a Foreign Language: Qualitative Analysis of
PIKTES A1 Salih Series Texts

Baran BULUT

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi ABD Yüksek Lisans Öğrencisi

bulutbaran5811@gmail.com

 0009-0000-2886-0190

Prof. Dr. Kelime ERDAL

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi

kelime@uludag.edu.tr

 0000-0001-8205-2530

Özet

Yabancılarla Türkçe öğretiminde kültürel aktarım dilin yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültür taşıyıcısı olduğunu göstermesi açısından önem taşır. Öğrenciler, dil öğrenirken Türk toplumunun değerlerini, geleneklerini ve günlük yaşam pratiklerini de tanıyarak dili daha doğru bir şekilde kullanabilirler. Kültürel unsurların ders içeriklerine dâhil edilmesi, öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirirken kültürlerarası farkındalıklarını da artırır. Bu sayede öğrenme süreci daha kalıcı ve işlevsel hâle gelir.

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel aktarımın rolünü, PIKTES A1 Salih Serisi metinleri üzerinden nitel bir yaklaşımla incelemektir. Araştırmada veri kaynağı olarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve temel düzey (A1) öğrencilere yönelik oluşturulan Salih Serisi'ndeki metinler kullanılmıştır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesine dayanmaktadır. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş; metinlerde yer alan kültürel unsurlar temalar altında sınıflandırılmıştır.

Araştırma sonucunda metinlerde günlük yaşam, gelenek ve görenekler, aile yapısı, sosyal ilişkiler, değerler ve toplumsal normlar gibi kültürel öğelerin yer aldığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte kültürel unsurların çoğunlukla yüzeysel düzeyde aktarıldığı, derin kültürel anlatımlara sınırlı ölçüde yer verildiği belirlenmiştir. Ayrıca metinlerin, öğrencilerin dil becerilerini desteklerken aynı zamanda hedef kültüre ilişkin temel farkındalık oluşturma işlevi gördüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak PIKTES A1 Salih Serisi metinlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel aktarım açısından işlevsel olduğu ancak kültürün daha derinlikli ve çok boyutlu biçimde sunulmasına yönelik geliştirmelere ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Bu doğrultuda, ders

materyallerinde kültürel içeriklerin daha dengeli, çeşitlendirilmiş ve eleştirel bakış açısını destekleyecek şekilde yapılandırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, kültürel aktarım, PIKTES, A1 seviye, Salih Serisi.*

Abstract

In teaching Turkish to foreigners, cultural transmission is important because it shows that language is not only a means of communication but also a carrier of culture. Learners can use the language more accurately by becoming familiar with the values, traditions, and daily life practices of Turkish society while learning the language. Including cultural elements in the lesson content improves learners' communication skills and increases their intercultural awareness. This makes the learning process more lasting and functional.

The aim of this study is to examine the role of cultural transmission in teaching Turkish as a foreign language using a qualitative approach through the PIKTES A1 Salih Series texts. The texts used as data in this research are those from the Salih Series, prepared by the Ministry of National Education and designed for basic level (A1) learners. The aim of this study is to examine the role of cultural transmission in teaching Turkish as a foreign language using a qualitative approach through the PIKTES A1 Salih Series texts. The texts used as data in this research are those from the Salih Series, prepared by the Ministry of National Education and designed for basic level (A1) learners.

The research revealed that the texts heavily feature cultural elements such as daily life, traditions and customs, family structure, social relationships, values, and societal norms. However, it has been determined that cultural elements are mostly conveyed at a superficial level, and in-depth cultural narratives are only given limited space. Furthermore, it was concluded that the texts served to support learners' language skills while simultaneously fostering basic awareness of the target culture.

In conclusion, it can be said that the PIKTES A1 Salih Series texts are functional in terms of cultural transmission in teaching Turkish as a foreign language, but improvements are needed to present culture in a more in-depth and multi-dimensional way. Accordingly, it is recommended that cultural content in course materials be structured in a more balanced, diversified, and critical manner.

Keywords: *Turkish as a foreign language, cultural transmission, PIKTES, A1 level, Salih Series.*

Ana Dili Kazak Türkçesi Olan Öğrencilere Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Bağlamlı Okuma Metinlerinin Kullanımı

The Use of Culturally Contextualized Reading Texts in Teaching Turkish as a Foreign
Language to Students Whose Native Language is Kazakh Turkish

Assel GALİMOVA

Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

asel.galimova02@gmail.com

 0009-0001-6092-5414

Özet

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında geliştirilen okuma metinleri, genellikle hedef kültürü yansıtan metinleri içermektedir. Fakat bu metinler Türk soylu öğrenciler için bazen yeterli açıklık ve anlamlandırma sağlamamaktadır. Ana dili Kazak Türkçesi olan öğrenciler için ana dil ile hedef dili kültürü arasındaki paralellikleri dikkate alarak aynı zamanda kendi kültürel değerlerini yansıtan metinlerin kullanılması öğrenme sürecini daha etkili hâle getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, Kazak kültürünü somut örnekler üzerinden yansıtan okuma metinlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi sürecinde kullanımını incelemektedir. Bu kapsamda, Kazak kültürünün temel unsurlarını yansıtan üç edebî metin seçilmiştir: İbray Altınşarin'in Atımtay Atımtay Jomart, Sabit Mukanov'un Akkan Yıldız ve Oralhan Bökey'in Tortay Biner Ak Boz At. Bu metinler; aile, ahlak, toplumsal dayanışma, yardımseverlik, bireysel sorumluluk, gelenekler ve günlük yaşam değerlerini içererek öğrencilerin kendi kültürel birikimleriyle ilişki kurmalarına olanak sağlamaktadır. Ayrıca, çalışmada belirlenen metinler bağlamında, ana dili Kazak Türkçesi olan öğrencilerle görüşme yapılmıştır. Katılımcılar, kendi kültürlerini yansıtan metinleri anlamakta daha etkili olduklarını belirtmiş, bu tür metinlerin motivasyonu artırdığını ve konseptlerine uyacağını ifade etmişlerdir. Öğrenciler, metinlerde yer alan kültürel değerlerin hem kendi yaşam deneyimleriyle hem de Türkçe öğrenim hedefleriyle paralellik gösterdiğini vurgulamışlardır. Elde edilen bulgular, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi materyallerinde yalnızca hedef kültüre değil, öğrencinin kendi kültürüne de yer verilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Özellikle Türk soylu öğrenciler için, kültürel paralellik taşıyan, bireysel ve somut metinlerin kullanımının, dil öğretiminde anlamlandırmayı kolaylaştırdığı ve öğrenme sürecini desteklediği görülmektedir. Bu doğrultuda okuma metinlerinin seçilmesinde öğrencilerin kültürel değerlerini yansıtan içeriklerin dikkate alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil Olarak Türkçe, okuma metinleri, kültür aktarımı, Türk soylular, Kazak öğrencileri.

Abstract

Reading texts developed in the field of Teaching Turkish as a Foreign Language generally include content reflecting the target culture. However, such texts may not always provide sufficient clarity and meaningful comprehension for Turkic learners. For learners whose native

language is Kazakh Turkish, using texts that take into account the cultural parallels between the native and target languages, while also reflecting their own cultural values, makes the learning process more effective. The aim of this study is to examine the use of reading texts that reflect Kazakh culture through concrete examples in the process of learning Turkish as a foreign language. In this context, three literary texts representing the fundamental elements of Kazakh culture were selected: Atımtay Jomart by İbray Altınсарın, Akkan Yıldız by Sabit Mukanov, and Tortay Biner Ak Boz At by Oralhan Bokey. These texts include values such as family, morality, social solidarity, generosity, individual responsibility, traditions, and everyday life, enabling learners to relate to their own cultural background. In addition, interviews were conducted with learners whose native language is Kazakh Turkish based on these texts. The participants stated that they understood texts reflecting their own culture more effectively and that such texts increased their motivation and were more compatible with their learning context. They also emphasized that the cultural values presented in the texts were parallel to both their personal experiences and their goals in learning Turkish. The findings reveal that Teaching Turkish as a Foreign Language materials should include not only the target culture but also the learners' own culture. Especially for Turkic learners, the use of culturally parallel, individual, and concrete texts facilitates comprehension and supports the learning process. Accordingly, it is recommended that reading materials be selected with consideration of content that reflects learners' cultural values.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign Language, reading texts, cultural transfer, Turkic learners, Kazakh learners.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Üretken Yapay Zekâ Modellerinin Okuma Metni Üretme Kapasitelerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi

A Comparative Analysis of the Reading Text Generation Capacities of Generative Artificial Intelligence Models in Teaching Turkish as a Foreign Language

Halil BALI

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi

halilbali004@gmail.com

 0009-0002-7537-6013

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDTÖ) sürecinde öğrencilerin okuma becerilerinin geliştirilmesi için nitelikli ve dil seviyesine uygun materyal ihtiyacının karşılanması büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda bu ihtiyacın karşılanmasında üretken yapay zekâ araçlarının kullanımı giderek yaygınlaşan bir eğilim haline gelmiştir (Katı ve Can, 2024). Ancak, farklı teknolojik altyapılara sahip bu büyük dil modellerinin ürettiği okuma metinlerinin, Türkçe öğretim programlarında yer alan spesifik hedef kazanımlara ve belirlenmiş dil seviyelerine ne derece uygun olduğu literatürde henüz tam olarak aydınlatılmamış bir problem durumudur. Bu araştırmanın temel amacı, güncel üretken yapay zekâ modellerinin (ChatGPT, Gemini ve Claude) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde başlangıç (A1-A2) seviyelerine uygun okuma metni üretme kapasitelerini Türkiye Maarif Vakfı standartları çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelemek ve bu metinlerin ders materyali olarak kullanılabilirliğini değerlendirmektir. Çalışmada temel araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi benimsenmiştir. Araştırmanın inceleme nesnesini (veri setini), araştırmacı tarafından verilen yapılandırılmış komutlar doğrultusunda ChatGPT, Gemini ve Claude modellerine A1 ve A2 seviyelerinde özel olarak ürettirilen Türkçe okuma metinleri oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Erişilebilirlik, yaygın kullanım ve çok dilli mimari kapasitesi temel ölçütler olarak belirlenmiş; bu ölçütleri sağlayan ChatGPT, Gemini ve Claude modellerinin A1 ve A2 seviyelerinde ürettiği metinler veri setini oluşturmuştur. Araştırmada elde edilen materyaller betimsel analiz yaklaşımıyla değerlendirilecektir. Çözümlemede kullanılacak temalar, literatürdeki metin değerlendirme kriterleri ve Türkiye Maarif Vakfı'nın dil öğretim programındaki ölçütler temel alınarak araştırmacı tarafından yapılandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, üretken yapay zekâ, okuma becerisi, materyal geliştirme, doküman incelemesi.

Abstract

In the process of teaching Turkish as a foreign language (TFL), meeting the need for qualified, level-appropriate materials to develop reading skills is of great importance. Recently, using generative artificial intelligence tools has become a widespread trend to meet this need (Katı & Can, 2024). However, the extent to which reading texts generated by these large

language models suit specific target outcomes and language levels in Turkish teaching curricula remains a problem not fully elucidated in the literature. The main purpose of this research is to comparatively examine the reading text generation capacities of current generative AI models (ChatGPT, Gemini, and Claude) suitable for beginner (A1-A2) levels in TFL within the framework of the Turkish Maarif Foundation standards, and to evaluate their usability as course materials. Document analysis, a qualitative research method, was adopted as the main research design. The objects of examination (data set) of the research consist of Turkish reading texts specifically generated at A1 and A2 levels by ChatGPT, Gemini, and Claude models in response to structured prompts provided by the researcher. In selecting these language models as the sample, accessibility, widespread use, and multilingual architectural capacity were accepted as the main criteria. The obtained materials will be evaluated through a descriptive analysis approach. The themes to be used in the analysis were structured by the researcher based on the text evaluation criteria in the literature and the criteria in the Turkish Maarif Foundation's language teaching program.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, generative artificial intelligence, reading skill, material development, document analysis.*

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Haldun Taner'in "Bir Kavak ve İnsanlar" Öyküsünün Uzman Tarafından A2 Seviyesine Uyarlanmasının Gemini Yapay Zekâ Modeli Uyarlaması ile Karşılaştırılması

Comparison of an Expert Adaptation of Haldun Taner's Short Story 'A Poplar and People' for Teaching Turkish as a Foreign Language at A2 Level with its Adaptation by the Gemini AI Model (English)

Mesude BÜDÜN

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

mesude.budun@marun.edu.tr

 0009-0006-6095-2136

Özet

Edebî metinler, dil öğretiminde kültürel aktarımı sağlayan ve öğrencinin motivasyonunu artıran temel materyallerdir. Ancak Türk edebiyatının nitelikli eserleri, barındırdıkları zengin söz varlığı ve karmaşık dil bilgisi yapıları içermeleri nedeniyle başlangıç ve temel seviyedeki (A1-A2) öğrenciler için uygun değildir. Bu durum, metinlerin Avrupa Ortak Başvuru Metni (CEFR) kriterleri doğrultusunda pedagojik bir yaklaşımla sadeleştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Günümüzde bu sadeleştirme süreci, sadece uzmanlar tarafından değil büyük dil modelleri (LLM) aracılığıyla da gerçekleştirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, "Yabancılar Türkçe öğretiminde Haldun Taner'in 'Bir Kavak ve İnsanlar', 'Kızıl Saçlı Amazon', 'Eller' öykülerinin A2 seviyesine uyarlanması" başlıklı yüksek lisans tezinde Haldun Taner'in "Bir Kavak ve İnsanlar" adlı öyküsünün bir alan uzmanı olan Özlem ÖZCAN tarafından yapılan A2 seviyesi uyarlaması ile Google'ın yapay zekâ modeli Gemini tarafından oluşturulan uyarlamasını karşılaştırmalı olarak incelemektir.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. İlk aşamada alan uzmanı tarafından A2 seviyesi kazanımları dikkate alınarak sadeleştirilen metin incelenmiştir. İkinci aşamada ise orijinal metin, belirli komutlar aracılığıyla Gemini kullanılarak A2 seviyesine uyarlatılmıştır. Her iki metin; söz varlığı (kelime sıklığı, deyimlerin korunumu), söz dizimi (cümle yapısı, zaman ekleri) ve anlamsal bütünlük (edebî üslup ve iletinin korunumu) parametreleri üzerinden karşılaştırılmıştır.

Çalışma, yapay zekânın edebî metin uyarlamadaki imkân ve sınırlarını tartışarak yabancılar Türkçe öğretimi literatürüne katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancılar Türkçe öğretimi, Haldun Taner, metin uyarlama, Gemini, yapay zekâ.

Abstract

Literary texts are fundamental materials in language teaching that facilitate cultural transmission and increase student motivation. However, the high-quality works of Turkish literature are often unsuitable for beginner and elementary level students (A1-A2) due to their rich vocabulary and complex grammatical structures. This situation necessitates the simplification of texts through a pedagogical approach in line with the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) criteria. Today, this simplification process is carried out not only by experts but also through Large Language Models (LLMs).

The aim of this study is to conduct a comparative analysis of the A2 level adaptation of Haldun Taner's short story "Bir Kavak ve İnsanlar" (A Poplar and People) performed by field expert Özlem ÖZCAN—in her master's thesis titled "The Adaptation of Haldun Taner's Stories 'Bir Kavak ve İnsanlar', 'Kızıl Saçlı Amazon', 'Eller' to A2 Level in Teaching Turkish to Foreigners"—against the adaptation generated by Google's artificial intelligence model, Gemini.

The research utilizes document analysis, one of the qualitative research designs. In the first stage, the text simplified by the field expert, considering A2 level outcomes, was examined. In the second stage, the original text was adapted to the A2 level using Gemini through specific prompts. Both texts were compared based on the following parameters: vocabulary (word frequency, preservation of idioms), syntax (sentence structure, tense suffixes), and semantic integrity (preservation of literary style and message).

By discussing the possibilities and limitations of artificial intelligence in adapting literary texts, this study aims to contribute to the literature of Teaching Turkish as a Foreign Language.

Keywords: *teaching Turkish to foreigners, Haldun Taner, text adaptation, Gemini, artificial intelligence.*

Yapay Zekâ Araçları Kullanarak Dinleme Metni Üretimi ve Metinden Sese Dönüştürme

Generating Audio Text And Converting Text To Speech Using AI Tools

Öğr. Gör. Dr. Zeki SÖZER

Özet

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik yenilikçi bir yaklaşım sunmayı amaçlamaktadır. Dinleme becerisinin hem bilişsel yükü yüksek hem de öğrenilmesi ve öğretilmesi görece zor bir alan olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin metni sınıfta okumasıyla gerçekleşen geleneksel yöntemlerin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan dinleme metinlerinin profesyonel araçlarla seslendirilmesi ise kuruma veya öğreticiye ek bir maddi yük getirmektedir. Bu bağlamda araştırmada, yapay zekâ destekli araçlar kullanılarak dinleme metinlerinin üretilmesi ve bu metinlerin yine yapay zekâ tabanlı seslendirme teknolojileri aracılığıyla işitsel materyale dönüştürülmesi süreci ele alınmıştır.

Dinleme becerisinin yalnızca işitme sürecinden ibaret olmadığı; dikkat, anlamlandırma ve yorumlama gibi çok katmanlı zihinsel işlemleri içerdiği bilinmektedir. Bu nedenle, dinleme materyallerinin öğrenci düzeyine, ihtiyaçlarına ve dilsel yeterliliklerine uygun biçimde hazırlanması büyük önem taşımaktadır. Yapay zekâ araçları, bu noktada kişiselleştirilmiş içerik üretme, farklı dil düzeylerine uygun metinler oluşturma ve çeşitli bağlamlara göre içerik çeşitlendirme imkânı sunarak önemli bir avantaj sağlamaktadır. Ayrıca bu metinlerin doğal ve akıcı bir şekilde seslendirilmesi, öğrencilerin gerçek iletişim ortamlarına daha yakın bir deneyim yaşamalarına katkı sağlamaktadır.

Araştırmada, dinleme eğitiminin süreç temelli yapısı dikkate alınarak dinleme öncesi, dinleme sırası ve dinleme sonrası aşamalarda yapay zekâ destekli materyallerin nasıl kullanılabileceği ortaya konulmuştur. Özellikle üstbilişsel stratejilerin geliştirilmesi açısından, öğrencilerin kendi dinleme süreçlerini planlama, izleme ve değerlendirme becerilerinin desteklenmesinde yapay zekâ araçlarının etkili olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra, farklı aksanlar, konuşma hızları ve tonlamalarla oluşturulan seslendirmeler sayesinde öğrencilerin karşılaşılabilecekleri gerçek dil çeşitliliğine hazırlanması mümkün hâle gelmektedir.

Bu çalışma, yapay zekâ teknolojilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dinleme becerisinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlayabileceğini ortaya koymaktadır. Yapay zekâ destekli dinleme metni üretimi ve seslendirme uygulamaları, hem öğrenciler için materyal geliştirme sürecini kolaylaştırmakta hem de öğrenciler için daha etkili, esnek ve etkileşimli bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Bu yönüyle çalışma, dijitalleşen eğitim ortamlarında dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik yeni bir perspektif sunmakta ve alana uygulamaya dönük öneriler getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: *dinleme becerisi, yapay zekâ, Metinden Sese (TTS), materyal tasarımı, dil öğretimi.*

Abstract

This study aims to present an innovative approach to the development of listening skills in the field of teaching Turkish as a foreign language. Given that listening is a domain characterized by a high cognitive load and is relatively challenging to both learn and teach, it is evident that traditional methods—where instructors read texts aloud in the classroom—are insufficient. Furthermore, recording listening texts using professional tools imposes an additional financial burden on institutions or instructors. In this context, the research explores the process of generating listening texts through artificial intelligence (AI)-supported tools and converting these texts into auditory materials via AI-based text-to-speech technologies.

It is well-established that listening proficiency is not merely a process of hearing; rather, it involves multi-layered mental operations such as attention, meaning construction, and interpretation. Therefore, it is of paramount importance that listening materials are designed in accordance with the learners' levels, needs, and linguistic competencies. At this juncture, AI tools provide a significant advantage by offering the possibility of producing personalized content, creating texts tailored to various proficiency levels, and diversifying content based on different contexts. Additionally, the natural and fluent vocalization of these texts enables learners to engage in experiences that more closely resemble real-life communication environments.

Considering the process-based nature of listening instruction, this research demonstrates how AI-supported materials can be utilized during the pre-listening, while-listening, and post-listening stages. AI tools have proven particularly effective in supporting learners' ability to plan, monitor, and evaluate their own listening processes, thereby fostering the development of metacognitive strategies. Moreover, voiceovers generated with diverse accents, speech rates, and intonations allow learners to be better prepared for the linguistic diversity they may encounter in real-world settings.

This study reveals that AI technologies can contribute significantly to the development of listening skills in teaching Turkish as a foreign language. AI-supported text generation and vocalization applications not only streamline the material development process for instructors but also provide a more effective, flexible, and interactive learning environment for students. Consequently, this study offers a new perspective on enhancing listening skills within digitalized educational settings and provides practical recommendations for the field.

Keywords: *listening skills, artificial intelligence, Text-to-Speech (TTS), material design, language teaching.*

V. OTURUM

Türkçeyi Ana Dili ve Yabancı Dil Olarak Kullanan Üniversite Öğrencilerinin Akademik E-postalarındaki Açılış ve Kapanış Dizilerinin Karşılaştırılması

A Comparison of Opening and Closing Sequences in Academic Emails Among University Students Using Turkish as Their Native and Foreign Language

Doç. Dr. Funda AMANVERMEZ İNCİRKUŞ

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, Sosyal Bilimler Bölümü

fundaamanvermez@hotmail.com

 0000-0002-5913-122X

Özet

E-posta üniversite öğrencileri için akademisyenlerle iletişim kurmanın en yaygın yollarından biridir. Bu çalışmada amaç Türkçeyi ana dili olarak kullanan öğrencilerle yabancı dil olarak kullanan ileri (C1+) ve orta (B1) düzeydeki üniversite öğrencilerinin akademik talep bildiren e-postalarında kullandıkları açılış ve kapanış dizilerinin süreçte kültüre özgü olarak değişim gösterip göstermediğini belirleyebilmektir. Çalışmanın yöntemi nitel betimleyici tasarımdır. Örneklem seçimi amaçlı örnekleme ile yapılmıştır (N=86 [Anadil olarak Türkçe: 30; Yabancı dil olarak Türkçe C1+: 30; B1: 26]). Veriler gerçek durum e-posta ürünlerinden toplanmıştır. Öğrencilerden akademik talep bildiren bir e-postayı derslerine giren bir akademisyene göndermeleri istenmiştir. Veri analizinde betimsel analiz ve içerik analizinden yararlanılmıştır. Çalışmanın geçerliliği için literatür taramasından ve Brown ve Levinson'ın (1987) açılış ve kapanışta kullanılan nezaket stratejilerinden yararlanılmıştır. Güvenirlik için bağımsız değerlendiriciler arası güvenirlilik katsayısı %100'dür. Sonuç olarak Türkçeyi ana dili olarak kullanan öğrenciler açılış ve kapanışta çoğunlukla resmî yazım özelliklerini kullanırken; Türkçeyi yabancı dil olarak kullanan öğrencilerin bir kısmının kişisel e-postalardaki üslubu bir kısmının ise iş e-postasındaki yazım şablonunu takip ettikleri görülmüştür. Türk öğrenciler açılışta Sayın+unvan kalıbıyla başlamış; kapanışta arz ederim, saygılarımla gibi kapanış ifadeleri kullanmışlardır. C1+ seviyesindeki öğrenciler açılışta Merhaba+unvan ve Sayın+Ad+Soy adı kalıbını kullanmış; kapanışta ise genellikle ön kapanış yapmış asıl kapanış kısmını boş bırakmıştır. B1 seviyesindeki öğrenciler ise kendi kültürlerine uygun yazım biçimlerini kullanmıştır. Örneğin Ortadoğu coğrafyasından gelen ve ana dili Arapça olan öğrenciler kendi ülkelerinde akademisyenlere Dr. diye hitap edildiği için açılışta Merhaba+Dr./Dr.+ad/Dr.+ad+soy adı yapısını sıklıkla kullanmıştır; İngilizcenin kullanıldığı coğrafyalardan gelenler ise Lecturer/Sir/Mrs./Miss+ soy adı biçiminde başlamıştır. Her iki gruptaki öğrenciler kapanışta samimi bir üslupla ön kapanış yapmayı tercih etmiş asıl kapanışı

yapmaktan kaçınmıştır. Bu durum açılış ve kapanışlarda Türkçeyi yabancı dil olarak kullanan ileri düzey (C1+) öğrencilerin Türk kültürüne uygun ifadeleri kullanabildiklerini; orta düzeydeki (B1+) öğrencilerin ise kendi ülkelerindeki yazım özelliklerinin etkisinde olduklarını göstermektedir. Bu da akademik e-postada kültüre uygun yazım özelliklerinin öğretilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *akademik e-posta, açılış dizisi, kapanış dizisi, kültürel söylem, akademik yazma.*

Abstract

E-mail is one of the most common methods for university students to communicate with their academics. The opening and closing phrases used in emails requesting a response play a crucial role in determining whether the recipient will engage with the email. This study aims to investigate whether the opening and closing sequences in academic e-mails vary culturally between native Turkish speakers and those who speak Turkish as a foreign language at advanced (C1+) and intermediate (B1) levels. The study employs a qualitative descriptive design, with purposive sampling conducted to select a sample of 86 participants. Data were collected from actual email interactions, where students were asked to send an academic email requesting a response from a professor teaching their course. Descriptive analysis and content analysis were used to analyze the data. The study's validity was assessed through a literature review and the application of Brown and Levinson's (1987) politeness strategies for opening and closing emails. The inter-rater reliability coefficient was found to be 100%. In conclusion, while students whose native language is Turkish predominantly use formal writing styles in their opening and closing emails, some students who use Turkish as a foreign language exhibit varied styles. Specifically, some adopt the approach of personal emails, while others align with business email templates. The findings indicate that advanced (C1+) students who speak Turkish as a foreign language are capable of utilizing expressions that are culturally appropriate for Turkish in their email openings and closings. In contrast, intermediate (B1) students are more influenced by the writing styles typical of their own countries. This suggests that culturally appropriate writing styles should be integrated into the teaching of academic email writing.

Keywords: *academic e-mail, opening sequence, closing sequence, cultural discourse, academic writing.*

Görev Odaklı Yaklaşımın Becerilerin Bütünleşik Ölçülmesinde Kullanımı
The Use of a Task-Based Approach in the Integrated Assessment of Skills

Öğr. Gör. Ayşegül CANDAN VAROL

Sakarya Üniversitesi, TÖMER

aysegulc@sakarya.edu.tr

 0000-0002-8004-0509

Öğr. Gör. Furkan VAROL

Sakarya Üniversitesi, TÖMER

furkanv@sakarya.edu.tr

 0000-0002-9854-5206

Özet

Dil becerileri hem anadil hem de yabancı dil öğretiminde uzun yıllar boyunca okuma, dinleme, konuşma ve yazma olmak üzere ayrı alanlar şeklinde ele alınmıştır. Ayrı ele alınan bu becerilerin zamanla yöntemleri, materyalleri ve ölçme değerlendirme araçları birbirinden ayrılmış, bu durum becerilerin literatürde birbirinden bağımsız alanlar olarak yer almaları ile sonuçlanmıştır. Her becerinin kendine has ayırıcı özellikleri olsa da özellikle güncel dil öğretim yaklaşımlarında becerilerin ortak noktalarına dikkat çekilmekte, birbirlerini besleyen yönlerinin göz ardı edilmemesi gerektiği vurgulanmakta ve bu nedenle **bütünleşik** olarak ele alınmaları önerilmektedir. Bu görüşlerin en önemli sebeplerinden biri dil kullanımının gerçek yaşam bağlamlarında çoklu beceri etkileşimine dayanmasıdır. Öğrenciler günlük hayatta dili kullanırken becerileri birbirinden ayırmaz; bir haberi okur, haber üzerine arkadaşlarıyla konuşur veya duydukları bir duyuruya göre not alırlar. Gerçek bağlamlarındaki bu durumu dil öğretim ortamlarına taşımanın yolu ise bütünleşik şekilde hazırlanan gerçek yaşam görevlerinin sınıfta uygulanmasıdır. Gerçek yaşam durumlarını sınıf ortamına taşımanın en etkili yollarından biri görev odaklı yaklaşıma dayalı etkinliklerin kullanılmasıdır çünkü görev odaklı yaklaşım, dili bir amaç değil, iletişimsel bir araç olarak ele almakta ve öğrencilere anlamlı görevler sunarak onların dili kullanmalarını esas almaktadır. Bu yaklaşım çerçevesinde tasarlanan etkinlikler; gerçek yaşam senaryolarını birer görev olarak sunmakta, dolayısıyla belirli bir amaca yönelik ve sonuç odaklı bir yapı sergilemektedir.

Dil becerilerinin öğretim sürecinde bütünleşik ve görev odaklı yaklaşımların kullanılması, beraberinde ölçme ve değerlendirmenin de yeniden gözden geçirilmesine kapı aralamaktadır. Geleneksel ölçme araçlarında becerilerin birbirinden ayrı olması, dilin gerçek yaşamdaki bütünleşik ve etkileşimli yapısıyla çelişmektedir. Bu bağlamda; bütünleşik ve görev odaklı yaklaşımlar, birer öğretim yöntemi olmanın ötesine geçerek dil yeterliliklerinin gerçek yaşam bağlamında ölçülmesine olanak tanıyan bir değerlendirme çerçevesi sunmaktadır.

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bütünleşik dil becerilerini esas alan görev odaklı ölçme materyalleri geliştirmeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. On alan uzmanının görüşüyle şekillendirilen bu materyallerin; bütünleşik ölçme-değerlendirme süreçlerine ve öğretimi destekleyen işlevsel ölçme uygulamalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, ölçme ve değerlendirme, materyal geliştirme, görev odaklı yaklaşım, bütünleşik beceriler.*

Abstract

For many years, language skills—both in native and foreign language instruction—have been treated as distinct areas: reading, listening, speaking, and writing. Over time, the methods, materials, and assessment tools associated with these skills became increasingly separate, leading to their treatment in the literature as independent domains. While each skill has its own distinctive characteristics, contemporary language teaching approaches emphasize the commonalities among them, stressing that their interdependent aspects should not be overlooked, and therefore recommend addressing them in an integrated manner. One of the most important reasons for this perspective is that language use in real-life contexts relies on the interaction of multiple skills. Learners do not separate skills from one another when using language in daily life; they read a news article, discuss it with friends, or take notes based on an announcement they hear. The way to bring this real-life situation into language teaching environments is through the implementation of real-life tasks designed in an integrated manner in the classroom. One of the most effective ways to bring real-life situations into the classroom is to use task-based activities, because the task-based approach treats language not as an end in itself but as a communicative tool, and focuses on enabling learners to use language by providing them with meaningful tasks. Activities designed within this framework present real-life scenarios as tasks, thereby exhibiting a structure that is goal-oriented and results-focused.

The use of integrated and task-based approaches in the language skills teaching process opens the door to a reevaluation of assessment and evaluation. The fact that skills are treated separately in traditional assessment tools contradicts the integrated and interactive nature of language in real life. In this context, integrated and task-based approaches go beyond being mere teaching methods to offer an assessment framework that enables the measurement of language proficiency within a real-life context.

This study is a qualitative research project aimed at developing task-based assessment materials that prioritize integrated language skills in the teaching of Turkish as a foreign language. It is anticipated that these materials, shaped by the perspectives of ten subject matter experts, will contribute to integrated assessment and evaluation processes as well as functional assessment practices that support instruction.

Keywords: *Turkish as a foreign language, assessment and evaluation, material development, task-based approach, integrated skills.*

Yapay Zekâ Destekli Otantik Niteliği Taşıyan Metin ve Ölçme-Değerlendirme İçeriklerinin CEFR ve Maarif Programı Açısından İncelenmesi

An Analysis of AI-Generated Authentic Text and Assessment Content in Light of the CEFR and the National Curriculum

Öğr. Gör. Bahriye BİRER

İstanbul Kent Üniversitesi, Türkçe Hazırlık Birimi

bahriye.birer@kent.edu.tr

 0009-0001-6669-0265

Özet

Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ araçları tarafından üretilen otantik niteliği taşıyan metinlerin ve bu metinlere yönelik hazırlanan ölçme-değerlendirme sorularının Avrupa Ortak Dil Referans Çerçevesi (CEFR) ve Türkiye Maarif Vakfı Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi Programı kazanımları açısından uygunluğunu incelemektir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılacaktır. Yapay zekâ araçlarına (GPT, Claude vb.) metin hazırlatılırken, dil bilgisi yapılarına dair spesifik bir yönlendirme yapılmayacak, sadece hedef seviye (CEFR/Maarif) belirtilerek araçların pedagojik alan bilgisi ve seviye farkındalığı test edilecektir. Çalışma kapsamında GPT, Gemini, KIWI 2.5, Claude ve Copilot gibi farklı yapay zekâ araçları kullanılarak A1, A2, B1, B2 ve C1 seviyelerine yönelik otantik niteliği taşıyan metinler oluşturulacaktır. Her seviye için her araçtan iki metin üretilecek ve bu metinlere yönelik ölçme-değerlendirme soruları yine ilgili yapay zekâ araçları tarafından hazırlanacaktır. Her bir yapay zekâ aracına aynı yönergeler verilecektir.

Elde edilen metinler ve sorular; kelime düzeyi, dil bilgisi yapıları, metin uzunluğu, anlaşılabilirlik, otantiklik ve kültürel içerik gibi ölçütler doğrultusunda geliştirilen değerlendirme rubriği ile analiz edilecektir. Ayrıca, yapay zekâ tarafından üretilen metinler, yabancılarla Türkçe öğretiminde yaygın olarak kullanılan ders kitaplarından (Yeni HİTİT ve Yeni İSTANBUL) seçilen metinlerle karşılaştırılacaktır.

Araştırma sonucunda, yapay zekâ araçlarının seviye uygunluğu açısından genel olarak yeterli performans sergilediği, ancak özellikle düşük seviyelerde kelime seçimi ve dil bilgisi kullanımı bakımından kısmi sapmaların bulunduğu; üst seviyelerde ise daha tutarlı ve doğal metinler üretebildiği görülmektedir.

Bu çalışmanın, yapay zekâ destekli içerik üretiminin yabancılarla Türkçe öğretimindeki potansiyelini ortaya koyarak alan yazına katkı sağlaması ve öğretmenlere yol gösterici olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, yabancılarla Türkçe öğretimi, CEFR, ölçme ve değerlendirme, otantik metin.*

Abstract

The aim of this study is to examine the suitability of authentic texts generated by artificial intelligence tools and the assessment questions developed for these texts in terms of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) and the learning outcomes of the Turkish Language Teaching Program for Foreigners by the Turkey Maarif Foundation.

The study will employ document analysis, a qualitative research method. While generating texts using AI tools (GPT, Claude, etc.), no specific guidance regarding grammatical structures will be provided; instead, only the target level (CEFR/Maarif) will be specified to test the tools' pedagogical content knowledge and level awareness. Within the scope of the study, authentic texts targeting A1, A2, B1, B2, and C1 levels will be generated using various AI tools such as GPT, Gemini, KIWI 2.5, Claude, and Copilot. Two texts will be produced from each tool for every level, and assessment questions for these texts will also be prepared by the relevant AI tools. The same instructions will be provided to each AI tool.

The generated texts and questions will be analyzed using an evaluation rubric developed based on criteria such as vocabulary level, grammatical structures, text length, comprehensibility, authenticity, and cultural content. Additionally, the texts generated by artificial intelligence will be compared with texts selected from textbooks commonly used in teaching Turkish to foreigners (Yeni HİTİT and Yeni İSTANBUL).

The results of the study suggest that AI tools generally demonstrate adequate performance in terms of level appropriateness; however, partial deviations are observed, particularly at lower levels regarding word choice and grammar usage, while at higher levels, they are able to produce more consistent and natural texts.

This study is expected to contribute to the literature by highlighting the potential of AI-supported content generation in Turkish language instruction for non-native speakers and to serve as a guide for educators.

Keywords: *artificial intelligence, teaching Turkish to foreigners, CEFR, assessment and evaluation, authentic text.*

Yapay Zekâ Destekli Soru Yazımı: NotebookLM'in Yabancılara Türkçe Öğretiminde Çoktan Seçmeli Soru Üretimine Yönelik Bir Değerlendirme Çalışması

AI-Assisted Question Writing: An Evaluation Study on NotebookLM's Multiple-Choice Question Generation for Teaching Turkish as a Foreign Language

Öğr. Gör. Emine Beyza BİRİNCİ

Işık Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

eminebeyza.birinci@isikun.edu.tr

 0000-0003-0594-2833

Özet

Yapay zekâ araçlarının kullanımı dil öğretimi alanında giderek yaygınlaşmaktadır. Geleneksel soru hazırlama süreçlerinin titizlik gerektiren uzun soluklu yapısı, yapay zekâ tabanlı çözümlerin yabancılara Türkçe öğretimi (YTÖ) materyal tasarımı süreçlerine entegrasyonunu gerekli kılmaktadır. Bu araçların ölçme ve değerlendirme süreçlerine uyumlanması ise alan yazınında giderek daha fazla ilgi görmektedir. Google tarafından geliştirilen NotebookLM, kullanıcı tarafından yüklenen kaynaklara dayalı olarak içerik üreten bir yapay zekâ aracıdır. Bu çalışma, NotebookLM'in YTÖ alanında çoktan seçmeli soru üretiminde kullanılabilirliğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda NotebookLM'e ölçme-değerlendirme ilkelerine ve YTÖ alanına ilişkin belgeler yüklenecek, ardından araçtan belirli CEFR seviyeleri ve kazanımlar çerçevesinde sisteme eklenen kaynaklar çerçevesinde çoktan seçmeli sorular üretmesi istenecektir. Üretilen sorular, araştırmacı tarafından bu amaçla geliştirilen beş boyutlu bir rubrik aracılığıyla değerlendirilecektir. Rubrik; dil bilgisi doğruluğu, seviyeye uygunluk, madde yazım tekniği, kazanımla örtüşme ve kültürel/bağlamsal uygunluk boyutlarını kapsamakta olup her boyut 1-5 puan aralığında derecelendirilmiştir. Rubriğin kapsam geçerliği, YTÖ alanında görev yapan beş uzmanın görüşüyle desteklenecektir. Bu doğrultuda, üretilen çıktıların hem yapısal formasyonu hem de içeriksel niteliği üzerinde sistematik bir nitel analiz süreci yürütülecektir. Çalışmanın, yüklenen kaynaklar çerçevesinde veri sentezleyen NotebookLM'in hangi seviyelerde ve hangi boyutlarda daha işlevsel sorular üretebildiğini ortaya koyması beklenmektedir. Bu sayede yapay zekâ destekli soru yazımının YTÖ bağlamında öğretmen rehberliğiyle nasıl daha verimli kullanılabileceğine ilişkin alan yazınına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, yapay zekâ, NotebookLM, çoktan seçmeli soru, ölçme ve değerlendirme.*

Abstract

Artificial intelligence (AI) tools have become increasingly integrated into the field of language teaching. The meticulous and labor-intensive nature of traditional question design

necessitates the incorporation of AI-driven solutions into material development workflows, particularly in Teaching Turkish as a Foreign Language (TTFL). In this context, the adaptation of AI tools for measurement and evaluation has garnered increasing scholarly attention. Google's NotebookLM functions as an AI-powered system that generates content grounded in user-provided source materials. This study aims to evaluate the pedagogical utility of NotebookLM in generating multiple-choice questions for TTFL. To this end, specialized documents on measurement principles and TTFL curricula will be integrated into the tool to generate items aligned with specific CEFR levels and learning outcomes. The outputs will be assessed through a researcher-developed five-dimensional rubric, encompassing grammatical accuracy, level appropriateness, item-writing technique, alignment with learning outcomes and cultural/contextual suitability. The content validity of this instrument will be corroborated by five experts in the field. Consequently, a systematic qualitative analysis will be conducted to evaluate both the structural formation and the contextual quality of the generated items. This research is expected to reveal the proficiency levels and dimensions where NotebookLM functions most effectively, thereby contributing to the literature on how AI-supported question generation can be optimized under teacher guidance in TTFL contexts.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, NotebookLM, multiple-choice questions, measurement and evaluation.*

Yurt Dışında ve Türkiye’de Dil Eğitiminde Ölçme-Değerlendirme Süreçlerinin Karşılaştırılması

A Comparison of Assessment and Evaluation Processes in Language Education Abroad
and in Turkey

Serkan GÜNEY

Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi

guneyserkan08@gmail.com

 0009-0003-3542-9608

Tuğçe ÇELİK

Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi

tugce.celik13@ogr.sakarya.edu.tr

 0000-0001-6864-7060

Burhan ALIÇ

Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Öğrencisi, MEB Başöğretmen

burhanalic2@ogr.sakarya.edu.tr

 0009-0009-7736-3946

Özet

Eğitim ortamlarında öğrencilerin öğrenme süreci içerisinde ne düzeyde başarılı olduğunun veya eksiklerinin tespit edilmesi önem arz eden bir konu olarak ele alınmaktadır. Tespitlerin doğru yapılabilmesi ve öğrenim sürecinin etkili bir şekilde yürütülebilmesi, eğitimde ölçme ve değerlendirme kavramını ortaya çıkarmaktadır. Girdi-işlem-çıkı bağlamında ele alınan öğrenim süreçlerinin her aşamasında öğrencilerin değerlendirilmesini sağlamakla birlikte eğitimde ölçme-değerlendirme hem öğretmen hem öğrenci hem de öğrenci velilerinin yordayıcı bilgiler edinmesini sağlayabilmektedir ve sürecin nasıl ilerlediğini de gösterebilmektedir. Formal eğitimin her kademesinde ve informal eğitim süreçlerinde ele alınan dil öğretimi; matematik, fen, sosyal bilimler vb. birçok farklı disiplin alanının değerlendirilmesi gibi önemli bir konudur. Bundan ötürü dünyada ve Türkiye’de dil eğitiminde ölçme-değerlendirme konusu önemli bir disiplin alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda araştırma kapsamında yurt dışında ve Türkiye’de görev yapmış olan öğretmenlerin dil eğitiminde ölçme-değerlendirme süreçlerine yönelik gözlemlerinin alınması amaçlanmaktadır. İlgili amaçtan hareketle araştırmanın temel problem cümlesi “Yurt dışında ve Türkiye’de dil eğitiminde ölçme-değerlendirme süreçleri nasıldır?” şeklindedir. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu yurt dışında görev yapmış olan 12 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 6’sı İngiltere, 5’i

Almanya ve 1'i Fransa'da görev yapmıştır. Öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır ve veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma bulgularında ise öğretmenlerin görevde buldukları ülkelerin ölçme-değerlendirme süreçleri ile Türkiye'deki ölçme-değerlendirme süreçleri arasında farklılıkların olduğu, sürece yönelik değerlendirmelerin yurt dışında daha yoğun olduğu, her iki ülkede de dil becerilerinin tüm alanlarına yönelik değerlendirmeler yapıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *dil eğitimi, ölçme-değerlendirme, ölçme süreçlerinin karşılaştırılması, öğretmen görüşü.*

Abstract

In educational settings, determining the extent to which students succeed or identify their shortcomings during the learning process is considered a matter of great importance. The need to make accurate assessments and ensure the learning process is conducted effectively gives rise to the concept of measurement and evaluation in education. By ensuring the assessment of students at every stage of the learning process—viewed within the input-process-output framework—assessment and evaluation in education enables teachers, students, and parents to gain predictive insights and demonstrates how the process is progressing. Language instruction, which is addressed at every level of formal education and in informal educational processes, holds a significant position similar to the assessment of many different disciplinary fields such as mathematics, science, and social sciences. For this reason, the topic of measurement and evaluation in language education emerges as an important field of study both globally and in Turkey. In this context, the research aims to gather observations from teachers who have worked both abroad and in Turkey regarding assessment and evaluation processes in language education. Based on this objective, the central research question is: “What are the assessment and evaluation processes in language education in Turkey and abroad?” The research method has been determined as phenomenology, a qualitative research approach. The study sample consists of 12 teachers who have served abroad. Six of the teachers served in the United Kingdom, five in Germany, and one in France. Interviews were conducted with the teachers, and a semi-structured interview form was used as the data collection tool. The research findings revealed that there are differences between the assessment processes in the countries where the teachers were stationed and those in Turkey; evaluations of the process were more intensive abroad; and assessments covering all areas of language skills were conducted in both countries.

Keywords: *language education, assessment, comparison of assessment processes, teacher perspectives.*

**Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazılı Üretimlerinde Sözcük
Kullanımı: Derlem Temelli Analiz**

Word Usage in the Written Work of Students Learning Turkish as a Foreign Language: A
Corpus-Based Analysis

Doç. Dr. Sevim İNAL

Öğr. Gör. Nilsu TARHAN

Dr. Öğr. Üyesi Melek KALIN SALI

Özet

Mevcut çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin yazılı üretimlerinde kullandıkları sözcüklerin frekans, somutluk/soyutluk ve duygusal içerik açısından ele almaktadır. Araştırmanın katılımcılarını, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi TÖMER bünyesinde B1, B2 ve C1 düzeyinde Türkçe hazırlık eğitimi gören 50 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılar 29 kız ve 21 erkek öğrenciden oluşmakta olup farklı ülkelerden gelmektedir. Araştırmada veri kaynağı olarak öğrencilerin seviye belirleme sınav kağıtları kullanılmıştır. Elde edilen veriler corpus temelli bir yaklaşımla analiz edilmiş, öğrencilerin kullandıkları sözcüklerin frekans dağılımları belirlenmiştir. Ayrıca sözcükler yüksek ve düşük frekanslı olarak sınıflandırılmıştır. Çalışmada bunun yanı sıra sözcüklerin somutluk/soyutluk düzeyleri ile duygusal içerikleri (pozitif, negatif, nötr) incelenmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik kullanılmıştır. Bulguların, dil düzeyi arttıkça daha düşük frekanslı ve daha soyut sözcük kullanımının arttığını, buna karşılık duygusal içerikli sözcük kullanımında farklılaşmalar olabileceği varsayılmaktadır. Bu çalışma, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi, materyal geliştirme ve ölçme-değerlendirme süreçlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Çalışmanın veri analizi halen devam etmektedir.

Abstract

This study examines the frequency, concreteness/abstractness, and emotional content of words used in the written output of foreign students learning Turkish as a foreign language. The participants consisted of 50 students receiving B1, B2, and C1 level Turkish preparatory education at Çanakkale Onsekiz Mart University TÖMER. The participants comprised 29 female and 21 male students from different countries. The students' placement test papers were used as the data source. The data were analyzed using a corpus-based approach, and the frequency distributions of the words used by the students were determined. Furthermore, the words were classified as high-frequency and low-frequency. In addition, the concreteness/abstractness levels and emotional content (positive, negative, neutral) of the words were examined. Descriptive statistics were used in the analysis of the data. It is hypothesized that as the language level increases, the use of lower-frequency and more abstract words increases, while there may be differences in the use of emotionally charged words. This study aims to contribute to vocabulary teaching, material development, and measurement-

evaluation processes in teaching Turkish as a foreign language. Data analysis for the study is still ongoing.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kaygı Üzerine Hazırlanan Çalışmaların İncelenmesi (2020-2025 Yılları)

A Review of Studies on Anxiety in the Teaching of Turkish to Foreigners (2020–2025
Years)

Arş. Gör. Zarife KARAKOÇ

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

zarife.karakoc@dpu.edu.tr

 0000-0002-8241-2265

Doç. Dr. M. Kürşad YANGİL

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

mkursad.yangil@dpu.edu.tr

 0000-0001-8110-7325

Özet

Kaygı, bireylerin yabancı dil öğrenme sürecinde bilişsel ve duyuşsal performanslarını etkileyen temel değişkenlerden biridir. Özellikle yabancılara Türkçe öğretimi bağlamında kaygı; öğrenenlerin dil becerilerini kullanma, iletişime katılma ve öğrenme sürecine etkin biçimde dâhil olma düzeylerini doğrudan etkileyebilmektedir. Bu durum, öğrenenlerin hata yapma korkusu, değerlendirilme endişesi ve iletişim kurma çekincesi gibi çeşitli kaygı türleriyle karşı karşıya kalmalarına yol açabilmektedir. Dolayısıyla kaygı, yalnızca bireysel bir duygu durumu değil, aynı zamanda öğrenme sürecinin niteliğini belirleyen önemli bir pedagojik değişken olarak değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda alanyazında kaygı üzerine gerçekleştirilen çalışmaların bütüncül bir bakış açısıyla incelenmesi, mevcut eğilimlerin ortaya konulması ve alandaki boşlukların belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, yabancılara Türkçe öğretiminde kaygı üzerine hazırlanan çalışmaların incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi benimsenmiştir. Araştırma nesnesini, Google Akademik ve YÖKTez veri tabanlarında 2020-2025 yılları arasında yayımlanan ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında kaygı konusuna odaklanan çalışmalar oluşturmaktadır. Çalışmalara ulaşma sürecinde başlık temelli tarama yapılmış; “yabancılara Türkçe öğretimi”, “yabancı dil olarak Türkçe öğretimi”, “Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi” ve “kaygı” kavramları kullanılmıştır. Belirlenen ölçütler doğrultusunda yapılan taramalar sonucunda 8 makale ve 7 tez olmak üzere toplam 16 çalışma incelemeye alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İnceleme sürecinde çalışmaların yöntemsel özellikleri, örneklem yapıları, veri toplama araçları ve ele alınan kaygı türleri karşılaştırmalı

olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın analiz süreci devam etmekte olup elde edilecek bulgular doğrultusunda alana yönelik değerlendirme ve önerilerin sunulması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, duyuşsal özellikler, kaygı, doküman inceleme, içerik analizi.*

Abstract

Anxiety is one of the key factors influencing individuals' cognitive and affective performance during the foreign language learning process. Particularly in the context of teaching Turkish to non-native speakers, anxiety can directly affect learners' ability to use language skills, participate in communication, and engage effectively in the learning process. This situation can lead learners to face various types of anxiety, such as fear of making mistakes, anxiety about being assessed, and reluctance to communicate. Consequently, anxiety is regarded not merely as an individual emotional state, but also as a significant pedagogical variable that determines the quality of the learning process. In this regard, a comprehensive review of studies on anxiety in the literature is important for identifying current trends and determining gaps in the field. The aim of this study is to examine research on anxiety in the teaching of Turkish to non-native speakers. A document review, one of the qualitative research approaches, was adopted in the study. The research sample consists of studies published between 2020 and 2025 in the Google Scholar and YÖKTez databases that focus on the topic of anxiety in the field of teaching Turkish to non-native speakers. During the process of identifying studies, a title-based search was conducted using the concepts of "teaching Turkish to foreigners", "teaching Turkish as a foreign language", "teaching Turkish as a foreign language", and "anxiety". As a result of the searches conducted in accordance with the established criteria, a total of 16 studies—comprising 8 articles and 7 theses—were included in the analysis. The data obtained were analysed using content analysis. During the review process, the methodological characteristics, sample structures, data collection tools, and the types of anxiety addressed in the studies were evaluated comparatively. The analysis phase of the research is ongoing, and it is planned to present evaluations and recommendations for the field based on the findings to be obtained.

Keywords: *teaching Turkish to foreigners, affective characteristics, anxiety, document review, content analysis.*

**Bir Karma Yöntem Araştırması Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin
Kullandıkları Sözcüksel Çıkarım Stratejileri**

Lexical Inference Strategies Used by Learners of Turkish as a Foreign Language: A
Mixed-Methods Study

Dr. Kadir YALINKILIÇ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

samkadir@gmail.com

 0000-0003-0452-5421

Özet

Bu araştırma, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin bilinmeyen sözcüklerle karşılaştıklarında kullandıkları sözcüksel çıkarım stratejilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Sözcük bilgisi, dil öğrenme sürecinin temel bileşenlerindedir ve okuduğunu anlama becerisi üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Öğrenciler metinlerde bilinmeyen sözcüklerle karşılaştıklarında anlamı çoğunlukla bağlamdan hareketle tahmin etmeye çalışırlar. Sözcüksel çıkarım olarak adlandırılan bu bilişsel süreç, metin, sözdizim ve biçimbilime dair ipuçlarının değerlendirilmesini içerir. Bu beceri, metni anlamının yanı sıra yeni sözcüklerin bağımsız öğrenimine de katkı sağlar.

Karma yöntemle gerçekleştirilen araştırmanın nicel boyutunda, öğrencilerin kullandığı stratejileri belirlemek üzere bir ölçek uygulanmış, veriler betimsel istatistikle analiz edilmiştir. Çalışma grubu Samsun'da Türkçe öğrenen uluslararası öğrenciler oluşturulmuştur.

Bulgular, öğrencilerin farklı stratejiler kullandığını göstermektedir. Katılımcıların önemli bir kısmı anlamı tahmin ederken öncelikle genel bağlamı dikkate almakta ve sözcüğün bulunduğu cümleyi analiz etmektedir. Öğrenciler sıklıkla sözcüğün cümle içindeki görevini inceleme, diğer sözcüklerden ipucu çıkarma ve çıkarım yapma stratejilerini kullanmaktadır. Bazı öğrenciler ise metnin önceki ve sonraki bölümlerinden yararlanarak anlam bütünlüğünden faydalanmaktadır.

Sonuçlar, öğrencilerin tek bir stratejiye bağlı kalmayıp birden fazla stratejiyi birlikte kullandıklarını göstermektedir. Bağlamdan anlam çıkarma, sözcüğün işlevini belirleme ve metnin genel anlamına dayanarak tahminde bulunma stratejileri diğerlerine kıyasla daha yüksek kullanım düzeyine sahiptir. Öğrencilerin bilinmeyen sözcükleri nadiren atladığı ya da anlamını tahmin etmeden geçtiği bulgulanmıştır; bu durum aktif bilişsel strateji kullanma eğilimini göstermektedir.

Elde edilen bulgular, sözcüksel çıkarım becerisinin okuma sürecinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bağlamdan anlam çıkarma becerilerini geliştirmeye yönelik strateji öğretimine daha fazla yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Okuma etkinliklerinde metin içindeki ipuçlarını fark etmeyi sağlayacak uygulamalar, bilinmeyen sözcüklerin daha etkili anlamlandırılmasına katkı

sağlayabilir. Ayrıca öğretim materyallerinin farklı çıkarım stratejilerini destekleyecek biçimde düzenlenmesi, sözcük öğreniminin daha kalıcı ve işlevsel hâle gelmesine yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, sözcük bilgisi, sözcüksel çıkarım, sözcüksel çıkarım stratejileri, sözcük öğrenimi.*

Abstract

This study aims to investigate the lexical inference strategies employed by learners of Turkish as a foreign language when they encounter unknown words. Vocabulary knowledge is a fundamental component of the language learning process and has a decisive impact on reading comprehension skills. When learners encounter unknown words in texts, they primarily attempt to infer meaning from context. This cognitive process, termed lexical inference, involves evaluating cues related to the text, syntax, and morphology. This skill contributes not only to text comprehension but also to the independent learning of new words.

In the quantitative dimension of this mixed-methods study, a scale was administered to identify the strategies used by learners, and the data were analyzed using descriptive statistics. The study group consisted of international students learning Turkish in Samsun.

The findings indicate that learners employ different strategies. A significant proportion of participants primarily consider the general context and analyze the sentence containing the unknown word when attempting to infer its meaning. Learners frequently use strategies such as examining the word's function within the sentence, extracting clues from other words, and making inferences. Some learners also benefit from textual coherence by utilizing preceding and subsequent sections of the text.

The results show that learners do not rely on a single strategy but rather use multiple strategies in combination. Strategies such as inferring meaning from context, determining the word's function, and making predictions based on the overall meaning of the text exhibit higher usage levels compared to others. It was found that learners rarely skip unknown words or pass over them without attempting to infer meaning, indicating a tendency to employ active cognitive strategies.

The findings reveal that lexical inference skill plays a significant role in the reading process. Accordingly, it is considered that strategy instruction aimed at developing learners' skills in inferring meaning from context should be emphasized more in teaching Turkish as a foreign language. Practices that enable learners to notice cues within texts during reading activities could contribute to more effective comprehension of unknown words. Furthermore, organizing instructional materials to support the use of various inference strategies could help make vocabulary learning more durable and functional.

Keywords: *Turkish as a foreign language, vocabulary knowledge, lexical inference, lexical inference strategies, vocabulary learning.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Araştırmalarının Eğilimleri: Betimsel Bir Analiz

Trends in Artificial Intelligence Research in Teaching Turkish as a Foreign Language: A
Descriptive Analysis

Pelin İlkay SOYSAL

Millî Eğitim Bakanlığı

pelinilkaysoysal@gmail.com

Özet

The rapid development of artificial intelligence technologies has brought about significant transformations in the field of education in recent years, and this transformation has found its place in many new research and applications in language teaching. Özellikle üretken yapay zekâ araçlarının yaygınlaşması, yabancı dil öğretiminde bu teknolojilerin kullanımına yönelik akademik ilgiyi giderek artırmış, buna bağlı olarak yapılan akademik çalışmalar günden güne artmaya başlamıştır. Yapay zekâ destekli uygulamalar; dil öğrenmenin tüm süreçlerini destekleme, yeni ve farklı öğrenme materyallerinin geliştirilmesi, uygun geri bildirim sağlama ve öğrenme süreçlerinin bireyselleştirip farklılaştırılması gibi çok çeşitli olanaklar sunmaktadır. Bu gelişmeler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yapay zekâ teknolojilerinin potansiyelinden yararlanma isteğini güçlendirmektedir.

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapay zekâ kullanımına yönelik gerçekleştirilen araştırmaların genel eğilimlerini incelemektir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında 2020-2025 yılları arasında yayımlanan araştırmalar incelenmiştir. Veri seti; Google Scholar, DergiPark ve TR Dizin veri tabanlarında “yabancı dil olarak Türkçe öğretimi”, “yapay zekâ”, “ChatGPT” ve “artificial intelligence” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan taramalar sonucunda elde edilmiştir. Belirlenen ölçütler doğrultusunda alanyazındaki ilgili çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar; yayın yılı, araştırma yöntemi, kullanılan yapay zekâ araçları, dil becerileri ve araştırma temaları bağlamında betimsel analize tabii tutulmuştur. Verilerin analizinde frekans ve yüzde değerlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki çalışmaların önemli bir kısmında üretken yapay zekâ araçlarının, özellikle de ChatGPT'nin, dil öğretiminde kullanımının ele alındığı bulgulanmıştır. Bunun yanı sıra araştırmaların büyük bölümünün nitel ya da derleme niteliğinde olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımına yönelik uygulamalı ve deneysel çalışmaların artırılmasının alan yazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak türkçe öğretimi, yapay zekâ, Chatgpt, dil öğretim teknolojileri.

Abstract

The rapid development of artificial intelligence technologies has brought about significant transformations in the field of education in recent years, and this transformation has also found

its place in the field of language teaching in terms of many new research and applications. In particular, the widespread use of generative artificial intelligence tools has increasingly increased academic interest in the use of these technologies in foreign language teaching, and consequently, academic studies have begun to increase day by day. AI-supported applications offer a wide range of possibilities such as supporting all processes of language learning, developing new and different learning materials, providing appropriate feedback, and individualizing and differentiating learning processes. These developments strengthen the desire to utilize the potential of artificial intelligence technologies in teaching Turkish as a foreign language. The aim of this study is to examine the general trends of research conducted on the use of artificial intelligence in the field of teaching Turkish as a foreign language. The document analysis method was used in the research. Within the scope of the study, research published between 2020 and 2025 was examined. The dataset; This data was obtained through searches in Google Scholar, DergiPark, and TR Dizin databases using the keywords “teaching Turkish as a foreign language”, “artificial intelligence”, “ChatGPT”, and “artificial intelligence”. In accordance with the defined criteria, relevant studies in the literature were included in the research. The studies examined within the scope of the research were subjected to descriptive analysis in terms of publication year, research method, artificial intelligence tools used, language skills, and research themes. Frequency and percentage values were used in the analysis of the data. The research found that a significant portion of the studies on teaching Turkish as a foreign language address the use of generative artificial intelligence tools, especially ChatGPT, in language teaching. Furthermore, it was observed that the majority of the studies were qualitative or review-based. Based on these findings, it is believed that increasing applied and experimental studies on the use of artificial intelligence in teaching Turkish as a foreign language will make significant contributions to the literature.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, ChatGPT, language teaching technologies.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yapay Zekanın Araştırma Eğilimleri ve Değerlendirme Boyutu: Bibliyometrik Bir İnceleme (2020–2026)

Research Trends and the Assessment Dimension of Artificial Intelligence in Teaching Turkish as a Foreign Language: A Bibliometric Review (2020–2026)

Bilim Uzmanı Merve ÇELEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı

celen.merve@outlook.com

 0009-0002-7575-5873

Özet

Son yıllarda yapay zekâ uygulamaları yabancı dil öğretimi alanında olduğu gibi yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YDTÖ) alanında da giderek artan bir ilgi odağı hâline gelmiştir. Özellikle üretken yapay zekâ araçlarının yaygınlaşmasıyla birlikte öğretim materyali üretimi, dil becerilerinin geliştirilmesi, öğrenci ve öğretici görüşlerinin belirlenmesi gibi farklı boyutlarda çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Ancak bu çalışmaların genel eğilimlerini ve araştırma yönelimlerini bütüncül biçimde ortaya koyan değerlendirme araştırmalarının sınırlı olduğu görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, 2020–2026 yılları arasında YDTÖ alanında yapay zekâ temalı olarak yayımlanan araştırmaların bibliyografik açıdan incelenmesi ve alandaki eğilimlerin belirlenmesidir. Araştırma nitel desende tasarlanmış olup doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında DergiPark, TR Dizin ve Google Scholar veri tabanlarında yapılan taramalar sonucunda belirlenen ölçütlere uygun 14 araştırma incelemeye dâhil edilmiştir. Veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiş; çalışmalar yayımlanma yılı, araştırma yöntemi, örneklem grubu, ele alınan dil becerisi ve yapay zekâ kullanım amacı bakımından sınıflandırılmıştır.

Elde edilen bulgular, YDTÖ alanındaki yapay zekâ çalışmalarının büyük ölçüde öğrenci ve öğretici görüşlerine dayalı nitel araştırmalardan oluştuğunu göstermektedir. Çalışmaların önemli bir bölümünün üretken yapay zekâ araçlarının öğretim sürecine entegrasyonu, materyal geliştirme ve dil becerilerinin desteklenmesi üzerine yoğunlaştığı belirlenmiştir. Sonuç olarak bu araştırma, YDTÖ alanında yapay zekâ çalışmalarının mevcut durumunu ortaya koymakta ve gelecekte yapılacak araştırmalar için yönelimler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ; yabancı dil olarak Türkçe öğretimi; bibliyografik analiz; üretken yapay zekâ; araştırma eğilimleri.*

Abstract

In recent years, artificial intelligence (AI) applications have attracted increasing attention in the field of foreign language education, including Teaching Turkish as a Foreign Language (TTFL). With the widespread use of generative AI tools, a growing number of studies have focused on material development, the enhancement of language skills, and the examination of

learner and teacher perceptions. However, comprehensive studies that systematically evaluate the overall research tendencies in this field remain limited.

The aim of this study is to examine AI-focused research conducted in the field of TTFL between 2020 and 2026 from a bibliographic perspective and to identify current research trends. The study was designed within a qualitative framework and employed document analysis as the primary research method. A systematic search was conducted in DergiPark, TR Index, and Google Scholar databases. Based on predetermined inclusion criteria, 14 studies were selected for analysis. The data were analyzed through content analysis and classified according to publication year, research design, participant group, targeted language skill, and the purpose of AI integration.

The findings indicate that AI-related studies in TTFL predominantly consist of qualitative research focusing on learner and teacher perceptions. A significant proportion of the studies concentrate on the integration of generative AI tools into instructional processes, material development, and the support of language skills. Overall, the study provides a structured overview of the current state of AI research in TTFL and offers insights for future research directions in the field

Keywords: *artificial intelligence; teaching Turkish as a foreign Language; bibliographic analysis; generative AI; research trends.*

Türkçe ve Türk Kültürü Kitaplarında Kültürel Öğelerin İncelenmesi

A Study of Cultural Elements in Turkish Language and Turkish Culture Textbooks

Hatice ARGUN

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı

haticeargunelt@gmail.com

 0009-0003-9463-4249

Prof. Dr. Alparslan OKUR

Sakarya Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

aokur@sakarya.edu.tr

Özet

Yabancı dil öğrenimi yalnızca dilsel becerilerin kazanılmasını değil, aynı zamanda hedef kültürün tanınmasını da içeren çok boyutlu bir süreçtir. Bu çalışmada Türkçe ve Türk Kültürü 8. seviye ders kitabı kültürel öğeler açısından incelenmiştir. Doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bulgular, kültürel öğelerin dengeli dağılmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: *kültür aktarımı, ders kitapları, Türkçe öğretimi.*

Abstract

Learning a foreign language is a multidimensional process that involves not only the acquisition of linguistic skills but also the understanding of the target culture. In this study, the Turkish Language and Turkish Culture Level 8 textbook was examined in terms of cultural elements. A document analysis method was employed. The findings indicate that the cultural elements are not distributed evenly.

Keywords: *cultural transmission, textbooks, Turkish language instruction.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Notion Kullanımı: Bir Eylem Araştırması
Using Notion in Teaching Turkish as a Foreign Language: An Action Research Study

Dr. Yasmin TERZİOĞLU

Uludağ Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

yasminterzioglu@uludag.edu.tr

 0000-0002-3541-3564

Melike KARABULUT

Uludağ Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi

melikekarabulut@uludag.edu.tr

 0009-0000-4995-134X

Özet

Dijitalleşmenin eğitim alanındaki etkisi, öğretim süreçlerinde kullanılan yöntem ve araçların dönüşümünü hızlandırmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de bu dönüşüm, dijital araçların etkin kullanımıyla daha görünür hâle gelmiştir. Dijital araçlarla tasarlanan etkinliklerin, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel dil becerilerinin ve söz varlığının kazandırılması sürecini etkili ve verimli hâle getirildiği düşünülmektedir.

Bu çalışmada, dijital not alma ve organizasyon uygulaması olan Notion'un, özellikle Notion yapay zekâ desteğiyle yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki işlevselliği incelenmiştir. AOBM'nin öğrencilerin pasif bir alıcı yerine, süreci yöneten aktif bir dil öğrencisine dönüşmesini desteklediği tanımlamasından hareketle Notion uygulamasının, bu doğrultuda özerk öğrenmenin bir parçası olabileceği görüşüne ulaşılmıştır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılarak yürütülmüştür. ULUTÖMER'de B1 seviyesinde Türkçe öğrenen 10 öğrenci, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış; elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenci görüşlerinden hareketle Notion uygulamasının dinleme, konuşma, okuma, yazma dil becerilerinin ve söz varlığının gelişimini destekleme; dil öğrenme sürecini izleme, kendini değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin motivasyonuna ve dil gelişimine katkı sağladığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin Notion'u etkin biçimde kullandıkça kelime listeleri oluşturma, dil bilgisi hatalarını yapay zekâ aracılığıyla kontrol etme ve okuma etkinlikleri geliştirme gibi uygulamalarla dil becerilerini destekledikleri bulgularına ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra Notion'un seviye belirleme ve öğrenme planı oluşturma gibi özellikleri, öğrencilerin öğrenme süreçlerini daha sistemli yönetmelerine katkı sağladığı, yapay zekâ desteği sayesinde metin üretme, çeviri ve içerik geliştirme gibi işlevler de dil öğrenimini daha etkileşimli hâle getirdiği gözlemlenmiştir. Ancak uygulamanın Türkçe arayüz desteğinin bulunmaması, kullanıcılar açısından sınırlılık oluşturduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin, yönergeleri Türkçe takip etmesi amacıyla Türkçe arayüzün eklenmesi önerilmektedir. Ayrıca

uygulamanın uzun süreli etkilerini inceleyen çalışmaların yapılması ile Türkçe öğretimine katkıları daha net bir şekilde anlaşılabilceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ, Notion, dil becerileri, söz varlığı.

Abstract

The impact of digitalization on education has accelerated the transformation of teaching methods and tools. In the context of teaching Turkish as a foreign language, this transformation has become more evident through the effective use of digital tools. It is considered that activities designed with digital tools make the process of developing basic language skills and vocabulary more effective and efficient.

In this study, the functionality of Notion, a digital note-taking and organization application, in teaching Turkish as a foreign language especially with its AI support has been examined. Based on the CEFR, which emphasizes transforming learners from passive recipients into active participants by managing their own learning process, it has been concluded that Notion can serve as a component of autonomous learning. The study was conducted using the action research design of the qualitative research methods. The study group consisted of 10 B1-level students learning Turkish at ULUTÖMER. Data were collected through a semi-structured interview form and analyzed using content analysis and descriptive analysis methods.

According to the findings, the use of Notion supports the development of listening, speaking, reading, and writing skills, as well as vocabulary acquisition. It also contributes positively to the motivation of students, self-assessment, and monitoring of their learning processes. It was found that as students used Notion more effectively, they supported their language development by creating vocabulary lists, checking grammar mistakes through AI, and developing reading activities. Additionally, features such as level tracking and learning planning helped students manage their learning processes more systematically. AI-supported functions such as text generation, translation, and content creation made language learning more interactive. However, the lack of a Turkish interface was seen as a limitation. Therefore, adding a Turkish interface is recommended to help students follow instructions more easily. Furthermore, conducting long-term studies is suggested to better understand the contributions of this application to Turkish language teaching.

Keywords: teaching Turkish as a foreign language, artificial intelligence, Notion, language skills, vocabulary.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Dönüşüm: “Turkish Anadolu” Uzaktan Öğretim Platformu

Digital Transformation in Teaching Turkish as a Foreign Language: The “Turkish
Anadolu” Distance Learning Platform

Dr. Öğr. Üyesi Murat Sami TÜRKER

Anadolu Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)

samit@anadolu.edu.tr

 0000-0002-2037-8508

Öğr. Gör. Erhan YAVAŞLAR

Anadolu Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)

eyavaslar@anadolu.edu.tr

 0000-0001-6290-5735

Öğr. Gör. Dr. Merve DOMBAYCI ÖKSÜZ

Anadolu Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)

mervedombayci@anadolu.edu.tr

 0000-0003-2729-3176

Öğr. Gör. Enes GÜLEÇ

Anadolu Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)

enesgulec@anadolu.edu.tr

 0000-0001-6288-3353

Özet

Dijital teknolojilerin yaygınlaşması ve internet erişiminin küresel ölçekte genişlemesiyle birlikte bireylerin çevrim içi öğrenme platformlarına olan yönelimi belirgin biçimde artmış; bu durum, dil öğretimi alanında yenilikçi ve teknoloji temelli yaklaşımların benimsenmesini zorunlu kılmıştır. Söz konusu dönüşüm, Türkiye'nin uluslararasılaşma hedefleri bağlamında önem kazanan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında da kendini açıkça göstermektedir. Bu çalışmada, belirtilen ihtiyaçlar doğrultusunda Anadolu Üniversitesi TÖMER tarafından geliştirilen “Turkish Anadolu” uzaktan öğretim platformu, yapısal özellikleri ve temel bileşenleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (D-AOÖÇ) ölçütleri esas alınarak tasarlanan platform, uluslararası öğrencilere Türkçeyi A1'den başlayıp C1 düzeyini de kapsayacak şekilde öğrenmelerine olanak tanımaktadır. Modüler bir yapıda kurgulanan program, her düzey sekiz haftada tamamlanacak şekilde tasarlanmıştır. Platform; PDF üniteler, video dersler, canlı dersler, etkileşimli etkinlikler ve bireysel çalışma

alanları olmak üzere çok bileşenli bir öğretim mimarisi üzerine inşa edilmiştir. "Şimdi Sıra Bende!", "Neler Öğrendik?", "Yaşama Dair" ve "Kültür Köşesi" gibi bölümler dil gelişimini kültür aktarımıyla destekleyen bütünlük bir yaklaşımla kurgulanmıştır. Ayrıca "Eğlenelim Öğrenelim", "Dil Bilgisi Köşesi", "Gezelim Görelim Türkiye" ve "Mikrofon Sende" gibi bireysel çalışma alanları öğrencilere kendi hızlarında özerk bir öğrenme deneyimi sağlamaktadır. Platformda ölçme ve değerlendirme süreci, süreç ve ürün temelli bileşenlerin bir arada ele alındığı bütünlük bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Bu çerçevede platform etkinliklerinin tamamlanma durumu, dört temel dil becerisini kapsayan ara sınavlar ve düzey sonunda uygulanan düzey bitirme sınavları değerlendirme sürecinin temel bileşenlerini oluşturmaktadır. Söz konusu süreçte yapay zekâ destekli bir sistem geliştirilmekte olup hem platform etkinliklerinin nota dönüştürülmesi hem de yazma ve konuşma becerilerinin ölçülmesi bu sistem aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Sonuç olarak "Turkish Anadolu" platformu; D-AOÖÇ ölçütlerini temel alan, teknoloji ve kültür odaklı yapısının yanı sıra yapay zekâ destekli ölçme-değerlendirme yaklaşımlarını bünyesinde barındıran bütünlük bir uzaktan öğretim modeli sunmaktadır. Platform, sahip olduğu bu niteliklerle yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yenilikçi bir model sunmakta ve Türkçenin uzaktan öğretimine yönelik özgün bir örnek teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dijital dil öğrenimi, uzaktan öğretim platformu, d-kültür temelli öğretim, yapay zekâ destekli ölçme-değerlendirme.

Abstract

The widespread use of digital technologies and the global expansion of internet access have significantly increased the demand for online learning environments, necessitating innovative and technology-driven approaches in language education. This transformation is also evident in the field of teaching Turkish as a foreign language, which has gained importance within the context of Türkiye's internationalization goals. This study examines the "Turkish Anadolu" distance learning platform, developed by Anadolu University TÖMER, in terms of its structural features and core components. Designed in accordance with the Common European Framework of References for Languages (CEFR), the platform enables learners to study Turkish from A1 to C1 level. The program follows a modular structure, with each level designed to be completed in eight weeks. The platform is based on a multi-component instructional architecture, including PDF units, video lessons, live classes, interactive activities, and individual study areas. Sections such as "Now It's My Turn!", "What Have We Learned?", "About Everyday Life", and "Culture Corner" integrate language development with cultural learning. Additionally, individual learning spaces such as "Let's Learn While Having Fun," "Grammar Corner," "Let's Explore Türkiye," and "You're on the Mic" promote self-paced and autonomous learning. Assessment is conducted through an integrated approach combining process- and product-based components, including activity completion, midterm exams covering four language skills, and level completion exams. An AI-supported system is also being developed to evaluate learner performance, particularly in writing and speaking. In conclusion, the "Turkish Anadolu" platform offers an integrated, technology-enhanced distance learning model aligned with CEFR standards and supported by AI-based assessment, providing an innovative example for teaching Turkish as a foreign language.

Keywords: teaching Turkish as a foreign language, digital language learning, distance learning platform, culture-based instruction, AI-supported assessment.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Diplomasi Aracı Olarak Masal Anlatıcılığı: Eğiticilerin Eğitimi Üzerine Bir Politika Tasarımı

Storytelling as a Cultural Diplomacy Tool in Teaching Turkish as a Foreign Language: A Policy Design on Training of Trainers

Öğr. Gör. Sümeyye ANIL

İstanbul Kent Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu Türkçe Hazırlık Programı, Müfredat ve Materyal Geliştirme Birimi

sumeyye.anil@kent.edu.tr

 0000-0002-1812-3549

Özet

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretmeni yetiştirmede geleneksel anlatı sanatlarından masal anlatıcılığının öğretim programlarında yer alması ve yabancı dil olarak Türkçe öğretim görevlisi kadrolarının masal anlatıcısı olarak uzmanlaşmış bir şekilde yetiştirilmesinin önemini ele almaktadır. Çalışmanın temel amacı, masalların ve dolayısı ile masal anlatıcılığı çalışmalarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde temel dil becerilerinin öğretilmesinin yanı sıra kültürel diplomasi, çatışma çözümüne katkısı ile birlikte eğiticinin eğitimi programlarında masal anlatıcılığı eğitimi verilmesinin önemini ortaya koymaktır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması tekniği kullanılmış olup bir halk bilimi ürünü olarak masal, bir sahne sanatı olarak masal anlatıcılığı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi arasında ilişki kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur.

Elde edilen bulgular, masal anlatıcılığının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde farklı becerilerin öğretilmesinde kullanılabileceği ve bunun yanı sıra kültürel diplomasi; çatışma çözümü gibi alanlarda da etkili olduğunu göstermektedir. Masallar her ne kadar dilsel özellikleri bakımında millî bir kimlik taşısa da işlediği temalar itibarıyla evrensel motifler içermekte olup farklı kültürlerden gelen öğrenciler arasında köprü kurmakta ve sınıf içindeki çatışmaları en aza indirgeyerek güvenli bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Ancak yapılan incelemeler mevcut öğretmen yetiştirme sertifika programlarında masal anlatıcılığına yönelik modüllerin eksik olduğunu ortaya koymuştur.

Sonuç olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretmen adaylarının ve mevcut öğreticilerin, masal anlatıcılığı alanında uzmanlaşması Türkçe öğretimine katkı sağlayacak, kültürel aktarımı güçlendirecek, sınıf içi etkileşimi artıracak farklı dil becerilerine yönelik bir öğretim planlamasını; sınıf içi iletişimin, etkileşimin artmasını vb. sağlayacaktır. Bu doğrultuda yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerine yönelik sertifika programlarında, hizmet içi eğitimlerde masal anlatıcılığına yönelik eğitimler verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, masal anlatıcılığı, eğiticinin eğitimi, kültürel diplomasi, çatışma çözümü.

Abstract

This study examines the importance of incorporating storytelling from traditional narrative arts, particularly fairy-tale storytelling, into teacher education curricula for teaching Turkish as a foreign language, and of training Turkish as a foreign language instructors as specialists in fairy-tale storytelling. The main aim of the study is to demonstrate the importance of fairy tales, and consequently fairy-tale storytelling practices, in teaching Turkish as a foreign language not only for the instruction of fundamental language skills but also for their contribution to cultural diplomacy and conflict resolution, as well as to reveal the significance of including fairy-tale storytelling training in teacher education programs.

In the study, the literature review technique, one of the qualitative research methods, was employed, and a theoretical framework was established by examining the relationship among fairy tales as a product of folklore, fairy-tale storytelling as a performing art, and the teaching of Turkish as a foreign language.

The findings indicate that fairy-tale storytelling can be used in the teaching of various skills in Turkish as a foreign language and is also effective in areas such as cultural diplomacy and conflict resolution. Although fairy tales possess a national identity in terms of their linguistic features, they contain universal motifs in terms of the themes they address, thereby building bridges among students from different cultural backgrounds and creating a safe learning environment by minimizing classroom conflicts. However, the review also revealed that existing teacher certification programs lack modules specifically devoted to fairy-tale storytelling.

In conclusion, the specialization of prospective teachers and current instructors of Turkish as a foreign language in the field of fairy-tale storytelling will contribute to Turkish language teaching, strengthen cultural transmission, enhance classroom interaction, and support instructional planning aimed at different language skills, as well as increase classroom communication and interaction. Accordingly, it is recommended that training in fairy-tale storytelling be included in certification programs and in-service training programs for teachers of Turkish as a foreign language.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, fairy-tale storytelling, teacher training, cultural diplomacy, conflict resolution.*

Dakan ve Feller'in (2025) Yapay Zekâ Akıcılığı Çerçevesinin (4D) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Uyarlanması: Öğretici Yetkinlikleri İçin Yeni Bir Perspektif

Adapting Dakan and Feller's (2025) AI Fluency Framework (4Ds) to Teaching Turkish as a Foreign Language: A New Perspective for Instructor Competencies

Öğr. Gör. Selin Işık ORHUNTAŞ DENİZ

İstanbul Arel Üniversitesi, DİLMER

selinorhuntasdeniz@arel.edu.tr

 0009-0002-2295-6225

Özet

Üretken yapay zekâ (ÜYZ) araçlarının eğitim ortamlarına hızla entegrasyonu, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (YADOT) alanında da öğretmenleri yeni mesleki sorumluluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Büyük dil modelleri ders planlama, materyal geliştirme ve ölçme-değerlendirme süreçlerinde giderek daha fazla yer edinirken, öğretmenlerin bu araçları etkili, etik ve güvenli biçimde kullanabilmeleri için hangi yetkinliklere sahip olmaları gerektiği sorusu yanıtız kalmaktadır. Bu yetkinlik boşluğunu sistematik biçimde ele alabilecek kuramsal bir çerçeveye duyulan ihtiyaç, çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Bu ihtiyaçtan hareketle bildiri, Dakan ve Feller (2025) tarafından geliştirilen ve Anthropic Academy bünyesinde sunulan Yapay Zekâ Akıcılığı Çerçevesi'ni (AI Fluency Framework) YADOT bağlamına uyarlamayı amaçlamaktadır. Çerçeve, insan-YZ etkileşiminde dört temel yetkinlik alanı tanımlamaktadır: Delegation (görev dağılımı), Description (betimleme), Discernment (ayırt etme) ve Diligence (özen). Bu dört boyutun YADOT bağlamında nasıl işlevselleştirilebileceği, çalışmanın temel araştırma sorusunu oluşturmaktadır.

Kavramsal derleme yöntemiyle tasarlanan bu çalışmada 4D çerçevesinin her bir boyutu, YADOT öğreticisinin günlük pratiğine dönüştürülmektedir. Delegation boyutunda hangi süreçlerin YZ'ye devredilebileceği tartışılmakta; Description boyutunda CEFR seviyelerine uygun prompt yazma stratejileri ve Türkçe'ye özgü yönlendirme teknikleri ele alınmaktadır. Discernment boyutunda YZ'nin ürettiği Türkçe içeriğin dilbilgisel doğruluk, kültürel uygunluk ve seviye uyumu açısından denetlenmesi üzerinde durulmakta; Diligence boyutunda ise öğrenci gizliliği, akademik dürüstlük ve kurumsal politikalar çerçevesinde etik sorumluluklar değerlendirilmektedir.

Bu çalışma, 4D çerçevesini YADOT alanına uyarlayan ilk girişimlerden biri olma niteliği taşımaktadır. Bildiri, YADOT öğretmenlerinin YZ araçlarıyla etkileşimini teknik beceri olmaktan çıkarıp mesleki bir yetkinlik alanı olarak çerçevelemekte ve öğretici yetiştirme programlarına yönelik somut öneriler sunmaktadır. Sonuç olarak, "yapay zekâyâ yenilmek" söyleminden "yapay zekâ ile güçlenmek" anlayışına geçişin, öğreticinin YZ akıcılığını sistematik biçimde geliştirmesiyle mümkün olacağı savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ akıcılığı, 4D çerçevesi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, üretken yapay zekâ.

Abstract

The rapid integration of generative artificial intelligence (GenAI) tools into educational settings is also confronting instructors in the field of teaching Turkish as a foreign language (TFL) with new professional responsibilities. As large language models increasingly find their place in lesson planning, material development, and assessment processes, the question of what competencies instructors need in order to use these tools effectively, ethically, and safely remains unanswered. The need for a theoretical framework that can systematically address this competency gap constitutes the starting point of this study.

Driven by this need, the paper aims to adapt the AI Fluency Framework, developed by Dakan and Feller (2025) and presented under the Anthropic Academy, to the context of teaching Turkish as a foreign language. The framework identifies four core competency areas in human–AI interaction: Delegation, Description, Discernment, and Diligence. How these four dimensions can be operationalized within the TFL context constitutes the central research question of this study.

Designed as a conceptual review, this study translates each dimension of the 4D framework into the daily practice of TFL instructors. The Delegation dimension discusses which processes can be delegated to AI; the Description dimension addresses prompt-writing strategies aligned with CEFR levels and prompting techniques specific to Turkish. The Discernment dimension focuses on reviewing AI-generated Turkish content in terms of grammatical accuracy, cultural appropriateness, and level suitability; the Diligence dimension evaluates ethical responsibilities within the framework of student privacy, academic integrity, and institutional policies.

This study represents one of the first attempts to adapt the 4D framework to the field of TFL. The paper reframes TFL instructors' interaction with AI tools not as a mere technical skill but as a professional competency area, and accordingly offers concrete recommendations for instructor training programs. Ultimately, it argues that the transition from the discourse of "being defeated by artificial intelligence" to the mindset of "being empowered by artificial intelligence" will only be possible through the systematic development of instructors' AI fluency.

Keywords: *AI fluency, 4D framework, teaching Turkish as a foreign language, generative AI.*

Türkçe Öğretmenlerinin Yeni Yardımcısı: Yapay Zekânın Türkçe Derslerindeki Rolü

The New Assistant for Turkish Teachers: The Role of Artificial Intelligence in Turkish Lessons

Doç. Dr. Ozan ALEVLİ

BTSO Kâmil Tolon Bilim ve Sanat Merkezi, Dil Sanatları

ozanalevli@gmail.com

 0000-0002-0770-2393

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin yapay zekâ araçlarını öğrencilerin dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirme sürecinde nasıl kullandıklarını incelemektir. Dijital teknolojilerin eğitim ortamlarını dönüştürdüğü günümüzde yapay zekâ araçlarının Türkçe öğretimine pedagojik açıdan nasıl entegre edildiğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Çalışma, öğretmenlerin kullanım amaçlarını, sınıf içi uygulama örneklerini, gözlemlerini ve karşılaştıkları zorlukları ortaya koyarak alan yazındaki uygulama temelli boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması desenine göre yürütülmüştür. Çalışma grubunu, farklı illerde görev yapan ve derslerinde en az bir yapay zekâ aracını aktif olarak kullanan 15 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulgular, öğretmenlerin yapay zekâyı en sık içerik ve etkinlik üretimi, soru hazırlama, metin uyarlama ve yazma sürecinde geri bildirim sağlama amacıyla kullandıklarını göstermektedir. Yazma becerisi, yapay zekânın en bütüncül biçimde entegre edildiği alan olarak öne çıkmıştır. Öğrenci motivasyonu ve derse katılım artışı en belirgin olumlu etki olarak ifade edilmiştir. Buna karşılık etik kullanım, hazır bilgiye yönelme, özgünlük sorunu, zaman yönetimi ve teknik altyapı eksiklikleri önemli sınırlılıklar arasında yer almaktadır. Sonuç olarak yapay zekâ araçlarının Türkçe öğretiminde güçlü bir destek aracı olduğu ancak etkili ve sürdürülebilir entegrasyon için pedagojik rehberlik, etik bilinç ve öğretmen yeterliğinin belirleyici olduğu anlaşılmıştır. Bu doğrultuda öğretmenlere yönelik yapay zekâ okuryazarlığı ve etik kullanım eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve yapay zekânın dil becerilerine doğrudan etkisini inceleyen yeni araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ destekli Türkçe öğretimi, dil becerilerini geliştirme, öğretmen deneyimleri.

Abstract

The aim of this research is to examine how Turkish language teachers use artificial intelligence tools in the process of developing students' listening, reading, speaking, and writing skills. In today's world, where digital technologies are transforming educational environments, it is crucial to determine how artificial intelligence tools are pedagogically integrated into Turkish language teaching. The study aims to fill the application-based gap in the literature by

revealing teachers' purposes of use, in-class application examples, observations, and the challenges they encounter. The research was conducted according to the case study design, one of the qualitative research approaches. The study group consists of 15 Turkish language teachers who work in different provinces and actively use at least one artificial intelligence tool in their lessons. The data were collected thru semi-structured interviews and analyzed using the content analysis method. The findings indicate that teachers most frequently use artificial intelligence for content and activity production, question preparation, text adaptation, and providing feedback during the writing process. Writing skills have emerged as the area where artificial intelligence is most comprehensively integrated. Student motivation and increased class participation have been expressed as the most notable positive effects. On the other hand, ethical use, reliance on ready-made information, originality issues, time management, and technical infrastructure deficiencies are among the significant limitations. In conclusion, it has been understood that AI tools serve as a strong support tool in Turkish language teaching, but pedagogical guidance, ethical awareness, and teacher competence are decisive for effective and sustainable integration. In this direction, it is recommended to promote AI literacy and ethical usage training for teachers and to conduct new research examining the direct impact of AI on language skills.

Keywords: *AI-supported Turkish language teaching, developing language skills, teacher experiences.*

Eski Uygurlarda Türkçe Öğretiminin İzleri

Traces of Turkish Language Education Among the Old Uyghurs

Öğr. Gör. Dr. Alican ÖZKAN

Bursa Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTÖMER)

alicanozkan@uludag.edu.tr

 0000-0002-8445-7387

Özet

Türklerin konar-göçer yaşamdan yerleşik yaşama geçtiği, çeşitli din ve öğretilerin benimsendiği bir dönem olan Eski Uygur dönemi Türk dili açısından da önemli bir yere sahiptir. Bu dönemde meydana getirilen eserlerin büyük çoğunluğu Sanskritçe, Çince, Tibetçe gibi dillerden çeviri yoluyla meydana getirilmiştir. Ancak bu çevirilerin birçoğu doğrudan bir çeviriden ziyade çeviri büroları vasıtasıyla sistemli bir şekilde yapılan telif bir çeviri denilebilecek bir yapıdadır. Örneğin Altun Yaruk metninin Uygurca versiyonunun Çince orijinalinden daha hacimli olduğu görülmektedir. Bu da çeviri faaliyetinde bulunan kişilerin hem ana dilini hem de hedef dili çok iyi bildiğini göstermektedir.

Türkçe öğretimi açısından Eski Uygur dönemine bakıldığında günümüze ulaşan spesifik bir eser bulunmama ile birlikte ikincil eserler vasıtasıyla bazı bilgilere ulaşılabilmektedir. Böğü Kağan, 762 yılında Çin'de meydana gelen bir isyanı bastırdıktan sonra ülkesine dört Mani rahibi ile birlikte dönmüş ve daha sonra Çin'in iç siyasetine baskı yapabilmek ve Çin'deki Uygurların sayısını artırabilmek için Manihaizm'i kabul etmiştir. Uygur devleti içerisinde bulunan bu 4 rahip daha sonra dini halka anlatma ve yayma faaliyetlerine girişmiştir. Bu da rahiplerin Türkçeyi bildiklerine dolayısıyla yabancılara Türkçe öğretiminin varlığına bir işaret olarak sayılmaktadır. Bununla beraber Moğol devleti içerisinde Uygurların etkisi Moğolların kendi alfabe sistemlerinin bulunmaması kaynaklı olarak yazıyı Uygur yazıcılarından öğrenmeleri de yine aynı görüşü desteklemektedir.

Günümüze ulaşan Eski Uygurca eserler incelendiğinde özellikle Budizm ve Manihaizm'e ait felsefik terimlerin aktarımında önceki inanışlardan gelen bilinen kelimelerin kullanımı, Türkçe karşılık verme, orijinal dildeki terimin yanına Türkçe kelime ekleme yoluyla ikileme ya da tamlama oluşturma gibi çeşitli yollar izlenerek Türkçeleştirme çalışmaları yapıldığı görülmektedir. Ayrıca *Abhidharma* metinleri içerisinde dil bilgisi ile alakalı terim ve bilgilerin yer alması Uygurların o dönemde belli bir dil bilgisi anlayışına sahip olduklarını ve okuyan kişilerin de bunu dolaylı yoldan öğrendiklerini göstermektedir.

Bu çalışmada, yukarıda kısaca bahsedilmiş olan bilgiler ışığında hem anadil olarak hem de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin Eski Uygurlardaki varlığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *eski Uygur Türkçesi, Türkçe öğretimi, eski Uygurca, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, eski Uygurlarda Türkçe öğretimi.*

Abstract

The Old Uyghur period, a transformative era characterized by the transition from a nomadic to a sedentary lifestyle and the adoption of diverse religious doctrines, holds a pivotal position in the history of the Turkic language. The majority of the literary corpus from this period was produced through translations from languages such as Sanskrit, Chinese, and Tibetan. However, these works were not merely literal translations; they were executed through a systematic "adaptive translation" method facilitated by institutionalized translation bureaus. For instance, the fact that the Old Uyghur version of the Altun Yaruk is more voluminous than its Chinese original demonstrates that the translators possessed a profound mastery of both the source and target languages.

Regarding the instruction of Turkish, although no specific pedagogical treatise has survived, significant insights can be gleaned through secondary sources. In 762, after Böğü Qaghan returned to his homeland with four Manichaeen priests and adopted Manichaeism, these priests engaged in proselytizing activities. This indicates their proficiency in Turkish, which serves as a sign of the existence of Turkish instruction for foreigners. Furthermore, the fact that the Mongols, lacking their own writing system, acquired literacy from Uyghur scribes further supports this thesis.

An analysis of extant texts reveals various strategies of Turkicization, particularly in rendering philosophical terminology. These strategies include utilizing vocabulary from pre-existing belief systems, providing direct Turkish equivalents, and creating hendiadys by pairing original terms with Turkish words. Moreover, the inclusion of grammatical information within Abhidharma texts suggests that the Uyghurs possessed a distinct linguistic consciousness, which readers acquired implicitly. This study examines the presence of Turkish instruction, both as a mother tongue and as a foreign language, within the framework of these historical and linguistic data.

Keywords: *old Uyghur Turkic, teaching Turkish, old Uyghur, teaching Turkish as a foreign language, teaching Turkish in old Uyghurs.*

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Öğretim Merkezlerinin Rolü
(Özbekistan'a bağlı Karakalpakistan Örneğinde)**

The Role of Language Teaching Centers in Teaching Turkish as a Foreign Language
(In the example of Karakalpakstan, Uzbekistan)

Dr. Aysholpan ORAZİMBETOVA

Berdak Adındaki Karakalpak Devlet Üniversitesi

orazimbetova1994@mail.ru orazimbetovaaysholpan5gmail.com

 0009-0007-4612-8287

Özet

Biz bu bildirimizde Özbekistan'a bağlı özerk Karakalpakistan Cumhuriyetindeki Türkçe öğrenimini teşvik eden resmî zemin, Türkçe öğrenim ve öğretim imkânları, Türkçe öğrenmeye olan ilgi olgusundan bahsedeceğiz.

Bilindiği gibi Türkçe (Türk dili), dünyanın her yerinde öğrenilen ve öğretilen bir büyük dil konumuna gelmiştir. Avrupa'dan Amerika'ya, Afrika'dan Asya'ya kadar Türkçenin öğretilmediği ve öğrenilmediği bir yer yok desek abartmış olmayız. Son yıllarda Özbekistan'da yabancı dillerin öğrenilmesine devlet politikası düzeyinde büyük önem verilmektedir. Bu bağlamda Özbekistan'da ve ona bağlı özerk Karakalpakistan Cumhuriyetinde diğer diller (İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Almanca, İtalyanca, Çince, Japonca, Korece) gibi Türkiye Türkçesinin öğrenilme ve öğretilme süreci hız kazanmıştır. Bunun temel sebebi, Özbekistan devletinin Türkçeyi "yabancı dil" statüsünde kabul etmesidir. Bu karardan sonra bütün Özbekistan'da olduğu gibi Karakalpakistan'da da lisansüstü öğrenim (yüksek lisans, doktora, post doktora / "sayns") görmek isteyen kişiler, diğer yabancı dillere göre Türkçeyi daha kolay ve kısa zamanda öğreneceklerini bildikleri için bu yönde hareket etmeye başlamışlardır. Lisans düzeyindeki öğrenci hareketlilikleri için de Türkçeye rağbet artmaktadır. Bu yasal zeminin verdiği imkânla önce başkent Nökis'te daha sonra başka şehirlerde resmî izinli kurs merkezleri açılmaya başlanmıştır. Söz konusu merkezler öğrencilerin Türkçe ile ilgili ulusal ve uluslararası sertifika sınavlarına hazırlanmasında da önemli bir yere sahiptir. Bildirimizde Karakalpakistan Cumhuriyetindeki Türkçe öğretim merkezlerinin sayısı, durumu, öğrenci adedi, okuttukları ders kitapları gibi bilgiler, istatistiksel rakamlar verilecektir. Bunun dışında bireysel Türkçe öğretme teşebbüslerinden söz edilecektir. Son olarak da Karakalpakistan'da Türkçe öğrenmeyi sağlayan şartlar ve durumlardan (öğrenci hareketlilikleri, basın yayın / medya, akademik çalışmalar, Türkiye'nin sosyal-kültürel özellikleri vb.) bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Özbekistan'da Türkçe, Karakalpakistan'da Türkçe, dil öğretim merkezleri, Türkçe öğretimi, yabancı dil öğretimi.*

Abstract

In this paper, we will discuss the official framework promoting Turkish language learning in the autonomous Republic of Karakalpakstan, Uzbekistan, the opportunities for learning and

teaching Turkish, and the phenomenon of interest in learning Turkish. As is known, Turkish (the Turkish language) has become a major language learned and taught all over the world. It would not be an exaggeration to say that there is no place from Europe to America, from Africa to Asia where Turkish is not taught or learned. In recent years, Uzbekistan has given great importance to the learning of foreign languages at the state policy level. In this context, the process of learning and teaching Turkish, like other languages (English, French, Spanish, German, Italian, Chinese, Japanese, Korean), has accelerated in Uzbekistan and its autonomous Republic of Karakalpakstan. The main reason for this is that the Uzbek state recognizes Turkish as a "foreign language". Following this decision, individuals in Karakalpakstan, as in all of Uzbekistan, who wish to pursue postgraduate studies (master's, doctorate, post-doctorate / "sayns") have begun to move in this direction, knowing that they can learn Turkish more easily and quickly compared to other foreign languages. Demand for Turkish language courses is also increasing for undergraduate student mobility programs. Taking advantage of this legal framework, officially licensed course centers have begun to open, first in the capital Noukis and then in other cities. These centers also play an important role in preparing students for national and international certification exams related to Turkish. This paper will provide information on the number, status, student numbers, and textbooks used in Turkish language teaching centers in the Republic of Karakalpakstan, along with statistical figures. In addition, individual Turkish language teaching initiatives will be discussed. Finally, the conditions and circumstances that facilitate learning Turkish in Karakalpakstan (student mobility, press/media, academic studies, socio-cultural characteristics of Turkey, etc.) will be addressed.

Keywords: *Turkish in Uzbekistan, Turkish in Karakalpakstan, Language teaching centers, Turkish language teaching, foreign language teaching.*

İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Londra'da Türkçe Öğretimi

Teaching Turkish in London During the Second World War

Atilla AYDIN (MAS)

atillaaydin48@gmail.com

 0009-0004-8930-9289

Özet

Dil ile kültürün birbirinden ayrılmaz öğeler olduğunun en güzel örneği, Türkçe ve Türk kültürüdür. 11. yüzyılda (1072-1074), Kaşgârlı Mahmud'un, Araplara Türkçeyi öğretmek için, yazdığı dil bilgisi kitabı, "Divân-ü Lûgât-it Türk" ile 15. yüzyılda (1499) Alî Şir Nevaî'nin, Çağatay Türkçesiyle yazdığı, "Muhakemetü'l-Lûgâteyn" adlı eserler; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin, Türkler tarafından yazılan, en önemli ilk iki örneğidir.

Takip eden yüzyıllarda ve Osmanlı döneminde, Türkçe öğretimi tarihinde önemli bir yere sahip olan kitapların ve sözlüklerin bir kısmı Türkler, bir kısmı ise Araplar ve batılılar tarafından yazılmıştır. Birçok yönden birbirine benzer yöntemler kullanılan bu eserlerde, daha ziyade iletişim dilini öğrenmek ve öğretmek amaçlanmakla birlikte, birkaç eserde ileri ve akademik düzeyde Türkçeyi öğretmek hedeflenmiştir.

Cumhuriyet döneminde, yurt dışında Türkçenin öğretimi önem kazanmıştır. 1926 yılından itibaren, Afganistan, Hindistan, Pakistan, Mısır, Romanya, İtalya, Belçika gibi ülkelerdeki üniversitelerde ders olarak Türkçe öğretimine başlanmıştır.

Bunun yanı sıra, İkinci Dünya Savaşı sırasında, ekonomik zorluklar ve savaşın getirdiği siyasi karmaşaya rağmen, genç Türkiye Cumhuriyeti, Türk kültürünün tanıtılması ve Türkçenin öğretiminin ve öğreniminin yaygınlaşması faaliyetlerini sürdürmüştür.

1940 yılında, Londra Yardım Komitesi adına Türkiye'yi ziyareti sırasında, General Sir Wyndam Deeds, bazı halkevlerini de gezip, incelemelerde bulunmuş ve Türk kültüründen çok etkilenmiştir. Yaptığı incelemeler sırasında, modern Türkiye'nin ve Türk kültürünün, İngilizler tarafından, henüz yeterince bilinmediği ve tanınmadığı, Türkçeden yeterince haberdar olmadığı kanaatine varınca, Türk İngiliz kültürel ilişkilerini ve dostluğunu geliştirmek amacıyla, Londra'da örnek bir halkevi açılması önerisinde bulunmuştur.

Türk yetkililer de bu öneriyi önemseyip gerekli girişimler yaparak, Londra'da bir "Halkevi" açılmasına karar verilmiş ve 1942 yılında, Londra'da bir Türk Halkevi açılmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminin tarihi konusundaki çalışmalara katkıda bulunmak için, yapılan bu çalışmada, 1942 ile 1950 yılları arasında Londra Türk Halkevinde açılan ve Türkler tarafından verilen Türkçe kursları ele alınmıştır.

Bu amaçla, çalışmamızda Devlet Arşivleri Başkanlığında ve Dışişleri Bakanlığı Diplomatik Arşivindeki belgeler ile İngiliz Arşivindeki belgeler, tarama yöntemi ile tespit edilerek değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe, Türkçe öğretimi, Türk kültürü, Londra Türk Halkevi, arşivler.*

Abstract

One of the most compelling examples of the inseparable relationship between language and culture is found in the case of the Turkish language and Turkish culture. Two of the earliest and most significant works on teaching Turkish as a foreign language, authored by Turks, are *Divân-ü Lûgât-it Türk* written by Mahmud al-Kashgari between 1072–1074 to teach Turkish to Arabs, and *Muhakemetü'l-Lûgâteyn* written in Chagatai Turkish by Ali Shir Navai in 1499.

In the following centuries, particularly during the Ottoman period, a number of influential books and dictionaries that played a significant role in the history of teaching Turkish were produced both by Turks and by Arabs and Western scholars. While these works largely shared similar methodologies, they primarily aimed at teaching and learning Turkish as a means of communication. However, a limited number of them also targeted advanced and academic levels of Turkish proficiency.

In the Republican period, teaching Turkish abroad gained increasing importance. Beginning in 1926, Turkish language courses were introduced as academic subjects in universities in countries such as Afghanistan, India, Pakistan, Egypt, Romania, Italy, and Belgium.

Despite the economic hardships and political turmoil brought about by the Second World War, the young Turkish Republic continued its efforts to promote Turkish culture and to expand the teaching and learning of the Turkish language internationally.

In 1940, during his visit to Türkiye on behalf of the London Relief Committee, Sir Wyndham Deedes toured several community centers (*Halkevleri*) and was deeply impressed by Turkish culture. As a result of his observations, he concluded that modern Türkiye and Turkish culture were not yet sufficiently known or recognized by the British public, and that awareness of the Turkish language was limited. Accordingly, he proposed the establishment of a model *Halkevi* in London to foster Turkish-British cultural relations and friendship.

Recognizing the importance of this proposal, Turkish authorities initiated the necessary steps, and in 1942, a Turkish *Halkevi* was established in London.

This study aims to contribute to the literature on the history of teaching Turkish as a foreign language by examining the Turkish language courses offered by Turkish instructors at the London Turkish *Halkevi* between 1942 and 1950.

To this end, archival documents from the Presidency of State Archives, the Diplomatic Archives of the Ministry of Foreign Affairs, and British archives have been identified and analyzed using a document analysis method.

Keywords: *Turkish, teaching Turkish, Turkish culture, London Turkish Halkevi, archives.*

Türkçe Öğretmenliği Bölümü'ndeki Uluslararası Öğrencilerin Yaşadığı Akademik Sorunların İncelenmesi

An Examination of the Academic Challenges Faced by International Students in the Department of Turkish Language Education

İdil Setenay BAYRAM

Dr. Öğr. Üyesi Hatice YURTSEVEN YILMAZ

Özet

Bu çalışma, Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümünde eğitim-öğretim gören uluslararası öğrencilerin akademik hayatlarında karşılaştıkları sorunları derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma deseniyle tasarlanmış olup fenomenoloji (olgubilim) yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin sorunlarını detaylı olarak ortaya koymak için çalışmada yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın önemi, uluslararası öğrencilerin okudukları bölüme akademik olarak uyum süreçlerine dair, Uludağ Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü özelinde detaylı bulgular sunmasıdır. Bu bulgular, bu bölümde okuyan uluslararası öğrencilere akademik destek sağlanması, müfredat ve dil eğitimlerinin geliştirilmesi açısından son derece önem taşımaktadır. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenecektir.

Anahtar Kelimeler: uluslararası öğrenci, Uludağ Üniversitesi, Türkçe öğretmenliği, akademik sorun, nitel araştırma.

Abstract

This study aims to meticulously examine the academic challenges faced by international students enrolled in the Turkish Language Teaching Department at Uludağ University. The study was designed as a qualitative research and conducted using the phenomenological method.

The significance of the study lies in its contribution of detailed findings, specifically within the context of the Turkish Language Teaching Department at Uludağ University, regarding the academic adaptation processes of international students in their respective departments. These findings are crucially important for providing academic support, and developing curriculum and language training programs for the foreign students studying in this department. The collected data will be analyzed using the thematic analysis method.

Keywords: international student, Uludağ University, Turkish Language teaching, academic problems, qualitative research.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Farklılaştırma

AI-Supported Differentiation in Teaching Turkish to Foreigners

Doç. Dr. Taşkın SOYSAL

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

taskinsoysal@kmu.edu.tr

 0000-0003-2753-5905

Özet

Bu çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminde yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanımını ve yapay zekâ araçlarıyla farklılaştırılmış öğretim yöntemlerine yönelik çalışmaların nasıl yürütülebileceğini incelemektedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde sınıfların heterojen yapısı, öğrenenlerin farklı hazır bulunuşluk düzeyleri ve mevcut materyallerin sınırlı uyarlanabilirlik kapasitesi nedeniyle farklılaştırılmış öğretim uygulamaları istenilen düzeyde yürütülememektedir. Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin farklı öğrenme ihtiyaçları, öğrenme profilleri, hazır bulunuşlukları, öğrenme hızları bağlamında öğretimin kişiselleştirilmesi, daha iyi bir öğrenme deneyimi sunulması bakımından önemlidir. Bu noktada yapay zekâ araçları, dil öğrenme uygulamalarında öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına yönelik özel içerikler oluşturmak açısından etkin ve verimli bir öğrenme süreci ortaya konulmasını sağlamaktadır. Çalışmada yapay zekâ tabanlı dil öğretim sistemlerinin öğrencilerde söz varlığı, dil bilgisi, sesletim gibi alanlarda özelleştirilmiş destek sunabileceği tartışılmıştır. Yapay zekâ araçları, farklılaştırılmış öğretimi doğrudan destekleyerek öğrencilere uygun seviyede ders içerikleri sunma, farklılaştırmayla ilgili çeşitli yöntem ve tekniklerden faydalanma, her bireyin öğrenme profiline ve hızına destek olma gibi alanlarda uygun destekler sağlayabilir. Bu amaçla çalışma, tasarım ve geliştirme temelli nitel bir araştırma olarak planlanmıştır. Çalışmada yabancılara Türkçe öğretiminde farklılaştırılmış öğretim ilkeleri ve yapay zekâ destekli öğrenme yaklaşımları temel alınarak örnek etkinlik tasarımları geliştirilmiştir. Etkinliklerin oluşturulmasında farklılaştırılmış öğretimin içerik, süreç ve ürün boyutları dikkate alınmış; yapay zekâ araçlarının bireysel seviyeye göre içerik üretme, geri bildirim sağlama ve uyarlanabilir materyal geliştirme özelliklerinden yararlanılmıştır. Geliştirilen etkinlikler Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı'ndaki (MEB, 2025) dil düzeyleri (A1 Öncesi, A1, A2, A2+ ve B1), beceri alanı (okuma, yazma, konuşma, dinleme) ve öğrenen profilleri dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu çalışmada, öğretim süreçlerinde bu teknolojilerin entegrasyonu, yapay zekâ araçlarının öğretmenler için sağladığı kolaylıklar ve öğrencilere sunduğu fırsatlar geniş bir çerçevede tartışılarak gelecekteki uygulamalar için bir yol haritası sunmak amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda yapay zekâ destekli farklılaştırılmış öğretime yönelik örnek uygulama çerçevesi ortaya konulmuş ve öğretmenler için uygulanabilir etkinlik tasarım ilkeleri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *yabancılara Türkçe öğretimi, yapay zekâ, farklılaştırma, bireyselleştirme.*

Abstract

This study examines the effective use of artificial intelligence (AI) technologies in teaching Turkish to foreigners and how studies on differentiated instruction methods with AI tools can be conducted. In teaching Turkish to foreigners, differentiated instruction practices cannot be implemented at the desired level due to the heterogeneous structure of classrooms, the varying readiness levels of learners, and the limited adaptability of existing materials. In foreign language teaching, personalizing instruction in the context of students' different learning needs, learning profiles, readiness levels, and learning speeds is crucial for providing a better learning experience. At this point, AI tools enable an effective and efficient learning process by creating content tailored to the individual needs of students in language learning applications. The study discusses how AI-based language teaching systems can offer customized support to students in areas such as vocabulary, grammar, and pronunciation. AI tools can directly support differentiated instruction by providing appropriate course content at the appropriate level for students, utilizing various methods and techniques related to differentiation, and supporting each individual's learning profile and pace. For this purpose, the study was planned as a qualitative research based on design and development. In the study, sample activity designs were developed based on differentiated instruction principles and AI-supported learning approaches in teaching Turkish to foreigners. In creating the activities, the content, process, and product dimensions of differentiated instruction were considered; and the features of AI tools in generating content according to individual levels, providing feedback, and developing adaptable materials were utilized. The developed activities are structured taking into account the language levels (Pre-A1, A1, A2, A2+, and B1), skill areas (reading, writing, speaking, listening), and learner profiles in the Turkish Language Teaching Program for Foreigners (MEB, 2025). This study aims to provide a roadmap for future applications by broadly discussing the integration of these technologies in teaching processes, the conveniences provided by artificial intelligence tools for teachers, and the opportunities they offer to students. As a result of the study, an example application framework for AI-supported differentiated instruction has been presented, and applicable activity design principles have been developed for teachers.

Keywords: *Turkish language teaching for foreigners, artificial intelligence, differentiation, individualization.*

**Küresel Bağlamda Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi - Kurumsal Yapılar,
Güncel Durum ve Gelecek Perspektifleri**

Teaching Turkish as a Foreign Language in a Global Context - Institutional Structures,
Current Situation and Future Perspectives

Doç. Dr. Taşkın SOYSAL

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkçe Eğitimi Bölümü

taskinsoysal@kmu.edu.tr

0000-0003-2753-5905

Naci GILIÇ

Millî Eğitim Bakanlığı

naci.gilic@meb.gov.tr

Özet

Küreselleşme, dillerin uluslararası dolaşımını ve farklı toplumlar arasında öğrenilme gereksinimini giderek artırmış, bu bağlamda yabancı bir dil öğrenmek günümüz bireyleri için önemli bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Türkiye'nin ekonomik, kültürel ve diplomatik etkisinin artması, uluslararası öğrenci hareketliliği, Türk dizilerinin küresel ölçekte yaygınlaşması ve kültürel diplomasi faaliyetleri Türkçeye olan ilgiyi de önemli ölçüde artırmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak dünya genelindeki öğretim durumunu incelemek, Türkçe öğretiminin hangi ülkelerde ve hangi kurumsal yapılar aracılığıyla yürütüldüğünü ortaya koymak ve bu süreçte karşılaşılan temel sorunlar ile gelişim fırsatlarını tespit etmektir. Bu kapsamda çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi, kurumsal yapıları, coğrafi yaygınlığı ve öğretim sürecinde karşılaşılan yapısal sorunlar bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmaya çalışılmıştır.

Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında ulusal ve uluslararası literatür, akademik çalışmalar, kurum raporları ve istatistiksel veriler incelenmiştir. Özellikle Yunus Emre Enstitüsü, üniversitelerdeki Türkçe öğretim merkezleri (TÖMER), Türkoloji bölümleri ve Türkiye Bursları programına ilişkin raporlar analiz edilmiş, bunun yanı sıra farklı ülkelerde yürütülen Türkçe öğretim faaliyetleri bölgesel düzeyde sınıflandırılarak değerlendirilmiştir.

Araştırma bulguları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin Avrupa, Balkanlar, Orta Asya, Orta Doğu, Uzak Doğu, Latin Amerika, Asya ve Afrika başta olmak üzere dünyanın birçok bölgesinde gerçekleştirildiğini göstermektedir. Bununla birlikte yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında bazı yapısal sorunların da bulunduğu görülmektedir. Bu sorunların başında öğretim programlarının standardizasyon eksikliği, öğretim materyallerinin çeşitliliği ve niteliğine ilişkin problemler, alan uzmanı öğretmen yetersizliği ve Türkçenin küresel ölçekte yeterli akademik görünürlüğe sahip olmaması gelmektedir. Öte yandan dijital öğrenme

ortamlarının gelişmesi, uluslararası öğrenci hareketliliğinin artması, kültürel diplomasi faaliyetleri ve medya ürünlerinin küresel etkisi Türkçe öğretiminin gelişimi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, küreselleşme, güncel durum, gelecek perspektifleri, kültürel diplomasi.*

Abstract

Globalization has increasingly fostered the international circulation of languages and the need for learning them across different societies, making foreign language learning a crucial necessity for individuals today. Turkey's growing economic, cultural, and diplomatic influence, international student mobility, the global spread of Turkish television series, and cultural diplomacy activities have significantly increased interest in the Turkish language. This study aims to examine the state of Turkish language teaching as a foreign language worldwide, to identify the countries and institutional structures through which Turkish language teaching is conducted, and to determine the fundamental problems and development opportunities encountered in this process. In this context, the study attempts to address the historical development, institutional structures, geographical reach, and structural problems encountered in the teaching process of Turkish language teaching as a foreign language from a holistic perspective.

The research was conducted using the document analysis method, a qualitative research method. National and international literature, academic studies, institutional reports, and statistical data were examined. In particular, reports related to the Yunus Emre Institute, Turkish language teaching centers (TÖMER) in universities, Turkology departments, and the Turkey Scholarships program were analyzed. In addition, Turkish language teaching activities conducted in different countries were classified and evaluated at the regional level. Research findings indicate that Turkish as a foreign language is taught in many regions of the world, primarily in Europe, the Balkans, Central Asia, the Middle East, the Far East, Latin America, Asia, and Africa. However, it is also observed that there are some structural problems in the field of teaching Turkish as a foreign language. These problems include a lack of standardization in curricula, issues related to the variety and quality of teaching materials, a shortage of expert teachers, and insufficient academic visibility of Turkish on a global scale. On the other hand, the development of digital learning environments, increased international student mobility, cultural diplomacy activities, and the global impact of media products offer significant opportunities for the development of Turkish language teaching.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, globalization, current situation, future perspectives, cultural diplomacy.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisinin Ölçme ve Değerlendirilmesi: Uygulamaya Yönelik Yapay Zekâ Destekli Bir Model Önerisi

Assessing and Evaluating Speaking Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language: A Practice-Oriented AI-Supported Model Proposal

Öğr. Gör. Erinc ALTINKÖK TOPLU

Bahçeşehir Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu

E-Posta Adresi

0009-0004-6244-7307

Özet

Konuşma becerisi, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iletişimsel yeterliğin temel bileşenlerinden biri olmasına rağmen, ölçme ve değerlendirme süreçlerinde çoğu zaman sistematik, tutarlı ve çok boyutlu bir yaklaşımla ele alınamamaktadır. Uygulamada değerlendirme çoğunlukla dil bilgisi ve kelime bilgisi gibi biçimsel unsurlara odaklanmakta; buna karşılık akıcılık, anlaşılabilirlik, iletişimsel etkililik ve görev başarısı gibi performans temelli boyutlar ikincil planda kalmaktadır. Bu durum, iletişimsel dil öğretimi anlayışı ile sınıf içi değerlendirme uygulamaları arasında belirgin bir uyumsuzluk yaratmaktadır.

Bu bildiri, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin değerlendirilmesine yönelik uygulamaya dönük yapay zekâ destekli bir model önermektedir. Model, konuşma performansını anlam/anlaşılabilirlik, dil doğruluğu, telaffuz/anlaşılabilirlik ve görev başarısı olmak üzere dört temel boyut üzerinden ele almaktadır. Modelin merkezinde, değerlendirmeyi açık, yapılandırılmış ve ölçüt temelli hâle getiren analitik bir rubrik yer almaktadır. Yapay zekâ ise öğretmenin yerini alan bağımsız bir değerlendirici olarak değil; konuşmanın yazıya dönüştürülmesi, ses ve metin çözümlenmelerinin yapılması, rubrik temelli geri bildirim üretilmesi ve öğrenci performansının gelişim odaklı izlenmesi süreçlerinde destekleyici bir araç olarak konumlandırılmaktadır. Böylece model, yalnızca öğretmenin karar verme sürecini desteklemekle kalmamakta, aynı zamanda öğrenciye sürekli geri bildirim sunarak öz düzenleme, yansıtma ve gelişim süreçlerini de desteklemektedir.

Sonuç olarak önerilen modelin, konuşma değerlendirmesine daha nesnel, şeffaf ve öğrenme odaklı bir çerçeve kazandıracağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, konuşma becerisi, konuşma değerlendirmesi, yapay zekâ, analitik rubrik.

Abstract

Although speaking is a central component of communicative competence in teaching Turkish as a foreign language, its assessment is often not addressed through a systematic, consistent, and multidimensional framework. In practice, assessment tends to prioritise formal linguistic features such as grammar and vocabulary, whereas performance-based dimensions including fluency, intelligibility, communicative effectiveness, and task achievement

frequently remain secondary. This situation creates a clear mismatch between the communicative orientation of language teaching and classroom assessment practices.

This paper proposes a practice-oriented, AI-supported model for assessing speaking skills in teaching Turkish as a foreign language. The model conceptualises speaking performance through four main dimensions: meaning/intelligibility, grammatical accuracy, pronunciation/comprehensibility, and task achievement. At its core is an analytic rubric designed to make the assessment process explicit, structured, and criteria-based. Within this framework, artificial intelligence is positioned not as an autonomous evaluator replacing the teacher, but as a supportive tool that assists in speech-to-text transcription, voice- and text-based analysis, rubric-aligned feedback generation, and developmental monitoring of learner performance. In this respect, the proposed model seeks to enhance consistency in assessment, reduce inter-rater variation, and promote a more objective, transparent, and learning-oriented approach to speaking evaluation. Overall, the study offers a feasible and pedagogically grounded framework for integrating assessment more effectively into the language learning process.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, speaking skills, speaking assessment, artificial intelligence, analytic rubric.*

**Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yapay Zekâ Destekli Araçlarla
Analitik Yazma Modelinin Kullanımı ve Öğrenen Görüşleri**

The Use of an Analytical Writing Model with AI-Supported Tools in the Teaching of
Turkish as a Foreign Language and Learner Perspectives

Dr. Öğr. Üyesi Merve SUROĞLU SOFU

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Rektörlük, TÖMER

merve.suroglusofu@nisantasi.edu.tr

 0000-0001-9101-8211

Öğr. Gör. Dr. Rabia DEMİRKOL

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Rektörlük, TÖMER

demirkol.rabia@nisantasi.edu.tr

 0000-0003-0998-7393

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B2 öğrencilerinin süreç temelli yazma modellerinden biri olan 6+1 analitik yazma modeline yönelik görüşlerini incelemek ve bu modelin yapay zekâ destekli akademik yazma üzerindeki etkinliğini değerlendirmektir. Araştırma grubu, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B2 seviyesindeki 24 öğrenenden oluşmaktadır. Çalışma, açıklayıcı karma yöntem deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda ik açık uçlu soru bulunmaktadır; bu sorular araştırmacılar tarafından hazırlanmış ve üç alan uzmanı tarafından onaylanmıştır. Araştırma için gerekli etik kurul izinleri ve onam formları alınmıştır. Araştırma süreci on haftalık bir uygulama ile yürütülmüştür. İlk aşamada, 6+1 analitik yazma modelinin uygulanmasından bir hafta önce geleneksel bir yazma görevi verilmiştir. Bu yazma görevi ön test olarak kabul edilmiş ve öğrenenlerden teknolojinin avantajları ve dezavantajları hakkında 250-300 kelimelik akademik metin yazmaları istenmiştir. İlk aşamanın ardından, öğrenenlerden bir hafta arayla çeşitli konularda 250-300 kelimelik akademik metinler yazmaları ve bunları araştırmacılar kontrolünde YZ destekli araçlarla düzeltmeleri talep edilmiştir. Toplamda, 6+1 analitik yazma modelinde 8 farklı uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamalar, modelin süreç odaklı yapısında yapay zekâ destekli geri bildirimlerin uzun vadeli etkilerini ve öğrenenler üzerindeki kalıcılığını incelemek amacıyla yapılmıştır. Nicel veriler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilirken, nitel veriler içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir. Çalışma, Türkçenin yabancı dil öğretiminde YZ destekli araçlarla 6+1 analitik yazma modelinin önemini vurgulamakta ve öğrenen merkezli tekniklerin daha fazla kullanılmasını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazma, analitik yazma, süreç temelli yazma, yapay zekâ.

Abstract

The purpose of this study is to examine the views of B2-level learners of Turkish as a foreign language regarding the 6+1 analytical writing model—one of the process-based writing models—and to evaluate the effectiveness of this model in AI-supported academic writing. The research group consists of 24 B2-level learners of Turkish as a foreign language. The study was conducted using an explanatory mixed-methods design. The semi-structured interview form included two open-ended questions; these questions were prepared by the researchers and approved by three subject matter experts. The necessary ethical committee approvals and informed consent forms were obtained for the research. The research process was carried out over a ten-week implementation period. In the first phase, a traditional writing assignment was given one week prior to the implementation of the 6+1 analytical writing model. This writing assignment served as a pre-test, and learners were asked to write a 250–300-word academic text on the advantages and disadvantages of technology. Following the first phase, learners were asked to write 250–300-word academic texts on various topics at weekly intervals and to revise them using AI-supported tools under the supervision of researchers. In total, 8 different applications were conducted within the 6+1 analytical writing model. These applications were designed to examine the long-term effects of AI-supported feedback and its sustainability on learners within the model's process-oriented structure. Quantitative data were analyzed using the SPSS software package, while qualitative data were evaluated using content analysis. The study highlights the importance of the 6+1 analytical writing model with AI-supported tools in Turkish as a foreign language instruction and recommends the increased use of learner-centered techniques.

Keywords: *Teaching Turkish as a foreign language, writing, analytical writing, process-oriented writing, artificial intelligence.*

Yapay Zekâ ile Ölçme-Değerlendirmede Etik Sorunlar: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme

Ethical Issues in Measurement and Evaluation with Artificial Intelligence: An Assessment on Teaching Turkish as a Foreign Language

Şengül İNCE

Bursa Teknik Üniversitesi/ Uluslararası İlişkiler, Öğretmen / Master Öğrencisi

gulinci091@gmail.com

 0009-0005-1005-8147

Özet

Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ (YZ) destekli ölçme-değerlendirme uygulamalarının ortaya çıkardığı etik sorunları incelemeyi amaçlamaktadır. Son yıllarda dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte, otomatik puanlama sistemleri, adaptif testler ve veri temelli değerlendirme araçları dil öğretiminde yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu gelişmeler ölçme süreçlerinde hız, nesnellik ve verimlilik sağlasa da beraberinde önemli etik tartışmaları da gündeme getirmektedir.

Araştırmada, etik tartışmalar deontolojik (görev temelli etik), faydacı (sonuç odaklı etik) ve erdem etiği perspektiflerinden ele alınmaktadır. Bu bağlamda, yapay zekâ sistemlerinin adalet, eşitlik ve şeffaflık ilkeleriyle ne ölçüde uyumlu olduğu sorgulanmaktadır. Özellikle algoritmik önyargı, veri mahremiyeti ve hesap verebilirlik sorunları, dil öğrenenlerin değerlendirilmesinde kritik risk alanları olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, farklı dil arka planlarına sahip öğrenenlerin performanslarının değerlendirilmesinde, algoritmaların belirli dil kullanım biçimlerini “standart” olarak kabul etmesi, adalet ve eşitlik ilkeleri açısından sorun yaratabilmektedir. Bunun yanı sıra, büyük veri kullanımına dayanan bu sistemlerde kişisel verilerin korunması ve şeffaflık ilkesi de önemli bir tartışma alanı oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra çalışma, Michel Foucault’nun söylem ve iktidar kavramsallaştırmasından hareketle, ölçme-değerlendirme süreçlerinin tarafsız olmadığı; aksine hangi dil kullanımının “doğru” ve “geçerli” sayılacağını belirleyen bir güç mekanizması olarak işlediğini savunmaktadır.

Araştırmada nitel bir yöntem benimsenerek mevcut literatür ve uygulama örnekleri üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır. Bulgular, yapay zekâ destekli ölçme-değerlendirme araçlarının pedagojik faydalarının yanı sıra, etik açıdan dikkatli bir şekilde tasarlanması gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda, insan denetiminin korunması, algoritmik şeffaflığın sağlanması ve kapsayıcı değerlendirme kriterlerinin geliştirilmesi önerilmektedir.

Sonuç olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımının sürdürülebilir ve adil bir şekilde uygulanabilmesi için etik ilkelerin merkezde yer aldığı bir ölçme-değerlendirme yaklaşımının benimsenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, ölçme ve değerlendirme, etik, güç ilişkileri, eğitim teknolojileri*

Abstract

This study aims to examine the ethical issues arising from artificial intelligence (AI)-assisted assessment applications in teaching Turkish as a foreign language. With the acceleration of digitalization in recent years, automated scoring systems, adaptive tests, and data-driven assessment tools have become widely used in language teaching. While these developments provide speed, objectivity, and efficiency in assessment processes, they also bring about significant ethical debates.

In this research, ethical discussions are addressed from deontological (task-based ethics), utilitarian (outcome-oriented ethics), and virtue ethics perspectives. In this context, the extent to which artificial intelligence systems are compatible with the principles of justice, equality, and transparency is questioned. In particular, algorithmic bias, data privacy, and accountability issues stand out as critical risk areas in the assessment of language learners. Furthermore, the acceptance of certain language usage patterns as "standards" by algorithms when evaluating the performance of learners with different language backgrounds can create problems in terms of the principles of justice and equality. Furthermore, the protection of personal data and the principle of transparency in these systems based on big data usage constitute an important area of discussion. Moreover, drawing on Michel Foucault's conceptualization of discourse and power, the study argues that measurement and evaluation processes are not neutral; rather, they function as a power mechanism determining which language usage is considered "correct" and "valid."

The research adopted a qualitative method, evaluating existing literature and application examples. The findings show that AI-assisted measurement and evaluation tools, in addition to their pedagogical benefits, need to be designed with ethical considerations in mind. In this context, it is recommended to maintain human oversight, ensure algorithmic transparency, and develop inclusive evaluation criteria. In conclusion, for the sustainable and equitable application of artificial intelligence in teaching Turkish as a foreign language, an assessment and evaluation approach centered on ethical principles must be adopted.

Keywords: *artificial intelligence, measurement and evaluation, ethics, power relations, educational technologies.*

Tek ve Çok Katmanlı Metinlerin Değerlendirilmesinde Öğretmenler ile Yapay Zekâ Arasında Uyum Analizi: Bir Durum Çalışması

Analysis of Agreement Between Teachers and Artificial Intelligence in Assessing
Unimodal and Multimodal Texts: A Case Study

Doç. Dr. Mehtap ÖZDEN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

mehtapgunes@comu.edu.tr

0000-0003-0385-5744

Göknur GÜNAY

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Doktorant

goknurgunay@gmail.com

0000-0002-3370-6945

Özet

Teknoloji ve eğitim ile ilgili araştırmalar; yapay zekâ araçlarının eğitim-öğretim sürecini yalnızca daha iyi hale getirme yönüne değil aynı zamanda süreçleri kolaylaştırma yönüne de odaklanmaktadır. Bu çerçevede araştırılan hususlardan biri de nitelikli ölçümler yapma ve yargıya ulaşmada araçların, insan yargısının yerini alıp alamayacağıdır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, performans değerlendirme araçlarıyla (rubrikler) gerçekleşen ölçümlerde yapay zekânın performansını, alan uzmanlarının değerlendirmeleriyle karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırmanın ana problemi “Tek ve çok katmanlı metinlerin rubrikler aracılığıyla değerlendirilmesinde, öğretmenler ile yapay zekâ arasındaki uyum düzeyi nedir?” şeklinde belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle kurgulanan araştırmada, Richard Bach’ın “*Martı Jonathan Livingston*” eserine odaklanmış eleştiri türünde “bilgilendirici” (tek katmanlı) ve “dijital hikâye” formatındaki (çok katmanlı) iki farklı metin inceleme nesnesi olarak seçilmiştir. Veri toplama sürecinde, geçerlilik ve güvenilirliği sağlanmış “Çok Katmanlı Metin Değerlendirme Rubriği” ve “Bilgilendirici Metin Değerlendirme Rubriği” kullanılmıştır. Belirlenen metinler, üç farklı alan uzmanının yanı sıra, uygun komutlar aracılığıyla bir Büyük Dil Modeli (LLM- Gemini 3) tarafından bağımsız olarak puanlanmıştır. Verilerin analizinde Miles ve Huberman güvenilirlik formülü temel alınmıştır. Analiz sürecinde öncelikle öğretmenlerin kendi aralarındaki tutarlılık (iç uyum) hesaplanmış; ardından öğretmenlerin uzlaşısı (konsensüs) puanları ile yapay zekânın verdiği puanlar arasındaki uyum yüzdesine odaklanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, yapay zekânın özellikle karmaşık ve çok katmanlı yapıların değerlendirilmesinde bir “uzman yardımcısı” veya “bağımsız puanlayıcı” olarak kullanılabilirliği, elde edilen uyum düzeyleri bağlamında tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yapay zekâ, rubrik, çok katmanlı metinler, puanlayıcı güvenilirliği, durum çalışması.

Abstract

Research on technology and education not only aims to improve the educational process through artificial intelligence tools but also to make these processes easier. One of the areas being studied is whether these tools can replace human judgment in making high-quality assessments. The main goal of this study is to compare how well artificial intelligence performs in using performance assessment tools (rubrics) with evaluations from field experts. The research question is: "What is the level of agreement between field experts and artificial intelligence in assessing unimodal and multimodal texts with rubrics?" In a case study, two different texts related to Richard Bach's work Jonathan Livingston Seagull—one in the "informative" (unimodal) criticism genre and the other in the "digital story" format (multimodal)—were selected for analysis. Data were collected using the "Multimodal Text Assessment Rubric" and the "Informative Text Assessment Rubric," which are validated and reliable. The texts were scored independently by a Large Language Model (LLM-Gemini), using suitable prompts, and by three different field experts. The Miles and Huberman reliability formula was used for data analysis. First, the internal agreement among the experts was calculated; then, the focus was on the percentage of agreement between the experts' consensus scores and the scores given by the AI. The study concludes with a discussion of how AI can serve as an "expert assistant" or an "independent rater," especially for complex and multimodal assessments, based on the level of agreement found.

Keywords: *artificial intelligence, rubric, multimodal texts, inter-rater reliability, case study.*

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan “İzle-Öğren” Bölüm Sorularının Ölçme Değerlendirme Ölçütleri Bağlamında İncelenmesi

An Analysis of the Questions in the “Watch and Learn” Sections of Yeni İstanbul
Turkish for International Students Course Books in the Context of Assessment Criteria

Dr. Öğr. Üyesi Dilek KOCAYANAK

*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi Ana Bilim
Dalı*

dilekkocayanak@nevsehir.edu.tr

 0000-0001-7033-7715

Özet

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın olarak kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki video çekimlerini ve etkinliklerini kapsayan “İzle Öğren” bölümleri için hazırlanmış soruların soru kökü ve seçeneklerinin ölçme-değerlendirme ölçütlerine göre uygun hazırlanıp hazırlanmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaca yönelik olarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme çalışması yapılmıştır. Çalışmada A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeylerindeki tüm “İzle Öğren” bölümlerinde yer alan soru kökü ve seçenekler “soru kökü ya da seçeneklerin birbirinden bağımsız olmaması”, “soru kökünde ve/veya seçeneklerde doğru cevaba ipucu veren kullanımların bulunması”, “yönerge ve/veya açıklamaların açık ve anlaşılır olmaması ya da gerekli yönerge ve açıklamaların bulunmaması” ve “soru kökü ve/veya seçeneklerin anlaşılmasını etkileyen hatalar bulunması” ölçütleri bağlamında incelenmiştir. Çalışmanın kapsam geçerliğini sağlamak adına araştırmacı tarafından tespit edilen hatalar iki alan uzmanına daha gönderilmiş, uzman görüşlerinden elde edilen veriler birbirleriyle karşılaştırılmış ve bulunan tüm hataların birbiriyle uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Bulgular değerlendirildiğinde en çok A2 (%28), en az ise B2 (%8) düzeyinde; %40 oranında soru kökünde ve/veya seçeneklerde doğru cevaba ipucu veren kullanımların bulunması ölçütünde, %7 oranında ise yönerge ve/veya açıklamaların açık ve anlaşılır olmaması ya da gerekli yönerge ve açıklamaların bulunmaması ölçütünde hata tespit edilmiştir. Hataların en çok öğrenenlerin ön bilgileri, hayattaki tecrübeleri ve mantığı yoluyla cevaplanabilecek düzeyde seçenekler olması, “sadece, hiç, bütün, hepsi” vb. sözcüklerin yanlış seçenek türetmeye yönelik kullanılması, yazım ve noktalama yanlışlarının bulunması, bir maddenin diğer soru ya da seçeneklere ipucu vermesi gibi hatalardan oluştuğu görülmüştür. Bu bağlamda gerçek potansiyelinden ziyade “soru/test deneyimi”ne sahip olan, yukarıdaki hataları tespit eden ve yanıtlama yöntemlerini bilen bir öğrencinin hızlı seçenek eleme, soru köklerini doğru okuma ve süre yönetimi gibi teknikleri kullanarak diğer öğrenenlerle bilgi düzeyi aynı bile olsa sınıf içinde daha yüksek performans sergileyebileceği söylenebilir. Çalışmanın bulgularından hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin gelişmesi açısından mevcut ders materyallerinin ölçme-değerlendirme çerçevesinde farklı alt

başlıklarda incelenmesinin ve sonuçlara göre düzeltme ve düzenlemelerin yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, ölçme değerlendirme, izle öğren, soru kökü ve seçenekler.*

Abstract

This study aimed to determine whether the question stems and option choices for the “Watch and Learn” sections—which include video clips and activities from the Yeni İstanbul Turkish for International Students Course Book, widely used in Turkish language instruction—were appropriately designed in accordance with assessment criteria. To this end, a document analysis study was conducted using qualitative research methods. In this study, the question stems and options in all “Watch and Learn” sections at the A1, A2, B1, B2, and C1 levels were analyzed for instances where “the question stem or options were not independent of one another”, “the presence of phrasing in the stem and/or options that provides a clue to the correct answer”, “the lack of clear and understandable instructions and/or explanations”, or the absence of necessary instructions and explanations”, and “the presence of errors that affect the understanding of the stem and/or options.” To ensure the content validity of the study, the errors identified by the researcher were sent to two additional subject matter experts; the data obtained from their expert opinions were compared, and it was determined that all identified errors were consistent with one another. Upon evaluation of the findings, the highest number of errors was found at the A2 level (28%), and the lowest at the B2 level (8%); 40% of the errors were identified based on the criterion that the stem and/or options contained clues pointing to the correct answer, while 7% were identified based on the criterion that the instructions and/or explanations were not clear and understandable or that necessary instructions and explanations were missing. It has been observed that the errors consist of options that can be answered based on the test-takers’ prior knowledge, life experiences, and logic; the use of words such as “only, never, all, every” to create incorrect options; spelling and punctuation errors; and instances where one item provides a clue to other questions or options. In this context, it can be said that a learner who has experience with “test-wise” rather than merely their true potential—one who can identify the errors mentioned above and knows how to answer questions—can perform better in class than their peers, even if their knowledge level is the same, by employing techniques such as quickly eliminating options, accurately interpreting question stems, and managing time effectively. Based on the findings of this study, it is believed that examining existing teaching materials under various subheadings within the framework of assessment and evaluation—with a view to advancing the teaching of Turkish as a foreign language—and making revisions and adjustments based on the results would be beneficial.

Keywords: *Turkish as a foreign language, assessment and evaluation, watch and learn, question stems and options.*

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Okuma Becerisinin Ölçme ve Değerlendirilmesinde Yapay Zekâ Kullanımı

The Use of Artificial Intelligence in Measuring and Evaluating Reading Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language

Dr. Öğretim Üyesi Kübra ÖZÇETİN

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

kubra.ozcetin@marmara.edu.tr

 0000-0002-5485-1586

Saadet Hilal YİĞİT

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi

hilal.yigit@marun.edu.tr

 0009-0008-0760-1243

Özet

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisinin ölçülmesi, öğrencinin metni anlama ve çıkarım yapma düzeyini belirlemeyi gerektiren karmaşık bir süreçtir. Bu araştırmanın amacı, açık uçlu okuma anlama sorularının değerlendirilmesinde insan puanlayıcılarının ve yapay zekâ (YZ) puanlayıcılarının ölçütlerini karşılaştırmaktır. Bu amaçla literatürde açık uçlu okuma anlama sorularının değerlendirilmesinde kullanılan ortak nitel temalar taranmıştır. Yapay zekâ tabanlı değerlendirme çalışmalarında ise sistemlerin puanlama yaparken baz aldığı teknik parametreler ve ölçütlerin neler olduğu araştırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi ve meta-sentez yöntemi kullanılmıştır. Eğitimde yapay zekâ, okuduğunu anlama sınavları ve insan-makine uyumunu inceleyen güncel akademik çalışmalar taranarak okuma becerisinin değerlendirilmesine özgü kullanım odaklı ve bilişsel ölçütler tespit edilmiştir. Literatür incelemesi sonucunda, okuduğunu anlama sorularında YZ ve insan değerlendiricileri kıyaslamak için kullanılacak temel ölçütler; esneklik ve basit hatalara karşı tolerans, kopyala-yapıştır (şişirilmiş) yanıtları algılama, örtük anlamı ve dile ait kalıp sözleri çözme kapasitesi, değerlendirme hızı ile anında geri bildirim ve değerlendirmede objektiflik (önyargı ve yorgunluk), tutarlılık, akıcılık olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçütler çerçevesinde insan ve YZ değerlendiriciler kıyaslandığında, YZ'nin hız, zaman tasarrufu ve anında geri bildirim sağlama gibi kullanışlılık sağlayacak alanlarda insana göre çok daha üstün olduğu görülmüştür. İnsan değerlendiriciler yorgunluk veya önyargılardan kolayca etkilenirken; YZ bu tür insani zayıflıklardan arınmış, tam objektif ve istikrarlı bir yapı sunmaktadır. Ancak anlamsal boyutta YZ, okuma esnekliği konusunda insan puanlayıcıların gerisinde kalmaktadır. Okuma sınavlarında basit gramer hatalarına karşı insandan daha katı

puanlama yapan YZ, metni anlamadan kopyala-yapıştır yapılan şişirilmiş cevaplara ise yüksek puan verebilmektedir. Sonuç olarak YZ'nin, okuma sınavlarında tek başına nihai karar verici olmaktan ziyade; hızı ve nesneliği ile insan değerlendiricilerin yükünü hafifleten bir yardımcı araç olarak kullanılması gerektiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yapay zekâ ile ölçme değerlendirme, okuma becerisi, otomatik puanlama.*

Abstract

In teaching Turkish as a foreign language, measuring reading comprehension is a complex process requiring the determination of a student's level of text comprehension and inference. The aim of this research is to compare the criteria of human raters and artificial intelligence (AI) raters in evaluating open-ended reading comprehension questions. For this purpose, common qualitative themes used in the evaluation of open-ended reading comprehension questions in the literature were reviewed. In AI-based evaluation studies, the technical parameters and criteria that systems base their scoring on were investigated. The research utilized document analysis and the meta-synthesis method from qualitative research designs. By reviewing current academic studies examining artificial intelligence in education, reading comprehension tests, and human-machine interaction, usability-focused and cognitive criteria specific to the evaluation of reading skills were identified. As a result of the literature review, the basic criteria that can be used to compare AI and human raters in reading comprehension questions were determined as: flexibility and tolerance for simple errors, ability to detect copy-paste (inflated) responses, capacity to decipher implicit meaning and idiomatic expressions, evaluation speed and immediate feedback, objectivity in evaluation (bias and fatigue), consistency, and fluency. When human and AI evaluators are compared within the framework of the defined criteria, AI is found to be far superior to humans in areas that provide usability such as speed, time saving, and instant feedback. While human evaluators are easily affected by fatigue or biases, AI offers a completely objective and stable structure free from such human weaknesses. However, in the semantic dimension, AI lags behind human raters in reading flexibility. While AI scores more strictly than humans for simple grammatical errors in reading tests, it can give high scores to inflated answers that are copied and pasted without understanding the text. In conclusion, it has been determined that AI should be used not as the sole final decision-maker in reading tests, but as an auxiliary tool that lightens the burden on human evaluators with its speed and objectivity.

Keywords: *teaching Turkish as a foreign language, assessment and evaluation with artificial intelligence, reading skill, automated scoring.*

Yazma Becerisinin Değerlendirilmesinde Yapay Zekâ ve İnsan Değerlendiricilerin Performans Karşılaştırması

Performance Comparison of Artificial Intelligence and Human Evaluators in The Assessment of Writing Skills

Kemal Batuhan HIZARCI

k.hizarci@marun.edu.tr

 0009-0003-1769-2154

Dr. Öğretim Üyesi Kübra ÖZÇETİN

Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

kubra.ozcetin@marmara.edu.tr

 0000-0002-5485-1586

Özet

Eğitim teknolojilerindeki hızlı dönüşüm, yazma becerilerinin değerlendirilmesinde yapay zekânın rolünü tartışmaya açmıştır. Bu çalışma, yapay zekâ ve insan değerlendiricilerin yazma performansını değerlendirme kapasitelerini; yapısal, anlamsal ve süreçsel boyutları kapsayan 14 temel kriter (cümle yapısı ve biçim doğruluğu, dil bilgisi doğruluğu, kelime kullanımı, tutarlılık ve bağdaşıklık, akıcılık ve doğallık, niyet okuma, mecaz ve örtük anlamı tespit etme, anlaşılabilirlik değerlendirmesi, hız ve geri bildirim, objektivite, tutarlılık, önyargı, yorgunluk ve zaman etkisi, gramere aşırı odaklanma) çerçevesinde güncel literatür üzerinden analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman analizi ve meta-sentez yöntemi kullanılmıştır.

Yapılan literatür taraması sonucunda, yapay zekânın dil bilgisi, noktalama ve cümle yapısı gibi teknik ve yüzeysel özelliklerin tespitinde insan puanlayıcılardan daha tutarlı olduğu ve bazen daha yüksek başarı sergilediği görülmüştür. Ancak yapay zekâ, “tematik tutarlılık”, “metinsel akış” ve “derin bağlamsal anlayış” gibi üst düzey söylem becerilerini değerlendirmede insanların gerisinde kalmaktadır. Anlam ve yorum boyutu incelendiğinde, yapay zekânın öğrenci niyetini okuma, mecaz, ironi ve örtük anlamları kavrama noktasında belirgin sınırlılıklar yaşadığı saptanmıştır. Bazı çalışmalarda yapay zekânın “mekanik bir trans” hâlinde hataları saydığı, içerik derinliğinden ziyade kelime çeşitliliği ve form özelliklerini ödüllendirme eğiliminde olduğu vurgulanmaktadır.

Değerlendirme süreci açısından yapay zekâ; hız, yorulmama, anlık geri bildirim sağlama ve maliyet avantajlarıyla öne çıkmaktadır. Buna karşın, yapay zekânın zaman zaman “hoşgörü yanlılığı” göstererek zayıf metinlere yüksek puan verdiği veya aynı metne farklı zamanlarda farklı puanlar vererek iç tutarlılık problemleri yaşadığı ortaya çıkmıştır. İnsan puanlayıcıların ise yorgunluk etkisine rağmen, bağlamsal ipuçlarını ve retorik etkililiği değerlendirmede çok

daha dengeli ve bütüncül bir yaklaşım sergilediği görülmektedir. Sonuç olarak yapay zekâ, düşük riskli süreçlerde etkili bir yardımcı olarak konumlanabilirken, yüksek riskli değerlendirmelerde insan uzmanlığının önemini koruduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, yazma becerisi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ölçme ve değerlendirme, eğitim teknolojileri.*

Abstract

The rapid transformation in educational technologies has opened the role of artificial intelligence in the assessment of writing skills to debate. This study aims to analyze the writing performance assessment capacities of artificial intelligence and human evaluators through current literature, within the framework of 14 basic criteria (sentence structure and formal accuracy, grammatical accuracy, vocabulary use, consistency and cohesion, fluency and naturalness, reading intent, detecting metaphor and implicit meaning, intelligibility assessment, speed and feedback, objectivity, consistency, bias, fatigue and time effect, and over-focus on grammar) covering structural, semantic, and procedural dimensions. Document analysis and meta-synthesis methods, which are among qualitative research designs, were utilized in the study.

As a result of the literature review, it has been observed that artificial intelligence is more consistent and sometimes exhibits higher success than human scorers in detecting technical and superficial features such as grammar, punctuation, and sentence structure. However, artificial intelligence falls behind humans in evaluating high-level discourse skills such as "thematic consistency," "textual flow," and "deep contextual understanding." When the dimension of meaning and interpretation is examined, it has been determined that artificial intelligence experiences significant limitations in grasping student intent, metaphor, irony, and implicit meanings. Some studies emphasize that artificial intelligence tends to count errors in a "mechanical trance," rewarding vocabulary diversity and formal features rather than depth of content.

In terms of the evaluation process, artificial intelligence stands out with advantages such as speed, indefatigability, instant feedback, and cost-effectiveness. In contrast, it has emerged that artificial intelligence can occasionally experience internal consistency problems by showing "leniency bias"—giving high scores to weak texts—or by assigning different scores to the same text at different times. Human evaluators, despite the effects of fatigue, are seen to exhibit a much more balanced and holistic approach in evaluating contextual cues and rhetorical effectiveness. Consequently, while artificial intelligence can be positioned as an effective assistant in low-stakes processes, it is understood that human expertise maintains its importance in high-stakes evaluations.

Keywords: *Artificial Intelligence, Writing Skill, Teaching Turkish as a Foreign Language, Measurement and Evaluation, Educational Technologies.*

Yapay Zekâ Araçlarının Yabancılara Türkçe Öğretimindeki Ölçme-Değerlendirme Potansiyeli: Mevcut Araçların Karşılaştırmalı İncelemesi

The Assessment and Evaluation Potential of Artificial Intelligence Tools in Teaching Turkish as a Foreign Language: A Comparative Analysis of Existing Tools

Öğr. Gör. Onur CAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

cannonur1@gmail.com

 0009-0007-4358-0390

Öğr. Gör. Gamze Nur CAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

gamzenurkc88@gmail.com

 0009-0000-0872-3404

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme süreçleri, öğrencinin dil yeterliğini çok boyutlu biçimde ortaya koymayı amaçlayan temel bir süreçtir. Son yıllarda yapay zekâ temelli teknolojilerin gelişimi, geleneksel ölçme yöntemlerini dönüştürme ve dijitalleştirme potansiyeli taşımaktadır. Bu bildirinin amacı, yapay zekâ araçlarının yabancılara Türkçe öğretiminde ölçme-değerlendirme bağlamında sunduğu imkânları incelemek ve mevcut araçları karşılaştırmalı bir bakış açısıyla değerlendirmektir. Bu kapsamda çalışma, güncel teknolojik gelişmelerin eğitim ortamlarına yansımaları da dikkate almaktadır.

Çalışmada, dil becerilerini (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) ölçmeye yönelik farklı yapay zekâ uygulamaları; geri bildirim türleri, doğruluk oranları, uyarlanabilirlik düzeyleri gibi ölçütler doğrultusunda ele alınmıştır. Bu çalışmada, seçilen araçların sunduğu otomatik değerlendirme sistemleri analiz edilmiştir. Özellikle yazılı ve sözlü üretim becerilerinin değerlendirilmesinde sağladıkları avantajlar ve sınırlılıklar tartışılmıştır. Ayrıca bu araçların, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (CEFR) ölçütleriyle ne kadar uyumlu olduğu da değerlendirme kapsamına dâhil edilmiştir.

Elde edilen bulgular, yapay zekâ destekli araçların hızlı geri bildirim sağlama, bireysel olarak değerlendirme yapabilme ve veriler üzerinden öğrencinin performansını izleyebilme gibi önemli avantajlar sunmaktadır. Yapay zekâ temelli ölçme-değerlendirme araçları, yabancılara Türkçe öğretiminde önemli bir destek unsuru olarak değerlendirilebilir. Ancak bu araçların etkin kullanımı, pedagojik ilkelerle uyumlu bir şekilde yapılandırılmasına ve insan denetimiyle bütünleştirilmesine bağlıdır. Bu bağlamda çalışma, hem uygulayıcılara hem de araştırmacılara yönelik somut ve uygulanabilir öneriler geliştirmeyi hedefleyerek alandaki literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yapay zekâ, yabancılara Türkçe öğretimi, ölçme ve değerlendirme, dil becerileri, dijital eğitim teknolojileri.*

Abstract

Assessment and evaluation processes in teaching Turkish as a foreign language constitute a fundamental component aimed at revealing learners' language proficiency in a multidimensional manner. In recent years, the development of artificial intelligence-based technologies has carried the potential to transform and digitalize traditional assessment methods. The aim of this paper is to examine the opportunities offered by AI tools in the context of assessment and evaluation in teaching Turkish to foreigners and to evaluate existing tools from a comparative perspective. In this regard, the study also takes into account the reflection of current technological developments in educational environments.

In the study, various AI applications designed to assess language skills (reading, writing, listening, and speaking) are examined based on criteria such as types of feedback, accuracy rates, and levels of adaptability. Within this framework, the automated evaluation systems provided by selected tools are analyzed. In particular, the advantages and limitations of these tools in assessing written and spoken production skills are discussed. Additionally, the extent to which these tools align with the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) is included in the scope of evaluation.

The findings indicate that AI-supported tools offer significant advantages such as providing rapid feedback, enabling individualized assessment, and monitoring learner performance through data. AI-based assessment tools can thus be considered an important supportive element in teaching Turkish as a foreign language. However, their effective use depends on their alignment with pedagogical principles and their integration with human supervision. In this context, the study aims to contribute to the literature by offering concrete and practical recommendations for both practitioners and researchers.

Keywords: *artificial intelligence, teaching Turkish as a foreign language, assessment and evaluation, language skills, digital educational technologies.*

ÇEVİRİM İÇİ OTURUMLAR

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürel Aktarım: Türkiye Dışındaki Türkçe Öğretim Merkezlerinin Rolü

Cultural Transmission in Teaching Turkish as a Foreign Language: The Role of Turkish
Language Teaching Centers Outside Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Cüneyt YILMAZ

Onbeş Kasım Cyprus University, Faculty of Political and Social Sciences

cuneytyilmaz@onbeskku.edu.tr

 0000-0003-1655-588X

Özet

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkiye dışındaki eğitim kurumları ve dil merkezleri aracılığıyla son yıllarda önemli bir yaygınlık kazanmıştır. Bu süreç yalnızca dilsel yeterlilik kazandırma amacını taşımamakta; aynı zamanda hedef kitleye Türkiye'nin kültürel değerlerini, tarihsel mirasını, toplumsal normlarını ve çağdaş yaşam biçimlerini aktarma işlevi de üstlenmektedir. Türkiye dışındaki Türkçe öğretim merkezleri, bu bağlamda hem pedagojik hem de kültürel bir arayüz olarak işlev görmektedir, dil öğretiminin ötesinde kültürel diplomasi ve uluslararası etkileşim mekanizmalarının önemli bir bileşeni hâline gelmektedir.

Bu çalışma, Türkiye dışındaki seçkin Türkçe öğretim merkezlerinde uygulanan öğretim programları, müfredat tasarımları, kültürel içerik entegrasyonu ve öğrenci deneyimlerini niteliksel bir perspektifle incelemektedir. Araştırma kapsamında öğretmen ve öğrenci görüşmeleri, ders materyali analizleri ve kültürel etkinlik gözlemleri sistematik biçimde değerlendirilmiştir. Bulgular, kültürel aktarımın yalnızca öğrencilerin dilsel yeterliliklerini geliştirmekle kalmayıp, aynı zamanda onların Türkiye algısını derinleştirdiğini ve dilsel kazanımların sosyal bağlamda etkin kullanılmasını kolaylaştırdığını göstermektedir. Kültürel içeriklerin disiplinlerarası yaklaşım çerçevesinde sunulması, öğrencilerin tarih, edebiyat, sanat ve güncel toplumsal konulara ilişkin eleştirel farkındalık geliştirmesine de olanak tanımaktadır.

Özellikle vurgulanması gereken bir diğer boyut, bu merkezlerin Türkiye'nin uluslararası imajı ve yumuşak güç stratejileri açısından stratejik bir araç olarak işlev görmesidir. Sistematik kültürel içerik entegrasyonu, öğrencilerin Türkiye kültürünü anlamasını sağlamakla kalmayıp, uluslararası ilişkiler ve kültürel diplomasi bağlamında Türkiye'nin küresel etkisini artırmaktadır. Bu durum, Türkçe öğretim merkezlerini yalnızca eğitimsel değil, aynı zamanda kültürel ve politik etki bağlamında da merkezi bir pozisyona taşımaktadır.

Sonuç olarak, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel aktarım, dilsel becerilerin geliştirilmesinin ötesinde, öğrencilerin kültürel bilinç ve farkındalık kazanmalarını mümkün kılmakta; Türkiye dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinin eğitimsel, kültürel ve uluslararası

politika bağlamındaki önemini güçlendirmektedir. Bildiri, öğretim uygulamaları ve kültürel içerik entegrasyonunun dil öğreniminin kalitesi üzerindeki etkilerini tartışarak, gelecekteki araştırmalar için metodolojik ve uygulamalı öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil Olarak Türkçe, kültürel aktarım, Türkçe öğretim merkezleri, kültürel diplomasi, disiplinlerarası öğrenme.*

Abstract

The teaching of Turkish as a foreign language has gained considerable prominence in recent years, particularly through educational institutions and language centers outside of Türkiye. This process extends beyond the mere acquisition of linguistic proficiency; it simultaneously facilitates the transmission of Türkiye's cultural values, historical heritage, social norms, and contemporary societal practices. In this context, Turkish language teaching centers abroad function not only as pedagogical platforms but also as cultural interfaces, serving as critical instruments in cultural diplomacy and international engagement.

This study examines the instructional programs, curriculum designs, integration of cultural content, and learner experiences at prominent Turkish language teaching centers outside Türkiye, adopting a qualitative research perspective. Data were collected through teacher and student interviews, curriculum and material analyses, and observation of cultural activities. The findings indicate that cultural transmission contributes not only to linguistic competence but also to the deepening of learners' perceptions of Türkiye, facilitating the effective use of language within social and cultural contexts. The interdisciplinary incorporation of cultural content further enables learners to develop critical awareness of history, literature, art, and contemporary societal issues.

A particularly significant dimension of this study is the strategic role these centers play in advancing Türkiye's international image and soft power initiatives. Systematic integration of cultural content into language instruction enhances learners' understanding of Turkish culture while simultaneously strengthening Türkiye's global presence within the frameworks of international relations and cultural diplomacy. Consequently, Turkish language teaching centers abroad emerge as pivotal institutions, extending their impact beyond educational outcomes to cultural and geopolitical influence.

In conclusion, the cultural transmission embedded within the teaching of Turkish as a foreign language transcends linguistic development, fostering learners' cultural awareness and critical understanding. This underscores the strategic significance of Turkish language teaching centers abroad in educational, cultural, and international policy contexts. The study provides insights into the pedagogical integration of cultural content and its effects on language acquisition, offering methodological and practical recommendations for future research in this domain.

Keywords: *Turkish as a foreign language, cultural transmission, Turkish language teaching centers, cultural diplomacy, interdisciplinary learning.*

Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrenciler Üzerinden Türkiye'nin Yumuşak Güç Stratejisi: Dil ve Kültür Aracılığıyla Uluslararası İletişim

Türkiye 's Soft Power Strategy Through Foreign Students Learning Turkish: International
Communication via Language and Culture

Assoc. Prof. Dr. Cüneyt YILMAZ

Onbeş Kasım Cyprus University, Faculty of Political and Social Sciences

cuneytyilmaz@onbeskku.edu.tr

 0000-0003-1655-588X

Özet

Yabancı öğrenciler aracılığıyla yürütülen Türkçe öğretimi, Türkiye'nin uluslararası alandaki yumuşak güç stratejilerinin kritik bir bileşeni olarak giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenimi, yalnızca dilsel yeterlilik kazandırmakla sınırlı kalmayıp, öğrencilerin Türkiye'nin kültürel değerlerini, tarihsel mirasını, toplumsal normlarını ve çağdaş yaşam biçimlerini anlama ve deneyimleme süreçlerini de kapsamaktadır. Bu bağlamda, Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler, Türkiye'nin uluslararası iletişim ve kültürel diplomasi stratejilerinde hem hedef kitle hem de kültürel elçi konumuna dönüşmekte; ülkeler arası kültürel etkileşim ve anlayışın gelişmesine dolaylı olarak katkıda bulunmaktadır.

Bu çalışma, Türkiye'nin yumuşak güç stratejilerini dil ve kültür aracılığıyla nasıl uyguladığını, yabancı öğrenciler üzerinden gerçekleşen kültürel etkileşim ve diplomasi süreçlerini niteliksel bir perspektifle incelemektedir. Araştırma kapsamında, Türkiye dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinde yürütülen eğitim programları, müfredat tasarımları, kültürel içerik entegrasyonu ve öğrenci deneyimleri sistematik biçimde analiz edilmiştir. Bulgular, kültürel içeriklerin ve disiplinlerarası öğrenme fırsatlarının öğrencilerin Türkiye'ye ilişkin algısını derinleştirdiğini ve dilsel kazanımların sosyal ve kültürel bağlamda daha etkin kullanılmasını sağladığını göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin kültürel deneyimlerinin uzun vadede Türkiye ile kurdukları akademik, sosyal ve kültürel bağları güçlendirdiği gözlemlenmiştir.

Özellikle vurgulanması gereken bir boyut, yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenirken Türkiye'nin kültürel değerlerini ve toplumsal normlarını deneyimlemeleri yoluyla uluslararası ilişkilerde yumuşak güç mekanizmalarına dolaylı katkıda bulunmalarıdır. Dil ve kültür öğretimi, Türkiye'nin küresel düzeyde kültürel etki alanını genişletmekte, uluslararası öğrenci topluluklarında kalıcı kültürel bağların ve anlayışın oluşmasını sağlamaktadır.

Sonuç olarak, yabancı öğrenciler aracılığıyla yürütülen Türkçe öğretimi, Türkiye'nin yumuşak güç stratejilerinde hem eğitimsel hem de kültürel bir araç olarak işlev görmektedir; dil ve kültürün stratejik entegrasyonu, uluslararası iletişim ve kültürel diplomasi perspektifinde önemli fırsatlar sunmaktadır. Çalışma, gelecekteki araştırmalar için metodolojik ve uygulamalı öneriler geliştirmekte ve Türkçe öğretim merkezlerinin stratejik rolünü vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe, yumuşak güç, kültürel diplomasi, kültürlerarası iletişim, Türkçe öğretim merkezleri.*

Abstract

The teaching of Turkish through foreign students has increasingly become a critical component of Türkiye's soft power strategies on the international stage. Learning Turkish as a foreign language extends beyond the mere acquisition of linguistic proficiency, encompassing learners' understanding and experiential engagement with Türkiye's cultural values, historical heritage, social norms, and contemporary ways of life. In this context, foreign students learning Turkish assume a dual role as both target audiences and cultural ambassadors, contributing indirectly to intercultural understanding and the development of cross-national cultural interactions within Türkiye's international communication and cultural diplomacy frameworks.

This study examines how Türkiye implements its soft power strategies through language and culture, focusing on the processes of cultural interaction and diplomacy mediated by foreign students. The research adopts a qualitative perspective, analyzing educational programs, curriculum designs, integration of cultural content, and learner experiences in Turkish language teaching centers abroad. Findings indicate that the inclusion of cultural content and interdisciplinary learning opportunities enhances learners' perceptions of Türkiye, enabling more effective use of linguistic skills within social and cultural contexts. Furthermore, students' engagement with cultural experiences has been observed to strengthen long-term academic, social, and cultural connections with Türkiye.

A particularly noteworthy aspect of the study is that foreign students, by experiencing Türkiye's cultural values and societal norms while learning the language, contribute indirectly to the functioning of soft power mechanisms in international relations. Language and culture instruction not only expands Türkiye's cultural influence globally but also fosters lasting cultural ties and mutual understanding within international student communities.

In conclusion, Turkish language teaching mediated through foreign students functions as both an educational and cultural instrument within Türkiye's soft power strategy. The strategic integration of language and cultural education presents significant opportunities for international communication and cultural diplomacy. This study further provides methodological and practical recommendations for future research and highlights the strategic role of Turkish language teaching centers in fostering Türkiye's cultural and diplomatic outreach.

Keywords: *Turkish as a foreign language, soft power, cultural diplomacy, intercultural communication, Turkish language teaching centers.*

Multimedyanın Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Rolü

The Role of Multimedia in Teaching Turkish as a Foreign Language

Doç. Dr. Aytan MAMMADOVA

Sungait Devlet Üniversitesi, Dil ve Edebiyat Bölümü, Azerbaycan.

aytanm@rambler.ru

 0000-0001-5886-1135

Özet

İnternet, Türkçe öğrenmek isteyenler için yepyeni bir fırsatlar dünyası açtı. Bilgi teknolojisinin gelişimi hayatımızda değişikliklere yol açıyor: Geleneksel bir ortamda düzenli derslere katılmak ve bir öğretmenle çalışmak yerine, birçok kişi yabancı dilleri kendi evlerinin rahatlığında öğreniyor. Zaman tasarrufu sağlamanın yanı sıra, çevrimiçi eğitim bir dizi yeni fırsat sunuyor.

"Multimedya" terimi, "çoklu" (birçok) ve "medya" (ortam, taşıyıcı, iletişim aracı) kelimelerinden türetilmiştir ve kabaca "çoklu ortam" olarak çevrilebilir.

Multimedya, grafik, metin, video, fotoğraf, hareketli görüntüler (animasyon), ses efektleri ve yüksek kaliteli ses gibi birden fazla bilgi ortamını kullanan çeşitli bilgisayar teknolojileri için kullanılan genel bir terimdir. Multimedya teknolojisi iki ana bileşenden oluşur: donanım ve yazılım.

Bir multimedya bilgisayar, multimedya teknolojisini uygulayan donanım ve yazılımla donatılmış bir bilgisayardır.

Multimedya cihazları şunları içerir:

– grafik hızlandırıcılar. Modern video kartlarının tamamı grafik hızlandırıcıdır;

– CD-ROM/RW, DVD-ROM/RW ve diğer sürücüler;

– ses kartları ve ses sistemleri. Ses sistemleri, 3 boyutlu ses olarak adlandırılan ses üretir ve birkaç hoparlör ile ses çalmayı kontrol eden bir subwoofer (amplifikatör) içerir. Bir tuner, bir bilgisayarın televizyon ve VCR sinyallerini (TV tunerleri) ve radyo sinyallerini (FM tunerleri) almasını, görüntülemesini ve dijitalleştirmesini sağlayan bir genişletme kartı (bazen video veya ses kartlarıyla entegre) veya harici bir cihazdır.

Örneğin, internet şu amaçlarla kullanılabilir:

– çevrimiçi materyalleri ders içeriğine dahil etmek (müfredata entegre etmek);

– öğrencilerin proje çalışmalarının bir parçası olarak bağımsız olarak bilgi aramalarını sağlamak;

– çeşitli zorluktaki çevrimiçi materyalleri doğrudan kullanarak okuma becerilerini ve yeteneklerini geliştirmek.

Anahtar kelimeler: *Türkçe, multimedya, İnternet, araçlar, imkanlar.*

Abstract

The internet has opened up a whole new world of opportunities for those who want to learn Turkish. The development of information technology is bringing about changes in our lives: instead of attending regular classes and studying with a teacher in a traditional setting, many are learning foreign languages from the comfort of their own homes. In addition to saving time, online education offers a whole range of new opportunities.

The term "multimedia" itself is derived from the words "multi" (many) and "media" (medium, carrier, means of communication), and can be roughly translated as "multi-media."

Multimedia is a collective term for various computer technologies that utilize multiple information media, such as graphics, text, video, photography, moving images (animation), sound effects, and high-quality audio. Multimedia technology consists of two main components: hardware and software.

A multimedia computer is a computer equipped with hardware and software that implement multimedia technology.

Multimedia devices include:

- graphics accelerators. Modern video cards are all graphics accelerators;
- CD-ROM/RW, DVD-ROM/RW, and other drives;
- sound cards and sound systems. Sound systems create so-called 3D sound and include several speakers and a subwoofer (amplifier), which controls sound playback. A tuner is an expansion card (sometimes integrated with video or audio cards) or an external device that enables a PC to receive, view, and digitize television and VCR signals (TV tuners), as well as radio signals (FM tuners).

For example, the Internet can be used to:

- incorporate online materials into the lesson content (integrate them into the curriculum);
- enable students to independently search for information as part of their project work;
- develop reading skills and abilities by directly using online materials of varying difficulty.

Keywords: *Turkish, mutimedia, internet, devices, opportunities.*

İki Dillilere Türkçe Öğretiminde Yapay Zekâ Kullanımı Üzerine Yapılan Bilimsel Çalışmaların Betimsel Analizi

A Descriptive Analysis of Scientific Studies on the Use of Artificial Intelligence in Teaching Turkish to Bilinguals

Dr. Nilgün ÇELİK

MEB, Paris Eğitim Ateşeliği, Paris, Fransa

celiknilgun06@gmail.com,

0000-0001-8745-327X

Öğr. Gör. Dr. Şirin Kübra YAĞMUR

Ankara Medipol Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Türkçe Hazırlık Birimi, Ankara

sirin.yagmur@ankaramedipol.edu.tr

0009-0006-3240-0633

Özet

Bu çalışma, iki dillilere Türkçe öğretiminde yapay zekâ kullanımına yönelik bilimsel araştırmaların genel eğilimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda 2020–2026 yılları arasında yayımlanan çalışmalar; yayın yılı, türü, araştırma yöntemi, konu/içerik, anahtar kelimeler ve veri toplama süreçleri açısından betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırma kapsamında çeşitli veri tabanları taranmış ve belirlenen ölçütler doğrultusunda toplam 10 çalışma (8 bildiri, 2 makale) analize dâhil edilmiştir.

Elde edilen bulgular, çalışmaların büyük ölçüde 2024 ve 2025 yıllarında yoğunlaştığını ve alanın oldukça yeni bir araştırma sahası olduğunu göstermektedir. Yayın türü açısından çalışmaların çoğunlukla bildiri özeti şeklinde olduğu, makale düzeyindeki çalışmaların ise sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Araştırma yöntemleri incelendiğinde, nitel yaklaşımların ağırlıkta olduğu; karşılaştırmalı analiz ve kavramsal çalışmaların ise daha sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, alanın henüz keşfedici ve betimleyici aşamada olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar kelime analizinde “iki dillilik” ve “yapay zekâ” kavramlarının öne çıktığı; konu dağılımında ise yapay zekâ destekli dil öğretimi çalışmalarının baskın olduğu belirlenmiştir. Veri toplama süreçlerinde ise en çok yapay zekâ çıktılarının analizine dayalı çalışmaların yer aldığı, katılımcı temelli ve deneysel araştırmaların sınırlı kaldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak yapay zekâ teknolojilerinin iki dillilere Türkçe öğretiminde önemli bir potansiyele sahip olduğu; ancak alanın henüz gelişim aşamasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Gelecekte daha fazla uygulamalı, deneysel ve karma yöntemli çalışmaların yapılması; ayrıca yapay zekâ destekli öğretim materyallerinin pedagojik açıdan geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *iki dillilik, yapay zekâ, Türkçe öğretimi, eğitim teknolojileri, yapay zekâ destekli öğrenme.*

Abstract

This study aims to reveal the general trends of scientific research on the use of artificial intelligence in teaching Turkish to bilinguals. In this context, studies published between 2020 and 2026 were analyzed through descriptive analysis in terms of publication year, type, research method, subject/content, keywords, and data collection processes. A total of 10 studies (8 conference papers and 2 articles) were included in the analysis based on predefined criteria.

The findings indicate that the studies are largely concentrated in 2024 and 2025, suggesting that the field is relatively new and rapidly developing. In terms of publication type, most studies are conference abstracts, while the number of full-length journal articles remains limited. Regarding research methods, qualitative approaches are predominant, whereas comparative and conceptual studies are less common. This suggests that the field is still in an exploratory and descriptive phase.

Keyword analysis shows that “bilingualism” and “artificial intelligence” are the most frequently used terms. In terms of content, studies focusing on AI-supported language teaching are dominant. As for data collection processes, most studies rely on the analysis of AI-generated outputs, while participant-based and experimental studies are limited.

In conclusion, artificial intelligence has significant potential in teaching Turkish to bilinguals; however, the field is still in its early stages. Future research should focus on more applied, experimental, and mixed-method studies, as well as the pedagogical development of AI-supported instructional materials.

Keywords: *bilingualism, artificial intelligence, teaching Turkish, educational technologies, AI-supported learning.*

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Otantik Materyal Olarak İstanbul Muhafızları Filminin Deyim Varlığı Üzerine Bir İnceleme

An Analysis of the Presence of Idioms in the Film İstanbul Muhafızları as Authentic
Material in Teaching Turkish as a Foreign Language

Öğr. Gör. Yunus MUCAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi

ymucan@erbakan.edu.tr

 0000-0002-7794-1859

Prof. Dr. Nevin AKKAYA

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü

nevin.akkaya@deu.edu.tr

 0000-0001-7222-4562

Özet

Dünya ölçeğinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle Türkiye'ye Türkçe öğrenmek amacıyla gelen ve yurt dışında Türkçeye ilgi gösteren öğrenci sayısında artış gözlemlenmektedir. Türkçe öğretimi esnasında genel olarak Türkiye'deki kurumların hazırlamış oldukları Türkçe öğretim setleri, ek basılı materyaller ve otantik olmayan dinleme materyalleri kullanılmaktadır. 2020 sonrası bazı kurumlar öğretim setlerine videolar eklemişse de bunlar sınırlı ve doğal dil kullanımından uzaktır. Türkçeyi gerek Türkiye'de gerekse yurt dışında öğrenecek olan öğrencilerin özellikle üretimsel beceriler olan konuşma-yazma becerilerini destekleyecek, anlamlı ve bağlam içerisindeki dil girdilerine maruz kalacakları izleme-dinleme materyalleriyse nicelik ve nitelik açısından yetersizdir. Bu noktada öğrenciler, Türkçelerini geliştirmek ve hedef kültürle etkileşimlerini kolaylaştırmak için nitelikli otantik materyaller izlemek-dinlemek istediklerinde karşılıklarına birçok sorunu içinde barındıran, çoğu zaman ileri dil düzeylerindeki Türk dizileri çıkmaktadır. Orta düzey öğrencilere uygun, söz varlığı olarak anlaşılır ve deyimler yönünden zengin otantik filmler tavsiye edilmek istendiğindeyse öğrenciler olarak kapsamlı bir öneri havuzu bulunmamaktadır. İlaveten deyimler, Türkçe öğrenenlerin anlamlandırma ve kalıcılık sağlama sürecinde en çok zorlandıkları yapılarıdır. TRT'nin Türk çocukları için hazırlamış olduğu, 2015 sonrası sayılarında ve içerik kalitelerinde artış görülen çizgi dizilerin, günlük dili de barındıran ve deyim yönünden zengin otantik materyaller olması nedeniyle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin, öğrenme süreçlerine ve kültürel iletişime olumlu katkı yapacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada İstanbul Muhafızları adlı filmin, öğretim setlerine nazaran deyim varlığı yönünden çok zengin bir içeriğe sahip olduğuna dikkat çekilmiş ve Türkçe öğrenen yabancı öğrencilere faydalı olacağı düşünülmüş ilk sezondaki 25 bölüm deyim varlığı yönüyle incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseni kullanılmıştır. 25 bölümün diyalogları metne aktarılmış, araştırma sonucunda bölümlerdeki

deyim dağılımının 11-36 arasında olduğu, deyimler toplamının ise 551 adet olduğu görülmüştür. Bu yönüyle İstanbul Muhafızları filminin, deyim varlığı yönünden hayli zengin bir materyal sayılacağı ve her yaşta yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin istifadesine sunulacak otantik bir materyal olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, deyim, otantik materyal, İstanbul Muhafızları.*

Abstract

The number of people learning Turkish as a foreign language worldwide is steadily increasing. As a result, more students travel to Turkey to study the language, while interest among learners abroad continues to grow. In Turkish language teaching, materials prepared by institutions in Turkey, supplementary printed resources, and mostly inauthentic listening materials are widely used. Although some institutions have included video content in their teaching sets since 2020, these resources remain limited and often fail to reflect natural language use. Learners of Turkish, both in Turkey and abroad, are exposed to insufficient listening and viewing materials in terms of both quantity and quality. This lack hinders the development of productive skills such as speaking and writing, which rely on meaningful and contextualized input. When learners seek authentic, high-quality materials to improve their Turkish and engage with the target culture, they often encounter Turkish TV series aimed at advanced levels, which can be difficult to understand. Similarly, when educators attempt to recommend authentic films suitable for intermediate learners those that are comprehensible and rich in idiomatic expressions they face a shortage of options. Idioms are among the most challenging aspects of Turkish for learners to understand and retain. Animated series produced by TRT for children, which have increased in both number and quality since 2015, offer valuable authentic materials. These series include everyday language and are rich in idioms, making them useful for language learning and cultural transmission. This study emphasizes that the animated film *İstanbul Muhafızları* contains a higher number of idioms compared to traditional teaching materials. Using document analysis, dialogues from 25 episodes were examined, revealing a total of 551 idioms, ranging from 11 to 36 per episode. These findings suggest that the series is a rich and effective authentic resource for learners of Turkish of all ages.

Keywords: *Turkish teaching Turkish as a foreign language, idiom, authentic material İstanbul Muhafızları.*

Özbek Öğrencilerin Yazılı Anlatımlarındaki Dilbilgisel Eşdizim Hatalarının İncelenmesi

Analysis of Grammatical Collocation Errors in the Written Expressions of Uzbek Students

Hakan KEKLİK

Semerkant Devlet Yabancı Diller Üniversitesi, Türk Dili Bölümü

hakankeklik67@gmail.com

 0000-0003-0912-7588

Özet

Yabancı dil öğretiminde sözcük yeterliliği, yalnızca kelimelerin tekil anlamlarını bilmeyi değil, bu kelimelerin hangi yapılarla doğal bir birteliklelik kurduğunu kavramayı da kapsar. Eşdizimlilik (collocation), dilin akıcılığını ve doğallığını sağlayan en temel unsurlardan biridir. Özbekistan’da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler için eşdizimsel farkındalık, iki dilin aynı dil ailesine mensup olması nedeniyle hem bir avantaj hem de bir engel teşkil edebilmektedir. Özbek öğrencilerin yazılı anlatımlarında, ana dillerindeki kavramsal yapıları Türkçeye doğrudan aktarma (ana dil etkisi) eğilimi, yapısal ve anlamsal açıdan hatalı eşdizim kullanımlarına yol açmaktadır. Bu durum, öğrencinin dil seviyesi artsa bile "yabancı gibi konuşma/yazma" sorununu beraberinde getirmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, Özbekistan’da Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarında karşılaşılan eşdizim hatalarını tespit etmek ve bu hataları dilbilgisel (gramatik) kategoriler altında sınıflandırarak analiz etmektir. Çalışma, Özbek öğrencilerin yazılı anlatımlarında en çok hangi yapısal dizimlerde zorlandıklarını ortaya koymayı ve bu hataların dil öğretim süreçlerine yönelik çözüm önerilerini geliştirmeyi hedeflemektedir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modeline göre yapılandırılmıştır. Çalışma grubunu, Özbekistan’daki Semerkant Devlet Yabancı Diller Üniversitesinde Türk Dili bölümünde okuyan ve farklı bölümlerde okuyup ikinci yabancı dil olarak Türkçe dersi alan 300 Özbek öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak kullanılan öğrenci kompozisyonları ve yazma sınavı kağıtları, doküman analizi tekniğiyle incelenmiştir. Elde edilen veriler "isim + isim, isim + fiil, sıfat + isim, zarf + fiil, zarf + sıfat" gibi dilbilgisel eşdizim türlerine göre kategorize edilmiş ve betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Hataların kaynağı, özellikle Özbekçe ve Türkçe arasındaki yapısal benzerlik ve farklılıklar bağlamında yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *dilbilgisel eşdizimlilik (collocation), Özbek öğrenciler, yabancı Dil olarak Türkçe öğretimi, yazılı anlatım.*

Abstract

In foreign language teaching, lexical competence entails not only knowing the individual meanings of words but also comprehending the structures with which these words form natural

partnerships. Collocation is one of the most fundamental elements that ensure the fluency and naturalness of a language. For students learning Turkish as a foreign language in Uzbekistan, collocational awareness can serve as both an advantage and a barrier, as both languages belong to the same language family. The tendency of Uzbek students to directly transfer conceptual structures from their mother tongue into Turkish (mother tongue interference) leads to structural and semantic errors in collocation usage. This situation brings about the problem of "speaking/writing like a foreigner," even as the student's language level progresses. The primary aim of this study is to identify the collocation errors encountered in the written expressions of students learning Turkish in Uzbekistan and to analyze these errors by classifying them under grammatical categories. The study seeks to reveal which structural patterns Uzbek students struggle with the most in their written expressions and to develop solution proposals for language teaching processes regarding these errors. The research is structured according to the document analysis method, which is one of the qualitative research designs. The study group consists of 300 Uzbek students at the Samarkand State Institute of Foreign Languages in Uzbekistan, including those studying in the Department of Turkish Language and those from different departments taking Turkish as a second foreign language. Student compositions and writing exam papers, used as data collection tools, were examined through the document analysis technique. The obtained data were categorized according to grammatical collocation types such as "noun + noun, noun + verb, adjective + noun, adverb + verb, and adverb + adjective," and interpreted through descriptive analysis. The sources of the errors were analyzed particularly within the context of structural similarities and differences between Uzbek and Turkish.

Keywords: *grammatical collocation, teaching Turkish as a foreign language, Uzbek students, written expression.*

Erken Çocuklukta Türkçenin Öğretimi ve Öğrenimi, Dil Edinimi, Etkileşim ve Pedagojik Yaklaşımların Çok Yönlü İncelenmesi

Teaching And Learning Turkish in Early Childhood

Multidimensional Examination Of Language Acquisition, Interaction and Pedagogical Approache

Harun BAĞCI

Türkiye Maarif Vakfı Uluslararası Kırgızistan Sapat Okulları-İshak Razzakov Okulu

038.harunbag@gmail.com

Özet

Erken çocukluk dönemi, çocukların dil ediniminde son derece hızlı bir gelişim gösterdiği ve bilişsel, sosyal ve duygusal temellerin atıldığı kritik bir aşamadır. Bu çalışma, okul öncesi dönemde Türkçenin öğretimi ve öğrenimi sürecini; öğretmen yeterlikleri, öğrenme ortamlarının düzenlenişi ve uygulanan pedagojik stratejiler açısından incelemektedir. Araştırmada özellikle oyun temelli öğrenme, etkileşim odaklı sınıf etkinlikleri ve çocukların doğal iletişim eğilimlerini destekleyen uygulamalar üzerinde durulmuştur.

Bulgular, erken yaşta sürekli ve kaliteli Türkçe maruziyetinin çocukların kelime dağarcığını, cümle kurma becerilerini, ifade yeteneklerini ve sosyal iletişim becerilerini önemli ölçüde geliştirdiğini göstermektedir. Öğretmenin dil modeli olarak rolü, çocukların günlük etkileşimler sırasında karşılaştıkları yapıları ve kelimeleri taklit ederek öğrenmeleri açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, aile katılımı ve destekleyici ev ortamları, çocukların dil becerilerini pekiştirmelerine ve geliştirmelerine önemli katkı sağlamaktadır.

Çalışma, erken çocuklukta Türkçe öğretiminin yalnızca kelime ezberleme veya dil bilgisi öğretimi ile sınırlı olmadığını, bilişsel, sosyal ve duygusal boyutları kapsayan bütüncül bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Yapılandırılmış ancak esnek öğrenme ortamları ile oyun ve etkileşim temelli öğretim yöntemleri, dil gelişimi için ideal koşulları oluşturmaktadır. Erken yaşta yapılan müdahaleler ve bireysel farklılıklara dikkat edilmesi, Türkçe edinim sürecinin hızını ve kalitesini önemli ölçüde etkileyebilir.

Sonuç olarak, erken çocuklukta Türkçe eğitimi; anlamlı etkileşim, deneyimsel öğrenme ve destekleyici rehberliğin ön planda tutulduğu, çocuk merkezli ve bütüncül bir süreç olarak tasarlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe öğretimi, erken çocukluk, dil edinimi, okul öncesi eğitim, etkileşim odaklı öğrenme.*

Abstract

Early childhood is a pivotal period in which children acquire language at an exceptionally rapid pace, laying the foundation for cognitive, social, and emotional development. This study investigates the teaching and learning of Turkish in preschool settings, examining key factors such as teacher competencies, the organization and quality of learning environments, and the

pedagogical strategies employed. Emphasis is placed on play-based learning, interaction-centered classroom activities, and tasks that encourage children to communicate naturally and meaningfully.

The findings indicate that consistent and high-quality exposure to Turkish in early childhood enhances children's vocabulary, sentence construction, expressive skills, and social communication abilities. Moreover, the role of the teacher as a language model proves crucial, as children often imitate and internalize the structures and vocabulary they encounter during daily interactions. Parental involvement and supportive home environments further reinforce language acquisition, providing children with opportunities to practice and expand their linguistic skills outside of formal educational settings.

This study underscores that teaching Turkish at this stage is not limited to vocabulary memorization or grammar instruction but involves a holistic approach that integrates cognitive, social, and emotional dimensions. Structured yet flexible learning environments, combined with playful and interactive teaching methods, create optimal conditions for language development. The research also highlights that early intervention and careful attention to individual differences can significantly influence the pace and quality of Turkish language acquisition.

Overall, this study demonstrates that early childhood Turkish education should be designed as a comprehensive, child-centered process, where meaningful interaction, experiential learning, and supportive guidance are prioritized to foster effective language acquisition.

Keywords: *Turkish language education, early childhood, language acquisition, preschool pedagogy, interaction-based learning.*

